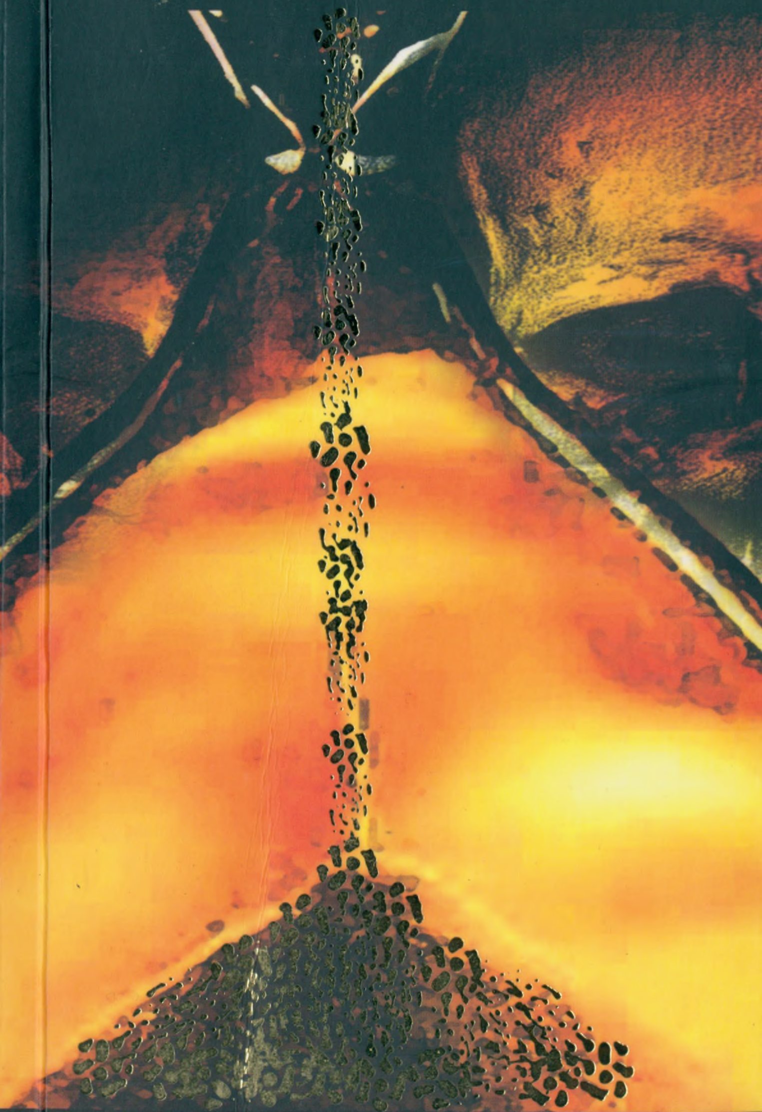
Agatha Christie

Skelbiama žmogžudystė

Agata Kristi žinoma visame pasaulyje kaip detektyvų karalienė. Visais laikais ir visose šalyse ji buvo ir tebėra labiausiai publikuojama rašytoja. Jos kūrinių, išverstų daugiau kaip į 100 kalbų, tiražus lenkia tik Biblijos ir Šekspyro leidimai. Anglų kalba A. Kristi knygų išleista daugiau kaip milijardas egzempliorių.

Agata Kristi

Skelbiama žmogžudystė

VILNIUS

UDK 820-3
CH 525

Agatha Christie

A Murder is Announced

First published in Great Britain by Collins 1950
HarperCollins*Publishers* 2002

Iš anglų kalbos vertė *Jolanta Kriūnienė*

ISSN 1822-7376 ; 38
ISBN 978-9955-740-06-3

Turinys

Skiriu Ralfui ir Anai Niumen,
kurių namuose aš pirmą kartą
paragavau „Gardžiosios mirties“

Pirmas skyrius

Skelbiama žmogžudystė

Kiekvieną dieną, išskyrus sekmadienį, tarp pusės aštuonių ir pusės devynių ryto, Džonis Batas mindavo dviratį po Čiping Kleghorno gyvenvietę, garsiai švilpiniuodamas, stabtelėdamas prie kiekvieno namo ar vasarnamio ir sumesdamas į pašto dėžutę tuos rytmetinius laikraščius, kuriuos tų namų gyventojai buvo užsisakę pas kanceliarinių prekių pardavėją misterį Totmeną Hai Strite. Taigi pulkininkui ir misis Isterbruk jis atveždavo „Taims“ ir „Deili grafik“, misis Svytenhem – „Taims“ ir „Deili vorker“, mis Hinčklif ir mis Margatroids – „Deili telegraf“ ir „Niu kronikl“, mis Bleklok – „Telegraf“, „Taims“ ir „Deili meil“.

Visiems šiems užsakovams ir praktiškai į kiekvienus Čiping Kleghorno namus jis kas penktadienį atgabendavo „Nof Benhem njus end Čiping Kleghorn gazet“, kurią vietiniai vadino paprasčiausiai „Laikraščiu“.

Taigi penktadienio rytais, skubriai permetę akimis dienraščio antraštes (*Tarptautinė padėtis kritiška! SNO pasitinka šiandieną! Pėdsekiai persekioja šviesiaplaukės sekretorės žudiką! Trys angliakasiai liko be darbo. Pajūrio viešbutyje apsinuodiję maistu mirė dvidešimt trys žmonės, ir t. t.*), daugelis Čiping Kleghorno gyventojų nekantriai išsiskleisdavo „Laikraštį“ ir įnikdavo į vietines naujienas. Prabėgom peržvelgę laiškų skyrelį (jame virė aistringos kaimo gyvenimo neapykantos ir vaidai) devyni iš dešimties pereidavo prie skelbimų skilties. Čia be jokios tvarkos buvo sudėti norinčiųjų ką nors parduoti ar nusipirkti skelbimai, desperatiški kreipimaisi ieškant pagalbininkų ūkyje, begalės žinučių apie šunis, naminius paukščius, sodo reikmenis bei įvairūs kiti skelbimai, dominantys mažos Čiping Kleghorno bendruomenės gyventojus.

Tas penktadienis, spalio 29-oji, nebuvo išimtis...

II

Misis Svytenhem, nubraukusi nuo kaktos dailučiukes žilas garbanėles, išsiskleidė „Taims“, blyškiomis akimis peržvelgė kairįjį puslapį ir nusprendė, kad jeigu ir buvo kokių nors jaudinančių naujienų, „Taims“ kaip visada sėkmingai jas užmaskavo; paskui perėjo prie gimimo, santuokų ir mirčių kronikos, ypač atidžiai išstudijuodama pastarąją; pagaliau, atlikusi savo pareigą, numetė „Taims“ į šalį ir su pasimėgavimu ėmėsi „Čiping Kleghorn gazet“.

Kai po minutėlės į kambarį įžengė jos sūnus Edmundas, ji jau buvo įsigilinusi į skelbimų skyrelį.

– Labas rytas, mielasis, – tarė misis Svytenhem. – Smedlai parduoda savo „Daimlerį“. 1935 metų. Tai jau gan senas, ar ne?

Sūnus kažką sumurmėjo, įsipylė puodelį kavos, įsidėjo į lėkštę porą silkių, atsisėdo prie stalo ir atsivertė „Deili vorker“, atremdamas jį į gruzdintuvę.

– „Parduodami buldogo ir mastifo mišrūnai“, – perskaitė misis Svytenhem. – Tikrai nesuprantu, kaip šiais laikais žmonės įstengia iššerti tokius didžiulius šunis. Labai keista... Hm, Selina Lorens vėl ieško virėjos. Galėčiau jai pasakyti, kad nūdien davinėti skelbimus į laikraščius – tikras laiko gaišinimas. Ji nepaskelbė savo adreso, tik pašto dėžutės numerį... O tai lemtinga klaida – tarnai juk nori žinoti, į kokius namus pateks. Jiems patinka geri adresai... Dantų protezai... Tiesiog nesuprantu, kodėl jie taip išpopuliarėjo. Geriausios kainos... Gražūs svogūnėliai. Ypatingas pasirinkimas. Atrodo gan pigu... O štai kažkokia mergina ieško „įdomaus darbo, norėtų keliauti“. Kurgi ne! Ir kas nenorėtų?.. Taksai... Man jie niekada nepatiko, ir ne dėl to, kad tai vokiška šunų veislė, – tiesiog nusibodo, ir viskas... Taip, misis Finč?

Prasivėrė durys ir pasirodė paniurusios moters galva bei liemuo. Ji buvo užsimaukšlinusi senamadišką aksomo beretę.

– Labas rytas, ponia, – tarė misis Finč. – Ar jau galiu tvarkytis?

– Dar ne. Mes dar nepavalgėme, – atsakė misis Svytenhem. – Dar nebaigėme... – kaip beįstengdama maloniau pridūrė ji.

Misis Finč, dėbtelėjusi į Edmundą ir jo laikraštį, paniekinamai prunkštelėjo ir pranyko už durų.

– Aš dar tik pradėjau, – tarė Edmundas.

– Prašiau tavęs neskaityti to bjauraus laikraštpalaikio, Edmundai. Misis Finč jo nepakenčia, – perspėjo motina.

– Nesuprantu, ką bendra su misis Finč turi mano politinės pažiūros.

– O be to, – tęsė misis Svytenhem, – tu juk nesi darbininkas. Tu apskritai niekur nedirbi.

– Na, to jau per daug, – užsiplieskė Edmundas. – Kaip tai nedirbu?! Aš rašau knygą.

– Turėjau galvoje tikrą darbą, – atrėžė misis Svytenhem. – O misis Finč mums labai reikalinga. Jei supyks ir išeis, kur rasim kitą?

– Duosim skelbimą į „Laikraštį“, – šypsodamasis atsakė Edmundas.

– Ką tik sakiau tau, kad tai beprasmiška. Dieve mano, kas šiandien neturi šeimoje kokios nors senos auklės, tas tiesiog pražuvęs.

– Na, tai kodėl gi mes neturime senos auklės? Kaip tu prasišovei, kad man jos nesuradai! Ir apie ką tu galvojai?

– Tu turėjai ayah[1], mielasis.

– Labai trumparegiška, – burbtelėjo Edmundas.

Misis Svytenhem vėl įsigilino į skelbimų skyrelį.

– Parduodama naudota žoliapjovė. Nagi, nagi... O Dieve, kokia kaina!.. Vėl taksai... „Parašykite arba paskambinkite liūdintiems Voglams“. Kokios keistos tų žmonių pavardės... Kokerspanieliai... Ar prisimeni mieląją Siuzaną, Edmundai? Ji tikrai buvo tokia žmogiška. Suprasdavo iš pusės žodžio... Parduodama šeratono[2] indauja. Tikra giminės antikvarinė vertybė. Misis Lukas, Dajas Hollas... Kokia melagė! Tai jau tikrai – šeratonas!..

Misis Svytenhem prunkštelėjo ir skaitė toliau:

– „Visa tai buvo klaida, mieloji. Meilė nemiršta. Kaip visada – penktadienį. Dž.“... Tikriausiai susikivirčiję įsimylėjėliai. O gal čia koks nors vagių kodas? Kaip manai?.. Ir vėl taksai! Iš tikrųjų, atrodo, žmonės kvaištelėjo dėl tų

[1] Auklė tarnaitė (ind.), – *vert. past.*

[2] Šeratonas – XVIII a. baldų stilius, – *vert. past.*

šunų. Juk yra ir kitų veislių. Antai tavo dėdė Simonas laikė Mančesterio terjerus. Tokie grakštūs maži padarėliai. O, kaip man patinka šuneliai, kurių kojos... „Į užsienį išvykstanti ponia parduotų savo jūreivišką dviejų dalių kostiumėlį"... Nei dydžio, nei kainos... Skelbiama santuoka... ne, žmogžudystė! Kaip tai? Na, šito dar nebuvo! Edmundai, Edmundai, paklausyk:

„Skelbiama žmogžudystė, kuri įvyks Mažajame Pedokse spalio 29 dieną, penktadienį, aštuonioliktą valandą trisdešimt minučių. Bičiuliai, priimkite šį vienintelį kvietimą."

– Kas per nesąmonės! Edmundai, Edmundai, girdi?

– Ką sakei? – Edmundas pakėlė akis nuo laikraščio.

– Penktadienį, spalio dvidešimt devintąją... Juk tai šiandien.

– Parodyk, – sūnus paėmė laikraštį.

– Bet ką gi tai reiškia? – misis Svytenhem nesitvėrė smalsumu.

Edmundas Svytenhemas dvejodamas pasitrynė nosį.

– Gal koks vakarėlis? Mirties žaidimas ar kažkas panašaus.

– M-m... – neužtikrintai numykė misis Svytenhem. – Labai jau keistai viskas atrodo. Ir kaip galima įdėti tokį skelbimą? Tikrai nepanašu į Leticiją Bleklok, kurią visada laikiau išmintinga moterimi.

– Ar tik nebus čia tų linksmų geltonsnapių, kurie pas ją gyvena, darbas?

– Tokia trumpa žinutė. Šiandien. Kaip manai, gal nueinam?

– Čia parašyta: „Bičiuliai, priimkite šį vienintelį kvietimą", – jos sūnus bedė pirštu į tą vietą laikraštyje.

– Ką gi, šie naujoviški pakvietimai labai jau keisti, – kaip kirviu nukirto misis Svytenhem.

– Betgi tau, mama, ten ir nebūtina eiti.

– Iš tikrųjų, – sutiko misis Svytenhem.

Abu nutilo.

– Valgysi tą paskutinį skrebutį, Edmundai?

– Manyčiau, jog mano tinkama mityba kur kas svarbiau, negu leisti tai senai raganai nukraustyti stalą.

– Ša, mielasis, ji gali išgirsti... Edmundai, o kas vyksta per tą „mirties žaidimą"?

– Tiksliai net nežinau... Kiekvienam prisegamas popieriaus lapelis ar kažkas panašaus... Ne, atrodo, juos reikia traukti iš skrybėlės. Vienas tampa auka, kitas – sekliu. Paskui užgesina šviesą, kas nors patapšnoja tau per petį, tu suklyki, krenti ant grindų ir apsimeti mirusiu.

– Sakyčiau, gana įdomu.

– O man atrodo velniškai nuobodu. Neisiu.

– Nieko panašaus, Edmundai, – ryžtingai pareiškė misis Svytenhem. – Aš būtinai eisiu, o tu – su manimi. Nutarta!

III

– Arči, – kreipėsi į savo vyrą misis Isterbruk, – tu tik paklausyk.

Pulkininkas Isterbrukas nekreipė dėmesio, nes nekantriai šnopuodamas jau rijo kažkokį „Taims" straipsnį.

– Visa šių vyrukų bėda, – tarė jis, – kad jie nė per nago juodymą nenutuokia apie Indiją! Anei kruopelytės!

– Žinau, brangusis, žinau.

– Priešingu atveju nerašytų tokių niekų.

– Taip, žinau. Bet paklausyk, Arči:

„Skelbiama žmogžudystė, kuri įvyks Mažajame Pedokse spalio 29 dieną, penktadienį (tai yra šiandien), aštuonioliktą valandą trisdešimt minučių. Bičiuliai, priimkite šį vienintelį kvietimą."

Ji triumfuodama nutilo. Pulkininkas Isterbrukas nuolankiai, bet be didelio susidomėjimo pažvelgė į žmoną.

– Mirties žaidimas, – tarė jis.

– O!

– Štai ir viskas. Bet žinok, – kiek palinkęs į priekį pridūrė jis, – jei gerai suvaidins, gali būti įdomu. Svarbiausia, kad viskas būtų kaip reikiant suorganizuota. Traukiami burtai. Vienas žmogus tampa žudiku, bet niekas nežino – kuris. Užgesina šviesą. Žudikas pasirenka auką. Auka turi suskaičiuoti iki dvidešimties ir surikti. Tada tas, kuriam teko seklio vaidmuo, pradeda tyrimą. Visus apklausia – kur buvo, ką darė, ir stengiasi išsiaiškinti kaltininką. Taip, puikus žaidimas... jei tik seklys... e-e... bent kiek nutuokia apie policijos darbą.

– Kaip kad tu, Arči. Juk tiek įdomių bylų buvo tavo rajone!

Pulkininkas Isterbrukas kukliai nusišypsojo ir patenkintas pasuko ūsą.

– Taip, Laura, – tarė jis. – Drįstu teigti, jog galėčiau jiems pasiūlyti vieną kitą idėją.

Ir jis ištiesė pečius.

– Mis Bleklok galėjo paprašyti tavo pagalbos organizuojant šį reikalą.

Pulkininkas sušnarpštė.

– Ką gi, ji turi prie savęs tą pienburnį. Manau, tai ir yra jo idėja. Sūnėnas ar kas jis ten? Ir vis dėlto keista – spausdinti tokį dalyką...

– Jis buvo skelbimų skyrelyje. Galėjome jo net nepastebėti. Juk tai pakvietimas, ar ne, Arči?

– Keistas pakvietimas. Štai ką pasakysiu: manęs tegul nesitiki sulaukti.

– Ach, Arči! – šaižiai sudejavo misis Isterbruk.

– Turėjo pranešti iš anksto. Juk žino, kad galiu būti užsiėmęs.

– Betgi taip nėra, tiesa, mielasis? – jau švelnesniu balsu ėmėsi įtikinėti misis Isterbruk. – Manau, Arči, kad tu tikrai turi eiti – bent jau dėl to, kad padėtum vargšei mis Bleklok. Neabejoju, ji viliasi, jog tu viską sėkmingai suorganizuosi. Juk esi kiaurai perpratęs policijos darbą ir procedūras. Jei neisi, visas reikalas subyrės kaip kortų namelis. Šiaip ar taip, reikia pagelbėti kaimynams.

Misis Isterbruk į šoną palenkė dažytą šviesiaplaukę galvelę ir išpūtė mėlynas akis.

– Na, jeigu jau taip, Laura, tada, žinoma...

Pulkininkas Isterbrukas vėl reikšmingai pasuko žilą ūsą ir nuolankiai pažvelgė į savo baltapūkę žmonelę. Misis Isterbruk buvo mažiausiai trisdešimčia metų jaunesnė už vyrą.

– Jeigu jau taip, Laura... – pakartojo jis.

– Aš tikrai manau, jog tai tavo pareiga, Arči, – rimtai užtikrino misis Isterbruk.

IV

„Čiping Kleghorn gazet“ pasiekė ir Boldersą – tris išvaizdžius sublokuotus namus, kuriuose gyveno mis Hinčklif ir mis Margatroid.

– Hinč?

– Kas yra, Margatroid?

– Kur tu?

– Vištidėje.

– O!

Mis Emi Margatroid per neaukštą šlapią žolę atsargiai nutipeno pas savo draugę. Ši, mūvinti ilgas, plačias velvetines kelnes ir apsigaubusi kareivišku apsiaustu, susikaupusi trynė rankomis lesalą ir bėrė į pasibjaurėjimą keliančią vonelę, kurioje garavo bulvių lupenų ir kopūstkočių viralas.

Ji pasuko į draugę savo vyriškai apkirptą galvą ir vėjų nugairintą veidą.

Mis Margatroid, apkūni, draugiška dama, dėvėjo languotą tvido sijoną ir išsitampiusį ryškiai mėlyną megztinį. Paukščių lizdą primenanti jos žilų garbanotų plaukų kupeta buvo gerokai išsidraikiusi, o ji pati vos atgavo kvapą.

– Štai čia, „Laikraštyje“... – šnopavo ji. – Tik paklausyk... Ką tai galėtų reikšti?

„Skelbiama žmogžudystė... įvyks Mažajame Pedokse spalio 29 dieną, penktadienį, aštuonioliktą valandą trisdešimt minučių. Bičiuliai, priimkite šį vienintelį kvietimą.“

Baigusi skaityti ir pritrūkusi oro, ji nutilo, tarsi laukdama kažkokios autoritetingos nuomonės.

– Kvailystė, – pareiškė mis Hinčklif.

– Taip, bet ką ji reiškia?

– Ko gero, išgertuves, – atsakė mis Hinčklif.

– Manai, kad tai kažkoks pakvietimas?

– Paaiškės, kai nueisim, – trumpai drūtai išpyškino mis Hinčklif. – Turbūt bus patiektas koks nors prastas cheresas... Bet tu verčiau liptum nuo tos žolės, Margatroid. Išbėgai su šlepetėmis. Permirksi.

– O, Dieve, – mis Margatroid susikrimtusi dirstelėjo į savo kojas. – Kiek šiandien surinkai kiaušinių?

– Septynis. Ta prakeikta višta vis dar nori perėti. Reikės uždaryti į vištidę.

– Bet koks keistas skelbimas. Ar tau neatrodo? – nenurimo Emi Margatroid, grįždama prie žinutės „Laikraštyje". Jos balsas nuskambėjo kiek ilgesingai.

Tačiau jos bičiulė buvo griežtesnė ir labiau susitelkusi į savo tikslą. Reikėjo susitvarkyti su nepaklusnia višta, užuot domėjusis kažkokiu skelbimu laikraštyje, kad ir koks mįslingas jis atrodytų.

Ji sunkiai nušlepsėjo per purvyną ir staigiai šoko ant kanapėtosios. Pasigirdo triukšmingas ir pasipiktinimo kupinas kudakavimas.

– Verčiau jau pirksiu ančiukus, – sumurmėjo mis Hinčklif. – Daug mažiau vargo...

V

– O, nuostabu! – šūktelėjo misis Harmon prie pusryčių stalo savo vyrui, pastoriui Julijonui Harmonui. – Pas mis Bleklok įvyks žmogžudystė!

– Žmogžudystė? – kiek nustebęs paklausė vyras. – Kada?

– Šiandien po pietų... O tiksliau, vakare, pusę septynių. Bet kaip nepasisekė, mielasis, juk kaip tik tada turėsi rengtis konfirmacijai. Apmaudu. Juk tu taip mėgsti žmogžudystes!

– Nesuprantu, apie ką tu kalbi, Banča.

Misis Harmon, kuri dėl savo figūros ir veido apvalumo jau seniai nebebuvo vadinama tikruoju vardu Diana, o praminta „Banča"[3], pastūmė kitame stalo gale sėdinčiam vyrui „Laikraštį".

– Štai. Tarp tų panaudotų pianinų ir senų dantų.

– Koks keistas skelbimas!

– Tikrai? – linksmai paklausė Banča. – Net nepagalvotum, kad mis Bleklok domisi žmogžudystėmis ir panašiais žaidimais, ar ne? Tikriausiai ją paskatino jaunieji Saimonsai – nors, manyčiau, Julijai Saimons žmogžudystės per daug primityvus dalykas. Vis dėlto skelbimas išspausdintas, ir man, mielasis, labai gaila, kad negalėsi ten nueiti. O aš vis tiek eisiu

---

[3] Bunch – ryšelis, pluoštelis (angl.), – *vert. past.*

ir paskui tau papasakosiu, nors ir ne itin mėgstu žaidimus tamsoje. Jie mane gąsdina, todėl tikiuosi, kad netapsiu ta, kuri turi būti nužudyta. Jei kažkas staiga uždės ranką man ant peties ir sukuždės: „Tu mirusi“, mano širdis, žinau, gali taip šoktelėti, jog ir iš tikrųjų galus atiduosiu! Nemanai, kad taip gali nutikti?

– Ne, Banča. Aš manau, kad tu nugyvensi ilgą gyvenimą, iki žilos senatvės... kartu su manimi.

– Ir numirsime tą pačią dieną, ir būsime palaidoti viename kape. Kaip būtų gera.

Ši širdžiai miela perspektyva paskatino Banča išsišiepti plačia šypsena.

– Tu atrodai tokia laiminga, Banča, – nušvitęs tarė jos vyras.

– Ir kas nebūtų laimingas mano vietoje? – kiek sutrikusi paklausė Banča. – Su tavimi, Siuzana ir Edvardu... Kai jūs visi taip mane mylite ir nekreipiate dėmesio, jei iškrečiu kokią kvailystę... Ir saulė taip skaisčiai šviečia! Ir šis nuostabus didelis namas!

Pastorius Julijonas Harmonas apžvelgė didelę tuščią svetainę ir dvejodamas linktelėjo.

– Kai kas jokiais būdais nesutiktų gyventi tokiame didžiuliame skersvėjų košiamame name.

– O man patinka erdvūs kambariai. Čia išlieka visi malonūs aromatai, kurie atsklinda iš lauko. Netgi nebūtina tvarkytis, gali palikti daiktus ten, kur yra, ir jie netrukdo tau praeiti.

– Ir jokių įrankių, kurie praverstų ūkyje, ar centrinio šildymo? Betgi tai reiškia, jog pati turi plūktis, Banča.

– Visai ne, Julijonai. Aš keliuosi pusę šešių, pastatau ant ugnies katilą, sukuosi kaip garo variklis, ir iki aštuntos jau viskas padaryta. Juk puikiausiai prižiūriu namus, ar ne? Naudoju bičių vašką, turiu prisikimšusi didelius indus rudeninių lapų. Palaikyti švarą dideliame name tikrai ne sunkiau negu mažame. Su šluotomis ir pašluostėmis galima perbėgti daug greičiau, kai tau į užpakalį nebaksnoja visokie rakandai kaip mažame kambary. O miegoti dideliame šaltame kambaryje man netgi patinka – taip jauku, kai iškiši iš po apkloto tik nosies galiuką, kuris ir perspėja apie tai, kas vyksta viršuje. Kad ir kokio dydžio name gyventum, vis tiek tenka nuskusti

tiek pat bulvių ir išplauti tiek pat lėkščių. Tik pagalvok, kaip Edvardui su Siuzana smagu žaisti dideliame tuščiame kambaryje, kur jie gali važinėti traukinuku, organizuoti lėlių arbatos vakarėlius ir nereikia rinkti tų žaislų. O be to, kaip gera turėti laisvų kambarių, kur galime apgyvendinti žmones. Kad ir Džimis Saimsas bei Džonis Finčas... Juk priešingu atveju jiems būtų tekę glaustis pas savo uošvius. O žinai, Julijonai, nieko malonaus gyventi su uošviais. Nors tu myli savo motiną, nemanau, kad po vestuvių tau patiktų gyventi su tėvais. Šito nenorėčiau ir aš. Jausčiausi kaip maža mergaitė.

Julijonas šyptelėjo.

– Tu ir esi vis dar maža mergaitė, Banča.

Pats Julijonas Harmonas atrodė kaip šešiasdešimtmetis, nors iki šito amžiaus jam dar trūko mažne dvidešimt penkerių metų.

– Žinau, aš kvailė...

– Tu ne kvailė, Banča. Tu net labai protinga.

– Ne. Tikrai nesu intelektuali. Nors stengiuosi... Man taip patinka tavo pasakojimai apie knygas, istoriją ir panašiai. Nors, tiesa, manau, kad gal ir nebuvo pasiutusiai gera idėja garsiai skaityti man vakarais Giboną[4], nes kai už lango siaučia šiaurys, o prie židinio taip šilta ir gera, Gibonas kartais gerokai migdo.

Julijonas nusijuokė.

– Bet man tikrai patinka tavęs klausytis, Julijonai. Papasakok man dar kartą apie senąjį vikarą, kuris pamokslavo apie Ahasverą[5].

– Tu jau žinai tą istoriją mintinai, Banča.

– Na, papasakok dar kartą. Labai prašau.

Pagaliau jos vyras sutiko.

– Gyveno senasis Skrimguras. Kartą į jo bažnyčią užsuko vienas žmogus. Tuo metu Skrimguras palinkęs ties sakykla karštai pamokslavo dviem iškaršusioms senutėms. Grūmodamas joms pirštu jis plyšojo: „Aha! Žinau, ką jūs galvojate. Jūs manote, kad didysis Ahasveras iš pirmosios pamokos buvo

[4] Edvardas Gibonas (Gibbon, 1737-1794) – anglų istorikas, – *vert. past.*
[5] Senovės Persijos karalius, graikų vadintas Kserksu; Esteros (Biblija, Senasis Testamentas, Esteros knyga) vyras, – *vert. past.*

Ahasveras Antrasis. Tačiau tai netiesa!" Ir tiesiog triumfuodamas pridūrė: „Jis buvo Ahasveras Trečiasis."[6]

Pačiam Julijonui Harmonui ši istorija niekada nebuvo labai juokinga, tačiau Bančą ji visuomet pralinksmindavo. Jos linksmas juokas nuskardeno ir dabar.

– Oi, brangusis! – sušuko ji. – Manau, vieną dieną ir tu būsi lygiai toks pat, Julijonai.

Julijonas pasijuto nesmagiai.

– Žinau, – nuolankiai sutiko jis. – Kartais mane apima stipri nuojauta, jog ne visada sugebu aiškiai ir paprastai perteikti mintį.

– Aš tavimi dėta nesirūpinčiau, – atsakė Banča, pakilusi nuo stalo ir kraudama lėkštes ant padėklo. – Vakar misis Bat man pasakė, kad jos vyras, kuris niekada nesilankė bažnyčioje ir buvo tikras ateistas, dabar mina ten kiekvieną sekmadienį, norėdamas išgirsti tavo pamokslus.

Taikliai pamėgdžiodama itin rafinuotą misis Bat balselį ji tęsė:

– „Ir štai anądien, madam, misteriui Timkinsui iš Mažojo Vorsdeilo Batas pasakė, kad čia, Čiping Kleghorne, mes turime tikrai kultūringą pastorių. Ne taip, kaip misteris Gosas Mažajame Vorsdeile, kuris kalba bendruomenei, tarsi šie būtų maži vaikai be jokio išsilavinimo. Tikrai kultūringą, pasakė Batas. Mūsų vikaras labai apsišvietęs džentelmenas, baigęs Oksfordo, ne Milčesterio universitetą, ir mums tai tik į naudą. Viską žino ir apie graikus su romėnais, ir apie babiloniečius bei asirus. Batas sakė, kad net vikariato katinas pavadintas kažkokio asirų karaliaus vardu!" Taigi šlovė tau! – triumfuodama užbaigė Banča. – Dieve, reikia imtis darbo, nes kitaip nieko nepadarysiu. Eikš, Tiglatpalasarai[7], gausi menkės kauliukų.

Atvėrusi duris ir vikriai prilaikydama jas koja, ji smuko su apkrautu padėklu, garsiai ir nepernelyg melodingai niūniuodama savo pačios sukurtą sportinės dainelės versiją.

---

[6] Ahasveras – Esteros knygoje minimas Persijos karalius, tapatinamas su Kserksu (valdžiusiu 486–465 m. pr. Kr.). Graikiškoje šios knygos versijoje jis vadinamas Artakserksu, – *vert. past.*

[7] Tiglatpalasaras I (valdė apie 1115–1102 m. pr. Kr.) – Asirijos karalius, – *vert. past.*

Kokia graži žmogžudystės diena,
Tokia švelni kaip gegužis jinai.
Pėdsekiai šunys iš kaimo jau bėga...

Į kriauklę dedamų indų tarškėjimas nustelbė kelias tolimesnes eilutes, tačiau išeidamas iš namų pastorius Julijonas Harmonas išgirdo paskutinį triumfo šūksnį:

Ir mes visi šiandien žudysime!

Pusryčiai Mažajame Pedokse

I

Mažajame Pedokse visi taip pat jau pusryčiavo.

Stalūgaly sėdėjo mis Bleklok, šešiasdešimtmetė namų šeimininkė. Ji vilkėjo naminio tvido suknelę ir buvo pasipuošusi visiškai prie jos nederančiu stambių dirbtinių perlų vėriniu. Moteris skaitė Lein Norkot straipsnį „Deili meil". Julija Saimons apatiška knapsojo ties „Telegraf". Patrikas Saimonsas „Taimse" sprendė kryžiažodį. Mis Dora Baner visa galva buvo pasinėrusi į vietinį savaitraštį.

Mis Bleklok tyliai sukikeno. Patrikas sumurmėjo:

– Ne „lipnus", o „kibus" – štai kur suklydau.

Staiga mis Baner sukudakavo lyg išgąsdinta višta:

– Leti... Leti... ar tu matei? Ką tai galėtų reikšti?

– Kas, Dora?

– Koks keistas skelbimas! Čia juodu ant balto parašyta – „Mažajame Pedokse"... Bet ką tai galėtų reikšti?

– Dora, mieloji, parodyk...

Mis Baner paklusniai padavė laikraštį mis Bleklok ir virpančiu pirštu bakstelėjo į skelbimą.

– Tik pažvelk, Leti.

Mis Bleklok pažvelgė. Kilstelėjo antakius. Paskui, greitai ir įdėmiai apžvelgusi sėdinčiuosius prie stalo, garsiai perskaitė:

„Skelbiama žmogžudystė, kuri įvyks Mažajame Pedokse spalio 29 dieną, penktadienį, aštuonioliktą valandą trisdešimt minučių. Bičiuliai, priimkite šį vienintelį kvietimą."

Paskui griežtai paklausė:

– Patrikai, tai tavo sumanymas?

Ji įsmeigė akis į skaisčiaveidį padaužą, sėdintį kitame stalo gale.

Patrikas Saimonsas suskubo gintis:

– Tikrai ne, teta Leti! Ir kodėl jūs taip pagalvojote? Aš nieko apie tai net nežinojau!

– Iš tavęs visko galima tikėtis, – niūriai sumurmėjo mis Bleklok. – Pamaniau, jog šitaip pajuokauti galėtum tik tu.

– Pajuokauti? Nieko panašaus.

– Tai gal čia tu prikišai nagus, Julija?

– Aišku, ne, – beinaž nuobodžiaudama atsakė ši.

Mis Baner tyliai paklausė:

– Kaip jūs manote, misis Heimes... – ir pažvelgė į tuščią vietą prie stalo, kur kažkas ką tik pusryčiavo.

– O, abejoju, kad mūsų Filipa elgtųsi kaip kaliausė, – tarė Patrikas. – Ji rimta mergina.

– Bet kas čia per sumanymas? – žiovaudama paklausė Julija. – Ir ką jis reiškia?

Mis Bleklok lėtai ištarė:

– Ko gero... koks nors kvailas pokštas.

– Bet kam to reikia?! – sušuko Dora Baner. – Kokia prasmė? Labai jau kvailas juokelis. Ir niekam tikęs.

Jos suvytę skruostai iš pasipiktinimo virpėjo, o trumparegės akys piktai kibirkščiavo.

Mis Bleklok nusišypsojo.

– Labai nesijaudink, Bani, – tarė ji. – Tiesiog kažkas taip supranta humorą. Aš tik norėčiau sužinoti – kas.

– Čia kalbama apie šiandieną, – atkreipė dėmesį mis Baner. – Šiandien aštuonioliktą valandą trisdešimt minučių. Kaip jūs manote, kas ten įvyks?

– Kažkas mirs! – kaip iš po žemių sududeno Patrikas. – Mirs gardžiąja mirtimi.

– Baik, Patrikai, – sudraudė mis Bleklok, o mis Baner tyliai aiktelėjo.

– Aš turėjau galvoje tik tą ypatingą pyragą, kurį kepa Mici, – tarsi atsiprašydamas paaiškino Patrikas. – Žinote, mes visada vadinome jį „Gardžiąja mirtimi“.

Mis Bleklok kiek išsiblaškiusi nusišypsojo.

O mis Baner vis klausinėjo:

– Bet, Leti, iš tikrųjų, ką tu manai?..

Jos bičiulė nutraukė šią mintį maloniai nuramindama:

– Žinau tik tiek, kad pusę septynių vakaro nesitverdami

smalsumu pas mus sugužės pusė kaimo. Patarčiau pažiūrėti, ar turime namuose chereso.

II

– Tu nerimauji, ar ne, Leti?

Mis Bleklok krūptelėjo. Ji sėdėjo prie rašomojo stalo ir apie nieką negalvodama paišinėjo blonknote žuveles. Dabar pakėlė akis į sunerimusį savo senos bičiulės veidą. Ką atsakyti Dorai Baner? Svarbiausia, kad Bani nesijaudintų. Minutėlę kitą ji pamąstė.

Su Dora ji mokėsi vienoje mokykloje. Tada Dora buvo graži šviesiaplaukė, mėlynakė, bet gan kvaila mergaitė. Tačiau į jos trumpą protelį niekas nekreipė dėmesio, nes Dora buvo linksma, patraukli ir mėgstanti bendrauti. Jos draugė net pagalvojo, kad ji turėjo ištekėti už kokio nors dailiai nuaugusio karininko ar kaimo advokato. Ji turėjo tiek privalumų – žavinga, atsidavusi, ištikima. Tačiau likimas Dorai Baner nebuvo maloningas. Ji pati turėjo užsidirbti duoną. Moteris nėrėsi iš kailio, tačiau kad ir ko griebdavosi, viskas krito iš rankų.

Paskui dviejų draugių keliai išsiskyrė. Ir štai prieš šešis mėnesius mis Bleklok gavo laišką – padriką, graudų laišką. Doros sveikata pašlijo. Ji gyvenanti viename kambarėlyje, vos suduria galą su galu iš savo pensijos. Dar norėtų siuvinėti, bet nebeklauso nuo reumato sugrubę pirštai. Ji prisimenanti mokyklos laikus... Gyvenimas, tiesa, jas išskyrė... bet gal... sena draugė jai padėtų?

Mis Bleklok atsakė impulsyviai. Vargšelė Dora, vargšelė gražioji, kvailoji, putnioji Dora! Viską metusi, ji nulėkė pas Dorą, atsivežė ją ir apgyvendino Mažajame Pedokse, guosdamasi mintimi, kad esą jai vienai sunku tvarkytis namuose ir reikalinga pagalbininkė. Gydytojas tvirtino, kad Doros dienos jau suskaičiuotos, bet kartais mis Bleklok pajusdavo, jog vargšė senutė jai tikrai našta. Ji viską painiojo, pykdė karštakrauję užsienietę tarnaitę, neteisingai suskaičiuodavo skalbinius, pamesdavo sąskaitas bei laiškus, o kartais išvesdavo iš kantrybės ir uoliąją mis Bleklok. Vargšė žioplelė senoji Dora, tokia ištikima, taip trokštanti padėti, taip besidžiaugianti, kad yra naudinga, ir

tuo besididžiuojanti, bet... deja, tokia niekam tikusi.

Mis Bleklok griežtai sudraudė:

– Nereikia, Dora. Juk prašiau...

– Ach... – mis Baner nudelbė akis kaip prasikaltusi. – Taip, taip, žinau. Tik užmiršau. Bet... argi tu ne...

– Nesijaudinu? Visai ne. Bent jau negaliu šito pasakyti, – patikslino ji. – Turi galvoje tą kvailą skelbimą „Laikraštyje“?

– Taip... Net jeigu tai pokštas, jis, man regis, labai jau... piktas.

– Piktas?

– Taip. Atrodo, kad už jo slypi kažkokia pagieža. Negeras tai pokštas.

Mis Bleklok pažvelgė į draugę. Romios akys, plati, griežta lūpų linija, šiek tiek riesta noselė. Nelaimingoji Dora – tokia erzinanti, tokia tuščiagalvė, taip atsidavusi ir tokia našta. Miela įnoringa sena idiotė ir, vis dėlto keista, bet instinktyviai suvokianti, kas yra kas.

– Manau, tu teisi, Dora, – sutiko mis Bleklok. – Negeras tai pokštas.

– Man jis visai nepatinka, – netikėtai užsiplieskė Dora Baner. – Jis mane gąsdina. Staiga ji pridūrė:

– Kaip ir tave, Leticija.

– Nesąmonė, – pyktelėjo mis Bleklok.

– Tai pavojinga. Nė kiek neabejoju. Kaip ir tie žmonės, kurie siuntinėja supakuotas bombas.

– Mieloji, čia tik kažkoks kvailys mėgina pajuokauti.

– Bet tai nejuokinga.

Tai iš tikrųjų nebuvo labai juokinga... Mis Bleklok veide atsispindėjo, ką ji mąsto, ir Dora pergalingai sušuko:

– Na štai! Ir tu taip manai!

– Bet, Dora, mieloji...

Ji užsikirto. Per duris viesulu įlėkė jauna moteris su iškilia krūtine, pūpsančia po standžiai apsitempusia džersio palaidine. Ji segėjo platų, parauktą ryškiaspalvį sijoną, aplink galvą sukosi sruogų sruogos tamsių, riebaluotų plaukų. Žybtelėjo tamsios akys.

– Ar galiu kalbėti? Taip? Ne? – pratrūko ji.

Mis Bleklok atsiduso.

– Žinoma, Mici. Kas atsitiko?

Kartais jai atrodydavo, kad geriau jau pačiai pasinerti į namų ruošą ir gaminti valgį, negu kęsti amžinas savo „pagalbininkės“ – karo pabėgėlės isterijas.

– Sakau jums tiesiai... Tikiuosi, bus gerai? Aš jus perspėjau ir išeinu... Išeinu dabar pat!

– Bet kodėl? Kas jus taip sukrėtė?

– Taip, sukrėtė, – dramatiškai pareiškė Mici. – Aš nenoriu mirti! Aš jau Europoje bėgau. Mirė visa mano šeima... Juos visus išžudė... Mano motiną, mažąjį broliuką, mieląją dukterėčią – visus. Bet aš pabėgau ir pasislėpiau. Atvykau į Angliją. Dirbu. Atlieku darbą, kurio niekada... niekada nedaryčiau savo šaly...

– Žinau, – kaip kirviu nukirto nuolatines Mici dejones mis Bleklok. – Bet kodėl jūs norite išeiti būtent dabar?

– Todėl, kad jie vėl ateina mane nužudyti!

– Kas?

– Mano priešai. Naciai! O gal šįsyk bolševikai. Jie suuodė, kad aš čia. Ir kėsinasi mane nužudyti. Aš perskaičiau apie tai... Taip, taip... Laikraštyje parašyta!

– O, jūs turite galvoje „Laikraštį“?

– Štai, štai čia parašyta... – Mici ištraukė iš už nugaros „Laikraštį“. – Tik pažvelkite... Čia pasakyta – „žmogžudystė“. Mažajame Pedokse. Juk tai čia, ar ne? Šį vakarą, pusę septynių. Ach! Aš tikrai nelauksiu, kol mane nužudys... Na jau ne.

– Bet kodėl jūs manote, kad čia kalbama apie jus? Mums atrodo, kad tai tik pokštas.

– Pokštas? Koks čia pokštas – ką nors nužudyti?!

– Taip, jūs teisi. Bet, mano mielas vaike, jeigu kas nors norėtų prieš jus pakelti ranką, argi skelbtų apie tai laikraštyje?

– Manote – ne? – Mici kiek sutriko. – Manote, kad gal apskritai niekas nieko neketina žudyti? O gal jie nusitaikė į jus, mis Bleklok?

– Tikrai netikiu, kad aš kam nors kliudyčiau, – nerūpestingai atsakė mis Bleklok. – Ir, dievaži, nemanau, Mici, kad kažkas kėsintųsi į jus. Kodėl turėtų?

– Todėl, kad jie blogi žmonės... Labai blogi. Sakau – mano motiną, mano mažąjį broliuką, mano mieląją dukterėčią...

– Taip, taip, – pasiskubino nutraukti šią tiradą mis Bleklok. – Bet aš tikrai negaliu patikėti, kad kažkas rengiasi

nužudyti jus, Mici. Žinoma, jeigu jūs norite tučtuojau išeiti, nestosiu skersai kelio. Bet taip pasielgti būtų tikra kvailystė.

Pastebėjusi, jog Mici dvejoja, ji ryžtingai pridūrė:

– Ta mėsa, kurią mėsininkas atsiuntė kepsniui, atrodo kieta kaip šikšna.

– Aš paruošiu guliašą, ypatingą guliašą.

– Ką gi, jeigu jau taip, tegul būna. O tą sudžiūvusį sūrio gabalėlį galėtumėte supjaustyti šiaudeliais. Šiandien vakare galime sulaukti svečių.

– Šiandien? Kada?

– Pusę septynių.

– Betgi šis laikas nurodytas ir laikraštyje! Kas ateis? Kodėl ateis?

– Jie ateis į laidotuves, – mirktelėjusi akį atšovė mis Bleklok. – Na, užteks, Mici. Neturiu kada su jumis plepėti. Uždarykite paskui save duris, – griežtai pridūrė ji.

Kai sutrikusi Mici užvėrė duris, mis Bleklok tarstelėjo:

– Nuraminau ją bent trumpam.

– Tu tikrai šaunuolė, Leti, – susižavėjusi pagyrė mis Baner.

Aštuonioliktą valandą trisdešimt minučių

I

– Na, štai, atrodo, viskas suruošta, – kritiškai nužvelgusi didžiulę svetainę, tarė mis Bleklok. Kartūninės staltiesės su rožių raštais, du vazonai bronzinio atspalvio chrizantemų, maža vazelė su žibuoklėmis, sidabrinis portsigaras ant staliuko prie sienos, padėklas su gėrimais ant stalo kambario vidury.

Mažasis Pedoksas buvo vidutinio dydžio karalienės Viktorijos ankstyvosios epochos stiliaus namas su ilga, žema veranda ir žaliomis langinėmis. Ilga, siaura svetainė, į kurią dėl verandos stogelio nepatekdavo šviesa, kažkada viename gale turėjo dvipuses duris, vedančias į mažą kambarėlį su langu nišoje. Tačiau ankstesnioji karta jas išėmė ir toje vietoje pakabino aksomo portjeras. Mis Bleklok nukabino portjeras ir du kambarius sujungė į vieną. Abiejuose galuose buvo po židinį ir, nors nė vienas nesikūreno, kambary buvo maloniai šilta.

– Jūs jau įjungėte centrinį šildymą, – tarė Patrikas.

Mis Bleklok linktelėjo.

– Pastaruoju metu tokios darganos. Namuose buvo be galo drėgna. Prisiprašiau Evanso, kad prieš išvykdamas įjungtų šildymą.

– Kūrenate tuo pačiu brangiausiu koksu? – kiek pašaipiai pasidomėjo Patrikas.

– Tiesą sakai – pasiutusiai brangus. Bet anglis dar brangesnė. Žinai, kuro tarnyba neduos nė krislo daugiau, negu priklauso kas savaitę... Nebent griežtai pareikštume, kad niekaip kitaip negalime paruošti maisto.

– Bet juk kažkada to kokso ir anglies buvo kalnai, ir visiems užteko... – svajingai tarė Julija, tarsi kalbėtų apie kažkokią pasakų šalį.

– Taip, ir pigiai atsieidavo.

– Ir kiekvienas galėjo eiti ir pirkti, kiek tik nori, be jokių apribojimų. Užteko per akis.

– Įvairiausių rūšių ir kokybės... Ne taip, kaip dabar – vien akmenys ir skalūnas.

– Nuostabūs buvo laikai, – ilgesingai tarė Julija.

Mis Bleklok šyptelėjo.

– Man irgi taip atrodo, kai prisimenu praeitį. Bet aš juk jau sena. Suprantama, kad ilgiuosi savo jaunystės dienų. O jūs, geltonsnapiai, neturėtumėte taip galvoti.

– Tada man ir dirbti nereikėtų, – atsakė Julija. – Sėdėčiau namuose, kurčiau puokštes ir rašyčiau laiškus... Kodėl žmonės rašo laiškus ir kas jie tokie – tie, kurie rašo?

– Visi tie, kuriems dabar gali paskambinti telefonu, – pašmaikštavo mis Bleklok. – Nemanau, kad tu bent žinai, kaip rašyti, Julija.

– Na, bent taip, kaip moko „Laiškų rašymo vadovas“, kurį visai neseniai radau, tai tikrai ne. O dangau! Ten aiškinama, kaip derėtų atsisakyti tekėti už našlio.

– Kažin ar tau patiktų kiauras dienas lindėti namuose, – pareiškė mis Bleklok. – Juk žinai, yra toks dalykas kaip pareiga, – jos balsas nuskambėjo kategoriškai. – Aš tai tikrai neištverčiau rankas sudėjusi. Štai mudvi su Bani, – ji meiliai nusišypsojo Dorai Baner, – labai anksti atsidūrėme darbo biržoje.

– O taip, iš tikrųjų, – suskubo pritarti mis Baner. – Ak, kokius bjaurius vaikiščius man teko prižiūrėti. Mirsiu neužmiršiu. Leti, žinoma, pasielgė gudriau. Prasiskverbė į verslo pasaulį, tapo stambaus finansininko sekretore.

Atsivėrė durys ir įėjo Filipa Heimes – aukšta, šviesiaplaukė, santūri moteris. Ji nustebusi apžvelgė kambarį.

– O-o! – nutęsė. – Laukiate svečių? Man niekas nieko nesakė.

– Tai bent! – sušuko Patrikas. – Mūsų Filipa nežino. Kertu lažybų – vienintelė moteris Čiping Kleghorne, kuri nieko nežino.

Filipa nesusivokdama pažvelgė į jį.

– Štai žiūrėk, – pareiškė Patrikas teatrališkai mostelėdamas ranka, – žmogžudystės scena!

Filipa Heimes visai sutriko.

– Štai čia, – Patrikas parodė du didelius chrizantemų vazonus, – laidotuvių vainikai, o šios sūrio lazdelės ir alyvos simbolizuoja pakasynų vaišes.

Apstulbęs Filipos žvilgsnis nukrypo į mis Bleklok.

– Juokaujate? – pralemeno ji. – Gal aš ir labai kvaila, bet tokio humoro nesuprantu.

– Tai labai bjaurūs juokeliai, – griežtai pareiškė Dora Baner. – Man jie visai nepatinka.

– Parodyk jai skelbimą, – tarė mis Bleklok. – O aš einu, uždarysiu antis. Jau tamsu. Tuoj rinksis žmonės.

– Tai galiu padaryti ir aš, – pasisiūlė Filipa.

– O ne, mano miela! Tu jau užbaigei savo dienos darbus.

– Aš suvarysiu, teta Leti, – tarė Patrikas.

– Ne, nereikia, – sudraudė mis Bleklok. – Praeitą kartą tu gerai neužsklendei durų.

– Leti, mieloji, leisk man! – sušuko mis Baner. – Man juk patinka šis darbas. Tik įsispirsiu į kaliošus... Bet kur aš padėjau savo megztinį?

Tačiau mis Bleklok tik nusišypsojo ir išėjo iš kambario.

– Be reikalo stengiesi, Bani, – tarė Patrikas. – Teta Leti tokia darbštuolė, jog niekada nesutiks, kad kažkas bent pirštą pakrutintų už ją. Jai tikrai patinka viską atlikti pačiai.

– Taip, ji tai mėgsta, – pritarė Julija.

– O aš kažkaip neprisimenu, kad tu bent kartą būtum pasiūliusi pagelbėti, – įgėlė brolis.

Julija tingiai šyptelėjo.

– Tu pats ką tik pasakei, kad tetai Leti patinka viską atlikti pačiai, – atšovė ji.

– O be to, – ji ištiesė dailią plonomis kojinėmis aptemptą kojelę, – aš užsimoviau savo geriausias kojines.

– Mirtis su šilkinėmis kojinėmis! – paskelbė Patrikas.

– Ne su šilkinėmis, o su nailoninėmis, idiote.

– O man taip gražiau skamba.

– Ar kas nors man pasakys, – maldaujamu tonu surypavo Filipa, – kodėl čia tiek daug kalbama apie mirtį?

Visi puolė jai aiškinti, bet niekas negalėjo rasti „Laikraščio“, nes Mici buvo nusinešusi jį į virtuvę.

Po kelių minučių grįžo mis Bleklok.

– Na štai, viskas suruošta, – žvaliai tarė ji ir dirstelėjo į laikrodį. – Dvidešimt po šešių. Arba veikiai kažkas ateis, arba aš visiškai nepažįstu savo kaimynų.

– Nesuprantu, kodėl kas nors turėtų ateiti, – gūždamasi kaip išgąsdintas žvėriūkštis sumurmėjo Filipa.

– Nejaugi, mieloji?.. Manau, jog turėtum suprasti. Nors daugelis, tiesa, kur kas smalsesni už tave.

– Filipa tiesiog niekuo nesidomi, – gan kandžiai išdrožė Julija.

Filipa nepravėrė burnos.

Mis Bleklok apžvelgė kambarį. Mici jau buvo pastačiusi ant stalo cheresą ir tris dubenis su alyvomis, sūrio lazdelėmis bei mažais sausainėliais.

– Patrikai, gal padėtum perkelti padėklą arba ir visą stalą ten, į kampą, prie lango nišoje. Šiaip ar taip, juk tai ne balius! Aš pati nieko nekviečiau. Ir nenoriu, kad būtų akivaizdu, jog tikiuosi, kad kažkas užsuks.

– Vadinasi, teta Leti, norite užmaskuoti savo sumanų laukimą?

– Gražiai pasakei, Patrikai. Ačiū, mano mielas berniuk.

– Vaidinsime ramų šeimos vakarėlį, – tarė Julija, – ir gerokai nustebsime, išvydę nekviestus svečius.

Mis Bleklok paėmė chereso butelį ir dvejodama liko stovėti su juo rankose.

Patrikas ją nuramino:

– Beveik pusė butelio. Turėtų užtekti.

– O taip... Taip... – netvirtai nutęsė ji.

Paskui kiek paraudusi paprašė:

– Patrikai, būk geras... Podėlyje, spintelėje, yra naujas butelis. Atnešk jį ir kamščiatraukį. Aš... mes... juk galime pastatyti ir naują butelį. Šis... jau kuris laikas buvo atidarytas.

Patrikas, netaręs nė žodžio, nuskubėjo vykdyti užduoties. Grįžęs su buteliu jį atkimšo. Statydamas gėrimą ant padėklo, jis įdėmiai pažvelgė į mis Bleklok.

– Žiūrite į tai rimtai, ar ne, mieloji? – švelniai paklausė jis.

– O! – šokiruota sušuko Dora Baner. – Tu, Leti, net neįsivaizduoji...

– Š-š-š, – staiga nutildė mis Bleklok. – Skambina prie durų. Na, matote, mano sumanus laukimas pasiteisino.

II

Mici atidarė svetainės duris ir pasitiko pulkininką bei misis Isterbruk. Ji turėjo savo metodų pristatyti svečius.

– Atėjo pulkininkas ir misis Isterbruk, – sučiauškėjo ji.

Pulkininkas Isterbrukas buvo pernelyg tiesmukas ir pasitikintis savimi, kad nuslėptų šiokį tokį susijaudinimą.

– Tikiuosi, nepykstate, kad mes užgriuvome taip netikėtai? – paklausė jis. (Julija patenkinta kažką sumurkė.) – Ėjome pro šalį ir nusprendėm užsukti. Toks gražus vakaras. Matau, jūs jau šildote. Mes dar nepradėjome.

– O, kokios mielos chrizantemos! – aiktelėjo misis Isterbruk. – Koks grožis!

– O man regis, galėtų būti vešlesnės, – tarė Julija.

Filipą Heimes misis Isterbruk pasveikino ypač nuoširdžiai, norėdama parodyti, jog visiškai supranta, kad žemę rausti – ne Filipai.

– Kaip laikosi misis Lukas sodas? – pasidomėjo ji. – Manote, jis kada nors atsigaus? Per karą buvo visai apleistas... Tada tik tas bjaurus senis Ašis sugrėbstydavo kelis lapus ir pasodindavo vieną kitą kopūstą.

– Gerai paplušėjus, derlių duoda, – atsakė Filipa. – Bet kol visai atsigaus, praeis kuris laikas.

Mici vėl atvėrė duris ir paskelbė:

– Damos iš Bolderso!

– Labas vakaras! – pasisveikino mis Hinčklif ir dideliais žingsniais perėjusi per kambarį sučiupo mis Bleklok ranką. – Aš sakau Margatroid: „Užsukime į Mažąjį Pedoksą!“ Norėjau pasidomėti, kaip peri jūsų antys.

– Dabar taip greit sutemsta, ar ne? – užsikirsdama išlemeno Patrikui mis Margatroid. – Kokios gražios chrizantemos!

– Nukeipusios... – supeikė Julija.

– Galėtum būti ir draugiškesnė, – priekaištingai šnibžtelėjo jai Patrikas.

– O, jūs jau šildote, – tarė mis Hinčklif ir kone kaltindama pridūrė: – Kaip anksti!

– Šiuo metų laiku namuose labai drėgna, – paaiškino mis Bleklok.

Patrikas kilstelėjęs antakius tarsi paklausė: „Ar jau pasiūlyti chereso?“ Mis Bleklok lygiai taip pat nebyliai atsakė: „Dar ne.“

Ji kreipėsi į pulkininką Isterbruką:

– Ar šiemet parsisiuntėte iš Olandijos tulpių svogūnėlių?

Vėl atsidarė durys, ir gan nedrąsiai įslinko misis Svytenhem, paskui ją sekė paniuręs, susigūžęs Edmundas.

– O štai ir mes! – linksmai tarė ji, smalsiai dairydamasi. Paskui staiga susinepatoginusi pridūrė: – Nusprendžiau užsukti ir paklausti, ar kartais nenorite kačiuko, mis Bleklok? Mūsų katė...

– ... tuoj atsives katino palaidūno palikuonių, – užbaigė Edmundas. – Rezultatas, manau, bus baisus. Tik nesakykite, kad neįspėjau!

– Ji puiki peliautoja, – pasiskubino užstoti savo augintinę misis Svytenhem. Ir pridūrė: – Kokios gražios chrizantemos!

– Jūs jau įjungėte centrinį šildymą, ar ne? – dėdamasis itin pastabus paklausė Edmundas.

– Na, ar ne gramofono plokštelės tie žmonės? – sumurmėjo Julija.

– Man paskutinės naujienos nepatinka, – pareiškė Patrikui pulkininkas Isterbrukas, priversdamas jį išklausyti. – Visai nepatinka. Sakyčiau, karas neišvengiamas – absoliučiai neišvengiamas.

– Aš niekada neklausau žinių, – atsakė Patrikas.

Dar kartą atsivėrė durys ir įėjo misis Harmon.

Tarsi mėgindama atrodyti madinga, savo aptrintą veltinę skrybėlaitę ji buvo nustūmusi ant pakaušio, o vietoj įprastinio megztinio vilkėjo laisvą, gausiai puoštą palaidinę.

– Sveika, mis Bleklok! – sušuko ji, o jos apvalus veidas tiesiog švytėjo. – Aš juk nesusivėlinau, tiesa? Kada prasideda ta žmogžudystė?

III

Prasidėjo draugiški pasiglėbesčiavimai. Julija patenkinta sukikeno, Patrikas suraukė kaktą, o mis Bleklok nusišypsojo savo paskutinei viešniai.

– Julijonas tiesiog nesitveria pykčiu, kad negalėjo ateiti, – tarė misis Harmon. – Jis mėgsta viską apie žmogžudystes. Kaip tik dėl to praeitą sekmadienį ir pasakė tokį gerą pamokslą. Gal ir neturėčiau taip girti, nes jis gi mano vyras, bet pamokslas tikrai buvo geras, ar ne? Daug geresnis nei įprastai. Ir, kaip jau sakiau, vis dėl tos knygos „Mirtis kepurėje". Skaitėte? Knygų pardavėja man ją specialiai paliko. Ji tiesiog pritrenkianti. Tu mąstai vienaip, o paskui viskas pasisuka kita linkme, ir taip įdomiai pasipila žmogžudystės – penkios ar keturios iš eilės. Buvau palikusi tą knygą Julijono darbo kambary, kur jis rengėsi savo pamokslui, jis atsitiktinai rado ir... nebeįstengė padėti į šalį! Taigi pamokslą teko rašyti paskubomis, ir tai, ką norėjo pasakyti, jis išdėstė labai paprastai – be jokių moksliškų įmantrybių bei išmintingų nuorodų. Ir, savaime suprantama, išėjo kur kas geriau. Oi, bet aš taip įsiplepėjau. Sakykite, kada prasidės ta žmogžudystė?

Mis Bleklok pažvelgė į laikrodį, stovintį ant židinio atbrailos.

– Jei prasidės, – linksmai atsakė ji, – turėtų prasidėti greitai. Iki pusės septynių liko vos minutė. O kol kas siūlau išgerti po taurę chereso.

Patrikas vikriai išbėgo pro arką. Mis Bleklok priėjo prie stalelio, kur stovėjo portsigaras.

– Chereso mielai išgersiu, – sutiko misis Harmon. – Bet ką jūs turėjote galvoje, sakydama „jei"?

– Na... – nutęsė mis Bleklok. – Aš juk žinau tiek pat, kiek ir jūs. Negaliu pasakyti...

Ant židinio atbrailos stovintis laikrodis ėmė mušti, ir ji pasuko galvą. Jo melodija buvo švelni kaip sidabrinio varpelio. Visi nuščiuvo ir sustingo. Žvilgsniai nukrypo į laikrodį.

Jis išmušė ketvirtį, paskui pusę. Kai nuslopo paskutinio dūžio aidas, užgeso šviesa.

IV

Tamsoje pasigirdo aikčiojimai iš pasitenkinimo, kažkuri iš moterų susijaudinusi suspigo.

– Prasideda! – pagauta ekstazės sušuko misis Harmon.

– Oi, man tai nepatinka! – maldaujamai dejavo Dora Baner.

Kiti balsai šurmuliavo:

– Kaip baisu!

– Net šiurpas ima...

– Arči, kur tu?

– Ką man daryti?

– Ak, aš jums užmyniau? Atsiprašau!

Staiga griausmingai atsilapojo durys. Kambarį perskrodė ryški žibinto šviesa. Kimus vyriškas balsas, primenantis visas tas malonias popietes kine, per nosį suniaurojo:

– Rankas aukštyn! Sakau jums, rankas aukštyn!

Visi su pasitenkinimu iškėlė rankas.

– Argi ne nuostabu? – vos atgaudama kvapą suvapėjo kažkuri moteris. – Tiesiog iš proto varo!

Ir tada, visai netikėtai, driokstelėjo pistoleto šūvis. Paskui dar kartą. Dvi prazvimbusios kulkos suardė visuotinę palaimą. Staiga žaidimas tapo nebe žaidimu. Kažkas sukliko...

Ūmai tarpdury pasirodžiusi figūra apsigręžė, regis, padvejojo, ir trenkė trečias šūvis. Žmogus suklupo ir parvirto ant grindų, žibintas iškrito iš rankų ir nuriedėjo.

Kambarys vėl paskendo tamsoje. Svetainės durys, tyliai sugirgždėjusios, primindamos Viktorijos laikų protesto dejonę, lėtai užsivėrė – kaip visada, kai nebūdavo tinkamai atidarytos. Pliaukštelėjo spynos spragtukas.

V

Svetainėje kilo sumaištis. Žmonės vienas per kitą šūkčiojo:

– Šviesą!

– Kur tas jungiklis?

– Gal kas turite žiebtuvėlį?

– Oi, kaip man visa tai nepatinka...

– Bet tie šūviai buvo tikri!
– Ir ginklas tikras.
– Gal tai įsilaužimas?
– Oi, Arči, eime greičiau iš čia!
– Būkit žmonės, paieškokite bent žiebtuvėlio.
Ir štai kone vienu metu spragtelėjo du žiebtuvėliai, ir sušvito dvi gležnos liepsnelės.
Markstydamiesi visi spoksojo vienas į kitą. Veidai buvo paklaikę iš siaubo. Prie arkos, atsišliejusi į sieną ir užsidengusi rankomis veidą, stovėjo mis Bleklok. Blausioje šviesoje visi tegalėjo įžvelgti kažką tamsaus šmirkščiant per jos pirštus.
Pulkininkas Isterbrukas atsikrenkštė ir atsistojo.
– Paspauskite jungiklį, Svytenhemai! – įsakė jis.
Edmundas, kuris buvo netoli durų, klusniai spustelėjo.
– Gedimas pastotėje arba perdegė saugikliai, – pareiškė pulkininkas. – Koks ten triukšmas?
Už uždarų durų nepaliaujamai žviegė moteris. Klyksmas darėsi vis šaižesnis, o kartu duris drebino ir kumščių smūgiai.
Tyliai kūkčiojusi Dora Baner staiga sušuko:
– Tai Mici! Kažkas žudo Mici...
– Negaliu patikėti tokia laime, – sumurmėjo Patrikas.
– Reikia paieškoti žvakių. Patrikai, gal tu?..
Bet pulkininkas jau buvo atidaręs duris. Jiedu su Edmundu, pasišviesdami žiebtuvėliais, išėjo į prieškambarį ir vos nepargriuvo, užkliuvę už gulinčio žmogaus.
– Atrodo, pribaigtas, – tarė pulkininkas. – Na, kurgi ta moteris, kuri taip velniškai klykė?
– Valgomajame, – atsakė Edmundas.
Valgomasis buvo kitoje prieškambario pusėje. Kažkas vis dar daužė jo duris, kaukė ir spiegė.
– Ją užrakino, – tarė Edmundas, eidamas durų link. Jis pasuko raktą, ir Mici išpuolė kaip tigrė iš narvo.
Valgomajame vis dar degė šviesa. Jos apšviesta Mici priminė iš siaubo paklaikusį riaumojantį žvėrį. Vaizdas buvo kiek komiškas, nes prieš tai ji, matyt, valė sidabrinius stalo įrankius ir dabar rankoje tebelaikė zomšos skiautelę bei didžiulį peilį žuviai.
– Nusiramink, Mici, – tarė mis Bleklok.
– Užsičiaupk! – sudraudė Edmundas, o kadangi ji ir

toliau plyšavo, jis palinko į priekį ir skambiai pliaukštelėjo jai per skruostą. Mici aiktelėjo ir tuoj pat nutilo.

– Atneškite žvakių, – paragino mis Bleklok. – Yra virtuvėje, spintelėje. Patrikai, ar žinai, kur tie saugikliai?

– Koridoriuje, už indų plovyklos? Gerai, tuoj pažiūrėsiu, ką galima padaryti.

Mis Bleklok žengė į šviesą, kuri sklido iš valgomojo, ir Dora Baner tiesiog pratrūko raudoti. Iš Mici gerklės išsiveržė dar vienas kraują stingdantis klyksmas.

– Kraujas, kraujas! – gaudydama orą plyšavo ji. – Jus nušovė, mis Bleklok! Jūs plūstate kraujais.

– Nesikraustyk iš proto, – atkirto mis Bleklok. – Aš beveik net nesužeista. Užkabino truputį ausį...

– Bet, teta Leti, juk tai kraujas, – sudejavo Julija.

Ir iš tikrųjų – balta mis Bleklok palaidinė, perlų vėrinys ir rankos buvo klaikiai kruvini.

– Ausys visada smarkiai kraujuoja, – atsakė mis Bleklok. – Prisimenu, kaip kartą, vaikystėje, vos neapalpau kirpykloje. Man tik truputį grybštelėjo ausį, o kraujo, atrodo, išsyk pribėgo visas dubuo... Bet mums reikia kažkuo pasišviesti.

– Aš turiu žvakių, – tarė Mici.

Julija nuėjo su ja, ir netrukus jos grįžo su keliomis žvakėmis, įstatytomis į dubenėlius.

– Ką gi, o dabar pažvelkime į mūsų niekdarį, – tarė pulkininkas. – Svytenhemai, nuleiskite kiek įmanoma tas žvakes...

– Aš prieisiu iš kitos pusės, – pasisiūlė Filipa.

Ji tvirtai suėmė du dubenėlius. Pulkininkas Isterbrukas atsiklaupė.

Sukniubęs žmogus vilkėjo prastą juodą apsiaustą su gobtuvu, ant veido buvo užsitempęs juodą kaukę, mūvėjo juodas medvilnines pirštines. Gobtuvas buvo šiek tiek nuslinkęs ant pakaušio, ir iš po jo bolavo susivėlę plaukai.

Pulkininkas Isterbrukas apvertė žmogų ant nugaros, patikrino pulsą, pasiklausė, pridėjęs ausį prie krūtinės... Staiga su pasišlykštėjimu šūktelėjo ir, atitraukęs pirštus, įsistebeilijo į juos. Per plaštaką tekėjo lipnus raudonas kraujas.

– Šovė į save, – konstatavo jis.

– Jis sunkiai sužeistas? – paklausė mis Bleklok.

– Hm. Manau, kad miręs... Gal tai savižudybė, o gal

įsipainiojo į apsiausto skverną ir krisdamas netyčia iššovė. Jeigu būtų šviesiau...

Ir staiga, tarsi mostelėjus burtų lazdele, vėl užsidegė šviesa.

Apimti keisto jausmo, tarsi visa tai vyktų sapne, Čiping Kleghorno gyventojai, susibūrę Mažojo Pedokso prieškambaryje, suprato stovintys smurto ir staigios mirties akivaizdoje. Ant pulkininko Isterbruko rankos raudonavo kraujas. Kraujas vis dar tekėjo per mis Bleklok kaklą, palaidinę, apsiaustą, o prie jų kojų groteskiškai išsikėtojęs gulėjo įsiveržėlis...

Iš valgomojo grįžęs Patrikas pranešė:

– Pasirodo, perdegė tik vienas saugiklis... – ir sustojo kaip įbestas.

Pulkininkas Isterbrukas timptelėjo nedidelę juodą kaukę.

– Verčiau pažiūrėkime, kas tas vyrukas, – pasiūlė jis. – Nors nemanau, kad kas nors iš pažįstamų...

Jis nutraukė kaukę. Visi ištempė kaklus. Mici žagtelėjo ir ėmė sunkiai gaudyti orą, tačiau kiti liko visiškai ramūs.

– Dar visai jaunas, – gailiai sudejavo misis Harmon.

Staiga Dora Baner susijaudinusi sušuko:

– Leti, Leti, juk tai tas jaunuolis iš mineralinių vandenų viešbučio Medenhem Velse! Tas, kuris buvo atėjęs čia ir prašė tavęs pinigų, kad galėtų grįžti į Šveicariją, o tu atsisakei duoti. Tikriausiai jis tada apsimetinėjo – norėjo apsižiūrėti tavo namuose... O varge, juk jis galėjo tave nužudyti...

Mis Bleklok tik griežtai sukomandavo:

– Filipa, nuveskite Bani į valgomąjį ir įpilkite jai pusę taurės brendžio. Julija, būk gera, nubėk į vonią ir atnešk man iš spintelės pleistro – išsiterliojau kaip kiaulė. Patrikai, prašyčiau tučtuojau paskambinti policijai!

KETVIRTAS SKYRIUS

Karališkasis mineralinių vandenų viešbutis

I

Džordžas Raidesdeilas, Midlšyro policijos viršininkas, buvo ramus žmogus. Šis vidutinio ūgio, skvarbių akių, žvelgiančių iš po vešlių antakių, vyras buvo įpratęs daugiau klausyti negu kalbėti. Išklausęs jis paprastai savo abejingu balsu duodavo trumpus nurodymus, kurie nedelsiant buvo vykdomi.

Dabar jis klausėsi detektyvo-inspektoriaus Dermoto Kredoko, kuriam buvo pavesta tirti Čiping Kleghorno bylą. Vakar vakare Raidesdeilas atšaukė jį iš Liverpulio, kur šis buvo išsiųstas vykdyti apklausą kitoje byloje. Raidesdeilo nuomonė apie Kredoką buvo kuo geriausia. Šis žmogus ne tik turėjo gerą galvą ir vaizduotę, bet ir – o Raidesdeilas tai vertino dar labiau – buvo drausmingas, neskubėdavo, patikrindavo kiekvieną faktą ir nepuldavo daryti išvadų lig pat bylos pabaigos.

– Iškvietimą užregistravo konsteblis Legas, sere, – kalbėjo Kredokas. – Atrodo, jis veikė labai gerai – nedelsdamas ir apgalvotai. O tai nebuvo lengva. Vienas per kitą šaukė gal koks tuzinas žmonių, įskaitant vieną iš tų pabėgėlių iš Vidurio Europos, kurie vos pamatę policininką prideda į kelnes. Neabejoju, kad ją paskui greitai kur nors uždarė, nes nuo jos klyksmo plyšo galva.

– Ar velionio asmenybė nustatyta?

– Taip, sere. Rudis Šercas. Šveicaras. Dirbo priėmėju karališkajame mineralinių vandenų viešbutyje, Medenhem Velse. Jei neprieštarausite, sere, pradėsiu nuo šio viešbučio, o paskui vyksiu į Čiping Kleghorną. Dabar ten yra seržantas Flečeris. Jis susitiks su autobusų vairuotojais, o paskui važiuos į Mažąjį Pedoksą.

Raidesdeilas pritardamas linktelėjo.

Atsidarė durys, ir policijos viršininkas pakėlė akis.

– Užeikite, Henri, – pakvietė jis. – Mes čia turime tokį neįprastą reikalą.

Seras Henris Kliteringas, buvęs Skotland Jardo komisaras, įžengė vidun ir kilstelėjo antakius. Jis buvo aukštas, išvaizdus, pagyvenęs vyriškis.

– Tai gali sudominti ir jus, nors esate visko ragavęs, – tęsė Raidesdeilas.

– Bet nepersisotinęs, – piktokai atšovė seras Henris.

– Paskutinis mados klyksmas, – tarė Raidesdeilas, – paskelbti apie žmogžudystę iš anksto. Kredokai, parodykite serui Henriui skelbimą.

– „Nof Benhem njus end Čiping Kleghorn gazet", – tarė seras Henris. – Kaip liūdna.

Jis perskaitė ten, kur Kredokas parodė pirštu.

– Hm, taip... Išties keista.

– O žinote, kas padavė šį skelbimą? – paklausė Raidesdeilas.

– Sprendžiant iš teksto, pats Rudis Šercas. Šį trečiadienį.

– Ir skelbimas niekam neužkliuvo? Nepasirodė keistas nė tam žmogui, kuris jį priėmė?

– Sakyčiau, sere, jog trapiosios blondinės, kuri priiminėja skelbimus, galvelėje švilpauja vėjai. Ji tik suskaičiuoja žodžius ir paima pinigus.

– Bet kam to reikėjo? – paklausė seras Henris.

– Kad susirinktų kuo daugiau vietinių žioplių, – spėjo Raidesdeilas. – Subūrus juos į vieną vietą paskirtu laiku galima šūktelėti: „Rankas aukštyn!" ir apšvarinti kišenes. Nieko naujo.

– Kas per gyvenvietė tas Čiping Kleghornas? – pasidomėjo seras Henris.

– Didelis, išsisklaidęs, gražus miestelis. Mėsinė, kepykla, bakalėjos krautuvėlė, gan padori antikvarinių daiktų parduotuvė... dvi arbatinės. Vaizdingos apylinkės. Pasirūpinta ir turistais. Be to, daug gyventojų. Anksčiau nameliuose gyveno žemdirbiai, dabar – daugiausia senos panos arba pensininkų porelės. Dalis namų statyti dar karalienės Viktorijos laikais.

– Žinau, – tarė seras Henris. – Mielos senos pupytės ir į

pensiją išėję pulkininkai. Taip, užteko pastebėti tą skelbimą, ir visi pusę septynių atlindo pašniukštinėti, kas ir kaip. O, kad ten būtų buvusi ir mano senoji pupytė! Kaipmat būtų suleidusi į visą šį reikalą savo mažus dailius nagučius. Tai kaip tik jai.

– O kas ta jūsų pupytė, Henri? Teta?

– Ne, – atsiduso seras Henris, – ne giminė.

Paskui pagarbiai pridūrė:

– Tiesiog ji nuostabiausia seklė, kokią tik yra sukūręs Dievas. Įgimtas talentas, atsiskleidęs tinkamoje dirvoje.

Jis atsisuko į Kredoką.

– Ir nereikėtų niekinti senųjų šio kaimo pupyčių, mano berniuk, – tarė jis. – Jeigu ši byla pasirodys labai jau sudėtinga – nors nemanau, – visada atmink, kad savo šeimos nesukūrusi senutė, kuri tik mezga bei kapstosi darže, nueis daug toliau už bet kokį detektyvą. Ji pasakys, kaip galėjo būti, kaip turėjo būti ir net kas nutiko iš tikrųjų! Negana to, ji dar papasakos, kodėl tai įvyko!

– Turėsiu tai galvoje, sere, – kuo oficialiau atsakė detektyvas – inspektorius Kredokas, ir niekas nė negalėjo įtarti, kad Demortas Erikas Kredokas yra sero Henrio krikštasūnis ir palaiko su savo krikštatėviu artimus, nuoširdžius ryšius.

Raidesdeilas savo bičiuliui trumpai išdėstė bylos esmę.

– Dėl to, kad pusę septynių susirinks žmonės, nekilo abejonių, – dėstė jis. – Bet iš kur apie tai sužinojo tas šveicaras? O be to, argi jie turėjo su savimi tiek gero, kad vertėjo nusitaikyti?

– Pora senamadiškų sagių, smulkių perlų vėrinys... Truputis pinigų, vienas kitas banknotas – ne daugiau, – susimąstęs vardijo seras Henris. – Argi mis Bleklok laiko namuose daug pinigų?

– Sako, kad ne, sere. Ne daugiau kaip penkis svarus.

– Tik vištoms palesinti, – konstatavo Raidesdeilas.

– Vadinasi, norite pasakyti, – tarė seras Henris, – kad tas vyrukas mėgo vaidinti – tai nebuvo joks apiplėšimas, o tiesiog inscenizuotas išpuolis. Visai kaip kine, ar ne? Labai gali būti. Bet kaip jis sugebėjo nusišauti?

Raidesdeilas pastūmė jam popieriaus lapą.

– Preliminarinė medicininė išvada. Revolveris iššovė iš labai arti – yra nudeginimų... Hm... visiškai neaišku – nelaimingas atsitikimas ar savižudybė. Galėjo tai padaryti

sąmoningai arba suklupo ir griuvo, o ginklas, kurį laikė prie savęs, iššovė... Labiau tikėtinas šis variantas, – jis pažvelgė į Kredoką. – Turėsite itin rūpestingai iškvosti liudininkus ir sužinoti, ką būtent jie matė.

– Kiekvienas pastebi vis kažką kita, – liūdnai burbtelėjo inspektorius Kredokas.

– Man visada buvo įdomu, – toliau kalbėjo seras Henris, – į ką žmonės atkreipia dėmesį labai susijaudinę ar sukrėsti. Ką jie mato, o dar įdomiau – ko nemato.

– Kur ginklo aprašymas?

– Užsienietiškas... Bet Europoje gan dažnas. Šercas neturėjo jam leidimo ir įvažiuodamas į Angliją ginklo nedeklaravo.

– Nedorėlis, – pareiškė seras Henris.

– Tikrai nemalonus tipas. Ką gi, Kredokai, eikite ir pažiūrėkite, ką galima apie jį sužinoti karališkajame mineralinių vandenų viešbutyje.

II

Viešbutyje inspektorius Kredokas buvo nuvestas tiesiai į direktoriaus kabinetą. Direktorius misteris Roulendsonas, aukštas, rausvaskruostis taktiškas vyriškis, kuo nuoširdžiausiai pasveikino inspektorių.

– Mielai padėsim kuo tik galėsim, inspektoriau, – tarė jis. – Tai bent keista istorija. Niekada nebūčiau patikėjęs... niekada. Šercas atrodė eilinis, malonus jaunuolis – nė iš tolo nepanašus į plėšiką.

– Kiek laiko jis dirbo pas jus, misteri Roulendsonai?

– Kaip tik pasitikslinau prieš jums ateinant. Kiek daugiau nei tris mėnesius. Turėjo geras rekomendacijas, visus reikalingus leidimus ir panašiai.

– Buvote patenkintas jo darbu?

Kredokas neišsidavė pastebėjęs, kad prieš atsakydamas į šį klausimą Roulendsonas trumpam nutilo.

– Visiškai patenkintas.

Kredokas griebėsi metodo, jau ne kartą efektyviai suveikusio.

– Na jau, misteri Roulendsonai, – švelniai purtydamas

galvą tarė jis. – Nejaugi iš tikrųjų?

– Na... – direktorius kiek sutriko.

– Tai va, kažkokių dėmelių buvo. Kokių gi?

– Tai ir visa esmė, kad nežinau.

– Bet jums juk atrodė, kad kažkas negerai?

– Na... Taip... Pagalvodavau... Bet iš tikrųjų niekuo skųstis negaliu. Ir nenorėčiau, kad mano spėlionės būtų užrašytos bei panaudotos prieš mane.

Kredokas maloniai šyptelėjo.

– Žinau, ką jūs turite galvoje. Bet nesijaudinkite. Aš tik noriu susidaryti įspūdį apie tą vyruką, Šercą. Tad kuo jūs jį įtarėte?

Roulendsonas labai jau nenoriai pratarė:

– Ką gi, kartą ar du buvo problemų dėl sąskaitų. Prirašydavo nebūtų skaičių.

– Norite pasakyti, kad jis užrašydavo tam tikrus daiktus, kurių viešbučio knygose nebuvo, o kai sąskaita būdavo apmokėta, skirtumą įsidėdavo į kišenę?

– Kažkas panašaus... Tiesą sakant, jis nebuvo itin apdairus. Kartą ar du nepasikuklino pasiglemžti gan solidžią sumelę. Buvau liepęs buhalterei patikrinti Šerco vedamas knygas, įtardamas, kad jis... na, kažką supainiojo, bet, nors ir pasitaikė įvairių klaidelių bei daug netvarkos, apskritai sumos buvo teisingos. Taigi padariau išvadą, kad veikiausiai apsirikau aš pats.

– O jeigu neapsirikote? Jeigu Šercas, po kruopelytę nusidžiaudamas tai čia, tai ten, susikrovė tikrą kapitalą?

– Taip galėjo būti, jeigu jis būtų turėjęs savo pinigų. Bet žmonės, kurie, kaip jūs sakote, vagiliauja „po kruopelytę“, paprastai didelių sumų neturi, o gavę skatiką tuoj pat jį išleidžia.

– Vadinasi, jeigu Šercui būtų prisireikę pinigų padengti trūkumams, jis būtų turėjęs jų kažkur gauti – pavyzdžiui, ką nors apiplėšti?

– Būtent. Ir kažin ar tai pirmas kartas...

– Gal ir taip. Labai jau nevykusiai viskas buvo atlikta. Bet iš ko jis dar galėjo gauti pinigų? Gal turėjo kokią moterį?

– Rėžė sparną aplink vieną padavėją iš grilio baro. Mirną Haris.

– Einu, pasikalbėsiu su ja.

III

Mirna Haris buvo daili mergina su šaunia rusvų plaukų kupeta ant galvos ir šelmiška nosele. Ji iš karto sunerimo ir pasijuto pažeminta dėl to, kad bus apklausiama policijos.

– Aš nieko apie tai nežinojau, sere. Ničnieko, – spyrėsi ji. – Jei būčiau žinojusi, koks jis, niekada nebūčiau prasidėjusi su Rudžiu. Matydama, jog jis čia dirba priėmėju, aš, savaime suprantama, maniau, kad jis – puikus vaikinas. Tikrų tikriausiai. Todėl ir sakau, kad viešbutis turėtų kruopščiau rinktis darbuotojus – ypač iš užsieniečių. Niekada negali žinoti, kas šaus į galvą tiems svetimšaliams. Juk jis galėjo būti vienas iš tų gangsterių, apie kuriuos dabar rašo laikraščiai.

– O mes manome, – tarė Kredokas, – kad Šercas veikė vienas.

– Nieko sau... Atrodė toks ramus ir garbingas. Niekada nepagalvotum. Nors... dabar prisimenu, kaip man dingo keli daiktai. Regis, sagė su deimantais ir mažytis auksinis medalionas. Bet tąsyk nė netoptelėjo, kad tai Rudžio darbas.

– Tikiu, – atsakė Kredokas. – Bet kas gali būti apsuktas aplink pirštą. Jūs gerai jį pažinojote?

– Kažin ar galėčiau pasakyti „gerai“.

– Bet jūsų santykiai buvo draugiški?

– O taip, draugiški – bet tik tiek. Nieko daugiau. Užsieniečių aš visada privengiu. Jie dažnai būna tokie smailaliežuviai, ir niekada nežinai, kas jų galvoje, tiesa? Kaip tie lenkai per karą! Arba net kai kurie amerikiečiai! Nė puse lūpų neprasitars, kad yra vedę, o kai sužinai – šaukštai popiet. Rudis mėgo aušinti burną, bet aš visuomet buvau atsargi.

Pastaroji frazė Kredoką sudomino.

– Sakote, aušino burną? Labai įdomu, mis Haris. Matau, jūs galėsite mums pagelbėti. Apie ką jis kalbėdavo?

– Na, apie savo turtingus protėvius Šveicarijoje... ir be galo įtakingus! Bet tai kažkaip nesiderino su jo dabartine padėtimi – Rudžio kišenėse švilpavo vėjai. Tiesa, jis atkakliai tvirtino, kad negalėjo atsivežti pinigų iš Šveicarijos dėl apribojimų prie sienos. Gal ir taip, bet daug ką liudijo ir jo išvaizda. Drabužiai tikrai ne patys prašmatniausi. Taigi neabejoju, kad daugelis jo istorijų – tik muilo burbulas. Apie tai, kaip jis kopė į Alpes, kaip gelbėjo žmones ties ledyno skardžiu... Kartą,

kai vaikštinėjome palei Bolterio tarpeklį, jam tiesiog svaigo galva. Kur jau ten Alpės!

– Jūs praleisdavote su juo daug laiko?

– Taip... na... taip, iš tiesų. Jis buvo puikiai išauklėtas ir mokėjo... asistuoti merginai. Kai eidavome į kiną, visada užsakydavo pačias geriausias vietas. Kartais net gėlių padovanodavo. O be to, buvo puikus šokėjas... tiesiog nuostabus!

– Ar jis kada nors jums užsiminė apie mis Bleklok?

– Apie tą, kuri kartais atvažiuoja pas mus pietų? Ir vieną sykį buvo pasilikusi pernakvoti? Ne, atrodo, Rudis apie ją nė neprasitarė. Aš ir nežinojau, kad jiedu pažįstami.

– O Čiping Kleghorną minėjo?

Kredokui pasirodė, kad Mirnos Haris akyse šmėkštelėjo vos pastebimas nerimas, bet jis nebuvo tuo tikras.

– Atrodo, ne... Nors kartą teiravosi apie autobusus – kada jie išvyksta... Bet neprisimenu, ar iš Čiping Kleghorno, ar iš kur kitur. Juk ne vakar tai buvo.

Daugiau ką nors iš jos išpešti inspektoriui nepavyko. Rudis Šercas atrodęs kaip paprastai. Išvakarėse ji jo nemačiusi. Ir ji nė nenutuokė – nė nenutuokė, kad jis sukčius.

„Gal tai ir tiesa", – pagalvojo Kredokas.

Mis Bleklok ir mis Baner

Mažasis Pedoksas buvo beveik toks, kokį inspektorius Kredokas ir įsivaizdavo. Akį patraukė pulkai ančių bei vištų ir dar neseniai buvę nuostabūs gėlynai, kuriuose paskutiniu nykstančiu purpuro grožiu vis dar puikavosi kelios vėlyvosios astros. Veja ir takeliai buvo gerokai apleisti.

„Turbūt sodininkams čia pinigų nešvaisto, – pagalvojo inspektorius Kredokas. – Nors gėlės, regis, mėgstamos, ir klombos išdėstytos gan skoningai. Namą, tiesa, reikėtų nudažyti. Kaip ir daugelį namų šiais laikais. O šiaip miela, jauki sodybėlė."

Kredoko automobiliui sustojus prie paradinių durų, iš už namo kampo išniro seržantas Flečeris. Pasitempęs, kariškos laikysenos vyriškis priminė sargybinį ir vienam vieninteliam „sere" sugebėjo suteikti keletą prasmių.

– Štai kur jūs, Flečeri!

– Sere, – tarstelėjo seržantas Flečeris.

– Turite ką pranešti?

– Ką tik apžiūrėjome namą, sere. Atrodo, Šercas pirštų atspaudų nepaliko. Aišku, mūvėjo pirštines. Niekur nemėginta laužtis – nei per duris, nei per langus. Regis, atvažiavo autobusu iš Medenhemo ir čia buvo šeštą valandą. Kiek žinau, pusę šešių šoninės durys užrakinamos. Ko gero, jis įėjo per paradines. Mis Bleklok sako, kad tos durys paprastai užrakinamos tik nakčiai. Tiesa, tarnaitė tvirtina, kad jos buvo užsklęstos visą tą popietę. Bet ji gali pripliaukšti bet ko – labai jau dantinga. Kažkokia bėglė iš Vidurio Europos.

– Sunku su ja susikalbėti?

– Sere! – jausmingai tarė seržantas Flečeris.

Kredokas šyptelėjo.

Flečeris pasakojo toliau:

– Apšvietimas visur tvarkingas. Kol kas neišsiaiškinome, kaip jam pavyko išjungti šviesą. Ir tik vieną liniją – svetainėje bei prieškambary. Žinoma, dabar sieniniai šviestuvai ir sietynai nebejungiami prie vieno saugiklio, bet čia instaliacija bei laidai senoviški. Nesuprantu, kaip jis įsigudrino prikišti nagus prie saugiklių, – juk jie prie podėlio, ir jam būtų tekę pereiti per virtuvę, taigi tarnaitė jį būtų pamačiusi.

– O gal jiedu bendrininkai?

– Visko gali būti. Abu užsieniečiai... Man ji nekelia jokio pasitikėjimo.

Kredokas pastebėjo dvi juodas iš siaubo paklaikusias akis, žvelgiančias per paradinių durų stiklą. Prie stiklo prispausto veido beveik nesimatė.

– Tai ji?

– Taip, sere.

Veidas pranyko.

Kredokas paskambino prie durų.

Ilgokai palaukus, duris ątidarė jauna graži moteris kaštoniniais plaukais ir nuobodžiaujančia veido išraiška.

– Policijos inspektorius Kredokas, – prisistatė atvykėlis.

Jaunoji moteris šaltai dėbtelėjo į jį savo gražiomis migdolo formos akimis ir pakvietė:

– Užeikite. Mis Bleklok jūsų laukia.

Prieškambaris, kaip pastebėjo Kredokas, buvo ilgas bei siauras, su neįtikėtina gausybe durų.

Jaunoji moteris trankiai atlapojo kairėje esančias duris ir pranešė:

– Teta Leti, inspektorius Kredokas. Mici prie durų nė kojos nekėlė. Užsidarė virtuvėje ir dabar nuostabiausiai sriūbauja. Tikriausiai liksime be pietų.

Tarsi paaiškindama Kredokui ji pridūrė:

– Jai nepatinka policija, – ir skambiai trinktelėjusi durimis išėjo.

Kredokas žingtelėjo į priekį pasitikti Mažojo Pedokso šeimininkės.

Priešais jį stovėjo aukšta, patraukli maždaug šešiasdešimties metų moteris. Žili, natūraliai banguoti plaukai žavingai rėmino išmintingą, ryžto kupiną veidą. Pilkos akys, kvadratinis, atkaklų būdą išduodantis smakras. Kairė ausis

sutvarstyta. Moteris buvo nepasidažiusi, dėvėjo paprastą, dailiai pasiūtą švarką, megztinį ir sijoną. Stačią megztinio apykaklę juosė senamadiškas vėrinys, visiškai nepritinkąs prie šios aprangos, – vienintelė karalienės Viktorijos laikų detalė, išduodanti sentimentus tai epochai.

Greta jos sukiojosi panašaus amžiaus nuoširdi pūstažandė, netvarkingai išsidraikiusiais, iš po tinklelio krintančiais plaukais. Inspektorius Kredokas nesunkiai atpažino Dorą Baner, kurią konsteblis Legas savo ataskaitoje pavadino „kompanione“, o žodžiu pridūrė, kad „jai ne visi namie“.

Mis Bleklok sučiulbėjo:

– Labas rytas, inspektoriau Kredokai. Čia mano draugė mis Baner, kuri padeda man tvarkytis namuose. Gal prisėsite? Jūs rūkote?

– Tik ne darbe, mis Bleklok.

– Kaip gaila!

Įgudęs Kredoko žvilgsnis greitai aprėpė kambarį. Tipiška dviguba Viktorijos laikų svetainė. Du pailgi langai šioje pusėje, langelis nišoje – kitoje... Kėdės, sofa, per vidurį kambario stalas su didele vaza chrizantemų, kita vaza – ant palangės. Švaru, jauku, gana paprasta. Nesiderino gal tik mažytė sidabrinė vazelė su apvytusiomis žibuoklėmis ant staliuko prie arkinio įėjimo į kitą kambarį. Kadangi inspektorius negalėjo patikėti, kad mis Bleklok pakęstų kambaryje nuvytusias gėles, tad nusprendė, jog nutiko kažkas neįprasta, kas sugriovė puikiai prižiūrimų namų rutiną.

– Jei neklystu, mis Bleklok, toji nelaimė įvyko... šiame kambaryje?

– Taip.

– Būtumėte matęs, kaip čia viskas atrodė vakar vakare! – sušuko mis Baner. – Velnias sprandą būtų nusisukęs! Abu mažieji staliukai apversti, vieno koja nulaužta... Žmonės grabinėjosi tamsoje... Kažkas numetė uždegtą cigaretę, ir štai prasvilo vieni iš gražiausių apmušalų. Žmonės, o ypač jauni, taip nerūpestingai elgiasi su daiktais... Laimė, kad bent porcelianas išliko.

Mis Bleklok nutraukė švelniai, bet tvirtai:

– Dora, kad ir kaip apmaudu, tai tik menkniekis. Manau, bus kur kas geriau, jei tiesiog atsakinėsime į inspektoriaus Kredoko klausimus.

– Ačiū, mis Bleklok. Pradėsime nuo to, kas įvyko vakar vakare. Pirmiausia norėčiau, kad pasakytumėte, kada pirmą kartą pamatėte velionį – Rudį Šercą.

– Rudį Šercą? – mis Bleklok šiek tiek nustebo. – Tai jo tikrasis vardas? O aš maniau... Bet nesvarbu. Pirmą kartą sutikau jį Medenhemo kurorte, kai buvau išėjusi apsipirkti – na, maždaug prieš tris savaites. Mudvi su mis Baner pietavome karališkajame mineralinių vandenų viešbutyje. Vos pavalgiusios pakilome nuo stalo, išgirdau, kad mane kažkas šaukia vardu. Tai buvo tas jaunuolis. Jis pasiteiravo: „Juk jūs mis Bleklok, ar ne?“ ir suskubo aiškinti, kad aš galbūt jo ir neprisimenu, tačiau jis esąs Montro viešbučio „Alpės“ savininko sūnus. Tame viešbutyje mudvi su seserimi per karą gyvenome beveik metus.

– Montro viešbutis „Alpės“, – pakartojo Kredokas ir linktelėjo. – O jūs prisiminėte tą jaunuolį, mis Bleklok?

– Ne. Tikrai neprisiminiau, kad būčiau jį kur nors mačiusi. Tie vaikinai viešbučio priimamajame – visi kaip vienas. Mes labai maloniai praleidome laiką Montro, ir savininkas buvo itin paslaugus, taigi pasistengiau atsakyti tam jaunuoliui kuo mandagiau: išreiškiau viltį, kad jam patinka Anglijoje, o jis atsakė, kad taip ir yra. Jo tėvas atsiuntęs jį čia pusmečiui pasimokyti viešbučių administravimo. Visa tai atrodė įtikinama.

– O kada susitikote kitą kartą?

– Maždaug... taip, prieš kokias dešimt dienų. Jis netikėtai užsuko čia. Aš išpūčiau akis. Jis atsiprašė už sutrukdymą ir pasiteisino, neva aš vienintelis žmogus, kurį jis pažįsta Anglijoje. Sakė, jog skubiai reikia pinigų grįžti į Šveicariją, nes sunkiai susirgo jo motina.

– Tačiau Leti jam nieko nedavė, – vienu ypu išpoškino mis Baner.

– Tai buvo labai jau įtartina istorija, – ryžtingai pareiškė mis Bleklok. – Nusprendžiau, kad verčiau jo pasisaugoti. Kur tai matyta! Duok man pinigų, aš važiuosiu į Šveicariją! Jo tėvas galėjo lengvai pasirūpinti, kad viskas būtų sutvarkyta šioje šalyje. Tie viešbučio darbuotojai vieni kitus pažįsta. Taigi įtariau, jog jaunikaitis tiesiog leidžia pinigus vėjais, – ji patylėjo ir šaltai pridūrė: – Gal palaikysite mane kietaširde, bet aš daug metų dirbau stambaus finansininko sekretore ir įpratau atsargiai žiūrėti į tokius pinigų prašinėtojus. Mintinai

žinau visas tas pasakėles apie ištikusią nelaimę.

– Mane nustebino tik tai, – mąsliai pridūrė ji, – kad jis taip lengvai nuleido rankas. Nebeplonino liežuvio ir tuoj pat išėjo. Tarsi nė nebūtų tikėjęsis ką nors gauti.

– Ar dabar, visa tai prisimenant, jums neatrodo, kad jo apsilankymas tebuvo pretekstas apsišniukštinėti?

Mis Bleklok energingai linktelėjo galva.

– Kaip tik taip aš ir manau – bent jau dabar. Išlydimas per duris jis šį bei tą tarstelėjo – apie mano namus. Tarsi teisindamasis dėl vogčia mesto žvilgsnio pagyrė: „Jūsų labai graži svetainė." Kurgi ne! Tas mažas, tamsus kambarėlis tiesiog siaubingas. O paskui šastelėjęs į priekį ir pasakęs „aš pats" atsidarė lauko duris. Dabar neabejoju, kad norėjo pažiūrėti, kokia spyna. O mes, kaip ir daugelis čionykščių, durų nerakiname lig pat sutemų. Bet kas gali užeiti.

– O šoninės durys? Kiek žinau, dar yra šoninės durys į sodą?

– Taip. Prieš pat atvažiuojant svečiams buvau išėjusi per jas suvaryti ančiukų.

– Ar jums išeinant jos buvo užrakintos?

Mis Bleklok suraukė kaktą.

– Nebeprisimenu... Atrodo, taip. Bet kai grįžau, tai tikrai jas užrakinau.

– Tai buvo maždaug penkiolika po penkių?

– Panašiai.

– O paradinės durys?

– Jų paprastai nerakiname iki vėlumos.

– Vadinasi, Šercas galėjo lengvai įeiti. Arba įslinkti per šonines duris, kol suvarinėjote ančiukus. Jis jau buvo apsidairęs po jūsų namą ir tikriausiai numatęs vietas, kur galima pasislėpti, – spintas ir visa kita. Taip, čia viskas aišku.

– Prašau atleisti, bet man niekas neaišku, – užprotestavo mis Bleklok. – Ir kokių galų jam reikėjo taip vargintis, kad patektų į šį namą bei suvaidintų tą idiotišką apiplėšimą?

– Gal jūs laikote namuose daug pinigų, mis Bleklok?

– Kokius penkis svarus štai tame stalčiuje ir svarą kitą piniginėje.

– O brangenybės?

– Turiu porą žiedų, sagių ir šias kamėjas, kurias dabar nešioju. Sutikite, inspektoriau, visa tai absurdas.

– Betgi tai ir nebuvo apiplėšimas! – sušuko mis Baner.
– Aš tau jau sakiau, Leti. Tai buvo kerštas! Kerštas už tai, kad tada nedavei jam pinigų! Jis sąmoningai į tave šovė – du kartus.

– Aha, – tarė Kredokas. – Štai ir pakalbėsim apie vakar vakarą. Kas gi ten nutiko, mis Bleklok? Papasakokite viską, ką tik prisimenate.

Mis Bleklok minutėlę pagalvojo.

– Mušė laikrodis, – pradėjo ji. – Tas, kuris ant židinio atbrailos. Prisimenu, kaip pasakiau, kad jeigu kažkas ir įvyks, tai turi įvykti tuoj pat. Tada ir ėmė mušti laikrodis. Mes visi, netardami nė žodžio, klausėmės. O jis vis mušė. Išmušė du ketvirčius, ir staiga užgeso šviesa.

– Kurios lempos degė tą vakarą?

– Sieniniai šviestuvai čia ir aname kambaryje. Didysis šviestuvas ir mažosios skaitymo lempos nedegė.

– Ar prieš užgesdama šviesa ryškiai tvykstelėjo? O gal išgirdote kokį garsą?

– Atrodo, nieko panašaus nebuvo.

– Ir dar kaip tvykstelėjo, – įsiterpė Dora Baner. – Pasigirdo ir trakštelėjimas. Toks šiurpą keliantis!

– O paskui, mis Bleklok?

– Atsivėrė durys...

– Kurios? Kambaryje jos dvejos.

– Štai šitos. Anos nesidarinėja, netikros. Taigi atsivėrė durys, ir pasirodė jis – vyriškis su kauke ir revolveriu. Viskas buvo pernelyg fantastiška, kad būtų įmanoma apsakyti žodžiais, tačiau tada aš, žinoma, pamaniau, jog tai tik kvailas pokštas. Jis kažką pasakė... nebeprisimenu ką...

– Rankas aukštyn! – dramatiškai sušuko mis Baner.

– Kažką panašaus, – gerokai abejodama numykė mis Bleklok.

– Ir jūs visi pakėlėte rankas?

– O taip, – atsakė mis Baner. – Visi iki vieno. Juk tai buvo žaidimo dalis.

– Aš nekėliau, – kimiai pratarė mis Bleklok. – Man tai atrodė beviltiškai kvaila. Ir apskritai viskas jau ėmė erzinti.

– O paskui?

– Man į akis plykstelėjo šviesa. Ji mane apakino. Tada netikėtai išgirdau, kaip prazvimbė kulka, kuri caktelėjo į sie-

ną, visai prie pat mano galvos. Kažkas sukliko, o aš pajutau deginantį skausmą ausy ir išgirdau antrąjį šūvį.

– Tai buvo siaubinga, – įsiterpė mis Baner.

– Ir kas gi nutiko po to, mis Bleklok?

– Sunku pasakyti... Iš skausmo ir netikėtumo buvau praradusi nuovoką. Tas... tas tipas apsigręžė ir, regis, suklupo. Tada driokstelėjo dar vienas šūvis. Žibintas iškrito jam iš rankų, o visi pradėjo stumdytis ir plyšoti.

– Kur jūs tuo metu stovėjote, mis Bleklok?

– Ji buvo prie staliuko. Rankoje laikė vazelę su žibuoklėmis, – vos atgaudama kvapą išpylė mis Baner.

– Stovėjau štai čia, – mis Bleklok priėjo prie mažo staliuko greta arkos. – Iš tikrųjų rankoje laikiau ne vazelę, o portsigarą.

Inspektorius Kredokas apžiūrėjo sieną už jos. Aiškiai žiojėjo dvi kulkų paliktos skylės. Pačios kulkos jau buvo išluptos ir išsiųstos palyginimui su revolveriu.

– Jūs buvote per plauką nuo mirties, mis Bleklok, – ramiai konstatavo Kredokas.

– Jis šovė į ją, – pareiškė mis Baner. – Būtent į ją! Pati mačiau. Sukiojo žibintą į kiekvieną, kol aptiko ją. Tada nusitaikė ir paleido kulką. Jis norėjo nužudyti tave, Leti.

– Dora, mieloji, tu paprasčiausiai įsikalei tai į galvą dėl to, kad tik apie tai ir tekalbi.

– Jis šovė į tave, – atkakliai pakartojo Dora. – Jis norėjo tave nušauti, o kai nepataikė, nusižudė pats. Neabejoju, kad taip ir buvo!

– Tikrai nemanau, kad jam būtų bent sekundei dingtelėję nusišauti, – atkirto mis Bleklok. – Ne toks jis buvo žmogus.

– Minėjote, mis Bleklok, kad, kol neiššovė revolveris, jums visa tai atrodė pokštas?

– Žinoma. Ką gi dar aš galėjau pagalvoti?

– Ir kaip jūs manote, kas iškrėtė tą pokštą?

– Iš pradžių manei, kad tai Patriko darbas, – priminė jai Dora Baner.

– Patriko? – sukluso inspektorius.

– Mano jaunojo pusbrolio Patriko Saimonso, – pyktelėjusi dėl savo draugės plepumo, paaiškino mis Bleklok. – Kai pamačiau tą skelbimą, pamaniau, kad tai jo išdaigos, tačiau Patrikas gynėsi.

– Štai tada tu susirūpinai, Leti, – tarė mis Baner. – Nors dėjaisi, kad viskas gerai, buvai apsiniaukusi. Ir tai suprantama. Juk ten buvo parašyta, kad skelbiama žmogžudystė, ir iš tikrųjų buvo paskelbta – kad nužudyta esi tu! Jei tas įsilaužėlis nebūtų prašovęs, tu būtum buvusi nebegyva. Ir kas tada lauktų mūsų?

Doros Baner balsas suvirpėjo. Ji suraukė kaktą ir, atrodė, tuoj pravirks.

Mis Bleklok patapšnojo savo bičiulei per petį.

– Viskas gerai, mieloji Dora, nesijaudink. Tau tai kenkia. Viskas kuo puikiausiai. Bjaurus nuotykis, betgi baigėsi laimingai.

Ji pridūrė:

– Prašau, valdykis, Dora, bent jau dėl manęs. Juk žinai, kad patikėjau tau visą namų ruošą. Ar tik ne šiandien turėjo parvežti skalbinius?

– O Dieve, Leti, kaip gerai, kad priminei! Kažin ar jie grąžins tą užvalkalą, kurio trūko? Reikia užsirašyti. Einu ir tuoj pat viską sutvarkysiu.

– Ir išmesk tas žibuokles, – paprašė mis Bleklok. – Siaubingai nemėgstu nuvytusių gėlių.

– Kaip gaila. Juk tik vakar nuskyniau. Nė kiek nepabuvo. O Dieve, tikriausiai užmiršau įpilti į vazą vandens! Tik pagalvokite! Aš tokia užuomarša. Bet dabar turiu pasirūpinti skalbiniais – juos gali atvežti bet kurią minutę.

Ir ji, regis, vėl pralinksmėjusi išskubėjo.

– Jos sveikata ne per geriausia, – tarė mis Bleklok, – tad jaudintis nepatartina. Gal dar ko nors norėtumėte paklausti, inspektoriau?

– Norėčiau sužinoti, kiek tiksliai žmonių gyvena šiuose namuose, ir šį tą apie juos.

– Be manęs ir Doros Baner, dabar čia gyvena mano jaunasis pusbrolis Patrikas ir pusseserė Julija Saimonsai.

– Pusbrolis ir pusseserė? Ne sūnėnas ir dukterėčia?

– Ne. Jie vadina mane „teta Leti", bet iš tikrųjų yra tolimi pusbrolis ir pusseserė. Jų motina – mano mamos antros eilės pusseserė.

– Ar jie visada čia gyveno?

– O ne, tik du pastaruosius mėnesius. Prieš karą gyveno Pietų Prancūzijoje. Paskui Patrikas tarnavo laivyne, o Julija,

atrodo, kažkokioje ministerijoje. Ji gyveno Landudne. Kai karas baigėsi, jų motina parašė man laišką ir paprašė priimti juos kaip nuomininkus. Julija mokosi Milčesterio ligoninėje – bus vaistininkė, o Patrikas studijuoja Milčesterio universitete inžineriją. Kaip žinote, iki Milčesterio vos penkiolika minučių autobusu, ir aš mielai juos priėmiau. Šis namas man vienai išties per didelis. Jie šiek tiek moka už kambarius bei maitinimą, ir mes puikiausiai verčiamės.

Šyptelėjusi ji pridūrė:

– Man patinka jaunimas.

– Čia dar gyvena misis Heimes, ar ne?

– Taip. Ji dirba sodininko padėjėja Dajas Hole, pas misis Lukas. Senasis sodininkas su žmona gyvena ten, o Filipa misis Lukas prašymu apsistojo pas mane. Puiki moteris. Jos vyras žuvo Italijoje. Turi aštuonmetį sūnų, kuris mokosi pradinėje mokykloje, o per atostogas pabūna pas mane.

– O tarnų ar turite?

– Antradieniais ir penktadieniais ateina sodininkas. Penkis kartus per savaitę rytais apsitvarko tokia misis Hagins iš miestelio. Turiu vieną karo pabėgėlę užsienietę, kuri ruošiasi virtuvėje. Jos taip sunkiai ištariama pavardė... Bijau, jog susikalbėti su Mici nelengva bus ir jums. Vargšelei vis atrodo, kad ją kažkas persekioja – tiesiog manija.

Kredokas linktelėjo. Jis prisiminė dar vieną neįkainojamą konsteblio Lego komentarą. Apie Dorą Baner atsiliepęs, kad jai „ne visi namie", Leticiją Bleklok pavadinęs „normalia", Mici charakteristiką jis vainikavo žodžiu „melagė".

Tarsi skaitydama jo mintis mis Bleklok tarė:

– Tik iš anksto nenusistatykite prieš tą nelaimėlę dėl jos melagysčių. Aš tikrai tikiu, kad kiekvienas melas turi krislą tiesos. Antai Mici taip įsijautė į savo siaubo istorijas, kad pagaliau kiekviena spaudoje aprašyta nelaimė ėmė atrodyti nutikusi jai pačiai ar jos artimiesiems. O nuo ko viskas prasidėjo? Juk ji iš tikrųjų patyrė kažkokį siaubingą šoką – savo akimis matė, kaip žuvo jos giminės. Manau, daugelis šių savo tėvynę apleidusių, karo žiaurumo vėtytų ir mėtytų žmonių pagrįstai tikisi mūsų dėmesio bei užuojautos – gal dėl to ir yra linkę viską išpūsti bei prasimanyti.

Kiek patylėjusi ji pridūrė:

– Tiesą sakant, Mici gali bet ką išvaryti iš proto. Erzina

ir siutina mus visus – amžinai įtari, paniurusi, jaučiasi įžeista, visi tie „jausmų“ protrūkiai. Ir vis dėlto man jos nuoširdžiai gaila, – ji šyptelėjo. – O be to, kai nori, ji pasakiškai skaniai gamina.

– Pasistengsiu jos pernelyg neaudrinti, – nuramino Kredokas. – O kas man atidarė duris? Julija Saimons?

– Taip. Gal norėtumėte su ja pasikalbėti? Patrikas išėjo. Filipą Heimes rasite dirbančią Dajas Hole.

– Ačiū, mis Bleklok. Jums leidus, norėčiau susitikti su mis Saimons.

Julija, Mici ir Patrikas

I

Julija taip šaltakraujiškai įėjo į kambarį ir atsisėdo į krėslą, iš kurio ką tik buvo pakilusi Leticija Bleklok, kad Kredokas, pats nesuvokdamas kodėl, sunerimo. Įsmeigusi į jį savo vaiskių akių žvilgsnį, ji laukė klausimų.

Mis Bleklok taktiškai pasišalino iš kambario.

– Mis Saimons, prašyčiau papasakoti apie vakar vakarą.

– Vakar vakarą? – abejingai įsistebeilijusi priešais save sumurmėjo Julija. – O, mes visi miegojome kaip užmušti. Kažkokia keista organizmo reakcija po to, kas įvyko.

– Turiu galvoje vakar vakarą nuo šeštos valandos.

– O taip, taip. Ką gi, prigužėjo nuobodžių žmogeliukų, kaip šungrybių po lietaus...

– Kas būtent?

Ji vėl abejingai pažvelgė į jį.

– Nejaugi jūs viso to dar nežinote?

– Čia aš uždavinėju klausimus, mis Saimons, – maloniai perspėjo Kredokas.

– Dovanokite. Niekada nemėgau kartoti to, kas jau pasakyta. Bet gal jūs ir nežinote... Ką gi, buvo pulkininkas ir misis Isterbruk, mis Hinčklif ir mis Margatroid, misis Svytenhem su Edmundu Svytenhemu ir pastoriaus žmona misis Harmon. Būtent tokia tvarka jie ir atėjo. Norite žinoti, ką kalbėjo? Vieną ir tą patį: „Matau, jūs jau šildote“ ir „Kokios gražios chrizantemos!“

Kredokas prikando lūpą. Julija puikiai pamėgdžiojo.

– Iš visų skyrėsi tik mis Harmon. Ji tokia miela. Atėjo užsimaukšlinusi kažkokią sumautą skrybėlaitę, kuri vos laikėsi

ant galvos, neužsirišusi batų raištelių, ir tiesiai šviesiai paklausė, kada įvyks žmogžudystė. Visiems net kvapą užgniaužė – juk kiekvienas dėjosi užsukęs atsitiktinai. Teta Leti kaip visada abejingai atsakė, kad turėtų įvykti jau gan greitai. Tada ėmė mušti laikrodis, o kai tik baigė, užgeso šviesa, atsilapojo durys, ir kažkoks žmogysta, dėvįs kaukę, sušuko: „Rankas aukštyn!" ar panašiai. Visai kaip siaubo filme. Iš tikrųjų, net juokinga. Tačiau kai jis du kartus iššovė į tetą Leti, juokai baigėsi.

– Kur kiekvienas iš jūsų buvote, kai tai įvyko?

– Kai užgeso šviesa? Na, kas kur... Mis Harmon sėdėjo ant sofos, Hinč (tai yra mis Hinčklif) kažkaip vyriškai stovėjo priešais židinį.

– Jūs visi buvote tik šiame kambaryje ar ir aname?

– Atrodo, šiame. Patrikas buvo nuėjęs į kitą kambarį atnešti chereso. Pulkininkas Isterbrukas lyg ir nusekė iš paskos, nors nesu tikra. Mes visi, kaip jau sakiau, tiesiog stoviniavome kas kur.

– O jūs pati kur buvote?

– Atrodo, prie lango. Teta Leti buvo nuėjusi cigarečių.

– Jos gulėjo ant staliuko prie arkos?

– Taip... Štai tada ir užgeso šviesa bei prasidėjo siaubo filmas.

– Tas žmogus turėjo ryškiai šviečiantį žibintą. Ką su juo darė?

– Spigino mums į akis ir visiškai apakino. Mes tik markstėmės, bet nieko nematėme.

– Mis Saimons, prašyčiau pasistengti prisiminti, ar jis tik laikė žibintą, ar pasišviesdamas juo kažko ieškojo kambary?

Julija pagalvojo. Dabar ji akivaizdžiai nebeatrodė tokia abejinga.

– Ieškojo, – lėtai ištarė ji. – Visa tai priminė šviesos efektus šokių salėje. Šviesa tvykstelėjo man į akis, paskui nuslinko per kambarį toliau, ir tada trenkė šūviai. Du šūviai.

– O paskui?

– Jis apsisuko... Staiga kaip sirena ėmė klykti Mici, žibintas iškrito jam iš rankų, ir driokstelėjo dar vienas šūvis. Po to durys užsidarė – iš lėto, gailiai cypdamos... Mes visi paskendome tamsoje, nežinojome, ką daryti, Bani žviegė kaip skerdžiama kiaulė, o prieškambaryje jau girdėjosi Mici žingsniai.

– Kaip jūs manote, ar jis nusišovė sąmoningai, ar suklupo, ir revolveris iššovė netyčia?

– Neturiu supratimo. Viskas atrodė taip nerealu. Aš vis dar maniau, kad tai kažkoks kvailas pokštas... kol pamačiau kraują, srūvantį iš Leti ausies. Bet juk jeigu šaudai tik dėl to, kad žaidimas atrodytų tikroviškesnis, derėtų taikytis žmonėms virš galvų, ar ne?

– Žinoma. Ar jis, jūsų manymu, gerai matė, į ką šauna? Tai yra ar mis Bleklok buvo aiškiai apšviesta žibinto?

– Negaliu pasakyti. Aš ne į ją žiūrėjau. Visą dėmesį prikaustė tas tipas.

– Noriu išsiaiškinti štai ką: ar tas žmogus sąmoningai taikėsi tik į ją?

Ši mintis Juliją, regis, kiek išgąsdino.

– Norite pasakyti, kad jis, šaudamas į tetą Leti, žinojo, ką daro? O, nemanau... Juk jeigu jis būtų norėjęs nudėti tetą Leti, buvo gyvas galas kitų progų. Kokia prasmė suburti visus draugus bei kaimynus? Juk taip tik sudėtingiau. Būtų nupyškinęs ją iš už krūmo pagal seną airių paprotį ir švilpaudamas nudrožęs sau.

„Ir tai, – pagalvojo Kredokas, – puikiausias atsakymas į Doros Baner prielaidą, kad Leticija Bleklok buvo užpulta sąmoningai.“

– Ačiū jums, mis Saimons, – atsiduses padėkojo jis. – Dabar norėčiau pasikalbėti su Mici.

– Saugokitės jos nagų, – perspėjo Julija. – Ji tikra ragana!

II

Kredokas, lydimas Flečerio, Mici rado virtuvėje kočiojančią tešlą. Ji įtariai pažvelgė į jį. Juodi moters plaukai buvo užkritę ant akių; ji atrodė paniurusi, o purpurinė palaidinė bei ryškiai žalias sijonas, kuriuos ji dėvėjo, visai netiko prie nesveikai išblyškusio veido.

– Ką jūs čia veikiate mano virtuvėje, misteri policininke? Juk jūs iš policijos, taip? Vis tie persekiojimai... Ach! Jau turėjau priprasti. Sako, čia, Anglijoje, kitaip, bet ne – tas pats. Jūs atėjote manęs kankinti... Taip, norite priversti kalbėti, bet

aš nieko nesakysiu. Galite lupti man nagus, kišti prie odos liepsnojančius degtukus... O taip, ir dar baisiau. Bet aš nekalbėsiu, girdite? Nieko nesakysiu – ničnieko. Galite išsiųsti mane į koncentracijos stovyklą – man tas pats.

Kredokas įdėmiai pažvelgė į ją, svarstydamas, kokios taktikos griebtis. Pagaliau atsiduso ir tarė:

– Gerai, tada vilkitės apsiaustą, dėkitės skrybėlę...

– Ką jūs pasakėte? – išsigando Mici.

– Vilkitės apsiaustą, dėkitės skrybėlę ir eime. Aš nepasiėmiau nagų laupymo aparato ir dar viso krepšio kankinimo įrankių. Mes visa tai laikome nuovadoje. Gal atneštum antrankius, Flečeri?

– Sere! – pritariamu tonu sušuko Flečeris.

– Bet aš nenoriu eiti, – traukdamasi atatupsta suspigo Mici.

– Tada teks geranoriškai atsakyti į mandagius klausimus. Jei norite, gali dalyvauti jūsų advokatas.

– Teisininkas? Man nepatinka teisininkai. Nenoriu teisininko!

Ji padėjo į šalį kočėlą, nusišluostė rankas ir atsisėdo.

– Ką jūs norite sužinoti? – rūškanai paklausė.

– Noriu, kad papasakotumėte, kas čia įvyko vakar vakare.

– Jūs pats puikiausiai žinote.

– Noriu išgirsti jūsų pasakojimą.

– Aš bandžiau ištrūkti. Nejaugi ji to nepasakė? Vos tik pamačiau laikraštyje tą skelbimą apie žmogžudystę. Aš norėjau išeiti. Bet ji neleido. Ji tokia žiauri – nė lašo gailesčio. Tai ji privertė mane pasilikti. Bet aš žinojau... žinojau, kas bus. Aš neabejojau, kad nužudys mane.

– Ką gi, bet jūsų nenužudė, tiesa?

– Taip... – nenoriai pripažino Mici.

– Nagi, papasakokite, kaip ten buvo.

– Aš nervinausi. O, kaip nervinausi. Visą vakarą. Girdėjau, kaip renkasi žmonės. Kartą man pasirodė, kad kažkas slapčia įsėlino į prieškambarį... Bet tai tik misis Heimes įėjo per šalutines duris. Sako, dėl to, kad neišpurvintų paradinių laiptų. Rūpestingoji atsirado! Ji pati nacistė. Šviesiaplaukė, mėlynakė, tokia pasipūtusi, žiūri į mane kaip į kokį mėšlą...

– Palikite tą misis Heimes ramybėje.

– Kas ji tokia tariasi esanti? Ar turi tokį brangų universitetinį išsilavinimą kaip aš? Ar turi ekonomistės diplomą? Ne – paprasta darbininkė. Rausia žemę, pjauna žolę ir kas šeštadienį gauna kelis skatikus. Kas ji per viena, kad vadintųsi ponia?

– Sakau, nepykite ant tos misis Heimes. Pasakokite toliau.

– Taigi nešiau į svetainę cheresą, taures ir tuos sausainiukus, kuriuos taip gražiai iškepiau. Pasigirdo skambutis, ir aš nuėjau prie durų. Paskui dar kartą ir dar kartą. Tai tiesiog varė iš proto... bet aš atlikau savo pareigą. Po to nuėjau į podėlį ir pradėjau blizginti sidabrą. Man atrodė, jog tai labai patogu – juk jeigu kažkas ateis manęs nužudyti, turėsiu rankoje didžiulį, aštrių aštriausią peilį.

– Jūs išties įžvalgi.

– Ir tada staiga išgirdau šūvius. Aš pagalvojau: „Vis dėlto buvau teisi... Tai jau vyksta." Perbėgau valgomąjį (tos kitos durys neatsidaro). Minutėlę stabtelėjau paklausyti. Tada šovė trečią kartą, ir čia, prieškambaryje, kilo baisus triukšmas. Paspaudžiau durų rankeną, bet jos buvo užrakintos iš kitos pusės. Pasijutau kaip žiurkė spąstuose. Siaubas aptemdė protą. Rėkiau, klykiau, daužiau duris. Pagaliau... galų gale... jie pasuko spynoje raktą ir išleido mane. Tada aš atnešiau žvakių, daug žvakių... Paskui uždegė šviesą, ir aš pamačiau kraują... Ach, Dieve mano, kraują! Tai ne pirmas kartas, kai aš mačiau kraują. Mano mažasis broliukas... Jį nužudė mano akyse... Aš mačiau kraują gatvėje... Nušauti, merdėjantys žmonės... Aš...

– Taip, – pertraukė inspektorius Kredokas. – Labai jums ačiū.

– O dabar, – dramatiškai tarė Mici, – galite mane suimti ir uždaryti į kalėjimą!

– Ne šiandien, – atsakė inspektorius Kredokas.

III

Kai Kredokas su Flečeriu prieškambariu žingsniavo paradinių durų link, jos staiga atsidarė, ir jie kone kaktomuša susidūrė su aukštu, dailiu jaunuoliu.

– Dievaži, sekliai! – sušuko vaikinas.

– Misteris Patrikas Saimonsas?

– Tikrai taip, inspektoriau. Juk jūs inspektorius, o jis – seržantas, tiesa?

– Jūs visiškai teisus, misteri Saimonsai. Gal galėčiau su jumis šnektelėti?

– Aš nekaltas, inspektoriau. Prisiekiu, nekaltas.

– Nagi, misteri Saimonsai, nekvailiokite. Aš dar turiu susitikti su daugybe žmonių ir nenoriu gaišti. Kas čia per kambarys? Galime ten užeiti?

– Tai vadinamasis darbo kabinetas... Bet niekas ten nedirba.

– O man sakė, kad jūs paskaitose, – tarė Kredokas.

– Neįstengiau susikaupti per matematiką, taigi grįžau namo.

Inspektorius Kredokas dalykiškai paklausė jaunuolio pavardės, amžiaus, duomenų apie karo tarnystę.

– O dabar, misteri Saimonsai, gal apibūdintumėte, kas čia nutiko vakar vakare?

– Paskerdėm nupenėtą veršiuką, inspektoriau. Mici iškepė nuostabių sausainiukų, teta Leti atidarė naują butelį chereso...

Kredokas pertraukė:

– Naują butelį? O buvo ir senas?

– Taip. Pusiau nugertas. Bet tetai Leti, atrodo, jis nepatiko.

– Ji jaudinosi?

– O ne, anaiptol. Ji be galo išmintinga moteris. Sakyčiau, tik senoji Bani nenustygo vietoje – kiaurą dieną pranašavo nelaimę.

– Vadinasi, mis Baner buvo ganėtinai nuovoki?

– O taip, ir labai tuo džiaugėsi.

– Ir skelbimą ji priėmė už gryną pinigą?

– Jis ją mirtinai išgąsdino.

– Perskaičiusi tą skelbimą, mis Bleklok iš pradžių, atrodo, pagalvojo, kad tai jūsų darbas. Kodėl?

– Ach, taip, ant manęs visas bėdas verčia!

– Tai jūs neturite su tuo nieko bendra, ar ne, misteri Saimonsai?

– Aš? Aišku, kad ne.

– Ar kada nors esate matęs tą Rudį Šercą? O gal su juo ir kalbėjotės?

– Niekada gyvenime.

– Bet jūs juk galėjote iškrėsti tokį pokštą, ar ne?

– Kas jums sakė? Tik dėl to, kad aš kažkada pakišau Bani po antklode obuolių pyragą, o Mici nusiunčiau atvirlaiškį, pranešdamas, kad gestapas jau lipa jai ant kulnų?

– Tiesiog papasakokite man, kas vakar nutiko.

– Vos tik nuėjau į mažąją svetainę atnešti gėrimų, kai šmaukšt užgeso šviesa. Atsigręžiau – tarpdury stovi kažkokia žmogysta. „Rankas aukštyn!" Kai visi žiopčiojo gaudydami orą ir spiegė, man toptelėjo – gal įstengčiau jį parversti? Bet čia jis šoko pyškinti iš revolverio, paskui staiga žnegtelėjo ant grindų, žibintas iškrito, ir vėl visi panirome į tamsą. Tada pulkininkas Isterbrukas savo prakrioktu balsu ėmė komanduoti. „Šviesą!" – šaukė jis. O ką, žiebtuvėliu pasišviesi? Juk jis – tai ne tie prakeikti išradimai.

– Ar jums nepasirodė, kad įsiveržėlis sąmoningai taikėsi į mis Bleklok?

– O iš kur man žinoti? Sakyčiau, jis pykštelėjo šiaip, dėl juoko, o paskui gal pamatė, kad juokai menki.

– Ir nusišovė?

– Labai gali būti. Mačiau jo fizionomiją – panašus į smulkų kišenvagį, lengvai prarandantį pusiausvyrą.

– Esate tikras, kad anksčiau jo niekada nebuvote sutikęs?

– Niekada.

– Ačiū, misteri Saimonsai. Norėčiau apklausti ir kitus, kurie buvo čia vakar vakare. Kur galėčiau juos rasti?

– Na, mūsų Filipa – misis Heimes – dirba Dajas Hole. Varteliai beveik priešais mūsiškius. O iš ten arčiausiai – Svytenhemai. Bet kas parodys kelią.

Tarp tų, kurie buvo

I

Dajas Holas per karą buvo smarkiai nukentėjęs. Ten, kur kitados žaliavo šparagai, dabar žvaliai vešėjo piktžolės, ir tik vienur kitur lingavo plonyčiai šparagų lapeliai. Užtat žilėms, dirviniams vijokliams ir įvairiems kitiems sodo kenkėjams čia buvo rojus.

Tiesa, dalis daržo jau buvo dirbama, ir čia Kredokas rado surūgusį senį, kuris pasirėmęs ant kastuvo kažką mintijo.

– Tikriausiai ieškote misis Heimes? Supratimo neturiu, kur ji dabar. Tik ji viena žino, ką ir kaip daryti. Niekas jai nepatars. Galiu jai parodyti... mano norai patys geriausi... Bet kas iš to – argi klauso tos jaunos poniutės! Tariasi viską išmanančios, nes užsimovė bridžus ir išriedėjo pasivėžinti traktoriumi. O juk čia reikia būtent sodininkauti. Šito neišmoksi per dieną. Sodininkauti, štai ko čia reikia.

– Atrodo, ledai jau pralaužti, – tarė Kredokas.

Į šią pastabą senis sureagavo kaip į šmeižtą.

– Kur jau ten, pone! Ką, jūsų manymu, aš galiu nuveikti tokio dydžio sklype? Trys žaliūkai ir vaikinukas – štai kiek čia paprastai plūkdavosi. Žmonių reikia. O nedaug kas nori kinkytis į tokį jungą. Kartais čia lieju prakaitą iki aštuntos vakaro. Iki aštuntos vakaro!

– Ir kuo jūs pasišviečiate? Žibaline lempa?

– Turėjau galvoje, aišku, ne šį metų laiką. Aš kalbu apie vasaros vakarus.

– A, – tarstelėjo Kredokas. – Eisiu, paieškosiu misis Heimes.

Kaimietis susidomėjo.

– Ko jūs iš jos norite? Juk esate iš policijos, ar ne? Gal

ką iškrėtė, o gal dėl Mažojo Pedokso? Girdėjau, ten buvo pilna žmonių, kai įsiveržė kažkoks kaukėtas tipas ir ėmė grasinti revolveriu. Prieš karą tokių dalykų net nesigirdėjo. Vis tie dezertyrai siautėja po kaimus. Kodėl kariuomenė jų nesutvarko?

– Neturiu supratimo, – atsakė Kredokas. – Turbūt apie šį įvykį sklinda įvairiausios kalbos?

– Kurgi ne! „Ir kur mes ritamės?“ – klausė Nedas Barkeris[1]. Pasak jo, per daug filmų prisižiūrėjome. Esą tai vis Tomas Rilis davė valią tiems užsieniečiams. O kartu ir tai merguželei, kuri šeimininkauja pas mis Bleklok, – tokia bjauraus būdo, sakė jis. Esą ji komunistė ar dar blogiau, ir mums tokių nereikia. O Marlena, kur prie baro sukiojasi, – na, žinote, apie ką kalbu, – šnibžtelėjo, kad mis Bleklok slepia kažką labai vertinga. „Jūs net nepamanytumėte, – sako ji, – nes mis Bleklok nelinkusi puoštis, išskyrus tuos netikrus perlus.“ Ir dar ji pridūrė: „O gal tie perlai tikri?“ Bet Flori, senio Belamio duktė, atšovė: „Nesąmonė! Noovo ar[2] – štai kas jie... Bižuterija.“ Bižuterija – tiksliausias netikrų perlų pavadinimas. Anksčiau kaimo ponėkai juos vadino romėniškaisiais perlais... arba Paryžiaus deimantais... Mano žmona tarnavo kambarine pas vieną ponią, taigi žinau. Bet ką tai reiškia? Paprasčiausi stikliukai! Ko gero, tik bižuterija puošiasi ir jaunoji mis Saimons – visokie auksiniai gebenės lapeliai, šuniukai ir panašiai. Kur tu šiandien rasi bent krislą tikro aukso? Net vestuviniai žiedai pagaminti iš to pilkojo į platiną panašaus metalo. Man jie atrodo apgailėtinai, kad ir kiek kainuotų.

Senasis Ašis atsikvėpė ir tęsė:

– Džimas Haginsas tvirtino, kad mis Bleklok daug pinigų namuose nelaiko. O jis tai žino, nes jo žmona eina į Mažąjį Pedoksą šeimininkauti, ir ji viską išsišniukštinėja. Dievaži, tikra smailianosė.

– Ar jis minėjo, ką mananti misis Hagins?

– Kad į šį reikalą įsivėlusi Mici – štai ką ji mano. Labai jau karštakošė ta mergiotė! O kokia pasipūtusi! Aną rytą į

[1] Ned Barker – britų kino operatorius, – *vert. past.*

[2] Noovo ar (art nouveau) – „naujasis menas“ (pranc.). Dekoratyvinio meno judėjimas Vakarų Europoje, prasidėjęs XIX a. 9 dešimtmetyje, kaip reakcija į istorinį akcentą mene, – *vert. past.*

akis išvadino misis Hagins juodnugare.

Kredokas minutėlę pamindžikavo, perkratydamas visą galvoje tvarkingai sugulusį senojo sodininko pasakojimą, kuris puikiai atskleidė Čiping Kleghorne sklandančius gandus. Tiesa, inspektorius nemanė, jog tai jam pravers vykdant užduotį. Jis jau apsigręžė eiti, kai senis irzliai sugergždė:

– Gal ji sode. Juk jaunesnė už mane, ir nuskinti obuolius jai – vieni juokai.

Ir iš tikrųjų Filipą Heimes Kredokas rado sode. Pirmiausia jo akį patraukė dvi dailios, bridžų aptemptos kojos, grakščiai nusliuogiančios obels kamienu ant žemės. Ir štai Filipa, šakų sušiauštais šviesiais plaukais, visa išraudusi ir kiek nusigandusi, stovėjo priešais jį.

„Būtų puiki Rozalinda[3]“, – nejučia dingtelėjo Kredokui, kuris buvo aistringas Šekspyro gerbėjas ir kartą policijos našlaičių prieglaudoje itin sėkmingai atliko melancholiškojo Žako vaidmenį komedijoje „Kaip jums patinka“.

Tačiau po akimirkos jis savo nuomonę pakeitė. Filipa Heimes buvo pernelyg sustabarėjusi, kad būtų Rozalinda, jos dorumas ir šaltakraujiškumas buvo grynai angliški, bet veikiau ne šešioliktojo, o dvidešimtojo amžiaus bruožai. Taktiška, bejausmė anglė, ir nė krislo šelmiškumo.

– Labas rytas, misis Heimes. Dovanokite, jei jus išgąsdinau. Aš – inspektorius Kredokas iš Milčesterio policijos. Norėčiau su jumis pasikalbėti.

– Apie vakar vakarą?

– Taip.

– Ar tai ilgai truks? Gal reikėtų...

Ji dvejodama apsidairė.

Kredokas parodė nuvirtusio medžio kamieną.

– Nieko oficialaus, – maloniai tarė jis. – Nenorėčiau sutrukdyti jūsų ilgiau nei pridera.

– Ačiū.

– Tik keletas klausimų protokolui. Kuriuo laiku vakar vakare grįžote iš darbo?

– Maždaug pusę šešių. Užgaišau gal dvidešimt minučių, nes norėjau baigti laistyti daržoves šiltnamy.

– Per kurias duris jūs įėjote?

---

[3] Rozalinda, Žakas – Šekspyro komedijos „Kaip jums patinka“ veikėjai, – *vert. past.*

– Per šonines. Pro vištidę arčiau, o be to, neprisitrypia prieangis. Kartais grįžtu gan purvina.

– Visada einate per tas duris?

– Taip.

– Ir jos buvo neužrakintos?

– Taip. Vasarą jas paprastai laikome atlapas, o šiuo metų laiku – uždarytas, bet nerakintas. Mes dažnai per jas vaikštome. Sugrįžusi užsirakinau.

– Ar visada taip darote?

– Jau visą šią savaitę. Matote, šeštą valandą jau tamsu. Mis Bleklok kartais vakare išeina suvaryti ančių ir vištų, bet dažniausiai per virtuvės duris.

– Jūs visiškai tikra, kad šįsyk šonines duris užrakinote?

– Visiškai.

– Gerai, misis Heimes. Ir ką gi jūs veikėte grįžusi?

– Nusispyriau purvinus batus, užlipau į antrą aukštą, nusiprausiau, persirengiau. Kai nusileidau, vakarėlis buvo jau įsisiūbavęs. Lig tol apie tą keistą skelbimą nė nežinojau.

– O dabar papasakokite apie tą antpuolį.

– Na, staiga užgeso šviesa...

– Kur jūs tuo metu buvote?

– Prie židinio. Ieškojau žiebtuvėlio, kurį, atrodo, buvau ten pasidėjusi. Taigi užgeso šviesa... Visi pradėjo kikenti. Paskui atsilapojo durys, tas vyras apšvietė mus žibintu, atkišo revolverį ir sukomandavo: „Rankas aukštyn!"

– Ir jūs paklusote?

– Aš tai ne. Maniau, čia tik pokštas, o be to, buvau pavargusi ir nemačiau reikalo jas kilnoti.

– Atvirai sakant, jums visa tai nepatiko?

– Taip, ko gero. Paskui driokstelėjo šūviai. Jie tiesiog apkurtino, ir aš ne juokais išsigandau. Žibinto šviesa apsuko ratą, jis nukrito, užgeso, o tada pradėjo žviegti Mici. Kaip skerdžiama kiaulė.

– Ar žibinto šviesa jus visiškai apakino?

– Ne, nepasakyčiau. Nors buvo gana ryški. Akimirksnį ji apšvietė mis Baner, ir ši priminė iš moliūgo padarytą vaiduoklį – visa išbalusi, pravira burna ir iš siaubo išsprogusiomis akimis.

– Tas žmogus sukiojo žibintą?

– O taip, šviesa naršė po kambarį.

– Tarsi jis ko ieškotų?

– Galbūt.

– O paskui, misis Heimes?

Filipa Heimes suraukė kaktą.

– O, kilo klaiki sumaištis. Edmundas Svytenhemas ir Patrikas Saimonsas pasišviesdami žiebtuvėliais išėjo į prieškambarį, mes nusekėme iš paskos, kažkas atidarė valgomojo duris... Šviesa ten degė... Edmundas Svytenhemas atsivėdėjęs pliaukštelėjo Mici per skruostą, ji nustojo spiegti, ir visiems tapo truputį lengviau.

– Jūs matėte lavoną?

– Taip.

– Pažinote tą žmogų? Ar buvote jį kada nors mačiusi?

– Niekada.

– Kaip manote, ar jo mirtis buvo nelaimingas atsitikimas, ar jis nusišovė?

– Neturiu supratimo.

– Ar kartais nepastebėjote jo sėlinant prie namo?

– Ne. Manau, tai įvyko jau įdienojus, ir manęs tada jau nebuvo. Aš visą dieną dirbu.

– Ačiū, misis Heimes. Ir dar. Ar turite kokių nors brangenybių? Žiedų, apyrankių...

Filipa papurtė galvą.

– Tik sužadėtuvių žiedą... ir porą sagių.

– O apskritai ar namuose yra kokių nors itin vertingų daiktų?

– Ne. Tiesa, turim keletą gražių sidabrinių rakandų, bet nieko ypatinga.

– Dėkui, misis Heimes.

II

Stypčiodamas per daržą, Kredokas kone kaktomuša susidūrė su apkūnia raudonskruoste moterimi, rūpestingai susivaržiusia liemenį korsetu.

– Labas rytas, – karingai sugriaudėjo ji. – Ką jūs čia veikiate?

– Misis Lukas? Aš – policijos inspektorius Kredokas.

– O, tad štai kas jūs! Prašau atleisti. Man nepatinka, kai

svetimi žmonės braunasi į mano sodą ir gaišina sodininką. Bet suprantu, kad tai jūsų pareiga.

– Visiškai teisingai.

– Kažin ar nepasikartos toks išpuolis, kaip vakar vakare pas mis Bleklok? Gal tai kokia gauja?

– Džiaugiuosi galėdamas jums pranešti, misis Lukas, kad tai ne gaujos darbas.

– Šiais laikais tiek apiplėšimų. Policija visai aptingo.

Kredokas nieko neatsakė.

– Tikriausiai jūs jau pasikalbėjote su Filipa Heimes?

– Taip, norėjau išgirsti jos, kaip liudininkės, pasakojimą.

– Negalėjote palaukti nė valandėlės? Juk teisingiau ją būtų buvę apklausti jos, o ne mano laiku...

– Turiu kuo greičiau grįžti į nuovadą.

– Šiais laikais nesitikėk nei šalto proto, nei sąžiningo darbo. Į darbą vėluoja, paskui dar pusvalandį dykinėja. Dešimtą ryto jau reikia priešpiečių. Vos pradeda krapnoti lietus, vėl viską meta. Paprašyk nupjauti žolę – tuoj suges žoliapjovė. O į namus būtinai susiruoš penkiomis ar dešimčia minučių anksčiau.

– Misis Heimes sakė vakar išėjusi ne penktą, o dvidešimt po penkių.

– O taip, iš tikrųjų! Reikia pripažinti, kad misis Heimes uoli darbininkė, nors pasitaikydavo, kad užsukdavau čia, o jos ir pėdos jau būdavo ataušusios. Na, žinoma, ji – poniutė iš prigimties, ir ką jau darysi – reikia padėti toms vargšėms jaunoms karo našlėms. Nors nepasakyčiau, kad man tai paranku. Per tas ilgas mokyklines atostogas ji visada dirba ne visą dieną. Sakiau jai, kad šiais laikais yra puikių stovyklų, kur vaikai daug įdomiau praleidžia laiką, negu trainiodamiesi aplink savo tėvus. Jiems praktiškai net nereikia grįžti per visas vasaros atostogas.

– Bet misis Heimes tokia mintis nepatiko?

– Ji užsispyrusi kaip ožka, ta mergiotė. Ir dar kaip tik tuo metų laiku, kai beveik kasdien teniso korte reikia pjauti žolę bei žymėti linijas. Senajam Ašiui dreba rankos. Bet mano interesai niekam nė motais!

– Tikriausiai misis Heimes gauna mažesnę algą nei įprasta?

– Žinoma. Ko gi ji dar galėtų tikėtis?

– Aišku, nieko, – atsakė Kredokas. – Geros dienos, misis Lukas.

III

– Tai buvo siaubinga, – su pasitenkinimu pareiškė misis Svytenhem. – Neišpasakytai siaubinga... Laikraščiai turėtų atsargiau priiminėti skelbimus. Man jis iš pat pradžių pasirodė keistas. Juk aš taip ir pasakiau, ar ne, Edmundai?

– Ar prisimenate, ką jūs darėte, kai užgeso šviesa, misis Svytenhem? – paklausė inspektorius.

– O, kaip tai primena mano senąją auklę! „Kur buvo Mozė, kai užgeso šviesa?“[4] Atsakymas, aišku: „Tamsoje“. Taip kaip mes vakar vakare. Visi stoviniavo ir suko galvas – kas bus? O paskui, žinote, kūnas pagaugais nuėjo: staiga tamsu nors į akį durk. Ir štai atsidaro durys, pasirodo juodas siluetas su revolveriu rankoje ir grėsmingai sušunka: „Pinigai arba gyvybė!“ O, nieko nuostabesnio nesu patyrusi! O po akimirkos, žinoma, viskas virto košmaru. Tikros kulkos tik švilpė, tik švilpė pro ausis... Visai kaip kare.

– Kur jūs tuo metu stovėjote ar sėdėjote, misis Svytenhem?

– Nagi, nagi... Leiskite prisiminti... Su kuo gi aš kalbėjausi, Edmundai?

– Iš kur man žinoti, mama?

– Ar tik ne mis Hinčklif teiravausi, gal duoti vištoms per šalčius menkių kepenėlių aliejaus? O gal mis Harmon? Ne, ji buvo ką tik atėjusi. O veikiausiai aš kalbėjau pulkininkui Isterbrukui, kokį pavojų Anglijoje kelia atominių tyrimų stotis. Kad visi būtų apsaugoti nuo radiacijos nutekėjimo, ji turėtų būti kokioje negyvenamoje saloje...

– Neprisimenate – jūs sėdėjote ar stovėjote?

– Argi tai svarbu, inspektoriau? Buvau kažkur prie lango ar židinio – prisimenu, visai šalia pradėjo mušti laikrodis. O, koks tai buvo jaudinantis momentas! Laukti, kol kažkas nutiks.

---

[4] Populiari anglų humoristinė mįslė, – *vert. past.*

– Minėjote, jog žibinto šviesa apakino. Ar ji buvo nukreipta tiesiai į jus?

– Taip, spigino tiesiai į akis. Nieko nemačiau.

– Ar tas žmogus laikė žibintą vienoje vietoje, o gal šviesa naršė tarp žmonių?

– O, net nežinau. Kaip ten buvo, Edmundai?

– Jis iš lėto suko žibintą, kad apšviestų mus visus, pamatytų, ką mes veikiame, ir įsitikintų, kad nesirengiam jo pulti.

– O kurioje kambario vietoje buvote jūs, misteri Svytenhemai?

– Aš kalbėjausi su Julija Saimons. Mes abu stovėjome didžiojo kambario vidury.

– Ar jūs visi buvote tame kambaryje? Gal kas nors ir tolimesniajame?

– Atrodo, ten buvo nuėjusi Filipa Heimes. Ji kažko ieškojo prie kito židinio.

– Kaip manote, tas trečiasis šūvis buvo savižudybė ar nelaimingas atsitikimas?

– Sunku pasakyti. Užpuolikas staiga nusisuko nuo mūsų, suklupo ir pargriuvo... Tačiau viskas vyko tokioje sumaištyje. Supraskite, beveik nieko nesimatė. O paskui dar ta pabėgėlė paleido gerklę.

– Kiek žinau, tai jūs atrakinote valgomojo duris ir ją išleidote?

– Taip.

– Durys tikrai buvo užrakintos iš lauko pusės?

Edmundas įdėmiai pažvelgė į jį.

– Žinoma. Nejaugi manote, kad...

– Aš tik noriu sužinoti faktus. Ačiū, misteri Svytenhemai.

IV

Su pulkininku ir misis Isterbruk inspektorius Kredokas buvo priverstas užgaišti gan ilgai. Jam teko išklausyti ilgą psichologinę nutikusio incidento analizę.

– Psichologinis smurtas – štai vienintelis ginklas mūsų laikais, – postringavo pulkininkas. – Turėtumėte suprasti šį

nusikaltėlį. Tokiam patyrusiam žmogui kaip aš visas šis reikalas aiškus. Kam reikėjo duoti tokį skelbimą? Psichologija. Norėjo pasireklamuoti, atkreipti į save dėmesį. Kiti mineralinių vandenų viešbučio tarnautojai nekreipė į jį dėmesio ar netgi niekino. Gal atstūmė mergina. Norėjo susigrąžinti jos dėmesį. Kas šiais laikais kino filmų dievaitis? Gangsteris, „kietas" vyrukas. Štai jis ir nusprendė pasirodyti. Apiplėšimas panaudojant smurtą. Kaukė, revolveris? Būtinai! Tačiau reikalingi ir žiūrovai. Taigi jis pasirūpino, kad jų netrūktų. Ir štai kulminacijos akimirką situacija tampa jam nebepavaldi. Jis jau ne tik plėšikas. Jis – žmogžudys. Jis šaudo... aklai...

Inspektorius Kredokas su pasitenkinimu nusitvėrė pastarųjų žodžių:

– Sakote „aklai", pulkininke Isterbrukai? O jums neatrodo, kad jis šaudė sąmoningai į konkretų objektą – pavyzdžiui, mis Bleklok?

– O ne! Jis tiesiog pyškino, kaip ir sakiau – aklai. Kol atsitokėjo... Kulka kažką kliudė. Iš tikrųjų tai tebuvo menkas nubrozdinimas, bet jis šito nežinojo. Sustojo kaip įbestas. Visa ši vaidyba, kuria jis mėgavosi, virto realybe. Jis į kažką pataikė ir... gal net nužudė. Viskas baigta. Apimtas panikos, įremia ginklą sau į krūtinę.

Pulkininkas Isterbrukas patylėjo, atsikrenkštė ir patenkintas pridūrė:

– Aišku kaip ant delno.

– Iš tikrųjų, kaip nuostabu, – susižavėjusi suulbėjo misis Isterbruk, – kad tu, Arči, taip tiksliai žinai, kas nutiko.

Inspektorius Kredokas irgi nusistebėjo tokia įžvalga, bet pernelyg nesidžiaugė.

– Kurioje kambario vietoje jūs buvote, pulkininke Isterbrukai, kai nuaidėjo šūviai?

– Stovėjau šalia žmonos, prie stalo kambario viduryje. Ant jo buvo vaza su gėlėmis.

– Kai viskas prasidėjo, aš spaudžiau tavo ranką, ar ne, Arči? Buvau mirtinai išsigandusi. Man tiesiog reikėjo už kažko laikytis.

– Mano vargše katyte, – žaismingai suburkavo pulkininkas.

V

Inspektorius sutiko mis Hinčklif prie kiaulidės.

– Ir gražūs gi padarėliai tos kiaulaitės, – tarė mis Hinčklif, kasydama rausvą įmitusio paršelio nugarą. – Gerai nupenėjau, ar ne? Kalėdoms bus puikus kepsnys. Bet ko jūs iš manęs norite? Vakar jūsiškiams jau sakiau – neturiu supratimo, kas tas vyras. Gyvenime nemačiau jo čia trainiojantis. Misis Mop sako, kad jis iš kažkurio didžiojo Medenhem Velso viešbučio. Jeigu jau taip panūdo, kodėl neapšvarino kokio tenykščio? Laimikis tikrai būtų buvęs didesnis.

„Taip, šito nepaneigsi", – pagalvojo Kredokas ir klausinėjo toliau.

– Kur jūs buvote to incidento metu?

– Incidentas! Prisimenu A.R.P.[5] laikus. Tada tai mačiau incidentų! Kur aš buvau, kai pradėjo šaudyti? Juk šito norėjote paklausti?

– Taip.

– Buvau atsišliejusi į židinį ir meldžiau Dievą, kad kas nors greičiau duotų man išgerti, – išrėžė mis Hinčklif.

– Kaip manote, ar tas žmogus šaudė kur pakliuvo, ar taikėsi į konkretų asmenį?

– Turite galvoje Leticiją Bleklok? Iš kur man, po paibeliais, žinoti? Dabar jau sunku prisiminti, kaip tada atrodė ir kas iš tikrųjų vyko, kai viskas baigėsi. Tik žinau, kad užgeso šviesa, visus mus apakino tas šmėkščiojantis žibinto spindulys, paskui driokstelėjo šūviai, ir aš pagalvojau: „Jei tas prakeiktas liurbis Patrikas Saimonsas šitaip šėliosis su užtaisytu revolveriu, kažkam gali baigtis liūdnai."

– Jūs manėte, jog tai Patrikas Saimonsas?

– O kas gi dar? Edmundas Svytenhemas – intelektualas, rašo knygas ir tokių kvailysčių nekrečia, senis pulkininkas Isterbrukas irgi nesugalvotų šitaip juokauti. O Patrikas – vėjo pamušalas. Ir vis dėlto aš ant jo nepykstu.

– Jūsų draugė irgi manė, kad tai Patrikas Saimonsas?

– Margatroid? Verčiau paklauskite jos pačios. Nors ką iš

---

[5] A.R.P. (Air Raid Precautions) – priešlėktuvinė gynyba. Britų organizacija, įkurta 1924 metais, skirta apsaugoti civilius nuo oro antpuolių, kurie prasidėjo Pirmojo pasaulinio karo metais, – *vert. past.*

jos išpeši? Ji sode. Norite, pakviesiu?

Ir mis Hinčklif visa gerkle sušuko:

– Ei, Margatroid!

– Einu... – atsklido tylus balsiukas.

– Paskubėk... Policija! – paragino mis Hinčklif.

Mis Margatroid atrūko net uždususi. Ties palanka jos sijonas buvo apibrizgęs, plaukai išsidraikę iš po kreivai užmaukšlinto tinklelio. Jos apvalus, geraširdis veidas tiesiog spinduliavo.

– Iš Skotland Jardo? – vos atgaudama kvapą paklausė ji. – Neturiu supratimo. Kitaip nebūčiau kojos kėlusi iš namų.

– Skotland Jardui dar nepranešėme, mis Margatroid. Aš – inspektorius Kredokas iš Milčesterio.

– Ką gi, puiku, – aprimusi atsakė mis Margatroid. – Na, ar jau aptikote siūlo galą?

– Jis nori sužinoti, kur tu buvai nusikaltimo metu, Margatroid, – įsiterpė mis Hinčklif ir mirktelėjo Kredokui.

– O Dieve! – aiktelėjo mis Margatroid. – Na, žinoma. Turėjau tam pasirengti. Alibi, žinoma, alibi. Ką gi, buvau su visais.

– Su manimi nebuvai, – atšovė mis Hinčklif.

– O Hinč, mieloji, nejaugi? Ach taip, tiesa, aš grožėjausi chrizantemomis. Tiesą sakant, jos atrodė apgailėtinai. Tada viskas ir nutiko... Nors aš net nežinojau, kas nutiko... Tai yra, nenutuokiau, kad kažkas tokio... Man nė nedingtelėjo, jog ginklas tikras. Ir tamsoje buvo taip klaiku, o dar tas siaubingas klyksmas. Žinote, aš viską supratau ne taip. Pamaniau, jog nužudė ją – tą pabėgėlę. Atrodė, kad jai kas gerklę perrėžė kažkur prieškambaryje. Aš nežinojau, kad tai jis... tai yra, nežinojau, kad įsiveržė kažkoks vyras. Išgirdau tik balsą: „Prašau pakelti rankas aukštyn!“

– Jokių „prašau“. Tiesiog „rankas aukštyn!“ – pataisė mis Hinčklif.

– Baisu pagalvoti – juk kol nepradėjo žviegti ta merguželė, man viskas labai patiko! Tik tamsoje buvo baugoka, o be to, kažkas skaudžiai numynė nuospaudą. Vos nemiriau kaip sugėlė. Ką dar norėtumėte sužinoti, inspektoriau?

– Daugiau nieko, – atsakė inspektorius Kredokas, mąsliai nužvelgdamas mis Margatroid. – Atrodo, nieko.

Jos bičiulė skambiai sukikeno.

– Nukankino jis tave, Margatroid.

– O aš kaip tik, Hinč, noriu iškloti viską, ką žinau, – atrėžė mis Margatroid.

– Bet jam to nereikia.

Ji pažvelgė į inspektorių.

– Jeigu jau veikiate geografiniu principu, dabar jums patarčiau užsukti į vikariatą. Galite ten kai ką sužinoti. Mis Harmon atrodo siaubingai išsiblaškiusi, bet kartais aš pagalvoju, kad proto jai netrūksta. Gal jums ką ir papasakotų.

Stebėdamos nueinančius inspektorių su seržantu Flečeriu, moterys dar persimetė keliais žodeliais:

– O, Hinč, aš turbūt atrodžiau siaubingai? – sunkiai šnopuodama paklausė Margatroid. – Visai sutrikau!

– Nieko, – nusišypsojo mis Hinčklif. – Apskritai, sakyčiau, laikeisi puikiai.

VI

Inspektorius Kredokas su pasitenkinimu apžvelgė didelį, senais baldais apstatytą kambarį. Jis šiek tiek priminė jo paties namus Kamberlende. Išblukę kartūniniai baldų apmušalai, masyvūs aptrinti krėslai, kur ne kur pamerkta gėlių, išmėtytos knygos, pintinėje snaudžiantis spanielis. Kažkokią simpatiją jam sukėlė ir mis Harmon – jos sumišimas, netvarkingi drabužiai ir nuoširdus veidas.

Tačiau ji iš karto nuoširdžiai prisipažino:

– Iš manęs nebus jokios naudos. Buvau užsimerkusi – nemėgstu, kai spigina į akis. O kai pasigirdo šūviai, užsimerkiau dar labiau. Aš tiesiog troškau, kad žmogžudystė būtų įvykdyta kuo tyliau. Nepakenčiu triukšmo.

– Vadinasi, jūs nieko nematėte, – inspektorius šyptelėjo. – Bet girdėjote?

– O, Dieve mano... Taip, buvo ko pasiklausyti. Durys tai atsidarė, tai užsidarė, žmonės paistė visokius niekus, gaudė orą, kaip garvežys cypė Mici, o vargšė Bani žviegė, lyg jai kas dirtų kailį. Visi stumdėsi, griuvinėjo vieni ant kitų. Tačiau kai šūviai, atrodė, pagaliau liovėsi, aš atsimerkiau. Visi su žvakėmis rankose jau buvo pabirę į prieškambarį. Paskui užsidegė šviesa, ir staiga viskas tapo kaip įprastai... Na, gal ir ne visai, bet mes

vėl buvome patys savimi, o ne kažkokie žmonės tamsoje. Juk žmonės tamsoje visai kitokie, ar ne?

– Atrodo, suprantu, ką jūs turite galvoje, mis Harmon.

Ji nusišypsojo.

– Pamačiau ir jį, – tęsė mis Harmon. – Tą svetimšalį pasalūną... Veidas įraudęs, akyse sustingęs žvilgsnis ... Gulėjo negyvas, o šalia mėtėsi revolveris. O, buvo labai... labai keista.

Inspektoriui taip pat buvo keista. Visas šis reikalas jau neleido jam užmigti.

Pasirodo mis Marpl

I

Kredokas padėjo priešais policijos viršininką mašinėle atspausdintus apklausų tekstus. Pastarasis buvo ką tik baigęs skaityti telegramą iš Šveicarijos policijos.

– Pasirodo, policija jį jau sekė, – tarė Raidesdeilas. – Hm... Nieko nuostabaus.

– Taip, sere.

– Brangenybės... Hm, taip... Klaidingi įrašai... Taip... Čekiai... Tikras ilgapirštis.

– Taip, sere. Smulkus sukčius.

– Jūsų teisybė. O maži dalykai veda prie didesnių...

– Kaip keista, sere.

Policijos viršininkas pakėlė akis.

– Jūs kažko sunerimęs, Kredokai?

– Taip, sere.

– Bet kodėl? Juk istorija labai paprasta. Ar ne taip? Nagi, pažiūrėkime, ką paporino visi tie žmonės, kuriuos apklausėte.

Jis prisitraukė ataskaitą ir greitai permetė akimis.

– Nieko naujo... Begalės nesutapimų ir prieštaravimų. Apie kelias streso akimirkas kiekvienas pasakoja savaip. Nors bendras vaizdas atrodo gan aiškus.

– Žinau, sere, bet... šis vaizdas manęs netenkina. Suprantate... jis neteisingas.

– Ką gi, peržvelkime faktus. Rudis Šercas penktą valandą dvidešimt minučių Medenheme sėdo į autobusą ir šeštą valandą buvo Čiping Kleghorne. Jį matė konduktorius ir du keleiviai. Iš autobusų stoties nuėjo Mažojo Pedokso link. Patekti į namą nebuvo sunku – tikriausiai įsmuko per paradines

duris. Buvo ginkluotas, du kartus iššovė, viena kulka lengvai sužeidė mis Bleklok. Trečią kulką paleido į save. Trūksta įrodymų, kurie liudytų – tyčia ar netyčia. Sutinku, kad priežastys, kodėl jis taip padarė, visiškai neįtikinamos. Tačiau tas „kodėl" ir nėra klausimas, į kurį turime atsakyti. Prisiekusieji nutars, kas tai – savižudybė ar nelaimingas atsitikimas. Mums jų išvada nesvarbi. Mes galime dėti tašką.

– Norite pasakyti, kad mes visada galime grįžti prie pulkininko Isterbruko versijos – jog užpuolikas siekė tik paveikti psichologiškai? – niūriai paklausė Kredokas.

Raidesdeilas šyptelėjo.

– Šiaip ar taip, pulkininkas tikriausiai pakankamai patyręs, – atsakė jis. – Tiesa, nuo šiuolaikinių postringavimų apie psichologiją man jau darosi bloga, bet... visiškai to irgi neatmesi.

– Ir vis dėlto čia kažkas ne taip, sere.

– Turite priežasčių manyti, kad kažkas Čiping Kleghorne jums melavo?

Kredokas padvejojo.

– Manau, toji užsienietė žino daugiau nei sako. Nors gal tik taip pasirodė.

– Sakote, ji galėjo eiti su tuo tipu išvien? Įleido jį į namą? Pastūmėjo šiam žingsniui?

– Panašiai. Iš jos visko gali tikėtis. Tačiau tai tik rodo, kad namuose yra kažkokių vertybių – pinigų ar brangenybių, nors tai karštai neigė ir mis Bleklok, ir kiti. Telieka prielaida, kad namuose yra kažkokia vertybė, apie kurią niekas nežino...

– Visai kaip nuotykių romane.

– Sutinku, tai juokinga, sere. Dar vienas svarbus dalykas: mis Baner įsitikinusi, kad Šercas sąmoningai stengėsi nužudyti mis Bleklok.

– Ką gi, iš jūsų pasakojimo ir jos pačios parodymų galima spręsti, kad toji mis Baner...

– O, sutinku, sere, – užbėgo už akių Kredokas. – Ji visiškai nepatikima liudininkė. Labai jau pasiduoda kitų įtakai – bet ką gali įkalti jai į galvą. Nors įdomiausia, kad tai jos asmeninė nuomonė, kurios niekas neįpiršo. Visi kiti mano kitaip. Bent kartą ji neplaukia pasroviui. Tai išskirtinai jos išvada.

– O kodėl Rudis Šercas galėjo norėti nužudyti mis Bleklok?

– Tas ir yra, sere, kad nežinau. Nenutuokia ir pati mis Bleklok – nebent ji geresnė melagė, nei aš manau. Šito niekas nežino. Taigi gal tai ir netiesa.

Jis atsiduso.

– Nagi, aukščiau galvą, Kredokai, – padrąsino policijos viršininkas. – Nusivesiu judu su seru Henriu pietų. Geriausi pietūs, kokius tik gali patiekti karališkajame mineralinių vandenų viešbutyje, Medenhem Velse.

– Ačiū, sere, – kiek nustebęs padėkojo Kredokas.

– Žinote, mes gavome laišką... – Raidesdeilas nutilo, nes į kabinetą įžengė seras Henris Kliteringas. – Tad štai kur jūs, Henri.

Seras Henris šįsyk neformaliai pasisveikino:

– Labas rytas, Dermutai.

– Aš jums kai ką turiu, Henri, – tarė policijos viršininkas.

– Ir ką gi?

– Tikrų tikriausią laišką nuo senosios pupytės. Ji apsistojusi karališkajame viešbutyje. Mano žinanti kai ką svarbaus, susijusio su Čiping Kleghorno byla.

– Ach, jau tos senos pupytės! – triumfuodamas sušuko seras Henris. – Ir ką aš jums sakiau? Jos viską girdi, viską mato. Ir, taip sakant, mėgsta paplakti liežuviais. Ką gi atkapstė šioji?

Raidesdeilas pažvelgė į laišką.

– Rašo visai kaip mano močiutė, – nusiskundė jis. – Braižas laužytas, prikeverzota lyg vištos koja. Iš pradžių ištisa litanija apie tai, jog ji tikisi negaišinti mūsų brangaus laiko, o galbūt bent kiek padėti, ir taip toliau, ir panašiai. Kuo ji vardu? Džeinė... Kažkokia... Murpl... Ne, Marpl. Džeinė Marpl.

– O Viešpatie brangiausias! – sušuko seras Henris. – Nejaugi? Džordžai, tai mano ypatinga, vienintelė ir nepakartojama nusipelniusi pupytė! Visų pupyčių pupytė. Užuot ramiai tūnojusi savo namuose Sent Meri Myde, ji kažkaip sugebėjo atsidurti Medenhem Velse kaip tik tuo metu, kai įvyko žmogžudystė. Ir vėl žmogžudystė buvo paskelbta mis Marpl pasitenkinimui.

– Ką gi, Henri, – ironiškai tarė Raidesdeilas, – bus įdomu pamatyti tavo tobulybės įsikūnijimą. Eime! Papietausime karališkajame mineralinių vandenų viešbutyje ir pasikalbėsime

su ta ponia. Štai kaip nepatikliai žiūri Kredokas.

– Visai ne, sere, – mandagiai atsakė Kredokas ir pagalvojo, kad kartais jo krikštatėvis per daug įsismarkauja.

II

Mis Džeinė Marpl buvo beveik tokia, kokią ją įsivaizdavo Kredokas, tik kur kas malonesnė ir gerokai vyresnė. Iš tiesų, ji atrodė visiška senučiukė baltais kaip sniegas plaukais, rausvo raukšlėto veidelio, švelnių, nekaltų mėlynų akių, paskendusi purios vilnos apdaruose: pečius gaubė nerta pelerina su gobtuvu, vilnonis siūlas vijosi ir tarp pirštų – ji mezgė kažkokiam mažyliui šalikėlį.

Išvydusi serą Henrį, mis Marpl labai apsidžiaugė, o pristatyta policijos viršininkui ir inspektoriui Kredokui, gerokai sutriko.

– Iš tiesų, sere Henri, kokia laimė... koks džiaugsmas! Taip seniai jus mačiau... Vis tas mano reumatas. Pastaruoju metu visai blogai. Žinoma, negalėčiau gyventi šiame viešbutyje – kainos dabar fantastiškos... Bet mano sūnėnas, Raimondas Vestas... Tikriausiai jį prisimenate...

– Jo vardą žino kiekvienas.

– Taip, protingas knygas rašo tas mielas vaikas, ir sėkmė jo neapleidžia. Jis didžiuojasi, kad nėra parašęs nieko nemalonaus. Tas mielas berniukas pasišovė apmokėti visas mano išlaidas. O jo brangioji žmonelė irgi garsėja – kaip dailininkė. Dažniausiai piešia ąsočius su vystančiomis gėlėmis ir sulūžusias šukas ant palangės. Nedrįstu jai sakyti, bet vis dar žaviuosi Bleiru Leitonu[1] ir Alma Tadema[2]. O, bet aš per daug įsiplepėjau. Pats policijos viršininkas teikėsi mane aplankyti... Nė sapnuot nesapnavau... Bijau, be reikalo užgaišinau žmogų...

„Visai suvaikėjusi“, – su nepasitenkinimu pagalvojo

[1] Edmund Blair Leighton (1853–1922) – britų dailininkas, daugiausia tapęs scenas iš viduramžių riterių gyvenimo, – *vert. past.*

[2] Lawrence Alma Tadema (1836–1912) – olandų kilmės Viktorijos laikų dailininkas, vaizdavęs Romos imperijos prabangą ir dekadansą, – *vert. past.*

inspektorius Kredokas.

– Eime į komendanto kambarį, – pakvietė Raidesdeilas. – Ten bus patogiau šnekėtis.

Išsinarpliojusi iš savo vilnų ir susirinkusi virbalus, mis Marpl, sutrikusi ir protestuodama, nuėjo kartu su jais į jaukią misterio Roulendsono svetainę.

– Taigi, mis Marpl, ką jūs norėjote mums papasakoti? – paklausė policijos viršininkas.

Mis Marpl atsakė netikėtai lakoniškai.

– Čekis, – tarė ji. – Jis jį suklastojo.

– Kas tas jis?

– Jaunuolis, sėdėjęs čia, prie stalo. Tas, kuris suvaidino užpuolimą, o paskui nusišovė.

– Sakote, suklastojo čekį?

Mis Marpl linktelėjo.

– Taip, štai jis, – ji išsitraukė čekį iš rankinuko ir padėjo ant stalo. – Gavau jį šįryt, kartu su kitais. Aiškiai matosi, jog buvo septyni svarai, bet jis ištaisė į septyniolika: priešais 7 prirašė vienetą, o žodžio gale pridūrė „-olika“. O kad ištaisytas žodis mažiau matytųsi, gražiai, tiesiog meniškai, aptėškė jį rašalu. Tikrai puikiai atlikta. Tam, sakyčiau, reikia gerokai pasipraktikuoti. Tai tas pats rašalas, kuriuo aš išrašiau čekį ant jo stalo. Ar nemanote, kad jis tai darydavo gan dažnai?

– Tik šįsyk klientė pasitaikė netinkama, – tarė seras Henris.

Mis Marpl linktelėjo.

– Taip. Vargu ar iš manęs jam būtų kas nubyrėję. Aš visiškai tam netinku. Kokia nors darbuose paskendusi jauna moteris arba įsimylėjusi merguželė – tokios išrašinėja čekius įvairiausioms sumoms ir net netikrina. Bet senučiukė, skaičiuojanti kiekvieną pensą ir turinti savo susiformavusius įpročius, visai kas kita. Septyniolika svarų – tokiai sumai niekada nerašyčiau čekio. Dvidešimt svarų, apvalią sumelę, kas mėnesį skiriu tarnų algoms ir knygoms. O savo asmeninėms išlaidoms paprastai palieku septynis, kuriuos išleidžiu grynais... Anksčiau tam skirdavau penkis svarus, bet dabar viskas pabrango.

– Gal tas žmogus jums ką nors priminė? – šelmiškai žybtelėjęs akimis paklausė seras Henris.

Mis Marpl nusišypsojo ir papurtė galvą.

– Jūs tikras išdykėlis, sere Henri. Iš tiesų priminė. Fredą Tailerį iš žuvies krautuvės. Tas irgi šilingų stulpelyje visada prirašydavo po vienetą. Kadangi šiais laikais mes suvalgome tiek daug žuvies, sąskaitos būdavo ilgiausios, ir daugelis jų neperskaičiuodavo. Kiekvieną kartą po dešimt šilingų į kišenę – nedaug, bet užtenka nusipirkti kelis naujus kaklaraiščius ir nusivesti į kiną Džesiką Spreig, dirbančią audinių parduotuvėje. Vis atsirėžti po kąsnelį – štai ko gviešiasi tie jaunuoliai. Bet aš jau pačią pirmą savaitę pastebėjau klaidą sąskaitoje. Parodžiau ją jaunuoliui, jis nuolankiausiai atsiprašė ir atrodė labai susikrimtęs, bet aš pagalvojau: „Gudrios tavo akutės, jaunikaiti." Tokie žmonės, regis, žiūri tiesiai į jus, niekada nenukreipia žvilgsnio ir net nemirksi.

Kredokas staiga pritardamas linktelėjo. Jis prisiminė, kaip prieš daugelį metų padėjo įkišti už grotų garsųjį sukčių Džimą Kelį.

– Rudis Šercas buvo tikras savanaudis, – tarė Raidesdeilas. – Mes išsiaiškinome, kad jis figūravo ir Šveicarijos policijos sąrašuose.

– Gal pradėjo svilti padai, štai ir atsibeldė čia su padirbtais dokumentais? – pasvarstė mis Marpl.

– Taip ir bus, – sutiko Raidesdeilas.

– Jis rėžė sparną apie mažąją rusvaplaukę padavėją iš baro, – pasakojo mis Marpl. – Nors, laimė, neatrodo, kad būtų sužeidęs merginos širdį. Jai tiesiog patiko kiek „kitoks" vaikinas, o jis, priešingai nei daugelis anglų, dovanodavo jai gėlių bei šokoladukų.

– Ar ji papasakojo jums viską, ką žino? – paklausė mis Marpl, netikėtai atsigręžusi į Kredoką. – O gal dar ne viską?

– Nesu tikras, – atsargiai atsakė Kredokas.

– Manau, dar šis bei tas turi paaiškėti, – tarė mis Marpl. – Ji atrodo labai susirūpinusi. Šįryt vietoj silkės atnešė man lašišą ir užmiršo ąsotėlį pieno. Paprastai ji būna puiki padavėja. Taip, mergina akivaizdžiai sutrikusi. Gal bijo, kad teks liudyti ar panašiai. Bet tikiuosi... – su tikrai moteriška Viktorijos laikų nuovoka jos atviros mėlynos akys nužvelgė vyriškas inspektoriaus Kredoko kūno proporcijas ir dailų veidą. – Tikiuosi, jūs sugebėsite ją įtikinti iškloti viską, ką žino.

Inspektorius Kredokas iškaito, o seras Henris sukikeno.

– Tai gali būti svarbu, – pareiškė mis Marpl. – Galbūt jis pasakė jai, kas tai buvo.

Raidesdeilas įsistebeilijo į ją.

– Ką jūs turite galvoje?

– Matyt, aš kalbu per daug miglotai. Galbūt jį kas nors paskatino taip pasielgti.

– Vadinasi, jūs manote, kad jį įkalbėjo?

Mis Marpl iš nuostabos išpūtė akis.

– O kodėl gi ne? Visko gali būti... Išvaizdus jaunuolis, kuris nusigvelbia po truputėlį tai čia, tai ten, klastoja menkų sumelių čekius, priglaudžia vieną kitą nerūpestingai paliktą papuošaliuką ar nukniaukia po kelis svarus iš kasos. Tai smulkmenos, tačiau jis visada turi pinigėlių gražiai apsirengti ir pamaloninti merginą. Bet kad staiga su revolveriu įsiveržtų į kambarį, pilną žmonių, ir į kažką paleistų kulką? Jis niekada to nepadarytų – nė už jokius pinigus! Ne toks žmogus buvo. Tai tiesiog nesąmonė.

Kredokas giliai atsiduso. Taip kalbėjo ir Leticija Bleklok, ir pastoriaus žmona. Jis ir pats tuo vis labiau ėmė tikėti. Tai būtų nesąmonė. Ir štai dabar senoji sero Henrio pupytė savo gergždžiančiu balseliu absoliučiai užtikrintai traukia tą pačią dainelę.

– Tai gal mums pasakysite, mis Marpl, kas gi tada įvyko? – pareikalavo jis, ir jo balsas nuskambėjo netikėtai agresyviai.

Ji nustebusi atsigręžė į Kredoką.

– O iš kur man žinoti? Laikraštyje buvo parašyta, bet nedaug. Žinoma, galima spėlioti, nors kai neturi tikslios informacijos...

– Džordžai, – kreipėsi seras Henris, – ar labai nusižengsiu, jei leisiu mis Marpl perskaityti Kredoko užrašytus Čiping Kleghorno gyventojų parodymus?

– Gal ir nusižengsite, – atsakė Raidesdeilas, – bet ne taisyklės mane padarė tuo, kas esu. Tegul skaito. Įdomu bus išgirsti, ką ji pasakys.

Mis Marpl pasijuto nesmagiai.

– Manyčiau, kad jūs pasiduodate sero Henrio įtakai. Seras Henris visada pasakiškai malonus. Jis per daug sureikšmina tuos mano mažyčius pastebėjimus praeity. O iš tikrųjų aš neturiu jokių sugebėjimų – absoliučiai jokių... gal

tik truputį nutuokiu apie žmogaus prigimtį. Pastebėjau, kad žmonės yra linkę pernelyg pasitikėti. Bijau, kad aš pati visada tikiuosi blogiausio. Negera savybė. Tačiau tolimesni įvykiai ją dažnai pateisina.

– Štai, paskaitykite, – tarė Raidesdeilas, pastumdamas jai prirašytus lapus. – Tai ilgai netruks. Šiaip ar taip, šie žmonės jums turėtų pasirodyti savi – tikriausiai apie tokius daug žinote. Gal pastebėsite ką nors, kas mums nekrito į akis. Byla tuoj bus baigta. Taigi, prieš užverčiant paskutinį jos puslapį, pravartu būtų išklausyti mėgėjišką nuomonę. Noriu atkreipti jūsų dėmesį, kad Kredokas nepatenkintas. Jis, kaip ir jūs, tvirtina, jog tai absurdas.

Kol mis Marpl skaitė, visi tylėjo. Pagaliau ji padėjo lapus į šalį.

– Labai įdomu, – atsidūsėjusi tarė ji. – Žmonės kalba ir... mąsto taip skirtingai. Tai, ką jie mato... ar tariasi matantys. Ir viskas taip supainiota, taip banalu, o jeigu kas ir nėra banalu, taip sunku aptikti, kas tai yra. Tarsi ieškoti adatos šieno kaugėje.

Kredokui dilgtelėjo nusivylimas. Akimirką kitą jis suabejojo, ar teisus seras Henris, taip aukštindamas šią juokingą senučiukę. Tiesa, ji gali kai ką pastebėti – seni žmonės dažnai būna itin akyli. Antai nuo savo tetulės Emos jis nieko nesugeba nuslėpti. Ji net pasako, kada trukčioja jo nosis, kai jis ruošiasi meluoti.

Tačiau sero Henrio išgirtoji mis Marpl teįstengė suregzti vos keletą nereikšmingų apibendrinimų. Jis susierzino ir gan šiurkščiai išrėžė:

– Tiesą sakant, faktai yra nenuginčijami. Kad ir kokias prieštaringas detales pateikė šie žmonės, visi jie liudija tą patį. Jie matė, kaip duris atidarė kaukėtas vyras su revolveriu ir žibintu rankose. Ir nesvarbu, kaip kas prisimena jo žodžius: „Rankas aukštyn“ ar „Pinigai arba gyvybė“, svarbiausia, kad jie jį matė.

– Betgi iš tikrųjų, – švelniai atrėmė mis Marpl, – jie negalėjo nieko matyti...

Kredokui užgniaužė kvapą. Kaip pirštu į akį! Vadinasi, įžvalgi senutė. Jis patikrino ją berdamas faktus, bet ji neapsigavo. Kad ir kaip ten buvo, jie abu suprato, jog žmonės, matę kaukėtąjį įsiveržėlį, iš tikrųjų negalėjo jo matyti.

– Jei gerai supratau, nei prieškambaryje, nei laiptų aikštelėje šviesa nedegė? – pasitikslino mis Marpl. Jos skruostai buvo išraudę, o akys žibėjo kaip laimingo vaiko.

– Taip, – patvirtino Kredokas.

– Vadinasi, jeigu tas žmogus stovėjo tarpdury ir spigino į kambarį žibintu, niekas nieko negalėjo matyti, išskyrus tą šviesą, ar ne taip?

– Taip. Aš pats išbandžiau.

– Vadinasi, tvirtindami matę kaukėtą vyrą ir visa kita, jie patys to nesuvokdami pasakoja, ką išvydo po to – kai uždegė šviesą. O tai puikiausiai patvirtina prielaidą, kad Rudis Šercas, taip sakant, buvo tik „priedanga".

Raidesdeilas įsistebeilijo į ją su tokia nuostaba, kad mis Marpl išraudo dar labiau.

– Gal tai ir neteisingas žodis, – sumurmėjo ji. – Ne itin išmanau tuos amerikonizmus – kiek žinau, jie greitai keičiasi. Šį terminą nusižiūrėjau iš vienos misterio Dašielio Hameto[3] istorijos. Mano sūnėnas Raimundas paaiškino, kad jis laikomas detektyvų stiliaus meistru. Jei teisingai suprantu, „priedanga" – tai žmogus, būsiąs apkaltintas dėl nusikaltimo, kurį iš tikrųjų atliko kažkas kitas. Tas Rudis Šercas man atrodo kaip tik toks tipas. Pakankamai kvailas, bet pilnas godulystės ir tikriausiai aklai patiklus.

Atlaidžiai šypsodamasis Raidesdeilas paklausė:

– Manote, jį kažkas įkalbėjo eiti ir pašaudyti žmonių pilname kambaryje? Gan sunki tai užduotis.

– Manau, jam pasakė, jog tai tebus pokštas, – tarė mis Marpl. – Ir, aišku, sumokėjo. Sumokėjo už tai, kad paduos į laikraštį skelbimą, apžiūrės namo prieigas, o paskui lemiamą vakarą su kauke ir juodu apsiaustu atsiras ten, griausmingai atlapos duris, plykstelės žibintu ir sušuks: „Rankas aukštyn!"

– Ir iššaus?

– Ne, ne, – atsakė mis Marpl. – Revolverio jis neturėjo.

– Bet visi sako... – pradėjo Raidesdeilas ir nutilo.

– Būtent, – tarė mis Marpl. – Betgi niekas negalėjo matyti to revolverio, net jeigu jis jį ir būtų turėjęs. Nors nemanau, kad turėjo. Ko gero, jam sušukus: „Rankas aukštyn!", kažkas

---

[3] Dashiel Hammet (1894–1961) – amerikiečių detektyvų ir novelių rašytojas, – *vert. past.*

tamsoje tyliai prislinko jam už nugaros ir du kartus iššovė per jo petį. Rudis Šercas mirtinai išsigando. Jis atsigręžė, o tas kitas žmogus paleido kulką į jį ir numetė revolverį...

Visi trys vyrai spoksojo į ją. Pagaliau seras Henris tyliai tarė:

– Įmanoma versija.

– Bet kas tas misteris X, išniręs iš tamsos? – paklausė policijos viršininkas.

Mis Marpl atsikrenkštė.

– Šito klauskite mis Bleklok. Juk ji tikriausiai žino, kas norėjo ją nužudyti.

„Štai tau ir kvaišelė Dora Baner, – pagalvojo Kredokas. – Kaip visada nuojauta ima viršų prieš protą."

– Vadinasi, jūs manote, kad kažkas sąmoningai kėsinosi į misis Bleklok gyvybę? – pasitikslino Raidesdeilas.

– Regis, taip, – atsakė mis Marpl. – Nors vienas kitas neaiškumas dar yra. Bet dabar mane labiausiai domina, ar jis kam nors neprasitarė. Neabejoju, jog tas, kas įpainiojo Rudį Šercą į šį reikalą, pasistengė, kad šis laikytų liežuvį už dantų, o jeigu jis kam ir prasižiojo, tai nebent tai merginai, Mirnai Haris. O jis galėjo, tikrai galėjo, užsiminti apie žmogų, pasiūliusį šito imtis.

– Reikia tučtuojau su ja pasikalbėti, – stodamasis tarė Kredokas.

Mis Marpl linktelėjo.

– Taip, inspektoriau Kredokai. Kai pasikalbėsite, man bus ramiau. Mat papasakojusi viską, ką žino, ji pati bus kur kas saugesnė.

– Saugesnė?.. O taip, suprantu.

Jis išėjo iš kambario.

– Ką gi, mis Marpl, jūs tikrai suteikėte mums peno apmąstymams, – tarsi abejodamas savo paties žodžiais, bet taktiškai tarė policijos viršininkas.

III

– Prašau man atleisti, tikrai labai atsiprašau, – tarškėjo Mirna Haris. – Kaip malonu, kad jūs dėl to nepykstate. Matote, mano motina jaudinasi dėl kiekvieno mažmožio. Juk iš

tikrųjų atrodo, kad aš – kaip čia pasakius? – buvau bendrininkė, – pastarąjį žodį ji vos išlemeno. – Bijojau, kad jūs nė už ką nepatikėsite, jog aš maniau, kad tai tik pokštas.

Inspektorius Kredokas dar kartą nuramino Mirną, ir pagaliau ji nebesipriešino.

– Gerai, papasakosiu jums viską. Bet prižadėkite, kad manęs į bylą nepainiosite, – padarykite tai dėl mano mamos. Viskas prasidėjo nuo to, kad Rudis atsisakė ateiti į pasimatymą. Tą vakarą ketinome eiti į kiną ir, kai jis pasakė, kad negalės, gerokai užpykau – juk pats pasiūlė, o kam patinka būti apmulkintai kažkokio užsieniečio? Jis, tiesa, gynėsi, kad tai ne jo kaltė, o aš atšoviau, jog šią giesmelę jau girdėjau. Tada jis ėmė paistyti apie kažkokį pokštą tą vakarą ir kad jam iš to kai kas nubyrės, ir kad man tikriausiai patiktų gauti dovanų mažą laikrodėlį... Aš paklausiau, kas per pokštas. Jis liepė niekam neprasitarti, bet esą kažkur bus vakarėlis, ir jam reikės suvaidinti užpuolimą. Paskui jis parodė skelbimą, kurį buvo padavęs į laikraštį, ir aš smagiai pasijuokiau. Apskritai jis apie visą šį reikalą kalbėjo šiek tiek su panieka. Sakė – „vaikų žaidimai“, bet ką padarysi, tokie jau tie anglai. Esą jie niekada nesuauga... Aš, žinoma, paklausiau, ką jis turi galvoje, šitaip kalbėdamas apie mus. Mes truputį susikivirčijom, bet tuoj ir susitaikėm. Bet jūs tikriausiai suprantate, sere, kad kai perskaičiau apie tą įvykį ir pasirodė, jog tai joks pokštas, ir Rudis iš tikrųjų kažką nušovė, o paskui nusišovė pats... O, man galva nenešė, ką daryti. Pagalvojau, kad jeigu pasakysiu žinojusi apie tai iš anksto, atrodys, jog ir aš dalyvavau. O juk iš tikrųjų, kai jis papasakojo, tai atrodė pokštas. Galiu prisiekti, ir jis taip manė. Aš net nežinojau, kad jis turi ginklą. Nė puse lūpų neprasitarė, kad nešis revolverį.

Kredokas nuramino ją ir uždavė svarbiausią klausimą.

– Ar jis sakė, kas suorganizavo tą vakarėlį?

Bet čia inspektorius nieko nepešė.

– Rudis niekada neminėjo, kas jį pakurstė šito imtis. O gal ir niekas. Gal tai jo paties sumanymas.

– Ir jis neminėjo jokio vardo? Gal bent sakė – jis ar ji?

– Nieko nesakė. Tik tai, kad bus daug klyksmo. „Tai bent prisijuoksiu, matydamas jų veidus.“ Štai ir viskas, ką jis kalbėjo.

„Neilgai jis juokėsi“, – pagalvojo Kredokas.

– Tai tik teorija, – tarė Raidesdeilas, jiems grįžtant į Medenhemą. – Ir niekas jos nepagrindžia, visiškai niekas. Užsirašyk – „senos panelės vapalionės“ ir pamiršk.

– Aš taip nedaryčiau, sere.

– Labai jau viskas neįtikėtina. Kažkoks misteris X, išniręs tamsoje už šveicaro nugaros. Iš kur jis atsirado? Kas jis toks? Ir kur jis buvo anksčiau?

– Galėjo patekti per šonines duris, kaip ir Šercas, – atsakė Kredokas. – Arba ateiti iš virtuvės, – iš lėto pridūrė jis.

– Norite pasakyti, kad iš virtuvės galėjo ateiti ji?

– Taip, sere, labai gali būti. Man ta merguželė iškart nepatiko. Kažkokia šlykštynė. Visas tas klykavimas ir isterijos – gal tik akių dūmimas. Juk ji laisvai galėjo įkalbėti tą vaikinuką, nutaikiusi progą įleisti vidun, suvaidinti tą spektaklį, paskui nudėti jį, grįžti į valgomąjį, čiupti sidabrinį peilį, zomšos skiautę ir užkaukti iš visų plaučių.

– Tačiau tam prieštarauja vienas faktas... Tas, e-e... kaip ten jo vardas... ach taip, Edmundas Svytenhemas aiškiai pasakė, jog durys buvo užrakintos iš lauko, ir jis pats jas atrakinęs, kad išleistų Mici. Bet tame namo gale yra ir kitos durys?

– Taip, po laiptais yra dar vienos durys į virtuvę, bet prieš savaitę, pasirodo, nulūžo jų rankena, ir iki šiol niekas jos neįstatė. Taigi kol kas tos durys neatsidaro. Turiu pripažinti, jog tai, regis, tikėtina – ašis ir dvi rankenos guli prieškambaryje ant lentynos, padengtos storu dulkių sluoksniu. Nors, žinoma, profesionalui atidaryti tas duris būtų vieni juokai.

– Verčiau pasidomėkite ta mergužėle. Patikrinkite jos dokumentus. O apskritai visa tai man atrodo tik teorija.

Policijos viršininkas vėl klausiamai pažvelgė į savo pavaldinį. Kredokas ramiai atsakė:

– Žinau, sere. Suprantama, jei manote, kad šią bylą laikas baigti, taip ir bus. Bet būčiau dėkingas, jei galėčiau dar šiek tiek pasidarbuoti.

Didelei jo nuostabai, policijos viršininkas geranoriškai sududeno:

– Šaunuolis!

– Reikia išsiaiškinti apie tą revolverį. Jei versija teisinga, ginklas priklausė ne Šercui, tuo labiau kad niekas lig šiol ne-

galėjo pasakyti, jog Šercas kada nors būtų turėjęs revolverį.
– Ginklas vokiškas.
– Žinau, sere. Tačiau mūsų šaly apstu užsienietiškų ginklų. Iš karo jų parsivežė ir amerikiečiai, ir mūsiškiai. Taigi tas faktas nieko nesako.
– Taip, jūs teisus. Už ko dar būtų galima užsikabinti?
– Reikia išsiaiškinti motyvą. Jeigu ši versija teisinga, praėjusio penktadienio įvykis nebuvo joks pokštas ar net eilinis antpuolis, o šaltakraujiškai suplanuota žmogžudystė. Kažkas pasikėsino į mis Bleklok. Bet kodėl? Manding, jeigu kas nors ir žino atsakymą, tai tik pati mis Bleklok.
– Kaip suprantu, ji netiki, kad ją norėjo nužudyti?
– Ji netiki, kad ją norėjo nužudyti Rudis Šercas. Ir yra teisi. Bet dabar svarbu kas kita.
– Kas?
– Tas kažkas gali pasikėsinti dar kartą.
– Tai tik patvirtintų šią versiją, – šaltai pareiškė policijos viršininkas. – Beje, reikėtų pasirūpinti mis Marpl.
– Mis Marpl? Kodėl?
– Kiek žinau, ji apsistojo Čiping Kleghorno vikariate ir du kartus per savaitę važinėja į Medenhem Velsą gydytis. Atrodo, toji misis... kaip ten ją... yra senos mis Marpl draugės dukra. Mėgsta pasportuoti ta sena panelė. Ką gi, jos gyvenime, manau, ne tiek jau daug buvo pramogų ir šniukštinėti galimų žudikų pėdsakais jai teikia malonumo.
– Geriau ji būtų čia nevažiavusi, – niūriai tarė Kredokas.
– Painiosis po kojomis?
– Ne dėl to, sere. Ji tokia maloni senučiukė. Nenorėčiau, kad jai kas nutiktų... Juk ką gali žinoti – gal jos versijoje ir yra krislas tiesos.

Apie duris

I

– Dovanokite, kad jus vėl sutrukdysiu, mis Bleklok...

– O, nieko tokio. Tikriausiai tyrimas per savaitę pažengė į priekį, ir jums reikia daugiau faktų?

Inspektorius Kredokas linktelėjo.

– Pirmiausia, mis Bleklok, noriu pasakyti, kad Rudis Šercas nebuvo Montro viešbučio „Alpės“ savininko sūnus. Atrodo, savo karjerą jis pradėjo kaip sanitaras Berno ligoninėje. Ir iš karto daugelis pacientų ėmė pasigesti savo papuošaliukų... Paskui, pasivadinęs kita pavarde, jis dirbo padavėju vienoje nedidelėje žiemos sporto bazėje. Ten įsigudrino išrašinėti dvigubas restorano sąskaitas: vienose būdavo daiktai, kitose – jau nebe. Kainų skirtumą, žinoma, įsidėdavo į kišenę. Po to įsitaisė universalinėje parduotuvėje Ciuriche. Ir kaipmat vagysčių parduotuvėje padaugėjo – atrodo, čia pasistengdavo ne tik klientai.

– Vadinasi, jis vėlėsi į nešvarius reikaliukus? – šaltai paklausė mis Bleklok. – Ir aš buvau teisi, manydama, kad niekada jo nesu mačiusi?

– Buvote visiškai teisi. Jus, be abejo, jam parodė karališkajame mineralinių vandenų viešbutyje, ir jis mėgino jus atpažinti. Šveicarijoje policija užkūrė jam tikrą pirtį, taigi su puikiai suklastotais dokumentais jis spruko į čia ir įsidarbino tame viešbutyje.

– Šilta vietelė, – vėl abejingai tarė mis Bleklok. – Pasakiškai brangus viešbutis, kuriame apsistoja itin turtingi žmonės. Ir tikriausiai kai kurie iš jų net netikrina savo sąskaitų.

– Taip, – sutiko Kredokas. – Atsivėrė plačios perspektyvos pasipelnyti.

Mis Bleklok susiraukė.

– Visa tai aš suprantu, – tarė ji. – Bet kam trenktis į Čiping Kleghorną? Nejaugi jis manė, kad mes čia turtingesni už karališkojo viešbučio klientus?

– Jūs vis dar tvirtinate, kad namuose nebuvo nieko vertinga?

– Aišku, ne. Aš juk būčiau žinojusi. Patikėkite, inspektoriau, mes neturim jokio nežinomo Rembranto paveikslo ar ko nors panašaus.

– Vadinasi, jūsų draugė, mis Baner, buvo teisi? Jis atėjo nužudyti jus. („Tai va, Leti, ką aš tau sakiau!“ – „Oi, nesąmonė, Bani.“)

– Bet argi tai nesąmonė? – paklausė Kredokas. – Manau, jūs žinote, jog tai tiesa.

Mis Bleklok pervėrė jį žvilgsniu.

– Nagi, išsiaiškinkim. Jūs tikrai manote, kad tas jaunuolis atėjo čia iš anksto padavęs skelbimą, jog nurodytą valandą susirinktų pusė kaimo?

– Betgi jis galėjo nežinoti, kas įvyks, – užsiplieskusi įsiterpė mis Baner. – Tai galėjo būti tiesiog siaubingas perspėjimas – tau, Leti... Kai perskaičiau: „Skelbiama žmogžudystė“, visu kūnu pajutau kažką negera... Tarsi jis būtų ketinęs tave nušauti ir dingti... Ir kaip tada sužinosi, kieno tai darbas?

– Tai tiesa, – sutiko mis Bleklok. – Bet...

– Aš žinojau, kad tas skelbimas – ne juokas, Leti. Juk sakiau. O be to, pažvelk į Mici – ji irgi išsigando!

– Ach, Mici, – tarė Kredokas. – Norėčiau daugiau sužinoti apie tą moterį.

– Jos leidimas gyventi šioje šalyje ir dokumentai visiškai tvarkingi.

– Neabejoju, – atšovė Kredokas. – Šerco dokumentai irgi buvo tvarkingi.

– Bet kodėl tas Rudis Šercas norėjo mane nužudyti? Štai šito jūs nė nemėginate paaiškinti, inspektoriau Kredokai.

– Už Šerco galėjo stovėti kažkas kitas, – lėtai ištarė Kredokas. – Nejaugi apie tai nepagalvojote?

Jis ištarė „už Šerco“ perkeltine prasme, bet čia pat jam dingtelėjo, kad jeigu mis Marpl versija teisinga, šis pasakymas gali būti tikslus ir tiesiogine prasme. Tačiau mis Bleklok, kuri vis dar laikėsi skeptiško požiūrio, tai įspūdžio nepadarė.

– Išlieka tas pats klausimas, – kalbėjo ji. – Kodėl kažkas

panūdo mane nužudyti?

– Aš ir tikiuosi, kad į šį klausimą atsakysite būtent jūs, mis Bleklok.

– Bet aš negaliu! Kažkokia nesąmonė! Aš neturiu jokių priešų. Atrodo, visada puikiausiai sugyvenau su kaimynais. Nežinau jokių paslapčių apie kitus. Visa tai juokinga! O jeigu jūs užsimenate, kad su tuo kažkaip susijusi Mici, tai irgi absurdas. Mis Baner jums ką tik pasakė, kad mergina mirtinai išsigando, pamačiusi „Laikraštyje" tą skelbimą. Ji net norėjo krautis daiktus ir tą pačią minutę sprukti iš šių namų.

– Tai paprasčiausiai galėjo būti jos gudrybė. Juk ji tikriausiai žinojo, kad maldausite pasilikti.

– Na, žinoma, jeigu jau turite savo nuomonę, galima rasti atsakymą į bet kokį klausimą. Bet patikėkit, vos tik Mici būtų ėmusi griežti ant manęs dantį, ji puikiausiai galėjo užnuodyti mano maistą ir nebūtų reikėję rengti viso šio karnavalo. Tiesiog absurdiška taip manyti. Jūs, policininkai, atrodo, nusistatę prieš užsieniečius. Gal Mici ir melagė, bet ji nėra šaltakraujė žudikė. Eikite ir gąsdinkite ją toliau, jeigu reikia. Bet kai ji įtūžusi viską trenks velniop arba užsidarys savo kambary ir vėl paleis vargonus, gal tada jūs man virsite pietus? Šiandien po pietų ateis arbatėlės misis Harmon su kažkokia pas ją apsistojusia senute, ir aš norėjau, kad Mici iškeptų pyragaičių, bet jūs tikriausiai ją visiškai išmušite iš vėžių. Gal geriau keliaukite sau ir įtarinėkite ką nors kitą?

II

Kredokas nuėjo į virtuvę. Jis uždavė Mici tuos pačius klausimus ir gavo tuos pačius atsakymus.

Taip, ji užrakinusi paradines duris tuoj po ketvirtos valandos. Ne, ji taip daro ne visada, tačiau tądien nerimavo dėl „siaubingojo skelbimo". Šoninių durų užrakinti ji negalėjo, nes per jas mis Bleklok ir mis Bani buvo išėjusios suvaryti ančiukų ir palesinti vištų, o be to, per tas duris iš darbo grįžta misis Heimes.

– Misis Heimes sako, jog grįžusi pusę septynių ji tas duris užrakino.

– Ir jūs ja tikite? Ach taip, jūs ja tikite...

– Manote, kad neturėtume tikėti?

– Argi svarbu, ką aš manau? Jūs vis tiek manimi netikėsite.

– O gal atversite mums kokią nors galimybę? Tai manote, kad misis Heimes tų durų neužrakino?

– Manau, ji pasistengė jų neužrakinti.

– Kaip suprasti? – paklausė Kredokas.

– Tas jaunuolis darbavosi ne vienas. Ne, jis žinojo, kur eiti, žinojo, kad atėjus durys bus jam atviros – o, ir dar kaip patogiai atviros!

– Ką tuo norite pasakyti?

– Kas iš to, kad aš ką nors sakau? Jūs vis tiek neklausysite. Jums aš – vargšė pabėgėlė, kuri meluoja per akis. Štai ta šviesiaplaukė anglė tai, o ne, tikrai nemeluoja – ji tikra britė, tokia sąžininga. Ir jūs tikite ja, ne manimi. Bet aš galėčiau jums pasakyti. Oi, galėčiau!

Ji skambiai kaukštelėjo puodą ant viryklės.

Kredokas sudvejojo, ar reaguoti į tai, kas gali būti tik puikybės proveržis.

– Mums svarbu viskas, ką kas sako, – patikino jis.

– O aš nieko nesakysiu. Kam to reikia? Jūs visi vienodi. Persekiojate ir nekenčiate vargšų pabėgėlių. Kai sakau jums, kad prieš savaitę tas jaunuolis buvo atėjęs prašyti mis Bleklok pinigų, o ji, kaip jūs sakote, jam špygą atkišo... Kai sakau, kad po to girdėjau jį kalbantis su misis Heimes – taip, ten, pavėsinėje... Jums visa tai tik išsigalvojimas!

„Tikriausiai taip ir yra“, – pagalvojo Kredokas, bet garsiai tarė:

– Jūs negalėjote girdėti, kas kalbama pavėsinėje.

– O štai čia jūs klystate, – triumfuojamai suspigo Mici. – Aš ėjau pasiskinti dilgėlių – tai puikios daržovės. Jie taip nemano, bet aš verdu jas ir niekam nepasakoju. Tad štai ir nugirdau juos kalbantis. Jis jos paklausė: „O kur aš galėsiu pasislėpti?“ Ji atsakė: „Parodysiu.“ O paskui ji pridūrė: „Penkiolika po šešių.“ Aš pagalvojau: „Tai štai kaip! Štai kaip tu elgiesi, mano puikioji ledi! Grįžusi iš darbo susitikinėji su vyriškiu. Ir dar nori atsivesti jį į namus. Mis Bleklok tai nepatiktų. Ji tave išvarytų.“ Taigi, galvoju, pažiūrėsiu, paklausysiu ir pasakysiu mis Bleklok. Bet dabar suprantu, jog buvau neteisi. Ne pasimylėti ji planavo su juo, o apiplėšti ir nužudyti. Bet

jūs sakote, kad tai tik mano svaičiojimai. Ta nedorėlė Mici, sakote jūs, uždarysiu ją į kalėjimą.

Kredokas susimąstė. Gal ji apsimetinėja? O gal ir ne. Jis atsargiai paklausė:

– Jūs įsitikinusi, kad ji kalbėjo su Rudžiu Šercu?

– Žinoma. Mačiau jį einantį takučiu iki pavėsinės. Ir tada, – įžūliai pridūrė Mici, – aš išėjau paieškoti gražių jaunų dilgėlių.

„Kur tau bus gražių jaunų dilgėlių spalio mėnesį", – pagalvojo inspektorius. Bet čia pat susivokė, jog Mici galėjo prisigalvoti šimtus priežasčių, kad tik galėtų pašniukštinėti.

– Jūs daugiau nieko negirdėjote?

Mici atrodė susikrimtusi.

– Toji mis Baner, ilganosė, vis šaukė ir šaukė mane: „Mici! Mici!"Turėjau grįžti. O, kokia ji bjauri. Visur kiša savo trigrašį, moko mane gaminti. Atsirado mat šeimininkė! Kad ir ką paragautų, jai vis vanduo, vanduo, vanduo!

– Kodėl jūs man to nepasakėte aną dieną? – griežtai paklausė Kredokas.

– Buvau užmiršusi... Nepagalvojau... Tik paskui supratau, kad viskas buvo suplanuota... suplanuota kartu su ja.

– Jūs įsitikinusi, jog tai buvo misis Heimes?

– O, taip. Žinoma, visiškai įsitikinusi. Ji vagilė, ta misis Heimes. Pati vagilė ir jos bendrai tokie patys. Ką gauna už darbą sode, jai mat neužtenka, madonai. Panižo nagai apšvarinti mis Bleklok, kuri jai buvo tokia gera. O, ji nedorėlė, nedorėlė, nedorėlė!

– O jeigu kas nors pasakys, kad su Rudžiu Šercu kalbėjotės jūs? – įdėmiai ją stebėdamas paklausė inspektorius.

Šis klausimas padarė kur kas mažesnį poveikį, nei jis tikėjosi. Mici tik prunkštelėjo ir papurtė galvą.

– Jeigu kas nors sakys, kad matė mane su juo, tai bus melas ir dar kartą melas, – paniekinamai pareiškė ji. – Primeluoti apie ką nors nesunku, bet čia, Anglijoje, jūs dar turite tai ir įrodyti. Man taip sakė mis Bleklok, ir juk tai tiesa, ar ne? Aš nesikalbu su žudikais ir vagimis. Šito nepatvirtins joks anglų policininkas. Ir kaip man dabar gaminti pietus, jei jūs sėdite čia ir nesiliaujate kalbėję? Prašau išeiti iš mano virtuvės. Man reikia susikaupti ir paruošti padažą.

Kredokas paklusniai iškiūtino. Įtarimas, kritęs ant Mici,

ėmė sklaidytis. Jos pasakojimas apie Filipą Heimes atrodė pakankamai įtikinamas. Gal Mici ir melagė (jis tuo beveik neabejojo), tačiau šioje istorijoje gali būti tiesos grūdas. Inspektorius nusprendė pasikalbėti su Filipa. Per apklausą ji atrodė rami, gerai išauklėta jauna moteris. Jokio įtarimo ji jam nekėlė.

Paskendęs mintyse jis perėjo prieškambarį ir pamėgino atidaryti ne tas duris. Mis Baner, kuri tuo metu lipo laiptais, pasiskubino parodyti kelią.

– Ne, ne šitos, – tarė ji. – Šios neatsidaro. Tolimesnės, kairėje. Lengva apsirikti, tiesa? Tiek daug durų!

– Iš tikrųjų daug, – atsakė Kredokas, nužvelgdamas siaurą prieškambarį.

Mis Baner maloniai paaiškino:

– Pirmosios veda į drabužinę, kitos – į podėlį, trečios – į valgomąjį. Tai anoje pusėje. O šioje – nevarstomos durys, per kurias mėginote įeiti, toliau – tikrosios durys į svetainę, paskui – durys į porceliano sandėliuką, po to – į oranžeriją, o gale – šoninės durys į lauką. Be galo painu. Ypač kai šios dvejos taip arti vienos kitų. Aš pati ne kartą stvėriausi tų nevarstomų durų rankenos. Buvome pastatę prie jų staliuką, bet dabar jis perneštas štai ten, prie sienos.

Kredokas kone atsitiktinai pastebėjo plonytę horizontalią liniją, einančią skersai durų, kurias jis mėgino atidaryti. Jis sumetė, jog tai stalo palikta žymė. Galvoje šmėkštelėjo kažkokia mintis, ir jis pasidomėjo:

– Perneštas? Kada?

Laimė, kad uždavinėjant klausimus Dorai Baner jų nereikėjo pagrįsti. Plepiajai mis bet koks klausimas atrodė savaime suprantamas, ir ji mielai pažerdavo, ką žino, kad ir kaip tai būtų banalu.

– Leiskite pagalvoti... Visai neseniai – prieš dešimt dienų ar porą savaičių.

– Kodėl jį pernešė?

– Net neprisimenu. Atrodo, dėl gėlių... Filipa pastatė didelę vazą – ji kuria nuostabias puokštes iš rudeninių gėlių, vytelių, šakelių. Puokštė buvo tokia didelė, kad praeinant įsiveldavo plaukai, todėl Filipa pasiūlė: „Perkelkim tą stalą. Ir gėlės prie plikos sienos atrodys gražiau negu prie durų.“ Tik naudos iš to – kaip iš pernykščio sniego. Ir tapetų raštas man

nelabai patiko. Taigi pastatėme stalelį po laiptais.

– Vadinasi, tos durys vis dėlto atsidarinėja? – žvelgdamas į jas paklausė Kredokas.

– O taip, tai tikros durys. Jos veda į mažąją svetainę. Tačiau sujungus kambarius vienų durų nebereikėjo, ir šitos buvo užrakintos.

– Užrakintos? – vėl atsargiai paklausė Kredokas. – Norėjote pasakyti – užkaltos? Ar paprasčiausiai užrakintos?

– Manau, užrakintos ir užsklęstos.

Viršuje jis pamatė skląstį ir stumtelėjo. Šis lengvai pasidavė – pernelyg lengvai...

– Kada jos paskutinį kartą buvo atidarytos? – pasiteiravo Kredokas.

– O, tikriausiai prieš daug metų. Nuo tada, kai aš čia, pro jas niekas nevaikščiojo.

– Gal žinote, kur raktas?

– Prieškambaryje, stalčiuje, daugybė raktų. Tai, ko gero, tarp jų.

Kredokas nusekė paskui ją ir rado senų surūdijusių raktų ryšulį, nustumtą į tolimąjį stalčiaus kamputį. Peržvelgęs juos, jis pasiėmė vieną, kuris kažkuo skyrėsi nuo kitų, ir grįžo prie durų. Raktas tiko ir lengvai pasisuko spynoje. Inspektorius stumtelėjo duris, ir šios be triukšmo prasivėrė.

– Oi, atsargiai! – sušuko mis Baner. – Kitoje pusėje gali kas nors stovėti. Mes niekada jų nevarstome.

– Tikrai? – paklausė inspektorius. Jo veidas buvo rūškanas. Paskui raiškiai tardamas kiekvieną žodį pridūrė: – Šios durys buvo atidarytos visai neseniai, mis Baner. Spyna ir vyriai sutepti.

Ji išsprogino akis, o jos kvailokas veidas spinduliavo dievišką meilę.

– Ir kas galėjo tai padaryti? – paklausė mis Baner.

– Tai ir norėčiau išsiaiškinti, – niūriai atsakė Kredokas, o pats pagalvojo: „Misteris X iš lauko? Ne... jis buvo čia, šiame name... Tą vakarą misteris X buvo svetainėje..."

Pipas ir Ema

I

Šįsyk mis Bleklok klausėsi jo atidžiau. Kaip jis ir žinojo, ji buvo išmintinga moteris ir greitai suvokė, ką jis nori pasakyti.

– Taip, – ramiai tarė ji. – Tai iš tikrųjų viską keičia... Niekas neturi teisės darinėti tų durų. Niekas jų ir nevarstė be mano žinios.

– Suprantate, ką tai reiškia? – paklausė inspektorius. – Kai užgeso šviesa, bet kuris iš tą vakarą buvusiųjų šiame kambaryje galėjo išsmukti per tas duris, prisėlinti Rudžiui Šercui už nugaros ir paleisti kulką į jus.

– Nepastebėtas ir neišgirstas?

– Nepastebėtas ir neišgirstas. Prisiminkite – juk kai užgeso šviesa, žmonės blaškėsi, šaukė, stumdė vieni kitus. O paskui jūs tematėte klaidžiojančią elektrinio žibinto šviesą.

Mis Bleklok lėtai ištarė:

– Ir jūs manote, kad vienas iš tų žmonių – vienas iš mano šauniųjų kaimynėlių – ištykino pro duris ir pamėgino mane nužudyti? Mane? Bet kodėl? Dėl Dievo meilės kodėl?

– Man atrodo, kad tai jūs turėtumėte žinoti atsakymą į šį klausimą, mis Bleklok.

– Bet aš nežinau, inspektoriau. Prisiekiu, nežinau.

– Ką gi, pradėkime nuo pradžių. Kam atiteks jūsų pinigai, kai numirsite?

– Patrikui ir Julijai, – gan nenoriai atsakė mis Bleklok. – Baldai atiteks Bani, ji gaus ir nedidelę kasmetinę pašalpą. Tiesą sakant, nedaug ką turiu palikti. Vokietijoje ir Italijoje turėjau vertybinių popierių, bet jie nuvertėjo. Mokesčiai dabar dideli, procentai už investuotą turtą – maži. Taigi neverta manęs žudyti... Didžiąją dalį savo pinigų maždaug prieš metus padėjau į banką.

– Ir vis dėlto jūs gaunate pajamų, mis Bleklok, kurios atitektų jūsų sūnėnui bei dukterėčiai.

– Nejaugi Patrikas su Julija suplanuotų mane nužudyti? Tiesiog negaliu patikėti. Ne tokie jie jau pliki basi.

– Tikrai žinote?

– Sprendžiu iš to, ką jie man porina... Bet vis tiek nenoriu įtarinėti. Gal kada nors ir bus verta mane nužudyti, bet ne dabar.

– Ką jūs turite galvoje, mis Bleklok? – sukluso inspektorius Kredokas.

– Paprasčiausiai tai, kad vieną dieną – gal ir labai greitai – aš galiu tapti labai turtinga moterimi.

– Įdomu. Gal paaiškintumėte?

– Kodėl gi ne? Gal jūs nežinote, bet aš daugiau kaip dvidešimt metų buvau Rendelo Godlerio sekretorė ir artima bendradarbė.

Kredokas susidomėjo. Rendelas Godleris buvo stambus finansininkas. Šios įžūliomis spekuliacijomis ir teatrališku viešumu išgarsėjusios personos taip greitai užmiršti buvo neįmanoma. Jei Kredokas neklydo, Godleris mirė 1937 ar 1938 metais.

– Tikriausiai jis gyveno gerokai iki jūsų, – tarė mis Bleklok. – Bet neabejoju, kad apie jį girdėjote.

– O, taip. Juk jis buvo milijonierius, ar ne?

– Daugiau nei milijonierius, nors jo finansai nebuvo stabilūs. Mėgo rizikuoti ir investuoti pinigus į kokį nors naują verslą.

Ji atgijo, akys švytėjo nuo malonių prisiminimų.

– Taigi jis mirė būdamas pasakiškai turtingas. Vaikų neturėjo. Palikimas atiteko žmonai iki gyvos galvos, o po jos mirties – man vienai.

Inspektoriaus atminty kaip per ūkus iškilo laikraščio antraštė:

MILŽINIŠKAS PALIKIMAS IŠTIKIMAJAI SEKRETOREI.

Ar kažkas panašaus.

– Per pastaruosius dvidešimt metų, – žybtelėdama akimis tarė mis Bleklok, – aš tai jau tikrai turėjau svarią priežastį nužudyti misis Godler... Tik jums turbūt iš to jokios naudos?

– Dovanokite už klausimą, bet ar misis Godler nepyko,

kad jos vyras šitaip paskirstė palikimą?

Mis Bleklok nuoširdžiai prajuko.

– Kam tos gražbylystės? Juk iš tikrųjų jūs norėjote paklausti, ar aš nebuvau Rendelo Godlerio meilužė? Ne, nebuvau. Ir nemanau, kad būčiau jam bent kritusi į akį, o jis man – tuo labiau. Jis buvo įsimylėjęs Belą, savo žmoną, ir mylėjo ją iki mirties. Manau, jog tokį testamentą jis surašė iš dėkingumo. Matote, inspektoriau, kažkada, kai Rendelas, kaip verslininkas, dar netvirtai stovėjo ant kojų, jo vos neištiko bankrotas. Investavo žmogus nedidelę sumelę – vos kelis tūkstančius. Tai buvo drąsus žingsnis, itin rizikingas, kaip ir visi jo sumanymai, bet pritrūko šiek tiek grynųjų, kad išsikapanotų. Aš jam padėjau. Turėjau truputį pinigų. Patikėjau Rendelu. Atidaviau jam viską, iki paskutinio penso. Ir jam pavyko. Po savaitės jis jau buvo pasakiškai turtingas.

Po to aš jam tapau kaip jaunesnioji partnerė. O! Tai neužmirštami laikai, – ji atsiduso. – Nardžiau kaip žuvis vandeny. Paskui pasimirė mano tėvas, liko vienintelė sesuo – beviltiška invalidė. Turėjau viską mesti ir prižiūrėti ją. Po poros metų šį pasaulį paliko Rendelas. Per mudviejų bendradarbiavimo laikotarpį buvau užsidirbusi pakankamai pinigų ir tikrai nesitikėjau, kad jis ką nors man paliks, taigi buvau labai sujaudinta, taip, taip, ir be galo didžiavausi, sužinojusi, kad jeigu Bela mirs anksčiau už mane (o ji buvo viena iš tų trapių būtybių, apie kurias visada sakoma, kad jos ilgai negyvens), visas jo palikimas atiteks man. Manau, jog jis, vargšas, tiesiog nežinojo, kam palikti savo turtus. Bela – miela moteris, ir ją tai tenkino. Ji iš tiesų labai geras žmogus. Dabar gyvena Škotijoje. Nemačiau jos jau daug metų, pasveikiname viena kitą tik per Kalėdas. Matote, prieš karą mudvi su seserimi išvykome į sanatoriją Šveicarijoje. Ten ji mirė nuo džiovos.

Mis Bleklok patylėjo minutę kitą ir pridūrė:

– Aš grįžau į Angliją tik prieš porą metų.

– Minėjote, kad greitai galite tapti labai turtinga moterimi... Kada gi?

– Iš Belos Godler slaugytojos sužinojau, kad ši jau gęsta akyse. Liko gal vos kelios savaitės.

Mis Bleklok liūdnai atsiduso:

– Dabar pinigai man mažai ką tereiškia. Savo kukliems poreikiams nestokoju. Anksčiau su džiaugsmu būčiau vėl

investavusi, bet dabar... Ką gi, senatvė. Taigi tikriausiai suprantate, inspektoriau, kad jeigu Patrikas su Julija ir būtų sugalvoję mane nužudyti dėl pinigų, kokia beprotybė būtų nepalaukti kelių savaičių.

– Taip, mis Bleklok, bet kas atsitiktų, jeigu jūs mirtumėte anksčiau nei misis Godler? Kam tada atitektų palikimas?

– Žinote, apie tai aš niekada ir nepagalvojau. Gal Pipui ir Emai...

Kredokas sukluso, o mis Bleklok nusišypsojo.

– Ar ne absurdas? Jei užmerkčiau akis anksčiau už Belą, pinigai, ko gero, atitektų teisėtiems – ar kaip ten jie vadinami – vienintelės Rendelo sesers Sonios palikuonims. Rendelas pykosi su seserimi. Ji mat ištekėjo už žmogaus, kurį jis laikė didžiausiu sukčiumi.

– Ir tai buvo tiesa?

– Sakyčiau, taip. Bet moterims jis, atrodo, patiko. Kažkoks graikas ar rumunas... Kaip ten jį? Stemfordis, Dmitrijus Stemfordis.

– Ar Rendelas Godleris atsisakė seseriai ką nors palikti būtent tada, kai ji ištekėjo už to žmogaus?

– O, Sonia pati skendėjo turtuose. Rendelas jau buvo jai skyręs krūvą pinigų – taip, kad jos vyras negalėtų į juos pretenduoti. Bet, manau, teisininkai įkalbėjo jį įtraukti į paveldėtojų sąrašą ir dar ką nors tam atvejui, jeigu aš mirčiau anksčiau už Belą. Taigi jis nenoriai įrašė Sonios vaikus – paprasčiausiai nieko kito nesugalvojo, o dalyti pinigus labdarai nebuvo linkęs.

– Vadinasi, jie turėjo vaikų?

– Taip, Pipą ir Emą, – mis Bleklok nusijuokė. – Žinau, skamba juokingai. Kartą po vestuvių Sonia parašė Belai, prašydama pranešti Rendelui, jog ji beprotiškai laiminga pagimdžiusi dvynukus ir pavadinusi juos Pipu ir Ema. Kiek žinau, daugiau ji nerašė. Nors Bela, aišku, galėtų jums papasakoti ir daugiau.

Ši istorija mis Bleklok praskaidrino nuotaiką. Tačiau inspektoriui anaiptol nebuvo linksma.

– Tad štai, – tarė jis. – Jeigu tą vakarą jus būtų nužudę, tai pasaulyje yra mažiausiai du žmonės, kuriems būtų atitekęs didžiulis palikimas. Jūs klystate, mis Bleklok, sakydama, kad nėra nieko, galėjusio geisti jūsų mirties. Tai be galo svarbu

mažiausiai dviem žmonėms. Kokio dabar amžiaus tie brolis ir sesuo?

Mis Bleklok suraukė kaktą.

– Leiskite pagalvoti... 1922-ieji... Ne, negaliu prisiminti... Maždaug dvidešimt penkerių ar dvidešimt šešerių, – jos veidas surimtėjo. – Bet nejaugi jūs tikrai manote...

– Manau, jog kažkas šovė į jus norėdamas nužudyti. Ir labai gali būti, kad tas žmogus ar žmonės pasikėsins vėl. Norėčiau jus perspėti, mis Bleklok, būti labai atsargiai. Žudikui nieko neišdegė vieną kartą. Netrukus gali būti ir kitas.

II

Filipa Heimes atsitiesė ir nubraukė nuo prakaituotos kaktos plaukų sruogą. Ji ravėjo gėlių klombą.

– Taip, inspektoriau?

Moteris klausiamai pažvelgė į jį. Jis savo ruožtu įsmeigė į ją akis kur kas įdėmiau nei anksčiau. Taip, graži mergina, grynai angliško tipo – šviesių, pelenų atspalvio plaukų ir pailgo veidelio. Ryžtingas smakras ir lūpos. Buvo justi kažkoks susikaustymas, kažkokia įtampa. Mėlynos, atkakliai žvelgiančios akys ničnieko nesakė. „Taip, tokia mergina gerai saugotų paslaptį“, – pagalvojo jis.

– Apgailestauju, misis Heimes, kad visada jus sutrukdau tada, kai turite darbo, – tarė inspektorius. – Tačiau nenorėjau laukti, kol grįšite pietų. O be to, pamaniau, kad gal bus lengviau pasikalbėti čia, toliau nuo Mažojo Pedokso.

– Taip, aš klausau jūsų, inspektoriau.

Jos balsas buvo visiškai bejausmis ir abejingas. Nebent nuskambėjo nuovargio gaidelė... O gal jam tik pasirodė?

– Šįryt kai ką sužinojau. Tai susiję su jumis.

Filipa kilstelėjo antakius.

– Jūs man sakėte, misis Heimes, kad tas vyriškis, Rudis Šercas, jums buvo visiškai nepažįstamas?

– Taip.

– Ir kad pirmą kartą gyvenime jį pamatėte čia – nebegyvą. Taip?

– Visiškai teisingai. Anksčiau niekada nebuvau jo mačiusi.

– Ir nesikalbėjote su juo, pavyzdžiui, Mažojo Pedokso pavėsinėje?

– Pavėsinėje?

Jis buvo kone tikras, kad jos balse pasigirdo išgąstis.

– Taip, misis Heimes.

– Kas jums tai pasakė?

– Man pasakojo, kad jūs šnekučiavotės su tuo vyru, Rudžiu Šercu, ir kad jis paklausė jūsų, kur galės pasislėpti, o jūs atsakėte, kad parodysite, ir paskyrėte laiką – penkiolika po šešių. Būtent penkiolika po šešių tą vakarą Šercas iš autobusų stotelės atėjo čia.

Minutėlei įsiviešpatavo tyla. Paskui Filipa paniekinamai nusikvatojo.

– Nežinau, kas jums tai pasakė, – tarė ji. – Bet nujaučiu. Kokia kvaila, absurdiška, niekinga istorija. Kažkodėl Mici nekenčia manęs labiau nei visų kitų.

– Vadinasi, jūs tai neigiate?

– Žinoma... Gyvenime nebuvau sutikusi Rudžio Šerco ir tą rytą nesisukiojau aplink pavėsinę. Aš buvau čia, dirbau.

Inspektorius Kredokas itin atsargiai paklausė:

– Kurį rytą?

Akimirksniui stojo pauzė. Filipos vokai suvirpėjo.

– Kiekvieną rytą. Aš čia dirbu kiekvieną rytą. Ir niekur neinu iki pirmos valandos.

Po kurio laiko su panieka pridūrė:

– Neklausykit, ką ta Mici paisto. Ji visą laiką meluoja.

III

– Tai štai, – tarė Kredokas, kai jiedu su seržantu Flečeriu tolo nuo Mažojo Pedokso. – Dvi jaunos moterys, kurių pasakojimai iš esmės prieštarauja vienas kitam. Kuria tikėti?

– Regis, visi tvirtina, kad ta užsienietė pučia arabus, – atsakė Flečeris. – Pats iš patirties žinau, jog svetimšaliams meluoti lengviau, nei sakyti tiesą. Aišku viena – ji griežia dantį ant tos misis Heimes.

– Vadinasi, mano vietoje jūs patikėtumėte misis Heimes?

– Jei nebūtų pagrindo manyti kitaip, sere.

Kredokas ir neturėjo pagrindo – nebent tas itin atkaklus mėlynų akių žvilgsnis ir vingriai ištarti žodžiai „tą rytą". Mat, kiek prisiminė, jis neminėjo, kad pokalbis pavėsinėje vyko ryte ar po pietų.

Tiesa, mis Bleklok, o jei ne šioji, tai mis Baner tikrai galėjo prasitarti, kad buvo atėjęs jaunas užsienietis kaulyti pinigų grįžti į Šveicariją. O Filipa Heimes galėjo pagalvoti, jog pokalbis įvyko tą rytą.

Tačiau Kredokui vis dar atrodė, kad jos balse nuskambėjo išgąstis, kai ji paklausė: „Pavėsinėje?"

Taigi jis nusprendė šiuo atžvilgiu neskubėti daryti išvadų.

IV

Vikariato sodelyje buvo gražu ir gera. Angliją apgaubė vieni iš tų netikėtų rudeninės šilumos kerų. Inspektorius Kredokas taip ir neprisiminė, ar tai buvo šv. Martyno, ar šv. Luko vasara, tik žinojo, jog neišpasakytai maloni – ir kartu tokia varginanti. Jis buvo įsitaisęs ant kėdės šalia rašomojo stalo, kurią, skubėdama į motinų susirinkimą, jam parūpino energingoji Banča, o šalia, apsitūlojusi šaliais ir apsukusi kojas dideliu apklotu, sėdėjo megzdama mis Marpl. Saulėkaita, ramybė ir ritmiškas mis Marpl virbalų caksėjimas – visa tai kiek migdė inspektorių. Tačiau kartu kažkur pasąmonėje tvinkčiojo košmariška nuojauta. Tai buvo tarsi pažįstamas sapnas, kuriame grėsmės pustonis vis stiprėja, kol pagaliau pratrūksta siaubo lavina...

Jis trumpai tarė:

– Nereikėjo jums čia važiuoti.

Mis Marpl virbalai akimirksniui nustojo caksėję. Jos vaiskiai mėlynos akys mąsliai pažvelgė į jį.

– Žinau, ką turite galvoje, – tarė mis Marpl. – Jūs labai sąžiningas vaikinas. Betgi viskas gerai. Bančos tėvas (buvęs mūsų parapijos pastorius, tikras mokslininkas) ir motina (nuostabi moteris, nepaprastai dvasinga) yra seni mano draugai. Kai būnu Medenheme, kiekvieną kartą būtinai užsuku paviešėti pas Bančą.

– O taip, – tarstelėjo Kredokas. – Bet... nevaikštinėkite

aplinkui... Mane apėmusi nuojauta... tikrai... kad tai nesaugu.

Mis Marpl šyptelėjo.

– Sakyčiau, – paprieštaravo ji, – kad mes, senos moteriškės, visada mėgstam pašniukštinėti. Būtų labai keista ir kur kas labiau kristų į akis, jeigu aš to nedaryčiau. Pašnekesiai apie bendrus po pasaulį pasklidusius draugus, senų prisiminimų atgaivinimas ir vienas kitas klausimėlis, ar jie žiną, už ko ištekėjo kokios nors ponios dukra, – juk visa tai naudinga, ar ne?

– Naudinga? – nesuprato inspektorius.

– Naudinga aiškinantis, ar žmogus yra tas, kas sakosi esąs, – paaiškino mis Marpl.

Paskui tęsė:

– Juk tai jums labiausiai rūpi, tiesa? O po karo pasaulis iš tikrųjų pasikeitė. Štai kad ir ši gyvenvietė, Čiping Kleghornas. Ji tokia panaši į manąją – Sent Meri Mydą. Prieš penkiolika metų kiekvienas žinojo, kas yra kas. Bentriai iš didžiojo namo, Hartneliai, Prais Ridliai, Veterbai... Čia gyveno kartų kartos – jų tėvai ir motinos, seneliai ir močiutės, dėdės ir tetos. Jeigu atsikraustydavo kokie naujakuriai, atsiveždavo juos pristatančius laiškus arba būdavo tarnavę tame pačiame pulke ar laive, kaip ir kas nors iš čionykščių. O jei atsibelsdavo koks nors prašalaitis... visiškai nepažįstamas... tikrai svetimas... Ką gi, ir būdavo kaip balta varna... Visi varstydavo tokius smalsiais žvilgsniais ir nepalikdavo ramybėje, kol neišsiaiškindavo, kas jie tokie.

Ji švelniai palingavo galvą.

– Bet dabar viskas kitaip. Kiekviename miestelyje ir kaime pilna žmonių, kurie ėmė ir atvyko bei apsigyveno, nors su ta vietove jų niekas nesieja. Dideli namai parduoti, o mažos trobelės pertvarkytos ir pasikeitusios. O žmonės vis atsikrausto... Viskas, ką apie juos žinai, yra tik tai, ką jie patys apie save pasakoja. Atvyksta, matote, iš viso pasaulio – iš Indijos, Honkongo ir Kinijos, iš mažų, pigių Prancūzijos ir Italijos sodybėlių, iš tolimiausių salų. Visi tie, kurie susikrovė šiek tiek pinigėlio ir gali išeiti į pensiją. Bet niekas daugiau ir nežino, kas jie tokie. Gali turėti namuose Benareso[1] žalva-

[1] Benaresas – buvęs Varanasis, šiaurės rytų Indijos miestas prie Gango, – *vert. past.*

rio ir postringauti apie indiškas užkandas bei chotą Hazri[2], gali turėti paveikslų su Taorminos[3] vaizdais ir kalbėti apie anglikonų bažnyčią bei biblioteką – kaip mis Hinčklif ir mis Margatroid. Gali būti atsikraustę iš Pietų Prancūzijos ar visą gyvenimą praleidę Rytuose. Kaip patys vertinsite save, taip į jus žiūrės ir kiti. Jie nelauks, kol gaus iš draugės laiškelį, kuriame rašoma, kad toks ir toks yra geras žmogus, kurį ji pažinojusi visą gyvenimą.

„Būtent tai, – pagalvojo Kredokas, – labiausiai ir slegia." Nežinomybė. Tik veidai ir asmenybės maisto davinio knygelių bei tapatybės kortelių fone – gražių, tvarkingų tapatybės kortelių su skaičiukais jose, be nuotraukų ir pirštų atspaudų. Kiekvienas pasistengęs gali gauti tokią tapatybės kortelę, kokia jam reikalinga. Iš dalies dėl to ir nutrūko tie subtilūs socialiniai ryšiai, jungę Anglijos kaimo gyvenimą. Mieste niekas ir nesistengia pažinti savo kaimynų. Kaime jau irgi panašiai, nors gal kas nors ir mano, kad pažįsta...

Šviežiai sutepti durų vyriai liudijo, kad Leticijos Bleklok svetainėje pabuvojo ne toks jau maloniai draugiškas kaimynėlis, kokiu jis ar ji dedasi...

Todėl Kredokas nuogąstavo dėl mis Marpl – tokios trapios, senos ir akylos...

Balsiai jis tarė:

– Būtų galima šiek tiek pasidomėti tais žmonėmis...

Nors inspektorius žinojo, kad tai nelengva. Indija, Kinija, Honkongas ir Pietų Prancūzija... Ne taip paprasta, kaip būtų buvę prieš penkiolika metų. Jis puikiausiai žinojo, jog yra žmonių, besibastančių po kaimą su svetimais, staiga per „nelaimingus atsitikimus" mieste žuvusiųjų dokumentais. Buvo net įstaigų, kurios supirkinėjo asmens tapatybės korteles ir pureno dirvą šimtams smulkių sukčių. Galima būtų patikrinti, bet tam reikia laiko, o laiko nebuvo, nes Rendelo Godlerio našlė jau merdėjo.

Štai tada, susirūpinęs ir nuvargęs, apsnūdęs saulėkaitoje, jis ir papasakojo mis Marpl apie Rendelą Godlerį, Pipą ir Emą.

---

[2] Chota Hazri – hindi kalbos žodžiai, reiškiantys ankstyvus pusryčius arba prieš aušrą geriamą arbatą, – *vert. past.*

[3] Taormina – Sicilijos (Italija) miestas, populiari, turistų lankoma vieta, – *vert. past.*

– Norėčiau paminėti dar porą vardų, – tarė Kredokas. – Gal tai tik pravardės! Gal tokių išvis ir nėra. Arba tai gali būti garbingi piliečiai, gyvenantys kur nors Europoje. Kita vertus, vienas kuris ar abu gali būti čia, Čiping Kleghorne.

Maždaug dvidešimt penkeri metai... Kieno tai įrašas? Garsiai mąstydamas jis vėl prakalbo:

– Tas jos sūnėnas ir dukterėčia... Ar pusbrolis su pusseserе, ar dar kas nors... Įdomu, kada ji paskutinį kartą juos matė?

Mis Marpl tyliai pasisiūlė:

– Galėčiau pasidomėti...

– Ne, mis Marpl, prašau...

– Tai visai paprasta, inspektoriau. Nesijaudinkite. Niekas nė nepastebės – juk tai nebus oficiali apklausa. Jeigu kažkas ne taip, nereikia gąsdinti žmonių.

„Pipas ir Ema... – galvojo Kredokas. – Pipas ir Ema?" Ši mintis jam nedavė ramybės. Tas dailus nutrūktgalvis vaikinas, ta ledinio žvilgsnio gražuolė...

– Per artimiausias dvi paras galiu sužinoti apie juos daugiau, – tarė jis. – Važiuoju į Škotiją. Jei misis Godler dar įstengs kalbėti, gali papasakoti apie juos daug įdomaus.

– Labai protingas sprendimas, – tarė mis Marpl ir susimąstė.

– Tikiuosi, – sumurmėjo ji, – jūs perspėjote mis Bleklok, kad ji pasisaugotų?

– O taip, žinoma. Paliksiu čia žmogų, kad nenuleistų nuo jos akių.

Tačiau mis Marpl žvilgsnis aiškiai sakė, kad jeigu šeimai gresia pavojus, iš čia budinčio policininko bus mažai naudos.

– Atminkite, aš perspėjau ir jus, – įdėmiai pažvelgęs jai į akis tarė Kredokas.

– Užtikrinus jus, inspektoriau, – atšovė mis Marpl, – aš galiu pati savimi pasirūpinti.

Mis Marpl ateina arbatėlės

I

Jeigu Leticija Bleklok truputį ir sutriko, kai misis Harmon atėjo arbatėlės su pas ją apsistojusia viešnia mis Marpl, tai pastaroji kažin ar tai pastebėjo, nes namų šeimininkę matė pirmą kartą. Senosios damos polinkis atsargiai paliežuvauti teikė jai ypatingo žavesio. Ji kone iš pat pradžių pasirodė besanti viena iš tų senučiukių, kurios nuolatos domisi apiplėšimais.

– Mieloji, šiais laikais jie gali įsilaužti bet kur, – patikino ji šeimininkę, – absoliučiai bet kur. Atsirado tiek naujų amerikietiškų būdų! Bet aš pasitikiu vienu labai senamadišku įtaisu. Kablys ir akutė. Jie gali išlaužti spyną ir atsklęsti duris, bet varinis kablys ir akutė visada užkirs kelią. Ar kada nors bandėte?

– Manyčiau, kad mūsų skląsčiai ir grotos ne tokie jau tvirti, – linksmai atsakė mis Bleklok. – Be to, nelabai čia yra kas vogti.

– Tada pritvirtinkite grandinėlę prie paradinių durų, – patarė mis Marpl. – Vos jas pravėrusi, tarnaitė matys, kas ten, ir jie neįsiverš vidun.

– Tikriausiai Mici, tai mūsų europietei, tai patiktų.

– Turbūt kraujas sustingo, kai jus užpuolė? – paklausė mis Marpl. – Banča man viską papasakojo.

– Buvau mirtinai išsigandusi, – patvirtino Banča.

– Taip, nemalonus išgyvenimas, – pripažino mis Bleklok.

– Ačiū Dievui, kad tas niekšas suklupo ir nusišovė. Tie plėšikai šiais laikais visai sužvėrėję. Ir kaip jis pateko vidun?

– Tikriausiai nebuvome užrakinę durų.

– Ach, Leti! – sušuko mis Baner. – Buvau užmiršusi tau pasakyti, kad inspektorius šįryt elgėsi labai keistai. Reikalavo atidaryti kitas duris... Na, žinai, tas, kurių niekada nedarinėjame. Viską vertė, ieškojo rakto ir pareiškė, kad spyna bei vyriai neseniai sutepti. Bet aš nesuprantu kodėl, juk...

Ji per vėlai susivokė, kad mis Bleklok duoda ženklą nutilti, tad taip ir liko išsižiojusi.

– O Loti, tai yra, labai atsiprašau... Norėjau pasakyti... O, maldauju, atleisk, Leti... Oi, kokia aš kvaila!

– Tiek to, – atsakė mis Bleklok, nors aiškiai buvo susierzinusi. – Tik nemanau, kad inspektoriui Kredokui patiktų, jei apie tai malsi liežuviu. Aš net nežinojau, kad tu ten buvai, Dora, kai jis eksperimentavo. Juk jūs suprantate, misis Harmon?

– O taip, – atsakė Banča. – Tylėsim kaip žuvys, ar ne, teta Džeine? Bet niekaip negaliu suprasti, kodėl jis...

Ji paskendo mintyse. Mis Baner nenustygo vietoje, atrodė nelaimingiausia būtybė pasaulyje ir pagaliau pratrūko:

– Aš visada ką nors lepteliu... O Dieve, aš tau tikra kančia, Leti!

Mis Bleklok skubiai patikino:

– Tu mano didžioji paguoda, Dora. O be to, tokioje mažoje gyvenvietėje kaip Čiping Kleghornas neišlaikysi jokių paslapčių.

– Tikra teisybė, – pritarė mis Marpl. – Žinote, manyčiau, kad kartais gandai pasklinda netikėčiausiu būdu. Na, žinoma, prisideda tarnai, bet ne vien tik tai, nes šiandien tų tarnų žmonės turi nedaug. Tiesa, dar yra namų šeimininkės – gal jos ir užverda visą košę, nes eina iš namų į namus ir skalbia liežuviais.

– O! – staiga sušuko Banča Harmon. – Supratau! Juk jeigu atsidaro ir tos durys, kažkas tamsoje galėjo išeiti pro jas ir mėginti apiplėšti... Tik, žinoma, įvyko kitaip. Juk užpuolikas buvo iš karališkojo mineralinių vandenų viešbučio. Ar ne?.. Ne, vis dėlto aš nesuprantu... – ji susiraukė.

– Ar visa tai nutiko šiame kambaryje? – paklausė mis Marpl ir tarsi atsiprašydama pridūrė: – Bijau, kad jūs palaikysite mane didžiausia smailianose, mis Bleklok... Bet tai iš tikrųjų taip įdomu... tarsi skaitytum laikraštyje... Aš tiesiog trokštu viską išgirsti ir įsivaizduoti, jeigu suprantate, ką turiu omenyje.

Mis Marpl kaipmat išgirdo painų ir ilgą Bančos ir mis Baner pasakojimą su viena kita mis Bleklok pastaba bei pataisymu. Pačiame rečitalio įkarštyje įėjo Patrikas, kuris geranoriškai pridėjo šį bei tą nuo savęs ir net suvaidino Rudį Šercą.

– O teta Leti buvo tenai – kampe prie arkos... Eikite ir atsistokite ten, teta Leti.

Mis Bleklok pakluso, ir tada mis Marpl buvo parodytos kulkų paliktos skylės.

– Koks stebuklas! Pats dangus jus išgelbėjo! – aikčiojo ji.

– Aš kaip tik ruošiausi pasiūlyti svečiams cigarečių, – tarė mis Bleklok ir parodė didelį sidabrinį portsigarą ant stalo.

– Rūkydami žmonės būna tokie nevalyvi, – nepatenkinta suniurnėjo mis Baner. – Visi užmiršta, kad čia stovi brangūs baldai. Tik pažiūrėkite, kaip kažkas siaubingai pradegino šį gražų stalelį, padėdamas ant jo nuorūką. Gėda!

Mis Bleklok atsiduso.

– Manyčiau, kartais mes per daug sureikšminame savo daiktus.

– Bet toks mielas staliukas, Leti...

Mis Baner buvo įsimylėjusi savo draugės daiktus, tarsi jie būtų jos pačios. O Banča Harmon šia jos charakterio savybe visada žavėjosi ir nė kiek nepavydėjo.

– Taip, tikrai gražus, – mandagiai pritarė mis Marpl. – O kokia nuostabi porceliano lempa ant jo!

Į šį komplimentą mis Baner ir vėl reagavo taip, tarsi lempa priklausytų ne mis Bleklok, o jai.

– Žavinga, tiesa? Drezdeno porcelianas. Dvi tokias turime. Kita, atrodo, sandėliuke.

– Tu žinai, kur yra kiekvienas daiktas šiuose namuose, Dora... arba manai žinanti, – linksmai tarė mis Bleklok. – Mano daiktais rūpiniesi labiau nei aš pati.

Mis Baner išraudo.

– Man patinka gražūs daiktai, – atsakė. Jos balsas nuskambėjo ir įžūliai, ir ilgesingai.

– Turiu pripažinti, – tarė mis Marpl, – kad ir mano negausus turtelis man labai brangus. Žinote, tiek prisiminimų... Tas pats su nuotraukomis. Šiais laikais žmonės taip mažai fotografuojasi. O aš išsaugau visas savo sūnėnų, dukterėčių

nuotraukas – nuo kūdikystės ir vaikystės lig pat dabar.

– Turite ir vieną tokią baisią mano, trimetės, nuotrauką, – tarė Banča. – Ten aš laikau foksterjerą ir žvairuoju.

– Jūsų teta tikriausiai išsaugojo daug jūsų nuotraukų, – tarė mis Marpl, atsigręždama į Patriką.

– O, aš tik tolimas jos pusbrolis, – atsakė Patrikas.

– Atrodo, Elinora buvo atsiuntusi man vieną tavo kūdikystės nuotrauką, Patai, – tarė mis Bleklok. – Tik man atrodo, kad ji kažkur dingo. Buvau net užmiršusi, kiek ji turi vaikų ir kokie jų vardai, kai ji parašė, kad jūs atvyksite čia.

– Dar vienas mūsų laikų bruožas, – tarė mis Marpl. – Šiandien mes taip dažnai visiškai nepažįstame savo jaunesnių giminaičių. O seniau, kai taip buvo vertinami visos giminės ryšiai, tai būtų buvę neįmanoma.

– Paskutinį kartą Pato ir Julijos motiną mačiau per jos vestuves, prieš trisdešimt metų, – prisiminė mis Bleklok. – Buvo tikrai graži mergina.

– Todėl ir jos vaikučiai tokie gražūs, – šyptelėjęs tarė Patrikas.

– Mes turime vieną nuostabų seną albumą, – įsiterpė Julija. – Prisimeni, teta Leti, anądien vartėme. O kokios skrybėlės!

– Ir kokios šaunios mes tada atrodėme pačios sau! – atsiduso mis Bleklok.

– Neliūdėkite, teta Leti, – paguodė Patrikas. – Kai po kokių trisdešimties metų Julija aptiks savo seną nuotrauką, kažin ar jai atrodys, jog iš jos žvelgia gražuolė!

II

– Jūs tai padarėte sąmoningai? – paklausė Banča, kai su mis Marpl ėjo namo. – Na, prakalbote apie nuotraukas?

– Žinai, mieloji, juk taip keista, kad mis Bleklok neatpažįsta iš veido savo jaunųjų giminaičių... Taip... Manau, inspektoriui Kredokui bus įdomu tai išgirsti.

Rytas Čiping Kleghorne

I

Edmundas Svytenhemas neryžtingai prisėdo ant sode gulinčio veleno.

– Labas rytas, Filipa, – pasisveikino jis.

– Sveiki.

– Jūs labai užsiėmusi?

– Šiaip sau.

– Ką veikiate?

– Nejaugi nematote?

– Ne. Aš gi ne sodininkas. Atrodo, žaidžiate su žemėmis.

– Pikuoju žiemines salotas.

– Pikuojate? Koks keistas žodis! Panašiai kaip „pikliuoti". Žinote, ką reiškia „pikliuoti"? Aš tai sužinojau tik vakar. Visada maniau, jog tai kažkas, susijusio su profesionaliomis dvikovomis.

– Jūs ko nors norite? – šaltai paklausė Filipa.

– Taip. Norėjau pamatyti jus.

Filipa metė žvilgsnį į jį.

– Geriau čia neitumėte. Misis Lukas tai nepatiks.

– Nejaugi prieštarautų, jei atsirastų jūsų gerbėjas?

– Nekalbėkit nesąmonių.

– Gerbėjas. Dar vienas gražus žodelis. Jis puikiausiai nusako mano poziciją. Pagarba... per atstumą... ir atkaklus beldimasis.

– Edmundai, prašau, eikit sau. Jūs neturite čia ką veikti.

– Klystate! – triumfuodamas sušuko Edmundas. – Štai ir turiu! Šįryt misis Lukas paskambino mano mamai ir pasiūlė aguročių.

– Taip, jų čia gyvas galas.

– Esą gal norėtume aguročių mainais į stiklainį medaus.

– Bet koks čia sandėris! Aguročių dabar net neparduosi – visiems jų per akis.

– Žinoma. Kaip tik dėl to misis Lukas ir paskambino. Praeitą kartą, jei gerai prisimenu, siūlė nugriebto pieno – tik pagalvokit, nugriebto! – už pluoštelį salotų. Tada buvo dar labai ankstyvas metas salotoms dygti. Turguje už kiekvieną lupo po šilingą.

Filipa nieko neatsakė.

Edmundas pasirausė kišenėje ir ištraukė mažą indelį medaus.

– Štai mano alibi, – tarė jis. – Supraskite šį žodį kaip norite. Jei misis Lukas ramstosi savo biustu aplink kamaros duris, tai aš ieškau čia aguročių. Ir jokio flirto.

– Suprantu.

– Ar kada nors paskaitote Tenisoną[1]? – pasidomėjo Edmundas.

– Nedažnai.

– O reikėtų. Šis autorius vėl greitai taps madingas. Kai vakarais įsijungsite radiją, skaitys „Karaliaus idiles“, o ne amžinai tą Trolopą[2]. Ta jo poza – tiesiog nepakenčiamas maivymasis. Gal reikia ir Trolopo, bet su saiku. Bet grįžkime prie Tenisono. Ar skaitėte „Maudą“[3]?

– Kažkada, labai seniai.

– Štai keletas eilučių, – ir jis tyliai pacitavo: „Priekaištingai nepriekaištingas, šaltai taisyklingas, nuostabiai neveiksnus...“ Tai jūs, Filipa.

– Kažin ar tai galima pavadinti komplimentu...

– Ne, aš to ir nenorėjau. Tikriausiai apsiaustas buvo taip suaugęs su vargšo vaikino oda, kaip jūs su manąja.

– Kliedesiai, Edmundai.

– Smala nematė, Filipa... Ir kodėl jūs tokia ledinė? Kas slypi už tų nuostabiai taisyklingų jūsų veido bruožų? Ką jūs

---

[1] Lord Alfred Tennyson (1809–1892) – anglų poetas, – *vert. past.*

[2] Anthony Trollope (1815–1882) – anglų rašytojas, prozininkas, – *vert. past.*

[3] „Mauda“ – Tenisono monodrama (1855), autobiografinis bevardžio, neurotiško jaunuolio pasakojimas apie savo meilę gražiajai Maudai, – *vert. past.*

galvojate? Ką jaučiate? Ar jūs laiminga? O gal kenčiate, bijote? Kažkas turi būti...

Filipa ramiai nukirto:

– Ką aš jaučiu – mano reikalas.

– Bet ir mano. Aš noriu jus prakalbinti. Noriu sužinoti, kas dedasi toje ramioje jūsų galvelėje. Turiu tokią teisę. Tikrai turiu. Aš nenoriu jūsų įsimylėti. Noriu tik ramiai atsisėsti ir parašyti savo knygą. Gražią gražią knygą apie šį apgailėtiną pasaulį. Juk taip nesunku išmintingai papostringauti apie žmonių vargus. Mes visi įpratę tai daryti. Taip, gan netikėtai aš tuo įsitikinau. Perskaitęs apie Burne-Džonso[4] gyvenimą.

Filipa nustojo dirbusi. Sutrikusi suraukė kaktą ir įsistebeilijo į jį.

– Kuo čia dėtas Burne-Džonsas?

– Daug kuo. Kai paskaitysite dailės istoriją iki Rafaelio, suprasite, kas yra mada. Jie visi buvo tokie entuziastingi, vulgarūs ir linksmi, tik kvatojosi, tik pokštavo, ir viskas atrodė nuostabu. Tai irgi buvo mada. Jie nebuvo nei sveikesni, nei laimingesni už mus. O mes nesame nė per nago juodymą nelaimingesni už juos. Sakau, tai vis mados. Po pastarojo karo pasinėrėme į seksą. Dabar nusivylėme. Bet visa tai nesvarbu. Kodėl mes apie tai kalbame? Juk pradėjau nuo mūsų. Bet atsimušiau kaip į sieną ir nuklydau. Jūs man visai nepadėjote.

– O ką jūs norite, kad aš daryčiau?

– Kalbėkite! Pasakokite. Tai vis dėl jūsų vyro? Jūs jį dievinote, jis mirė, tai ir užsidarėte kaip moliuskas savo kriauklėje? Tiesa? Gerai jau, jūsų dievinamas vyras mirė. Bet ir kitų moterų vyrai yra mirę – daug tokių... Ir kai kurios iš jų taip pat mylėjo savo vyrus. Jos pasipasakoja apie tai baruose, išgėrusios nubraukia ašarą, o paskui mielai gulasi su tavimi į lovą, kad užsimirštų. Tikriausiai tai vienas iš būdų iškentėti. Jūs turite tai įveikti, Filipa. Jūs jauna... ir labai miela... Man jūs beprotiškai patinkate. Papasakokite apie tą savo vyrą, papasakokite man.

– Kad nėra ką pasakoti. Susitikome, susituokėme.

– Jūs tikriausiai buvote labai jauna.

– Per daug jauna.

---

[4] Seras Edward Coley Burne-Jones (1833–1898) – anglų tapytojas, – *vert. past.*

– Vadinasi, nebuvote su juo laiminga? Tęskite, Filipa.

– Ką čia tęsti. Na, susituokėme. Tikriausiai buvome laimingi, kaip ir daugelis jaunų porų. Gimė Haris. Ronaldas išvyko į užsienį. Ir... Italijoje žuvo.

– Ir dabar turite Harį?

– Ir dabar turiu Harį.

– Man jis patinka. Tikrai puikus vaikas. Ir aš jam patinku. Mudu sutariame. Na, ką, Filipa... Gal susituokime? Jūs ir toliau galėsite sodininkauti, aš rašysiu savo knygą, o per šventes mesim tuos darbus ir džiaugsimės gyvenimu. Mes galime taktiškai atsisakyti gyventi su mama. Gal ji pakrapštys piniginę ir parems savo atsidavusį sūnų. Aš tikras veltėdis, rašinėju niekam tikusias knygas, turiu prastą regėjimą ir per daug kalbu. Tai visos mano blogybės. Na, kaip, pamėginsite?

Filipa pažvelgė į jį. Priešais ją stovėjo aukštas, gan rimtas jaunuolis, susijaudinusio veido, su dideliais akiniais. Jo smėlio spalvos plaukai buvo susivėlę, jis žvelgė į ją ramiai ir draugiškai.

– Ne, – atsakė Filipa.

– Taip griežtai – ne?

– Griežtai ne.

– Kodėl?

– Jūs nieko apie mane nežinote.

– Tik tiek?

– Ne, jūs apskritai nieko apie nieką nežinote.

Edmundas pagalvojo.

– Gal ir taip, – pripažino jis. – Bet kas jau čia toks visažinis? Filipa, mano nuostabioji... – jis užsikirto.

Iš tolumos greitai artėjo skardūs, pratisi vampsėjimai.

Edmundas padeklamavo:

„Pekinas palaukėj,
Kai sutemos leidos (dar tik vienuolika ryto),
Skardeno ir šaukė:
Fila, Fila! Fila, Fila!"

– Jūsų vardas nepasiduoda rimui, tiesa? Primena „Odę plunksnakočiui"[5]. Gal turite kitą vardą?

---

[5] „Odė mano plunksnakočiui" („Ode to My Fountain Pen") – taip pavadintas koncentracijos stovykloje mirusios žydės mergaitės Anne Frank (1929–1945) vienas dienoraščio įrašas (1943 metų lapkričio 11 dienos), – *vert. past.*

– Joana. Bet, maldauju, dinkit iš čia! Tuoj ateis misis Lukas.

– Joana, Joana! Joana, Joana! Jau geriau, bet dar ne tai. „Kai nuvirs Joanos puodas riebaluotas...“ Na, čia jau visai neviliojantis šeimyninio gyvenimo vaizdelis.

– Misis Lukas...

– O, velnias! – susizgribo Edmundas. – Kur tas sumautas agurotis?

II

Seržantas Flečeris liko Mažajame Pedokse.

Tądien Mici buvo išeiginė. Turėdama laisvą dieną ji visada vienuoliktą valandą važiuodavo į Medenhen Velsą. Mis Bleklok paprašė seržanto Flečerio prižiūrėti namus, o pati su Dora Baner išėjo į kaimą.

Flečeris nesnaudė. Kažkas šiuose namuose sutepė bei paruošė duris. Kad ir kas tas žmogus, tai padarė tam, kad galėtų nepastebėtas išsmukti iš svetainės, vos tik užges šviesa. Vadinasi, Mici atkrenta, nes jai tų durų nebūtų reikėję.

Kas lieka? Kaimynus, nusprendė Flečeris, irgi galima atmesti. Juk kaip jie būtų galėję sutepti tas duris? Vadinasi, lieka Patrikas ir Julija Saimonsai, Filipa Heimes ir galbūt Dora Baner. Jaunieji Saimonsai buvo Milčesteryje. Filipa Heimes – darbe. Seržantas Flečeris galėjo apšniukštinėti kiekvieną namo kampą. Tačiau namas, deja, atrodė, nieko neslepia. Flečeris, apšvietimo sistemos ekspertas, nei laiduose, nei elektros įrenginiuose neįžvelgė nieko ypatinga, kas liudytų, kaip buvo išjungta šviesa. Paskubomis apžvelgęs miegamuosius, jis išvydo tik erzinamai skrupulingą tvarką. Filipos Heimes kambaryje rado mažo rimtų akių berniuko nuotraukų, ankstesnių to paties vaiko fotografijų, šūsnis mokinuko laiškų, vieną ar dvi teatro programas. Julijos kambaryje vienas stalčius buvo pilnas nuotraukų iš Pietų Prancūzijos. Maudynės, vila tarp mimozų. Patrikas turėjo keletą suvenyrų iš tarnybos laivyne laikų. Vienas kitas asmeninis Doros Baner daiktas irgi atrodė visiškai nekaltas.

Ir vis dėlto, svarstė Flečeris, kažkas iš namiškių juk sutepė tas duris.

Kažkoks garsas laiptų apačioje nutraukė jo apmąstymus. Jis greitai išėjo į laiptų aikštelę ir pažvelgė žemyn.

Per prieškambarį perėjo misis Svytenhem. Rankoje laikė krepšį. Dirstelėjusi į svetainę, ji grįžo prieškambariu atgal ir pasuko į valgomąjį. Iš jo išėjo jau be krepšio.

Seržantas Flečeris sujudėjo, po kojomis girgžtelėjo grindų lenta, ir misis Svytenhem atsigręžė.

– Tai jūs, mis Bleklok? – sušuko ji.

– Ne, misis Svytenhem, tai aš, – atsiliepė Flečeris.

Misis Svytenhem tyliai aiktelėjo.

– O, kaip jūs mane išgąsdinote! Pamaniau, kad vėl kažkas įsilaužė.

Flečeris nulipo žemyn.

– Taip, šis namas iš tiesų ne itin apsaugotas nuo plėšikų, – tarė jis. – Nejaugi čia gali užeiti ir išeiti kas tik nori?

– Aš tai tik atnešiau svarainių, – pasiaiškino misis Svytenhem. – Mis Bleklok nori pasidaryti svarainių drebučių, o pati jų neaugina. Palikau valgomajame.

Ji nusišypsojo.

– O, jūs turbūt norite sužinoti, kaip aš įėjau? Nagi per šonines duris. Mes visi taip vaikštome vieni pas kitus, seržante. Niekas nė nemano rakinti durų, kol šviesu. Juk būtų siaubinga, jei ką nors atneštum, bet negalėtum užeiti ir palikti, tiesa? Praėjo tie seni geri laikai, kai paskambindavai varpeliu, ir duris atidarydavo tarnas, – misis Svytenhem atsiduso.

– Prisimenu, Indijoje, – ilgesingai tarė ji, – turėjome aštuoniolika tarnų – aštuoniolika! Neskaitant auklės. Ir tai buvo visai normalu. O namuose, kai buvau dar vaikas, visada turėjome tris – nors mamai atrodė tikras skurdas neįstengti pasisamdyti pagalbininkės virtuvėje. Turiu pripažinti, jog šiandien gyvenimas man atrodo labai keistas, seržante, nors žinau – nedera skųstis. Antai kalnakasiams kur kas blogiau – vis suserga, o tie, kurie grįžę iš kasyklų mėgina verstis sodininkyste, neskiria piktžolių nuo špinatų.

Žengdama durų link, ji pridūrė:

– Ką gi, netrukdysiu jūsų. Tikriausiai esate užsiėmęs. Tikiuosi, daugiau nieko nenutiks, ar ne?

– O kodėl turėtų, misis Svytenhem?

– Šiaip pagalvojau... kai pamačiau jus čia. Juk gali būti kokia gauja... Pasakysite mis Bleklok apie svarainius, gerai?

Misis Svytenhem išėjo. Flečeris pasijuto kaip gavęs kuolu per galvą. Jis manė, kad duris sutepė kažkas iš namiškių. Dabar suprato klydęs. Pašalaičiui tereikėjo luktelėti, kol Mici išvažiuos autobusu, o Leticija Bleklok su Dora Baner išeis iš namų. Kaip paprasta! Vadinasi, negalima atmesti nė vieno, kuris tą vakarą buvo svetainėje.

III

– Margatroid!

– Ką, Hinč?

– Žinai, aš pagalvojau...

– Tikrai, Hinč?

– Taip, gerokai pasukau galvą. Žinai, Margatroid, tas įvykis aną vakarą tebuvo akių dūmimas.

– Kaip tai?

– O taip. Pašiaušk savo plaukus, Margatroid, ir paimk šį sodo kastuvėlį. Įsivaizduok, jog tai revolveris.

– Oi! – nervingai sušuko Margatroid.

– Gerai. Nebijok, neįkąs. Dabar eik prie virtuvės durų. Būsi plėšikas. Stok ten. Dabar įsiveržk į virtuvę ir užklupk pulkelį mulkių. Griebk žibintą. Įjunk jį.

– Betgi šviesu!

– Pasitelk vaizduotę, Margatroid. Įjunk!

Mis Margatroid, pasikišusi žibintą po pažastimi, gana negrabiai padarė, kaip liepiama.

– O dabar, – tarė mis Hinčklif, – pirmyn! Prisimeni, kaip mergaičių institute vaidinai Germiną „Vasarvidžio nakties sapne“[6]? Veik! Nerkis iš kailio. Sakyk: „Rankas aukštyn!“ ir jokių „Prašau“.

Mis Margatroid paklusniai pakėlė žibintą, atkišo kastuvėlį ir nudrožė į virtuvę. Perimdama žibintą į dešinę ranką, ji greitai pasuko rankenėlę ir žingtelėjo į priekį.

– Rankas aukštyn! – sukomandavo ir sudirgusi pridūrė: – O Dieve, kaip sunku, Hinč.

– Kodėl?

---

[6] „Vasarvidžio nakties sapnas“ (1595) – V. Šekspyro komedija, - *vert. past.*

– Tos durys. Jos nesilaiko atlapos, o mano abi rankos užimtos.

– Tai va, – nušvito mis Hinčklif. – Mažojo Pedokso svetainės durys irgi visada užsiveria. Ne taip kaip mūsų, bet nesilaiko atviros. Štai kodėl Leti Bleklok iš Elioto Hai Strite nusipirko tą keistą sunkų stiklinį durų laikiklį. Kažin ar kada nors jai atleisiu, kad mane aplenkė. Jau buvau sėkmingai įkalbėjusi tą seną kuilį – nusileido nuo aštuonių ginėjų iki šešių svarų dešimties, bet še tau – ateina Bleklok, ir daikčiuko nebėra. Dar nebuvau mačiusi tokio gražaus laikiklio – tie stiklo burbulai retai būna tokie dideli.

– Gal plėšikas jį pastūmė taip, kad durys neužsivertų? – spėjo mis Margatroid.

– Kur tavo sveikas protas, Margatroid? Nejaugi jis atlapotų duris, pasakytų: „Luktelėkit minutėlę", pastatytų laikiklį ten, kur reikia, o paskui sušuktų: „Rankas aukštyn!"? Pamėgink prilaikyti duris petimi.

– Vis tiek labai nepatogu, – pasiskundė Margatroid.

– Būtent, – tarė mis Hinčklif. – Revolveris, žibintas ir dar durys – truputį per daug, ar ne? Na, tai kokia išvada?

Mis Margatroid nė nemėgino daryti išvadų. Ji susižavėjusi įbedė klausiamą žvilgsnį į savo sumaniąją bičiulę ir tik laukė, ką ši dar pasakys.

– Mes žinome, kad jis turėjo ginklą, nes iš jo iššovė, – tarė mis Margatroid. – Žinome, kad turėjo ir žibintą, nes visi jį matėme... Nebent buvome tapę masinės hipnozės aukomis, kaip tame indiškame triuke su virve – prisiklausiau to senio Isterbruko pasakų apie Indiją. Taigi kyla klausimas, ar tik kas nors jam tų durų neprilaikė...

– Tačiau kas galėjo tai padaryti?

– O kad ir tu, Margatroid. Kiek prisimenu, kai užgeso šviesa, stovėjai prie pat durų, – mis Hinčklif iš visų plaučių nusikvatojo. – Labai jau tu įtartina, Margatroid... Tačiau kas pagalvos atkreipti dėmesį į tave? Nagi, duokš man tą kastuvėlį – ačiū Dievui, kad tai ne revolveris. Dar sumanysi nusišauti!

IV

– Labai keista, – sumurmėjo pulkininkas Isterbrukas. – Neišpasakytai keista. Laura!

– Taip, mielasis?

– Ateik čia.

– Kas atsitiko, mielasis?

Misis Isterbruk pažvelgė pro praviras drabužinės duris.

– Prisimeni, rodžiau tau savo revolverį?

– O taip, Arči, tokį baisų, juodą.

– Taigi. Vokišką suvenyrą. Juk jis gulėjo šiame stalčiuje, ar ne?

– Gulėjo.

– Bet dabar jo čia nėra.

– Oi, Arči, kaip keista!

– Tu jo neėmei?

– O ne, nedrįsčiau net paliesti tokį siaubingą daiktą!

– Gal ta senė, kaip ten ją...

– Man net mintis tokia nekiltų! Misis Bat niekada to nepadarytų. Gal jos paklausti?

– Ne... ne, geriau nereikia. Nenoriu, kad pasklistų visokios kalbos. Sakyk, gal prisimeni, kada aš tau jį rodžiau?

– Maždaug prieš savaitę. Bambėjai nepatenkintas nešvariai išskalbtomis apykaklėmis, ištraukei stalčių, o ant dugno gulėjo tas daiktas. Aš dar paklausiau, kas tai.

– Taip, teisingai. Maždaug prieš savaitę. Gal tiksliai prisimeni dieną?

Misis Isterbruk užsimerkė ir susimąstė.

– Na, taip, – pagaliau tarė ji. – Buvo šeštadienis. Ruošėmės eiti į kiną, bet apsigalvojom.

– Hm... ar tik ne anksčiau? Gal penktadienį? Ketvirtadienį? Ar net užpraeitą savaitę?

– Ne, mielasis, – užginčijo misis Isterbruk. – Aš gerai prisimenu. Buvo šeštadienis, trisdešimtoji. Dėl tos nelaimės tik atrodo, kad praėjo daug laiko. Aš galiu net pasakyti, kodėl prisimenu. Tai buvo kitą dieną po incidento pas mis Bleklok. Mat kai pamačiau tavo revolverį, jis man priminė vakarykštį šaudymą.

– Ach, – atsiduso pulkininkas Isterbrukas, – man tarsi akmuo nuo širdies nuslinko.

– Kodėl, Arči?

– O todėl, kad jeigu revolveris būtų dingęs prieš tą antpuolį... Ką gi, tai galėtų būti to šveicaro nušvilptas mano ginklas.

– Bet iš kur jis būtų sužinojęs, kad tu turi revolverį?

– Tos gaujos susižino netikėčiausiais būdais. Išsišniukštinėja viską ir apie vietovę, ir apie jos gyventojus.

– Kaip tu viską žinai, Arči!

– Cha! Kurgi ne. Esu ir siūtas, ir lopytas. Bet jei tikrai prisimeni mačiusi mano revolverį po užpuolimo, tada viskas gerai. Vadinasi, tas šveicaras turėjo ne manąjį, ar ne?

– Žinoma.

– Ačiū Dievui. Būtų tekę belstis į policiją. O jie uždavinėja aibes nemalonių klausimų, kabinėjasi. Aš, tiesą sakant, ir leidimo tam ginklui neturėjau. Po karo kažkaip užmiršti tuos taikos meto reikalavimus. Man jis juk tebuvo karo suvenyras, o ne tikras ginklas.

– Taip, suprantu. Žinoma.

– Bet vis dėlto... Kur jis galėjo dingti?

– Gal misis Bat paėmė. Ji visada atrodė sąžininga moteris, bet gal po to išpuolio negalėjo nusiraminti ir... nusprendė apsiginkluoti. Žinoma, ji pati niekada neprisipažins tai padariusi. Geriau net neklausti – gali įsižeisti. Ką be jos darytume? Toks didelis namas... Aš tiesiog nepajėgčiau...

– Taip, taip, – sutiko pulkininkas. – Geriau nieko nesakyti.

Rytas Čiping Kleghorne (tęsinys)

Mis Marpl išėjo pro vikariato vartelius ir nutipeno siauru takeliu, vedančiu į pagrindinę gatvę. Pasiramsčiuodama pastoriaus Julijono Harmono tvirta lazda ji žingsniavo gan sparčiai. Praėjusi „Raudonąją karvę" bei mėsos krautuvę, trumpam stabtelėjo prie misterio Elioto sendaikčių krautuvėlės ir pažvelgė į vitriną. Visai čia pat buvo arbatinė bei kavinė „Mėlynoji paukštė". Taigi turtingi ponai, išlipę iš prabangių automobilių ir užsukę puodelio arbatos bei vadinamųjų naminių ryškiai geltonų pyragėlių, neatsispirdavo pagundai paganyti akis ir po apgalvotai įrengtą misterio Elioto vitriną.

Šiuose senoviniuose arkiniuose rėmuose misteris Eliotas pasistengė įtikti kiekvieno skoniui. Nepriekaištingai atrodančiame inde vynui atšaldyti grakščiai gulėjo dvi Vaterfordo taurės[1]. Greta puikavosi riešutmedžio komoda su daugybe įvairių puošybos elementų, ant palangės buvo patraukliai išdėlioti pigūs vietoj skambučio naudojami durų plaktukėliai, nuostabūs elfai, keletas įskilusių Drezdeno porceliano statulėlių, pora nostalgiškai atrodančių karolių vėrinių, puodelis su užrašu „Dovana iš Tanbridž Velso[2]" ir vienas kitas Viktorijos laikų sidabrinis daikčiukas.

Vos tik mis Marpl įsispitrijo į vitriną, misteris Eliotas, tas senas išpampęs voras, kaipmat šmurkšt iš savo voratinklio – o gal įklius ši nauja musė? Deja, jis greitai sumetė, kad dovana iš Tanbridž Velso nepakerės ponios, apsistojusios pas pastorių (mat misteris Eliotas, kaip ir visi kiti, aišku, gerai

[1] Vaterfordo stiklo dirbiniai, gaminami Airijoje, Vaterforde, pasižymi melsvu atspalviu dėl jų sudėtyje esančio kobalto, – *vert. past.*

[2] Tanbridž Velsas – pietryčių Anglijos miestas, mineralinių vandenų kurortas, kuriame XVII a. pabaigoje – XVIII a. buvo gaminami dekoratyviniai mediniai indai ir kiti meno dirbiniai, – *vert. past.*

žinojo, kas ji tokia). O mis Marpl tuo metu akies krašteliu pastebėjo į „Mėlynąją paukštę“ įeinančią mis Dorą Baner ir iškart nusprendė, jog ne pro šalį būtų išgerti puodelį kavos, kai toks žvarbus vėjas.

Keturios ar penkios damos, išėjusios iš ryto apsipirkti, jau mėgavosi atokvėpio valandėle. Mis Marpl sumirksėjo, kad akys priprastų kavinės prieblandoje, ir grakščiai pasisukinėjo. Staiga pašonėje išgirdo Doros Baner balsą.

– O, labas rytas, mis Marpl! Prisėskite. Aš viena.

– Ačiū.

Mis Marpl patenkinta įsitaisė ant gan kampuoto, mėlynais ornamentais puošto krėslo, kurie taip puošė „Mėlynosios paukštės“ interjerą.

– Koks žvarbus vėjas... – pasiskundė ji. – O aš dėl reumato negaliu greitai vaikščioti.

– O, žinau. Kažkuriais metais ir mane buvo surietęs reumatas, tai beveik ištisai kentėjau siaubingus skausmus.

Kelias minutes damos gyvai pasišnekučiavo apie reumatą, išialgiją ir neuritą. Paniurusi, išvargusio veido mergina rausvu chalatėliu, priekyje išmargintu skrendančiomis mėlynosiomis paukštėmis, žiovaudama kantriai išklausė užsakymą – kavos ir pyragaičių.

– Pyragaičiai čia tikrai skanūs, – suokalbiškai sušnabždėjo mis Baner.

– Mane sudomino ta gražuolė, kurią sutikome anądien išeidamos iš mis Bleklok, – nukreipė pokalbį kita tema mis Marpl. – Atrodo, ji minėjo sodininkaujanti. O gal dirba laukuose? Haines... ar kaip ten ją?

– O taip, Filipa Heimes. Mes ją vadiname „nuomininke“, – mis Baner nusijuokė. – Maloni, rami mergina. Tikra dama, jei suprantate, ką turiu galvoje.

– Dabar galvoju... Pažinojau pulkininką Heimes – tarnavo indų kavalerijoje. Gal jos tėvas?

– Ji misis Heimes. Našlė. Vyrą nužudė Sicilijoje ar Italijoje. Na, žinoma, tai galėjo būti jo tėvas.

– Ar tik nebus čia mažas romaniukas? – pasmalsavo mis Marpl. – Su tuo aukštu jaunuoliu?

– Su Patriku? Nemanau...

– Ne, turiu galvoje tą akiniuotą vyruką. Kažkada mačiau jį čia sukiojantis.

– Ach taip, Edmundas Svytenhemas. Ššš! Ten kampe sėdi jo motina, misis Svytenhem. Tiesą sakant, net nežinau. Manote, ji krito jam į akį? Jis toks keistuolis – kartais prikalba visokių nesąmonių. O visi kažkodėl mano, kad jis protingas, – akivaizdžiai nepatenkinta tokia nuomone pareiškė mis Baner.

– Protas – dar ne viskas, – krestelėdama galvą atsakė mis Marpl. – O štai ir mūsų kava.

Paniurėlė padavėja žvangtelėjo puodukus ant stalo. Mis Marpl ir mis Baner pasiūlė viena kitai vaišintis pyragaičiais.

– Man buvo taip įdomu sužinoti, kad jūs su mis Bleklok kartu mokėtės. Vadinasi, tikrai senos draugės.

– Taip, išties, – mis Baner atsiduso. – Mažai kas taip išsaugo senus draugus, kaip mieloji mis Bleklok. O Dieve, kaip seniai tai buvo! Tokia graži mergaitė ir taip džiaugėsi gyvenimu! Kaip liūdna...

Mis Marpl, nors taip ir nesupratusi, kodėl liūdna, atsiduso ir palingavo galva.

– Gyvenimas iš tiesų negailestingas, – sumurmėjo ji.

– „Ir drąsiai iškęstos negalios“, – sumurmėjo mis Baner, o jos akys pritvinko ašarų. – Visada prisimenu šią eilutę. Tikra kantrybė, tikras nuolankumas... Sakyčiau, už tokią drąsą ir kantrybę turi sulaukti atlygio. Man regis, nėra nieko, kas būtų per gerai mielajai mis Bleklok, ir ji tikrai verta kiekvieno gero dalyko, kuris patenka į jos rankas.

– Pinigai gali labai palengvinti žmogaus gyvenimo kelią, – tarė mis Marpl.

Ji drąsiai išreiškė šią savo nuomonę, nes pamanė, kad mis Baner turėjo galvoje veikiai įvyksiantį mis Bleklok praturtėjimą. Tačiau šie žodžiai pažadino visai kitokias mis Baner mintis.

– Pinigai! – pasipiktinusi sušuko ji. – Žinote, nemanau, kad žmogus supranta, ką reiškia pinigai, o veikiau jų stoka, kol pats to nepatiria savo kailiu.

Mis Marpl su užuojauta linktelėjo savo žilą galvą. O mis Baner išraudusi vis labiau karščiavosi:

– Žmonės taip dažnai sako: „Man geriau ant stalo pamerktos gėlės negu pietūs be jų“. Bet ar dažnai tie žmonės lieka nevalgę? Jie net nežino, kas tai yra... Ir niekas nežino, kol patys nepatyrė... alkio. Duonos kriaukšlė, indelis konser-

vuotos mėsos ir kruopelytė margarino. Ir taip diena po dienos. Nors prieš akis taip ir stovi mėsos gabalas su daržovėmis. O kur dar nuspurusios drapanos? Lopas ant lopo, o tame lope dar skylė. Ieškaisi darbo, bet visur tave veja šalin – per sena. O kai pagaliau surandi – jėgos nebe tos. Alpsti. Vėl atsiduri gatvėje. Ir dar tie mokesčiai... amžini mokesčiai... Juos reikia sumokėti, kitaip galėsi drožti, kur akys veda. Kai viską sumoki, lieka katės ašaros. Iš tos pensijos mažai ką gali sau leisti... tikrai mažai.

– Žinau, – švelniai tarė mis Marpl ir su užuojauta pažvelgė į užkaitusius mis Baner skruostus.

– Aš parašiau Leti. Atsitiktinai pamačiau jos pavardę laikraštyje. Ten pasakojo apie labdaringus pietus Milčesterio ligoninėje. Juodu ant balto buvo išvedžiota: mis Leticija Bleklok. Prisiminiau senus laikus. Šimtą metų nebuvau apie ją girdėjusi. Žinote, ji dirbo tokio turtuolio, Godlerio, sekretore. Visada buvo protinga mergina – tokios gyvenime prasimuša. Ne gražuolė, bet užtat su charakteriu. Pagalvojau... ką gi, gal prisimins mane... O ji iš tų žmonių, kurių galėčiau paprašyti pagalbos. Juk pažinojau ją vaikystėje, kartu mokėmės... Nagi pažįsta mane ir gal nepamanys, kad rašinėju laiškus ir prašinėju išmaldos...

Doros Baner akyse vėl suspindo ašaros.

– O paskui Leti atvažiavo ir mane parsivežė. Sakė, jog reikia pagalbininkės. Aš, aišku, labai nustebau... be galo... Bet ko tik nepripaisto tuose laikraščiuose. Kokia gera ji buvo! Ir kokia gailestinga. Taip puikiai prisiminė tuos senus laikus... Dėl jos aš viską padaryčiau – tikrai. Ir labai stengiuosi, tik bijau, kad kartais pripainioju... Žinot, galva jau ne tokia šviesi. Klystu, užmirštu, prikalbu kvailysčių. Bet ji pasakiškai kantri. Mane labiausiai žavi tai, kad ji visada dedasi, jog aš jai naudinga. Tai bent gerumas, ar ne?

– Taip, nepaprastas gerumas, – švelniai atsakė mis Marpl.

– Žinote, aš vis nerimauju... Net po to, kai atvykau į Mažąjį Pedoksą... Kas manęs laukia, jei... mis Bleklok kas nors atsitiks. Juk nelaimių netrūksta... Tos mašinos zuja kaip patrakusios, ir... ką gali žinoti? Aš, aišku, nė puse lūpų neužsiminiau, bet ji tikriausiai nujaučia, kas mane slegia. Antai vieną dieną netikėtai pasakė, kad testamentu paliko man nedidelę

pensiją ir – ką vertinu dar labiau – visus savo nuostabiuosius baldus. Man rankas kojas pakirto... O ji pasakė, kad niekas kitas nevertina daiktų taip kaip aš. Ir tai tikra teisybė! Aš kraustausi iš proto, kai kas nors sudaužo kokią nors porceliano grožybę ar pastato ant stalo šlapias taures ir lieka žymė. Aš tikrai prižiūriu jos vertybes. Kai kurie žmonės būna tokie nevalyvi... Ne tas žodis!

– Ne tokia jau aš kvaila, kaip atrodau, – atvirai tęsė mis Baner. – Ir matau, kai Leti kas nors dumia akis. Atsiranda tokių – neminėsiu vardais, – kurie tik ir siekia pasinaudoti. Mieloji mis Bleklok, ko gero, truputį per daug patikli.

Mis Marpl papurtė galvą.

– Klystate.

– Taip, iš tikrųjų. Mudvi, mis Marpl, pažįstame gyvenimą. O štai mieloji mis Bleklok... – ji papurtė galvą.

Mis Marpl pagalvojo, kad mis Bleklok, kaip stambaus finansininko sekretorė, irgi turėtų pažinoti gyvenimą. Tačiau Dora Baner tikriausiai norėjo pasakyti, kad Leticija Bleklok visada gyveno prabangiai, o tokie žmonės nepažįsta žmogiškosios prigimties gelmių.

– Ach, tas Patrikas! – staiga piktai sušuko mis Baner, ir mis Marpl net krūptelėjo. – Kiek žinau, jis du kartus išpešė iš jos pinigų. Apsimetinėjo, kad jam sunku, turi skolų ir panašiai. Ji pernelyg dosni. Kai priekaištavau, teatsakė: „Jis dar jaunas, Dora. Jaunystė – pats metas paūžti."

– Ką gi, bet juk tai tiesa, – atsakė mis Marpl. – Tuo labiau kad jis – toks gražus jaunuolis.

– Žmogų puošia darbas, – atkirto Dora Baner. – O be to, jis per daug mėgsta pasišaipyti iš žmonių. Ir labai jau šlaistosi su merginomis. Aš jam – tik pajuokos objektas, ir tiek. Jis, regis, nesupranta, kad ir kiti žmonės turi jausmus.

– Toks jau tas mūsų jaunimas, – pritarė mis Marpl.

Staiga mis Baner paslaptingai palinko į priekį.

– Prižadėkite, kad niekam nesakysite, – paprašė ji. – Manęs neapleidžia nuojauta, kad jis įsipainiojęs į visą tą siaubingą reikalą. Manau, jis arba Julija pažinojo tą jaunuolį. Nedrįstu apie tai užsiminti mielajai mis Bleklok... Užtektų prasižioti, ir ji man sprandą nusuktų. O tai, žinoma, siaubinga – juk jis jos sūnėnas... ar pusbrolis. O jeigu tas šveicaras tikrai nusišovė, Patriką gali apkaltinti, kad jį sukurstė, ar ne? Apskritai

man viskas susipainiojo. Visi tik ir kalba apie tas kitas duris į svetainę. Ir dar štai kas kelia man nerimą – tas seklys sakė, jog jos buvo suteptos. Suprantate, aš mačiau...

Staiga ji prikando liežuvį.

Prieš prabildama mis Marpl gerai pagalvojo.

– Sunku jums, – su užuojauta tarė ji. – Juk, suprantama, nenorite, kad sužinotų policija.

– O ne! – sušuko Dora Baner. – Naktimis nė bluosto nesudedu, nervinuosi...Matote, kurią čia dieną krūmuose užklupau Patriką. Ieškojau kiaušinių – viena višta ten peri. Staiga žiūriu – jis, su plunksna ir puodeliu rankoje, o puodelyje alyva. Pamatęs mane, šoko kaip įgeltas ir puolė aiškintis: „Aš tik pagalvojau – kaip jie čia atsirado?" O, jis greitai sumeta, ką sakyti. Kaip jis tuos daiktus aptiko krūmuose, jei nežinojo, kur jie yra? Bet aš, aišku, nieko nesakiau.

– Taip, taip, žinoma.

– Užtat taip pažiūrėjau į jį... Suprantate?

Dora Baner ištiesė ranką ir išsiblaškiusi paėmė ryškiai rausvą pyragaitį.

– O štai anądien netyčia nugirdau jo itin keistą pokalbį su Julija. Jie, regis, kivirčijosi. Jis šaukė: „Jei būčiau žinojęs, kad tu įsipainiojai į tokį dalyką!.." O Julija, visada tokia rami, atrėžė: „Na ir ką, broleli, būtum daręs?" Bet tada, kad ją kur, užmyniau ant tos girgždančios lentos, ir jie mane pamatė. Aš kaip niekur nieko linksmai paklausiau: „Ko čia pykstatės?" Patrikas paaiškino: „Perspėjau Juliją nelįsti į juodosios rinkos reikaliukus." Atrodė labai tikėtina, bet nemanau, kad jie kalbėjosi apie tai. Ir jeigu paklaustumėte mano nuomonės, neabejoju, kad tai Patrikas prikišo nagus prie tos lempos svetainėje, kad užgestų šviesa... Mat gerai prisimenu, kad tai buvo piemenaitė – ne piemuo. O kitą dieną...

Ji nutilo, jos skruostai nuraudo. Mis Marpl grįžtelėjo ir pamatė, kad už jų stovi mis Bleklok – tikriausiai ji buvo ką tik atėjusi.

– Geriate kavą ir liežuvaujate? – su priekaištu paklausė mis Bleklok. – Labas rytas, mis Marpl. Šiandien šalta, tiesa?

Trankiai atsilapojo durys, ir į „Mėlynąją paukštę" kaip viesulas įpuolė Banča Harmon.

– Sveikutės! – šūktelėjo ji. – Aš turbūt pavėlavau kavos?

– Visai ne, mieloji, – nuramino ją mis Marpl. – Sėskite, išgersite su mumis puodelį.

– O mums metas namo, – tarė mis Bleklok. – Jau apsipirkai, Bani?

Jos balsas vėl buvo malonus, bet akys vis dar dvelkė priekaištu.

– Taip... Taip, ačiū tau, Leti. Pakeliui dar turiu užsukti į vaistinę, paimti aspirino ir kelis pleistrus.

Kai jos išėjo iš kavinės, Banča paklausė:

– Apie ką kalbėjotės?

Mis Marpl atsakė ne iš karto. Palaukusi, kol Banča užsisakė kavos, ji prabilo:

– Šeimos solidarumas – kaip mūras. Nesudrebinsi. Prisimenate vieną garsią bylą? Dabar jau tiksliai nebepasakysiu, kaip ten buvo... Esą vyras nunuodijo žmoną. Taure vyno. O teisme dukra prisipažino nugėrusi pusę motinos taurės, taigi jos tėvui mesti kaltinimai subyrėjo į šipulius. Žmonės kalba – nors gal tai tik gandai, – kad ji daugiau savo tėvui nepratarė nė žodžio ir su juo negyveno. Žinoma, tėvas – viena, o sūnėnas ar tolimas pusbrolis – kas kita. Bet vis tiek... Niekas nenori, kad būtų pakartas jo šeimos narys. Tiesa?

– Taip... – mąsliai atsakė Banča. – Kas gi norėtų?

Mis Marpl atsilošė krėsle ir tylutėliai sumurmėjo:

– Visi žmonės panašūs...

– O aš į ką panaši?

– O jūs, mieloji, labai panaši į save pačią. Neprisimenu, kad man ką primintumėte. Gal nebent...

– Na, štai, prasideda... – pareiškė Banča.

– Aš tik prisiminiau vieną savo tarnaitę, mieloji.

– Tarnaitę? Iš manęs būtų siaubinga tarnaitė.

– Taip, mieloji, kaip tik tokia ji ir buvo. Visiškai netiko patarnauti prie stalo. Vis ne taip padengdavo, supainiodavo virtuvinius peilius su svetainės stalo įrankiais, o jos kepuraitė, kurią anuomet nešiojo tarnaitės, niekada nebūdavo uždėta tiesiai.

Banča automatiškai pasitaisė savo skrybėlę.

– Na, ir ką? – suirzusi paklausė ji.

– Neatleidau jos, nes buvo maloni mergina ir vis mane prajuokindavo. Man patiko, kad ji rėžia tiesą į akis. Štai ateina pas mane vieną dieną ir sako: „Aš, aišku, nežinau, madam, bet

Florė... Ji sėdi taip, tarsi būtų ištekėjusi." Ir iš tiesų vargšė Florė, ta mandagioji kirpėjo padėjėja, buvo pakliuvusi į bėdą... Laimė, pasitaikius progai man pavyko šnektelėti su juo, ir jie iškėlė gražias vestuves, o paskui laimingai gyveno. Gera buvo mergina, toji Florė, tik linkusi pasiduoti džentelmenų kerams.

– Bet juk ji nieko nenužudė, ar ne? – paklausė Banča. – Turiu omenyje tarnaitę.

– O ne, – atsakė mis Marpl. – Ji ištekėjo už vieno baptisto ir susilaukė penkių vaikų.

– Visai kaip aš, – tarė Banča. – Nors lig šiol turiu tik Edvardą ir Siuzaną.

Po minutės kitos ji paklausė:

– Apie ką jūs dabar galvojate, teta Džeine?

– Apie įvairiausius žmones, mieloji, apie įvairiausius, – miglotai atsakė mis Marpl.

– Iš Sent Meri Mydo?

– Daugiausia... Kad ir apie slaugę Elerton – išties nuostabią moterį. Ji prižiūrėjo vieną senutę ir, atrodė, tikrai ją myli. Bet ta ėmė ir numirė. Prižiūrėjo kitą, ir ši numirė. Morfijus. Išlindo yla iš maišo. Darbavosi su didžiausia meile... O labiausiai sukrečia tai, kad toji moteris net nesuprato, jog padarė kažką bloga. Tvirtino, kad tos senučiukės vis tiek ilgai būtų netraukusios, o viena iš jų dar sirgo vėžiu ir labai kankinosi.

– Norite pasakyti – nužudė iš gailesčio?

– Ne, ne. Jos užrašė jai savo pinigus. O pinigai, aišku, jai patiko...

– Dar buvo toks jaunuolis – kanceliarinių prekių parduotuvėje dirbusios misis Pasi sūnėnas. Prisivogė daiktų, pargabeno į namus ir liepė jai kur nors iškišti. Melavo pripirkęs užsienyje. Ir įsivėlė ji į tą reikalą. O kai pradėjo aplinkui sukiotis policija ir klausinėti, jis pasistengė suknežinti jai kaukolę, kad neišplepėtų. Nebuvo gražuolis, bet pakankamai solidus. Turėjo dvi merguželes, kurios buvo aklai jį įsimylėjusios. Viena iš jų tikrai negailėjo pinigų.

– Turbūt šlykštus tipas, – tarė Banča.

– Taip, mieloji. O medienos krautuvėlėje dirbo tokia misis Krei. Tiesiog dievino savo sūnų ir, žinoma, popino. Keista jam teko dalužė. Prisimenate Joaną Kroft, Banča?

– N-ne, lyg ir ne.

– Galėjote ją pastebėti, kai lankėtės pas mane. Mėgsta kalbėti apie cigarus ar pypkes. Kartą pas mus į banką įsiveržė plėšikas, ir tuo metu ten buvo Joana Kroft. Ji nesutriko – žiebė tam tipui, atėmė iš jo revolverį. Benčas ją pagerbė už drąsą.

Banča atidžiai klausėsi. Atrodė, kad šią istoriją stengiasi išmokti mintinai.

– Na ir?.. – paragino ji.

– Arba ta mergina, aną vasarą atvykusi į Sent Džiną de Kolinsą. Tokia rami... Na, ne tiek rami, kiek tyli. Visiems patiko, bet niekas nieko apie ją daugiau nesužinojo. Tik vėliau nugirdome, kad jos vyras buvo sukčius. Dėl to ji privengė žmonių ir kuo toliau, tuo labiau atrodė keista. Žinote, rūpesčiai slegia.

– O gal prisimenate kokių nors anglų-indų kilmės pulkininkų?

– Žinoma, mieloji. Larčese buvo majoras Vauganas, o Simla Lodže – pulkininkas Raitas. Abu – šaunūs vyrai, nieko bloga negaliu apie juos pasakyti. Bet prisimenu, kaip misteris Hogsonas, banko valdytojas, leidosi į kažkokią kelionę ir vedė jaunutę moterį, kuri būtų jam tikusi į dukteris. Niekas nežinojo, iš kur ji kilusi... Tik tai, ką ji pati jam pasakojo.

– O tai nebuvo tiesa?

– Ne, mieloji, tikrai ne.

– Neblogai... – tarė Banča ir, lenkdama pirštus, pradėjo vardyti: – Pasišventėlė Dora, gražuolis Patrikas, misis Svytenhem su Edmundu, Filipa Heimes, pulkininkas Isterbrukas ir misis Isterbruk... Sakyčiau, jūs visiškai teisi, šitaip kalbėdama apie ją. Bet juk nėra jokios priežasties žudyti Leti Bleklok.

– Galbūt mis Bleklok apie ją kažką žino, ką ši norėtų nuslėpti.

– Oi, mieloji, ta sena kvėša? Juk ji tylėtų kaip žemė.

– O gal ir ne. Matote, Banča, jūs ne iš tų, kurios labai ima į galvą dėl to, ką žmonės apie jus mano.

– Žinau, ką turite galvoje, – staiga tarė Banča. – Jei jūs, kaip drebanti laukinė katė, surastumėte namus, kur įpilta šilto pienelio, kur jus švelniai paglosto, vadina „Meilute“ ir rūpinasi, viską padarytumėte, kad tik šis sapnas nedingtų... Ką gi, turiu pripažinti, kad atvėrėte man ištisą žmonių galeriją.

– Manyčiau, kad jūs jų dar neperpratote, – švelniai tarė mis Marpl.

– Tikrai? Ir kur aš suklydau? Julija? Julija, gražioji Julija tokia keista.

– Trys ir šeši pensai, – pranešė iš prieblandos išnirusi rūškanoji padavėja ir pridūrė: – O kodėl, mis Harmon, jūs vadinate mane keista? Turėjau tetą, kuri buvo įstojusi į Keistuolių klubą, bet aš pati visada ištikimai lankiau anglikonų bažnyčią. Velionis pastorius Hopkinsonas būtų galėjęs patvirtinti.

– Labai atsiprašau, – atsakė Banča. – Tiesiog pacitavau vieną dainelę. Visai neturėjau galvoje jūsų. Net nežinojau, kad jūsų vardas Julija.

– Grynas sutapimas, – pralinksmėjo padavėja. – Ne, aš neįsižeidžiau. Tik, išgirdusi savo vardą... na, savaime suprantama, pagalvoji, kad kažkas kalba apie tave. Tokia jau žmogiškoji prigimtis – pasiklausyti. Ačiū.

Gavusi arbatpinigių ji nuėjo.

– Teta Džeine, – tarė Banča, – jūs tokia liūdna. Kas atsitiko?

– Bet iš tikrųjų... – sumurmėjo mis Marpl. – Šitaip negali būti. Be jokios priežasties...

– Teta Džeine!

Mis Marpl atsiduso ir pagaliau nusišypsojo.

– Nieko, nieko, mieloji, – tarė ji.

– Gal jūs jau žinote, kas kėsinosi nužudyti? – paklausė Banča. – Kas gi?

– Nieko nežinau, – atsakė mis Marpl. – Akimirksnį kažkokia mintis šmėkštelėjo galvoje, bet tuoj pat ir išblėso. O, kad žinočiau. Laikas mus spaudžia. Siaubingai spaudžia.

– Kaip tai?

– Ta senoji ponia Škotijoje gali atiduoti galus kiekvieną minutę.

Banča išpūtė akis.

– Vadinasi, jūs tikrai manote, jog tai Pipas su Ema? – paklausė ji. – Manote, tai jų darbas, ir... jie gali mėginti vėl?

– Aišku, mėgins, – kone abejingai atsakė mis Marpl. – Jei bandė vieną kartą, bandys ir kitą. Jeigu jau nusprendei kažką nužudyti, šios minties neatsisakysi, net jeigu išsyk nepavyko. Ypač kai esi visiškai tikras, kad niekas tavęs neįtaria.

– Bet jeigu tai Pipo ir Emos darbas, – tarė Banča, – gali būti tik du žmonės. Patrikas ir Julija. Jie – brolis ir sesuo, ir vieninteliai, kurie tinka pagal amžių.

– Ne viskas taip paprasta, mieloji. Juk įmanomos įvairios kombinacijos. Jei Pipas vedęs, gali būti jo žmona arba Emos vyras. O kur dar jų motina? Jai taip pat kvepia šis kąsnelis, nors tiesiogiai nieko nepaveldėtų. Jei Leti Bleklok nematė jos jau trisdešimt metų, dabar tikriausiai nebeatpažintų. Tos senos moterys – kaip du vandens lašai. Prisimenate, kaip misis Vaterspun vadovavo ir savo, ir misis Barlet senelių pensionui, nors misis Barlet seniai buvo po velėna. O mis Bleklok dar ir trumparegė. Nepastebėjote, kaip ji spangso į žmones? Pagaliau yra ir tėvas, tikrai ne Dievo avinėlis.

– Taip, bet jis užsienietis.

– Gimęs užsienyje. Bet tai dar nereiškia, kad prastai kalba angliškai ir daug gestikuliuoja. Sakyčiau, jis puikiausiai galėtų atlikti... anglų-indų kilmės pulkininko vaidmenį.

– Manote, taip ir buvo?

– Ne, nemanau. Tikrai nemanau, mieloji. Tik pagalvojau, jog ant kortos pastatyta tiek pinigų... Ir bijau, kad pernelyg gerai žinau, kokiems siaubingiems dalykams žmonės ryžtasi, užuodę pinigus.

– Taip, tikriausiai, – sutiko Banča. – Betgi jiems tai neišeina į gera, ar ne? Vis tiek galiausiai išaiškėja.

– Taip... tik jie paprastai apie tai negalvoja.

– Nesuprantu... – staiga Banča nusišypsojo savo malonia kreivoka šypsena. – Kiekvienas mano, kad jam bus kitaip... Net man taip atrodo. Įsivaizduoji sau, kad turėdamas kalną pinigų nuveiktum tiek gerų darbų. Kuri planus... Vaikų namai, pagalba vargstančioms motinoms, poilsis užsienyje sunkiai dirbusioms senyvo amžiaus moterims...

Jos veidas apsiniaukė, akys ūmai tapo tamsios ir tragiškos.

– Žinau, ką jūs manote, – tarė ji mis Marpl. – Manote, esu pati blogiausia, nes apgaudinėju save, kuriu iliuzijas. Jei geidi pinigų tik sau, bet kuriuo atveju suprasi, koks esi. Tačiau vos tik pradedi įsivaizduoti, jog nuveiksi daug gero, pavyksta save įtikinti, kad nieko baisaus kažką nužudyti...

Jos akys prašviesėjo.

– Bet aš negalėčiau, – tarė ji. – Negalėčiau nieko nužudyti. Net jeigu tai senas, ligotas ar daug pasauliui blogo padaręs žmogus. Net jei šantažuotojas ar... visiškas gyvulys, – ji rūpestingai sužvejojo į kavos drumzles įkritusią musę ir

padėjo ant stalo išdžiūti. – Juk žmonėms gera gyventi, ar ne? Kaip toms musėms. Net jeigu esi senas, suriestas skausmų ir vos iššliauži į saulę. Julijonas sako, kad tokie žmonės dar gyvybingesni už jaunus ir stiprius. Jiems sunkiau numirti, jie atkakliau kovoja už gyvenimą. Man pačiai patinka gyventi – ne tik būti laimingai, džiaugtis savimi ir maloniai leisti laiką. Turiu galvoje – gyventi: prabusti ryte ir visa savimi pajusti, kad aš esu, kad plaka širdelė.

Ji atsargiai papūtė į musę; šioji pakrutino kojas ir apspangusi nuskrido.

– Džiaukitės, mieloji teta Džeine, – tarė Banča. – Aš nieko nenužudyčiau.

Ekskursas į praeitį

Po traukiny praleistos nakties inspektorius Kredokas išlipo mažoje Hailendo stotelėje.

Atrodė keista, kad turtingoji misis Godler, neįgalioji, kuriai niekas netrukdė apsigyventi prabangiame Londono kvartale ar nusipirkti dvarą Hamšire ir vilą Pietų Prancūzijoje, apsistojo šiame nuošaliame Škotijos kaimelyje. Juk čia ji buvo toli nuo draugų ir pramogų. Taip gyventi turėtų būti labai nyku... O gal ji taip serga, kad į aplinką nebekreipia dėmesio?

Jo jau laukė automobilis – didelis senamadiškas „Daimleris", kurį vairavo pagyvenęs vyriškis. Buvo gražus, saulėtas rytas, ir inspektoriui dvidešimties mylių kelias neprailgo, nors jis, tiesa, vis dar stebėjosi, kaip gali patikti toks užkampis. Inspektorius atsargiai pakalbino vairuotoją, ir šis bei tas paaiškėjo.

– Čia ji praleido savo vaikystę. Paskutinioji iš giminės. Kartu su misteriu Godleriu šiame name ji jausdavosi laimingesnė nei bet kur kitur, nors jis nedažnai galėjo ištrūkti iš Londono. Bet kai jau pavykdavo, džiaugdavosi kaip vaikai.

Vos tolumoje pasirodė pilkas senoviškas mūras, Kredokas pajuto, kaip laikas tarsi ima tekėti atgal. Jį pasitiko senyvas liokajus. Nusiprausęs ir nusiskutęs jis buvo nuvestas į kambarį, kur didžiuliame židiny liepsnojo ugnis ir buvo patiekti pusryčiai.

Po užkandžių atėjo aukšta vidutinio amžiaus moteris slaugės drabužiais ir maloniai prisistatė esanti sesuo Makcleland.

– Mano pacientė pasirengusi su jumis susitikti, misteri Kredokai. Ji netgi nekantraudama laukia šio pasimatymo.

– Pasistengsiu jos pernelyg nejaudinti, – prižadėjo Kredokas.

– Verčiau iš anksto jus perspėsiu, kaip bus. Iš pradžių atrodys, kad misis Godler jaučiasi normaliai. Ji kalbės ir mėgausis pašnekesiu, bet staiga jos jėgos ims sekti. Tada iš karto išeikite ir pakvieskite mane. Matote, jai beveik ištisai leidžiamas morfijus. Ji mažne visą laiką snūduriuoja. Rengdama susitikimui su jumis, daviau jai stiprų stimuliatorių. Vos tik jo poveikis nusilps, ligonės sąmonė vėl aptems.

– Suprantu, mis Makcleland. Gal galėtumėte man tiksliai pasakyti, kokia dabar misis Godler sveikata?

– Ką gi, misteri Kredokai, ji merdėja. Gyventi jai liko ne daugiau kaip kelios savaitės. Jums gali pasirodyti keista, bet pasakysiu tiesą: ji turėjo atsisveikinti su šiuo pasauliu jau prieš keletą metų. Misis Godler palaiko tik didžiulė meilė gyvenimui. Gal jūs stebitės, kad taip kalbu apie neįgalią moterį, kuri jau penkiolika metų nekelia kojos iš namų, bet taip jau yra. Misis Godler niekada nebuvo stipri moteris, tačiau ji troško gyventi, – šypsodamasi slaugė pridūrė: – Be to, ji žavinga – pats įsitikinsite.

Kredoką palydėjo į didžiulį miegamąjį, kur degė židinys ir didžiulėje lovoje su baldakimu gulėjo sena dama. Nors ji buvo tik maždaug septyneriais ar aštuoneriais metais vyresnė už Leticiją Bleklok, išsekinta ligos atrodė senesnė. Tvarkingai sušukuoti žili plaukai, kaklas ir pečiai apgaubti žydru vilnoniu šaliu. Veidą vagojo ne tik kančios, bet ir gerumo raukšlės. O išblukusiose akyse žybčiojo kažkas, ką nustebęs Kredokas negalėjo pavadinti niekaip kitaip, kaip tik šelmiškomis liepsnelėmis.

– Ką gi, įdomu, – prabilo ji. – Ne taip dažnai mane aplanko policija. Girdėjau, Leticija Bleklok per užpuolimą smarkiai nenukentėjo. Kaip ta mano mieloji Bleki?

– Kuo puikiausiai, misis Godler. Siunčia jums linkėjimus.

– Seniai jos nemačiau... Jau daug metų gaunu tik kalėdinį atviruką. Kai po Šarlotės mirties ji grįžo į Angliją, kviečiausi čia, bet ji atsakė, kad po tiek metų mūsų susitikimas džiaugsmo neatneš, ir, ko gero, buvo teisi... Bleki visada buvo išmintinga. Maždaug prieš metus pas mane užsuko viena mokyklos laikų draugė ir, o Dieve... – ji nusišypsojo. – Mes mirtinai nusibodome viena kitai. Kai išseko visi tie: „Ar prisimeni?“, nebebuvo apie ką kalbėti. O tyla be galo trikdė.

Kredokas leido jai išsikalbėti ir neskubėjo su savo klausimais. Jis norėjo grįžti į praeitį, pajusti, kokie ryšiai siejo Godlerius ir Bleklokus.

– Tikriausiai, – įžvalgiai tarė Bela, – norėtumėte paklausti manęs apie pinigus? Rendelas viską paliko Bleki – kai aš numirsiu. Jis, žinoma, nė nemanė, kad jį pergyvensiu. Stiprus buvo vyras, gyvenime nesirgęs, o aš – amžinai sopulių varstoma, inkščianti, dejuojanti ir apsupta susirūpinusių gydytojų.

– Nemanau, kad jums tiktų žodis „inkšti", misis Godler.

Senoji ponia sukikeno.

– Na, ne tiesiogine prasme. Aš niekada per daug savęs nesigailėjau. Bet visi manė, kad aš – silpnesnė, taigi ir numirsiu pirma. Bet susiklostė kitaip.

– O kodėl jūsų vyras būtent taip paskirstė turtą?

– Norite paklausti, kodėl jis paliko jį Bleki? Tikrai ne dėl tos priežasties, apie kurią jūs veikiausiai galvojate, – jos balsas skambėjo šelmiškai. – Ir ko tik jūs, policininkai, neprisigalvojate! Rendelas niekada nebuvo jos įsimylėjęs, o ji nė nežiūrėjo į mano vyrą. Žinote, Leticijos mąstymas išties vyriškas. Ji neturi nei moteriškų jausmų, nei silpnybių. Nemanau, kad apskritai buvo ką nors pamilusi. Niekada nebuvo labai graži ir pernelyg nesirūpino rūbais. Tiesa, šiek tiek pasidažydavo, bet ne tam, kad atrodytų gražesnė, o tik dėl to, kad taip buvo įprasta.

Senoji apgailestaudama pridūrė:

– Ji niekada nesuprato, kaip gera būti moterimi.

Kredokas susidomėjęs pažvelgė į trapią, smulkią senutę didžiulėje lovoje. Jis suprato, jog Bela Godler džiaugėsi ir vis tebesidžiaugia, kad gimė moterimi. Ji pamerkė jam akį.

– Man visada atrodė, jog būti vyru – taip nuobodu, – tarė ji, paskui mąsliai pridūrė: – Manau, Rendelas žiūrėjo į Bleki kaip į jaunesnįjį brolį. Jis pasikliovė jos nuovoka, kaip visada nepriekaištinga. Žinote, ji ne kartą ištraukė jį iš bėdos.

– Mis Bleklok man pasakojo, jog kartą padėjo jam pinigais...

– Taip, bet aš turėjau galvoje kai ką daugiau. Po tiek metų galima atskleisti tiesą. Rendelas nesugebėjo atskirti sąžiningo sandėrio nuo sukčiavimo. Jis nebuvo nuovokus. Vargšas nesuprasdavo, kur tik gudrus sprendimas, o kur jau apgaulė. Bleki neleido jam išklysti iš kelio. Tokia jau ta Leticija Bleklok – absoliučiai teisinga. Niekada nesivels į nešvarius reikalus,

tikrai puikaus charakterio. Visada ja žavėjausi. Tų mergyčių vaikystė buvo siaubinga. Jų tėvas buvo iškaršęs kaimo gydytojas – visiškas mulkis, asilo galva ir šeimos tironas. Leticija paliko namus, atvyko į Londoną ir baigusi mokslus tapo laisvai samdoma buhaltere. Kita sesuo buvo neįgali, niekada neišeidavo iš namų ir su niekuo nebendravo. Štai kodėl, kai senis mirė, Leticija viską metė ir grįžo prižiūrėti sesers. Rendelas nesitvėrė pykčiu, bet jau buvo šaukštai popiet. Jei Leticija ką nors nuspręsdavo, niekas negalėjo jos perkalbėti.

– Tai atsitiko prieš jūsų vyro mirtį?

– Atrodo, likus dvejiems metams. Rendelas parašė testamentą dar prieš tai, kai ji išėjo iš darbo, ir jo nebekeitė. „Savo palikuonių mes juk neturime, – kalbėjo jis man (žinote, mūsų berniukas mirė sulaukęs vos dvejų metų). – Tegul pinigai po mūsų mirties atitenka Bleki. Ji žais rinkoje ir išlaikys kapitalą savo rankose.“

– Matote, – tęsė Bela, – Rendelui patiko ne tiek pinigai, kiek jų kaupimas – avantiūros, rizika, aštrūs pojūčiai. Bleki tuo irgi mėgavosi, lygiai taip pat ištroškusi nuotykių ir nestokojanti sveikos nuovokos. Vargšelė, ji niekada nepatyrė paprastos žmogiškos laimės: nebuvo įsimylėjusi, neapsuko galvos nė vienam vyriškiui, neturėjo šeimos nei vaikų ir apskritai nepatyrė gyvenimo skonio.

Kredokui pasirodė keista, kad ši bejėgė, ligos suluošinta moteris, netekusi vienintelio vaiko ir palaidojusi vyrą, stumianti vienišos našlės dienas, kupina tokio nuoširdaus gailesčio ir atlaidaus požiūrio.

Ji linktelėjo galva.

– Žinau, ką jūs galvojate. Bet aš turėjau viską, kas įprasmina gyvenimą – gal to ir netekau, bet turėjau... Vaikystėje buvau graži ir linksma, ištekėjau už mylimo vyro, kurio meilė man niekada neišblėso. Taip, mano vaikelis mirė, bet aš turėjau jį dvejus nuostabiausius metus... Man teko iškęsti didžiulius fizinius skausmus, bet patirdami skausmą išmokstame džiaugtis tomis akimirkomis, kai jis atlėgsta. Ir visi man visada buvo geri... Aš tikrai laiminga moteris.

Kredokas pastebėjo jos pasakojime spragą.

– Jūs ką tik pasakėte, misis Godler, kad vyras paliko savo turtą mis Bleklok, nes daugiau neturėjo kam palikti. Betgi tai netiesa. Jis turėjo seserį.

– Ach taip, Sonią. Tačiau jie buvo seniai susipykę ir nebendravo.

– Jis nepritarė jos santuokai?

– Taip, ji ištekėjo už vyriškio... Kaip ten jo pavardė?

– Stemfordžio.

– Taip, taip. Dmitrijus Stemfordis. Rendelas nuolat kartojo, kad jis sukčius. Jiedu nuo pat pradžių nepatiko vienas kitam. Tačiau Sonia aklai jį įsimylėjo ir užsiplieskė ištekėti. Tiesą sakant, aš taip ir nesupratau, kodėl tai negerai. Tie vyrai prisigalvoja keisčiausių dalykų. Sonia jau buvo ne vaikas – dvidešimt penkerių, ir gerai žinojo, ką daro. Taip, jis buvo sukčius, tikras aferistas. Gal net ir teistas... Rendelas įtarė, kad jis prisidengęs svetimu vardu. Sonia visa tai žinojo. O svarbiausia, Rendelas negalėjo pakęsti, kad Dmitrijus buvo tikrai pasiutusiai gražus ir viliojo moteris. Jiedu su Sonia karštai pamilo vienas kitą. Rendelas įtikinėjo, kad jis veda Sonią tik dėl pinigų, bet tai buvo netiesa. Žinote, Sonia nestokojo nei grožio, nei proto. Ir jeigu jų santuoka būtų nesusiklosčiusi, jei Dmitrijus būtų ją skriaudęs ar buvęs neištikimas, Sonia paprasčiausiai būtų susikrovusi daiktus ir palikusi jį. Ji buvo turtinga moteris ir galėjo elgtis kaip tinkama.

– Vadinasi, jie taip ir nesusitaikė?

– Ne. Rendelas ir Sonia apskritai nesutardavo. Įširdusi, kad jis prieštarauja šiai santuokai, ji pareiškė: „Ką gi, puiku! Tu nepakenčiamas! Daugiau manęs nematysi!“

– Tačiau tai nebuvo paskutinis kartas, kai su ja bendravote?

Bela nusišypsojo.

– Ne, maždaug po pusantrų metų gavau nuo jos laišką. Prisimenu, rašė iš Budapešto, bet tikslaus adreso nenurodė. Prašė manęs pranešti Rendelui, kad yra be galo laiminga ir ką tik pagimdė dvynukus.

– Ar paminėjo jų vardus?

Bela vėl šyptelėjo.

– Rašė, kad gimė tuoj po vidurdienio, ir sakėsi ketinanti pavadinti juos Pipu ir Ema. Bet gal tik pajuokavo.

– Ar dar gavote iš jos kokią nors žinią?

– Ne. Sonia rašė, kad rengiasi su vyru ir naujagimiais trumpam išvykti į Ameriką. Daugiau apie ją nieko negirdėjau...

– Tikriausiai to laiško jūs neišsaugojote?

– Bijau, kad ne... Perskaičiau jį Rendelui, o jis tik burbtelėjo: „Ji dar pasigailės, kad ištekėjo už to tipo.“ Tik tiek ir tepasakė. Paskui mes apie ją tiesiog užmiršome. Ji paprasčiausiai išnyko iš mūsų gyvenimo...

– Ir vis dėlto misteris Godleris paliko turtą jos vaikams, jei mis Bleklok mirtų pirma jūsų?

– Aš pati to norėjau. Kai jis pasakė parašęs testamentą, aš paklausiau: „O jeigu Bleki mirs anksčiau už mane?“ Jis labai nustebo, o aš kalbėjau: „Žinau, Bleki stipri kaip arklys, o aš – trapi mirštgyvė, betgi būna nelaimingų atsitikimų...“ Jis atsakė: „Bet daugiau neturiu kam palikti.“ – „O Sonia?“ – paklausiau aš. „Kad tas menkysta pasiglemžtų mano pinigus? Na jau ne!“ – pratrūko jis. „Bet juk yra vaikai, – atšoviau aš. – Pipas su Ema, o gal ir daugiau.“ Jis paniurnėjo, paniurnėjo, bet nusileido.

– Ir nuo tos dienos, – lėtai ištarė Kredokas, – jūs nieko negirdėjote apie savo mošą ir jos vaikus?

– Ničnieko... Gal jie mirę... O gal kažkur gyvena.

„Kad ir Čiping Kleghorne“, – pagalvojo Kredokas.

Belos Godler akyse šmėkštelėjo nerimas, tarsi ji būtų skaičiusi jo mintis.

– Neleiskite, kad jie nuskriaustų Bleki. Bleki gera... tikrai gera... Jūs turite ją apsaugoti... – suvapėjo ji.

Jos balsas staiga prislopo. Kredokas pastebėjo aplink burną ir akis išryškėjusius pilkus šešėlius.

– Jūs pavargote, – tarė jis. – Eisiu.

Ji linktelėjo.

– Pakvieskite Mak, – sušnabždėjo ji. – Taip, pavargau... – ji silpnai mostelėjo ranka. – Saugokite Bleki... Jai neturi nieko nutikti... Pasirūpinkite...

– Aš viską padarysiu, misis Godler, – Kredokas atsistojo ir žengė prie durų.

Paskui jį it plonytė gija atsklido jos balsas:

– Jau nebeilgai... kol aš mirsiu... jai gresia pavojus... Pasirūpinkite...

Vos išėjęs iš kambario jis sutiko slaugę Makcleland.

– Tikiuosi, mūsų pokalbis jai nepakenkė, – sutrikęs tarė jis.

– O, nemanau, misteri Kredokai. Sakiau, kad ji greitai pavargs.

Po kurio laiko jis tarė:

– Vienintelis dalykas, kurio nespėjau paklausti, – ar misis Godler turi senų nuotraukų. Jeigu taip, gal...

Ji nutraukė:

– Manyčiau, kad ne. Visi jos dokumentai ir daiktai kartu su baldais karo pradžioje buvo išgabenti iš namų Londone ir sukrauti sandėly. Misis Godler tuo metu sunkiai sirgo. Paskui sandėlis buvo susprogdintas. Misis Godler prarado daugybę jai brangių relikvijų bei šeimos nuotraukų ir dėl to labai krimtosi. Be abejo, nieko neliko.

„Ką gi, – pagalvojo Kredokas, – nieko tai nieko." Ir vis dėlto jis jautė ne veltui keliavęs. Pipas ir Ema, tie dvyniai vaiduokliai, buvo ne tokie jau vaiduokliai. „Kažkur Europoje užaugo brolis ir sesuo, – mąstė jis. – Tekėdama Sonia Godler buvo turtinga moteris, bet kas tie pinigai Europoje? Karo metu jie visiškai nuvertėjo. Taigi gyvena sau du jaunuoliai, buvusio nusikaltėlio sūnus ir dukra. O kas, jeigu jie be grašio kišenėje atvyko į Angliją? Ką jie darytų? Imtų ieškoti turtingų giminaičių. Jų turtingasis dėdė miręs. Galbūt pirmiausia jie pasidomėtų jo testamentu. Išsiaiškintų, ar kartais jiems arba jų motinai nepalikta pinigėlių. Taigi jie nuvyksta į Somerset Hauzą, susipažįsta su dėdės testamentu ir galbūt kaip tik tada sužino, kad egzistuoja tokia Leticija Bleklok. Tada pradeda klausinėtis apie Rendelo Godlerio našlę. Ji ligota, gyvena Škotijoje ir, kaip jie sužino, jau skaičiuoja paskutiniąsias savo dienas. Jei Leticija Bleklok mirs pirma jos, jiems atiteks didžiulis palikimas. Ir kas iš to?"

Kredokas pagalvojo: „Ne, į Škotiją jie nevažiuotų. Išsiaiškintų, kur dabar gyvena Leticija Bleklok. Ir nuvyktų ten, bet prisidengę svetimais vardais... Tik kažin kartu ar atskirai? Ema... Įdomu... Pipas ir Ema... Galvą guldau, kad Pipas arba Ema, o gal ir abu dabar kažkur Čiping Kleghorne..."

„Gardžioji mirtis“

I

Mažojo Pedokso virtuvėje mis Bleklok nurodinėjo Mici:

– Padaryk sumuštinukų su sardinėmis ir pomidorais. Iškepk keletą tų mažų paplotėlių, kurie tau išeina tokie gardūs. Ir norėčiau, kad iškeptum tą savo ypatingąjį pyragą.

– Ar bus koks balius?

– Mis Baner gimtadienis. Ateis svečių.

– Tokio amžiaus žmonės jau nebešvenčia gimtadienių. Geriau juos pamiršti.

– O ji nenori pamiršti. Žmonės atneš dovanų... Ir būtų šaunu suruošti vakarėlį.

– Taip jūs kalbėjote ir praeitą kartą. O kas iš to išėjo?

Mis Bleklok vos sutramdė pyktį.

– Šįsyk taip nebus.

– Ką čia gali žinoti, kas nutiks šiuose namuose? Visą dieną drebu, o nakčiai užsirakinu duris ir patikrinu, ar niekas nesislepia spintoje.

– Taigi turėtum išlikti sveika kaip ridikas, – šaltai atšovė mis Bleklok.

– Tai norite, kad iškepčiau... – Mici ištarė kažkokį žodį, kuris mis Bleklok nuskambėjo kaip „švicebzr“ – tarsi viena prieš kitą šnypštų dvi katės.

– Taip, tą skanųjį.

– Iš tiesų, jis skanus. Bet aš nieko neturiu! Nei šokolado, nei sviesto, nei cukraus ar razinų. O be tų produktų neįmanoma iškepti tokio pyrago.

– Gali panaudoti konservuotą sviestą, kurį mums atsiuntė iš Amerikos. Ir tą žiupsnelį razinų, kurias laikiau Kalėdoms.

O štai tau šokolado plytelė ir maišiukas cukraus.

Mici veidas nušvito.

– Vadinasi, jis išeis puikus, kuo puikiausias! – pagauta ekstazės, sušuko ji. – Ir bus skanus, tiesiog tirps burnoje! Apliesiu glajumi – šokoladiniu glajumi. Bus toks gražus... Užrašysiu: „Su geriausiais linkėjimais“. Tie anglai su savo sprangiais kaip smėlis pyragais šitokio skanėsto dar nebus ragavę. Jie tik ir kartos: „Gardumynas, gardumynas...“

Staiga ji vėl apsiniaukė.

– Jau tas misteris Patrikas... Jis pavadino pyragą „Gardžiąja mirtimi“. Mano pyragą! Aš nenoriu, kad jis taip vadintųsi!

– Bet juk tai komplimentas, – paguodė ją mis Bleklok. – Jis norėjo pasakyti, kad paragavęs tokio pyrago gali ir numirti.

Mici nepatikliai pažvelgė į ją.

– Man nepatinka tas žodis – „mirtis“. Paragavę mano pyrago, žmonės nemirs, ne. Priešingai, jie pasijus geriau, daug geriau...

– Aš tuo neabejoju.

Su palengvėjimu atsidususi, kad pokalbis pagaliau sėkmingai baigėsi, mis Bleklok apsisuko ir išėjo iš virtuvės. Iš tos Mici visko galima tikėtis.

Už durų ji kone atsitrenkė į Dorą Bani.

– O, Leti, gal man nubėgti ir paaiškinti Mici, kaip supjaustyti sumuštinius?

– Nereikia, – atsakė mis Bleklok ir tvirta ranka palydėjo savo draugę į prieškambarį. – Dabar ji geros nuotaikos, ir nenoriu, kad ją prarastų.

– Bet reikėtų jai parodyti...

– Prašau, nieko jai nerodyk, Dora. Tie Centrinės Europos gyventojai nemėgsta, kai jiems nurodinėja. Tiesiog negali pakęsti.

Dora sutrikusi pažvelgė į ją. Paskui staiga plačiai nusišypsojo.

– Ką tik skambino Edmundas Svytenhemas. Palinkėjo gražios dienos ir pasakė, jog po pietų atveš man dovanėlę – stiklainį medaus. Kaip malonu, tiesa? Nesuprantu, iš kur jis sužinojo, kad šiandien – mano gimtadienis.

– Apie tai, atrodo, žino visi. Turbūt minėjai, Dora.

– Taip, išties prasitariau, kad šiandien man sukanka penkiasdešimt devyneri.

– O iš tikrųjų tau šešiasdešimt ketveri, – tarė mis Bleklok ir šelmiškai pamerkė akį.

– Mis Hinčklif kartą pasakė: „Tau tiek neduotum. O kaip manai, kiek man metų?" Bet nuspėti mis Hinčklif amžių sunku – ji visada atrodo taip keistai. Beje, prižadėjo man atnešti kelis kiaušinius. Pasakiau, kad pastaruoju metu mūsų vištos prastai deda.

– Mes neblogai pasipelnysim iš tavo gimtadienio, – pradžiugo mis Bleklok. – Medus, kiaušiniai... Julija atneš didelę dėžę šokoladinių saldainių...

– Ir iš kur ji gauna tokių dalykų?

– Geriau neklausk. Jos metodai, ko gero, visiškai nelegalūs.

– O dar tavo nuostabi sagė... – mis Baner išdidžiai pažvelgė į savo krūtinę, ant kurios puikavosi mažas deimantinis lapelis.

– Patinka? Džiaugiuosi. Man tai papuošalai niekada nerūpėjo.

– O man patinka.

– Puiku. Eime, palesinsim vištas.

II

– Cha! – dramatiškai sušuko Patrikas, kai svečiai susėdo prie stalo valgomajame. – Ką aš matau? „Gardžioji mirtis"!

– Ššš, – sudraudė mis Bleklok. – Dar Mici išgirs. Jai nepatinka, kai taip vadini jos pyragą.

– Ir vis dėlto tai „Gardžioji mirtis"! Tai Bani gimtadienio pyragas?

– Taip, – atsakė mis Baner. – Šiandien mano gimtadienis tiesiog nuostabus.

Po to, kai pulkininkas Svytenhemas įteikė jai mažą dėžutę saldainių ir palinkėjo „Saldžių saldžiausių!", iš susijaudinimo jos skruostai degė raudoniu.

Julija skubiai pasuko galvą ir suraukusi kaktą dėbtelėjo į mis Bleklok.

Su visais skanėstais ant stalo buvo pasielgta kaip dera ir,

lėkštei su krekeriais apsukus ratą, visi ėmė kilti iš savo vietų.

– Kažkodėl mane pykina, – tarė Julija. – Tai vis tas pyragas. Prisimenu, praeitą kartą buvo tas pats.

– Bet jis vertas kančių... – įgėlė Patrikas.

– Tie užsieniečiai tikrai išmano konditeriją, – tarė mis Hinčklif. – O štai paprasčiausio pudingo išvirti nemoka.

Visi pagarbiai patylėjo, nors Patrikui, regis, taip ir sukosi ant liežuvio galo klausimas, ar niekas tikrai nenori paprasčiausio virto pudingo.

– Turite naują sodininką? – paklausė mis Hinčklif, kai jos su mis Bleklok grįžo į svetainę.

– Ne, kodėl taip manote?

– Mačiau aplink vištidę šmirinėjantį vyriškį. Atrodė gan padoriai, kaip koks kariškis.

– Ach, štai kas, – tarė Julija. – Tai mūsų detektyvas.

Misis Isterbruk paleido iš rankų rankinuką.

– Detektyvas?! – sušuko ji. – Bet... bet... kodėl?

– Nežinau, – atsakė Julija. – Jis sukiojasi aplinkui ir nenuleidžia akių nuo namo. Gal saugo tetą Leti.

– Kokia nesąmonė! – pasipiktino mis Bleklok. – Ačiū, aš pati galiu apsisaugoti.

– Bet juk seniai viskas baigta! – sušuko misis Isterbruk. – Kaip tik norėjau jūsų paklausti, kodėl jie nebaigia tos bylos.

– Policija vis kažko nepatenkinta, – įsiterpė jos vyras. – Štai kaip yra.

– Bet kuo gi?

Pulkininkas Isterbrukas palingavo galvą, tarsi parodydamas, kad jei norėtų, daug ką pasakytų. Edmundas Svytenhemas, kuriam pulkininkas visada buvo kaip rakštis, pareiškė:

– Vadinasi, įtaria mus visus.

– Tačiau kuo įtaria? – niekaip nesuprato misis Isterbruk.

– Nesijaudink, meilute, – ramino ją vyras.

– Įtaria, kad sukiojamės čia sąmoningai, – paaiškino Edmundas, – tykodami pasitaikius pirmai progai nužudyti.

– O, prašau, nereikia, misteri Svytenhemai, – sudejavo Dora Baner. – Aš įsitikinusi, kad niekas čia nenori nužudyti brangiausios Leti.

Minutėlei stojo nejauki tyla. Edmundas išraudęs sumurmėjo:

– Tik pajuokavau...

Pagaliau Filipa savo skardžiu balsu pakvietė paklausyti šeštos valandos žinių, ir pasiūlymas buvo entuziastingai priimtas.

Patrikas sukuždėjo Julijai:

– O, kad čia būtų misis Harmon! Ji tai tikrai savo šaižiu balsu iščirpintų: „Bet juk kažkas vis dar tyko progos jus nužudyti, mis Bleklok?“

– O aš džiaugiuosi, kad ji ir ta senutė mis Marpl negalėjo ateiti, – atsakė Julija. – Senoji tokia smalsi. Ir, sakyčiau, labai jau įžvalgi. Tikra Viktorijos laikų moteris.

Klausantis žinių, nejučia įsisiūbavo malonus pokalbis apie tai, koks siaubingas yra atominis ginklas. Pulkininkas Isterbrukas pareiškė, kad tikrąjį pavojų civilizacijai, žinoma, kelia Rusija, o Edmundas tvirtino turįs keletą nuostabių draugų rusų, tačiau jo niekas neklausė.

Atsisveikindami svečiai dar kartą padėkojo šeimininkei.

– Ar pasilinksminai, Bani? – paklausė mis Bleklok, išėjus paskutiniam svečiui.

– O taip! Tik siaubingai skauda galvą. Gal nuo susijaudinimo.

– Tai nuo to pyrago, – tarė Patrikas. – Mane taip pat šiek tiek pykina. O be to, visą rytą smaguriavote šokoladiniais saldainiais.

– Eisiu, prigulsiu, – tarė mis Baner. – Išgersiu porą aspirino tablečių ir pamėginsiu nusnūsti.

– Puikiai sugalvota, – atsakė mis Bleklok.

Mis Baner užlipo į antrą aukštą.

– Gal suvaryti ančiukus, teta Leti?

Mis Bleklok griežtai dėbtelėjo į Patriką.

– Jei gerai užsklęsi duris, tada eik.

– Užsklęsiu. Prisiekiu.

– Teta Leti, išgerkite taurelę chereso, – pasiūlė Julija. – Kaip sakydavo mano senoji auklė: „Tai nuramins jūsų pilvą.“ Bjauri frazė, bet stebėtinai tinka šiam momentui.

– Gal ir neblogai būtų. Tiesą sakant, aš nepratusi prie tokios prabangos. Oi, Bani, kaip tu mane išgąsdinai! Kas atsitiko?

– Nerandu aspirino, – susierzinusi atsakė mis Baner.

– Išgerk mano, mieloji. Ten, prie lovos.

– Ir ant mano tualetinio staliuko yra buteliukas, – pasiūlė Filipa.

– Ačiū... Labai ačiū. Nerandu savojo... bet žinau, kad kažkur buvo. Toks naujas buteliukas. Ir kur jį nukišau?

– Vonios kambary tokių krūvos, – neapsikentusi atrėžė Julija. – Šiuose namuose pilna aspirino.

– Nekenčiu savęs už tą išsiblaškymą... – sumurmėjo mis Baner ir vėl užlipo į antrą aukštą.

– Vargšė senoji Bani, – tarė Julija, laikydama rankoje taurę. – Gal pasiūlyti jai chereso?

– Geriau nereikia, – atsakė mis Bleklok. – Šiandien ji per daug jaudinosi, ir alkoholis nepadės. Bijau, kad nuo jo rytoj jai gali būti tik blogiau. Ir vis dėlto man atrodo, kad ji puikiai pasilinksmino!

– Taip, toks vakarėlis negalėjo nepatikti, – sutiko Filipa.

– Įpilkime taurę chereso Mici, – pasiūlė Julija.

– Ei, Patai! – sušuko ji, išgirdusi jį įeinant pro šonines duris. – Pakviesk Mici.

Kai Mici atėjo, Julija pastūmė jai taurę chereso.

– Čia jums, geriausiai virėjai pasaulyje, – tarė Patrikas.

Mici buvo pamaloninta, bet vis dėlto paprieštaravo.

– Ne, netiesa. Kokia aš virėja? Savo šaly dirbau protinį darbą.

– Ten jūs nebereikalinga, – atsakė Patrikas. – Ir kas tas protinis darbas, palyginus su tokiu šedevru kaip „Gardžioji mirtis“?

– O-o... Sakiau, kad man nepatinka...

– O man nesvarbu, kas jums patinka, mano mergyte, – pareiškė Patrikas. – Aš jį taip pavadinau, ir baigta. Tad išgerkime už „Gardžiąją mirtį“ ir pragarą su visa velniava!

III

– Filipa, mieloji, norėčiau su tavim pasikalbėti.

– Klausau, mis Bleklok.

Kiek nustebusi Filipa pakėlė akis.

– Ar tavęs niekas neslegia?

– Neslegia?

– Pastebėjau, kad pastaruoju metu esi kažko susirūpinusi. Kas atsitiko?

– Oi, nieko, mis Bleklok. Kas čia galėtų atsitikti?

– Na... ką gali žinoti. Pagalvojau, gal judu su Patriku...

– Su Patriku? – Filipa, regis, nuoširdžiai nustebo.

– Jei ne, tai ne. Atleisk man, kad kišuosi ne į savo reikalus. Bet judu daug laiko praleidžiate kartu... Ir nors Patrikas – mano pusbrolis, nemanau, kad jis būtų geras vyras. Bent jau artimiausiu metu.

Filipos veidas sustingo kaip kaukė.

– Dar kartą tekėti aš nesiruošiu, – atrėžė ji.

– Kurgi ne... Vieną dieną vis tiek ištekėsi, mano vaike. Tu dar jauna. Bet kam apie tai kalbėti? Svarbu, kad nėra kitų bėdų. Juk tavęs neslegia, sakykim, finansinės problemos?

– Ne, viskas gerai.

– Žinau, kartais nerimauji dėl savo vaiko išsilavinimo. Todėl norėčiau kai ką pasakyti. Šiandien buvau nuvažiavusi į Milčesterį ir pasikalbėjau su savo juristu, misteriu Bedingfeldu. Pastaruoju metu dedasi keisti dalykai, todėl nusprendžiau perrašyti testamentą... dėl tam tikrų aplinkybių. Be to, ką palieku Bani, viskas atiteks tau, Filipa.

– Ką?! – Filipa pašoko ir išpūtė akis. Ji atrodė sutrikusi, kone išsigandusi.

– Bet aš nenoriu... Tikrai nenoriu... O, aš geriau... Bet kodėl? Kodėl man?

– Galbūt dėl to, – keistu tonu paaiškino mis Bleklok, – kad daugiau nėra kam.

– O Patrikas su Julija?

– Taip, Patrikas su Julija... – mis Bleklok balse vis dar skambėjo keistoji gaida.

– Juk jie – jūsų giminaičiai.

– Labai tolimi. Ir jokių pretenzijų į mano turtą neturi.

– Bet aš... aš irgi neturiu... Nesuprantu, kas jums užėjo... Ach, aš nenoriu.

Jos akyse buvo daugiau priešiškumo nei dėkingumo. Ir visa jos povyza liudijo kažką panašaus į baimę.

– Aš žinau, ką darau, Filipa. Tu man patinki. O be to,

auga tavo sūnus. Jei mirčiau dabar, tau atitektų labai nedaug, bet po kelių savaičių viskas gali pasikeisti.

Ji atrėmė Filipos žvilgsnį.

– Bet jūs nemirsite! – užprotestavo Filipa.

– Jeigu būsiu atsargi.

– Atsargi?

– Taip. Gerai pagalvok... ir nebesirūpink.

Mis Bleklok skubiai išėjo iš kambario. Filipa nugirdo, kaip prieškambaryje ji kalbasi su Julija.

Po kelių akimirksnių į svetainę įėjo Julija. Jos akys piktai žybtelėjo.

– Puikiai sulošei, Filipa. Tyli kiaulė gilią šaknį knisa...

– Vadinasi, tu girdėjai?..

– Taip, girdėjau. Manau, kad to ir buvo siekiama.

– Ką tu turi galvoje?

– Mūsų Leti – nekvaila... Bet tau dabar gyvenimas rožėm klosis, Filipa. Gerai įsitaisei, ar ne?

– Ach, Julija, aš nenorėjau... Niekada nenorėjau...

– Nejaugi? Nepatikėsiu. Sakai, priešinaisi? Betgi tau trūksta pinigų. Atmink štai ką – jeigu kas nors nudės tetą Leti, įtarimas pirmiausia kris ant tavęs.

– Bet aš juk negaliu to padaryti. Būtų idiotiška nušauti ją dabar, kai... Jei palaukčiau...

– Vadinasi, tu žinai, kad Škotijoje merdėja kažkokia sena misis? Įdomu... Filipa, aš pradedu tikėti, kad tu iš tiesų knisi gilią šaknį.

– Aš nesigviešiu judviejų su Patriku pinigų.

– Tikrai, mieloji? Atleisk, bet negaliu patikėti.

Inspektorius Kredokas grįžta

Sunki inspektoriui Kredokui buvo naktinė kelionė namo. Kamavo sapnai – ne tiek sapnai, kiek košmarai. Lakstė jis niūriais senos kaip pasaulis pilies koridoriais, desperatiškai mėgindamas kažkur ištrūkti ar kažką laiku apsaugoti. Pagaliau susapnavo, kad prabudo, ir tarsi našta nusirito nuo pečių. Iš lėto prasivėrė jo kambario durys, pasirodė krauju pasruvęs Leticijos Bleklok veidas, ir ji su priekaištu paklausė: „Kodėl manęs neišgelbėjote? Juk galėjote, tereikėjo pasistengti..."

Šįsyk jis prabudo iš tikrųjų.

Inspektorius dėkojo Dievui, kad pagaliau atvyko į Milčesterį. Nudrožė tiesiai pas Raidesdeilą, atraportavo jam, o šis įdėmiai išklausė.

– Ką gi, nedaug pasistūmėjome į priekį, – tarė jis. – Tačiau tai tik patvirtina, ką jums sakė mis Bleklok. Pipas ir Ema... Hm, keista.

– Patrikas ir Julija Saimonsai kaip tik tokio amžiaus, sere. Jei pavyks išsiaiškinti, kad mis Bleklok nematė jų nuo vaikystės...

Tyliai sukikenęs Raidesdeilas atsakė:

– Mūsų pagalbininkė, mis Marpl, tai jau išsiaiškino. Mis Bleklok iš tikrųjų pirmą kartą po daugelio metų juos pamatė tik prieš du mėnesius.

– Tada, sere, tikriausiai...

– Viskas ne taip paprasta, Kredokai. Mes patikrinome, ir paaiškėjo, kad Patrikas su Julija atpuola. Patriko charakteristika iš jūrų laivyno patikima – jis apibūdintas labai gerai, išskyrus polinkį „nepaklusti". Mes susisiekėme su Kanais, ir pasipiktinusi misis Saimons pasakė, kad jos sūnus ir dukra dabar, žinoma, gyvena Čiping Kleghorne pas jos pusseserę Leticiją Bleklok. Štai kaip!

– O toji misis Saimons tikrai yra misis Saimons?

– Galiu pasakyti tik tiek, kad ji – misis Saimons jau labai seniai, – trumpai atsakė Raidesdeilas.

– Ką gi, aišku. Tiktai... labai jau jie tinka. Ir amžius toks pat. Ir mis Bleklok asmeniškai jų nepažįsta. Jei ieškome Pipo su Ema, tinkamesnių ir nerasim.

Policijos viršininkas susimąstęs linktelėjo, paskui pastūmė Kredokui popieriaus lapą.

– Čia šis tas, ką pavyko atkapstyti apie misis Isterbruk.

Inspektorius kilstelėjo antakius ir perskaitė.

– Labai įdomu, – tarė jis. – Puikiai apvyniojo aplink pirštą tą seną asilą, ar ne? Bet su šia byla tai, atrodo, nesusiję.

– Lyg ir ne.

– Bet štai vienas dalykėlis turi kai ką bendra su misis Heimes, – Kredokas vėl pakėlė antakius. – Reikėtų šnektelėti su ta ledi dar kartą.

– Manote, ši informacija gali kur nors vesti?

– Gali. Žinoma, netiesiogiai...

Akimirksnį kitą vyrai patylėjo.

– Kaip sekasi Flečeriui, sere?

– Darbuojasi iš peties. Gavęs mis Bleklok leidimą, kaip įprastai apieškojo namą, bet nieko ypatingo nerado. Aiškinasi, kas galėjo sutepti tas duris. Patikrino, kas lieka namuose tomis dienomis, kai užsienietė virėja turi išeiginę. Čia viskas pasirodė šiek tiek sudėtingiau, nei mes manėme, nes po pietų ji dažnai išeina pasivaikščioti. Paprastai nupėdina iki miestelio, kur „Mėlynojoje paukštėje" išgeria puodelį kavos. O mis Bleklok su mis Baner dažnai eina pasiskinti gervuogių. Taigi namai lieka tušti.

– Ir visada nerakintos durys?

– Anksčiau – taip. Dabar tikriausiai jau užrakina.

– Ir ką gi išsiaiškino Flečeris? Kas užsuka į namus, kai nėra šeimininkų?

– Praktiškai bet kas.

Raidesdeilas pažvelgė į popierių, gulintį prieš akis.

– Buvo mis Margatroid – patupdyti ant kiaušinių perekšlės (atrodo neįtikėtina, bet ji taip sako). Visa išraudusi ir daug kur painiojasi, bet Flečeris mano, jog tai veikiau temperamento, o ne kaltės požymis.

– Gali būti, – sutiko Kredokas. – Ji linkusi virpinti kinkas.

– Buvo užsukusi ir misis Svytenhem pasiimti arklienos, kurią mis Bleklok paliko jai virtuvėje, ant stalo. Mat tądien mis Bleklok automobiliu buvo nuvažiavusi į Milčesterį, kur visada nuperka misis Svytenhem mėsos. Jus tai įtikina?

Kredokas pagalvojo.

– O kodėl mis Bleklok nepaliko tos arklienos kaimynei grįždama iš Milčesterio? Juk pravažiavo pro jos namus?

– Nežinau, bet ji to nepadarė. Misis Svytenhem sako, jog mis Bleklok visada palieka arklieną virtuvėje ant stalo, kad ji, misis Svytenhem, galėtų ją pasiimti, kai Mici nėra namuose, nes kartais Mici būna tokia stačiokė.

– Ką gi, galai sueina. Kas toliau?

– Mis Hinčklif. Ji sakosi pastaruoju metu pas mis Bleklok nebuvusi, bet tai netiesa. Mici kurią čia dieną matė ją išeinančią pro šonines duris. Mis Bat, vietinė gyventoja, irgi. Vėliau mis Hinčklif prisipažino, kad gal ir užsuko, bet buvo užmiršusi. Nebeprisimena nė ko ten ėjo. Ko gero, tiesiog paplepėti.

– Keistoka.

– Matyt, taip jau ji įpratusi. Toliau – misis Isterbruk. Ji vedžiojo savo mieliausius šunelius ir užsuko paklausti, ar mis Bleklok nepaskolintų mezgimo raštų, bet šeimininkės nebuvo namie. Sako, truputį palaukė.

– Kurgi ne. Puiki proga pašniukštinėti aplinkui. Arba sutepti duris. O pulkininkas?

– Buvo atnešęs knygą apie Indiją. Esą mis Bleklok norėjo ją paskaityti.

– Nejaugi?

– Ji pati tvirtina, jog kaip įmanydama stengėsi išsisukti nuo šio malonumo, bet veltui.

– Taip, tai tiesa, – atsidūsėjo Kredokas. – Jeigu kažkas nusprendė paskolinti jums knygą, niekur nuo to nepabėgsite!

– Ar buvo užsukęs Edmundas Svytenhemas, mes nežinome. Labai jau neaiškus tipas. Sakė, jog kartais, siunčiamas motinos, užsukdavo, bet pastaruoju metu lyg ir nebuvo.

– Visa tai labai jau nepatikima.

– Taip.

Šyptelėjęs Raidesdeilas pridūrė:

– Mis Marpl irgi nesėdėjo rankų sudėjusi. Flečeris pranešė, kad iš ryto ji gėrė kavą „Mėlynojoje paukštėje“. Buvo

pakviesta taurės chereso į Boldersą ir puodelio arbatos į Mažąjį Pedoksą. Gėrėjosi misis Svytenhem sodu ir buvo užsukusi pas pulkininką Isterbruką pažiūrėti Indijos keistenybių.

– Vadinasi, ji tikriausiai galėtų mums pasakyti, ar tas pulkininkas Isterbrukas tikras, ar apsišaukėlis.

– Jei apsišaukėlis, iš karto suprastų. Atrodo, kad dėl jo viskas aišku. Nors ne pro šalį būtų susisiekti su Tolimųjų Rytų pareigūnais ir patikrinti.

– O kol kas... – Kredokas nutilo. – Kaip manote, ar mis Bleklok sutiks išvažiuoti?

– Iš Čiping Kleghorno?

– Taip. Galbūt pasiimti savo ištikimąją Bani ir išvykti nežinoma kryptimi. Kodėl negalėtų apsistoti Škotijoje, pas Belą Godler? Gan ramus užkampis.

– Apsigyventi pas Belą ir laukti, kol ši atiduos Dievui dūšią? Nemanau, kad ji tai padarys. Toks pasiūlymas nepatiktų jokiai harmoningos prigimties moteriai.

– Bet jei tai gyvybės ar mirties klausimas...

– Baikit, Kredokai, juk ne taip lengva, kaip jūs manote, ką nors nudėti.

– Nejaugi, sere?

– Na... tam tikra prasme, sutinku – tai nesudėtinga. Būdų netrūksta. Herbicidai. Smūgis per galvą, kai ji uždarinėja vištidės duris. Iš už gyvatvorės paleista kulka. Labai paprasta. Bet kaip nužudyti ir neužsitraukti įtarimo – štai kur šuo pakastas. O jie visi jau tikriausiai suprato, kad yra stebimi. Pirminis rūpestingai sukurptas planas žlugo. Nežinomas žudikas turi sumanyti kažką kita.

– Žinau, sere. Bet dar yra ir laiko klausimas. Misis Godler merdėja ir gali užgesti bet kurią minutę. Vadinasi, žudikas negali laukti.

– Teisingai.

– Ir dar, sere. Jis... ar ji... tikriausiai žino, kad mes tikriname visus.

– O tai užtrunka, – atsidusęs tarė Raidesdeilas. – Reikia susisiekti su Rytais, su Indija. Taip, ilgas ir varginantis darbas.

– Štai jums dar viena priežastis skubėti. Esu įsitikinęs, sere, kad pavojus – realus. Ant plauko pakibo didžiuliai pinigai. Jei Bela Godler mirs...

Jis nutilo, nes įėjo konsteblis.

– Iš Čiping Kleghorno skambina konsteblis Legas, sere.

– Sujunkite.

Inspektorius Kredokas pažvelgė į policijos viršininką – šio veidas tapo griežtas ir bejausmis.

– Puiku, – sugriaudėjo Raidesdeilas. – Inspektorius Kredokas važiuoja dabar pat.

Jis padėjo ragelį.

– Nejaugi?... – Kredokas neužbaigė klausimo.

Raidesdeilas papurtė galvą.

– Ne, – atsakė jis. – Tai Dora Baner. Norėjo išgerti aspirino ir tikriausiai paėmė buteliuką, stovėjusį prie Leticijos Bleklok lovos. Jame buvo likusios vos kelios tabletės. Ji dvi išgėrė, vieną paliko. Ją radęs gydytojas nusiuntė ekspertizei. Jis tvirtina, kad tai tikrai ne aspirinas.

– Ji mirė?

– Taip, šįryt rado negyvą lovoje. Gydytojas sako, kad mirė miegodama. Nors mis Baner buvo prastos sveikatos, jis nemano, kad tai natūrali mirtis. Įtaria nunuodijimą. Skrodimas bus atliktas šiandien vakare.

– Aspirino tabletės prie Leticijos Bleklok lovos... Gudriau ir nesugalvosi. Patrikas pasakojo, kad mis Bleklok išmetė nugertą chereso butelį ir liepė atidaryti naują. Bet kažin ar ji būtų taip pasielgusi su atidarytu aspirino buteliuku. Kas pastarąsias dvi dienas lankėsi jos namuose? Tos tabletės negalėjo ten gulėti nuo seno.

Raidesdeilas pažvelgė į jį.

– Vakar ten buvo daug žmonių, – atsakė jis. – Šventė mis Baner gimtadienį. Bet kuris iš jų galėjo tylutėliai užlipti į antrą aukštą ir pakeisti vaistus. Tai bet kuriuo metu galėjo padaryti ir kas nors iš namiškių.

Albumas

Stovėdama prie vikariato vartų, šiltai apsitūlojusi mis Marpl paėmė iš Bančos rankų raštelį.

– Pasakykite mis Bleklok, – tarė Banča, – kad Julijonas labai apgailestauja, jog negali atvykti pats. Lok Hamlete merdėja vienas parapijietis. Jei mis Bleklok vis dėlto norėtų su juo susitikti, prižadėjo užsukti po pietų. Čia surašyta, kaip pasiruošti laidotuvėms. Jei apklausa vyks antradienį, jis siūlo laidoti trečiadienį. Vargšelė Bani. Kažkodėl buvo galima tikėtis, kad ji išgers užnuodytą aspiriną, skirtą kažkam kitam. Likit sveika, mieloji. Tikiuosi, nebus sunku grįžti pėsčiomis. O aš turiu iš karto vežti į ligoninę tą vaiką.

Mis Marpl patikino, kad grįžti jai nebūsią sunku, ir Banča nuskubėjo.

Lūkuriuodama mis Bleklok, mis Marpl dairėsi po svetainę ir svarstė, ką Dora Baner tą rytą turėjo galvoje, kai „Mėlynojoje paukštėje" sakė mananti, jog tai Patrikas „prikišo nagus prie tos lempos svetainėje, kad užgestų šviesa". Prie kokios lempos? Ir kaip jis „prikišo" tuos nagus?

Mis Marpl nusprendė, kad tikriausiai ji norėjo pasakyti apie mažąją lempą prie arkos. Ji kažką kalbėjo apie piemenį ir piemenaitę, o ši grakšti Drezdeno porceliano lempa kaip tik ir vaizdavo piemenėlį mėlynu apsiaustu ir rausvomis kelnaitėmis. Rankose jis laikė žvakidę, kuri vėliau buvo pritaikyta elektros lemputei. Lempos gaubtas iš vaškinio popieriaus buvo kiek per didelis, taigi kone uždengė statulėlę. Ką dar kalbėjo Dora Baner? „Mat gerai prisimenu, kad tai buvo piemenaitė. O kitą dieną..." Betgi dabar tai piemuo!

Mis Marpl prisiminė, jog kai ji su Banča atėjo arbatos, Dora Baner užsiminė, kad tokių lempų yra dvi. Žinoma – piemuo ir piemenaitė. Užpuolimo dieną ant stalo stovėjo piemenaitė, o kitą rytą – jau kita lempa, ta pati, kuri stovi ir

dabar, – piemuo. Naktį lempos buvo sukeistos. Ir Dora Baner turėjo pagrindo manyti (o gal tik spėjo), kad tai padarė Patrikas.

Bet kodėl? Todėl, kad patikrinus anksčiau stovėjusią lempą paaiškėtų, kaip Patrikas išjungė šviesą. O vis dėlto, kaip jis tai padarė? Mis Marpl atidžiai apžiūrėjo priešais stovinčią lempą. Per visą stalą, lig pat rozetės, tysojo laidas. Per vidurį – mažas kriaušės formos jungiklis. Visa tai mis Marpl nesuteikė jokios informacijos, nes apie elektrą ji mažai tenutuokė.

„O kurgi piemenaitė?“ – pagalvojo ji. Gal sandėliuke, o gal ją išmetė arba... Kur Dora Baner užklupo Patriką su plunksna ir indeliu alyvos? Krūmuose? Mis Marpl nutarė visa tai papasakoti inspektoriui Kredokui.

Mis Bleklok iš karto padarė išvadą, kad tas skelbimas laikraštyje – tai jos sūnėno darbas. O mis Marpl buvo įsitikinusi, jog nuojauta dažnai pasitvirtina. Juk jeigu gerai pažįsti žmogų, žinai, kas jam gali šauti į galvą...

Patrikas Saimonsas...

Gražus jaunuolis. Patrauklus.Toks, kuris patinka moterims – ir jaunoms, ir vyresnėms. Galbūt kaip tik už tokio vyro ir ištekėjo Rendelo Godlerio sesuo. Ar galėtų Patrikas Saimonsas būti „Pipas“? Bet jis karo metais tarnavo laivyne. Policija galėtų greitai tai išsiaiškinti.

Tik... Kartais žmonės sugeba taip stulbinamai persikūnyti. Tereikia drąsos, ir galėsi sprukti su riebiu kąsniu...

Atsidarė durys ir įėjo mis Bleklok. Mis Marpl pasirodė, kad ji gerokai susenusi. Gyvenimo džiaugsmas ir jėgos ją buvo apleidusios.

– Dovanokite, kad jus trukdau, – tarė mis Marpl. – Bet pastorius turi merdėjantį parapijietį, o Bančai reikėjo skubiai nuvežti į ligoninę susirgusį vaiką. Pastorius parašė jums laiškelį.

Ji ištiesė sulankstytą popieriaus lapelį, o mis Bleklok paėmė ir išskleidė jį.

– Sėskitės, mis Marpl, – pakvietė ji. – Labai malonu, kad atnešėte.

Mis Bleklok perskaitė laiškelį.

– Pastorius – tikrai supratingas žmogus, – ramiai tarė ji. – Nepuola beprasmiškai guosti... Pasakykite jam, kad jo pasiūlymai man patiko. Jos... mėgstamiausia giesmė buvo „Vesk, geroji šviesa“.

Staiga jai užgniaužė gerklę.

Mis Marpl švelniai tarė:

– Aš čia visai svetima, bet labai jus užjaučiu.

Ir staiga Leticija Bleklok pratrūko nesuvaldomai raudoti. Prasiveržęs sielvartas buvo kupinas kažkokio beviltiškumo. Mis Marpl sėdėjo nejudėdama.

Pagaliau mis Bleklok atsitiesė. Jos veidas buvo ištinęs nuo ašarų.

– Atleiskite, – tarė ji. – Nesuprantu, kas man pasidarė... Nesusivaldžiau. Ji... ji buvo vienintelė grandis, siejusi mane su praeitimi. Vienintelė, kuri... prisiminė. Dabar likau visiškai viena.

– Žinau, ką jūs išgyvenate, – atsakė mis Marpl. – Kai iškeliauja paskutinis, kuris prisimena, žmogus lieka vienišas. Aš turiu sūnėnų, dukterėčių ir gerų draugų... Bet nebėra tų, kurie pažinojo mane jauną – nė vieno iš anų senų laikų. Aš jau seniai viena kaip pirštas.

Moterys kelias minutes sėdėjo tylėdamos.

– Jūs puikiai mane supratote, – tarė Leticija Bleklok. Paskui atsistojo ir priėjo prie rašomojo stalo. – Reikia parašyti kelis žodžius pastoriui.

Ji gan negrabiai paėmė plunksnakotį ir ėmė lėtai vedžioti raides.

– Artritas, – paaiškino. – Kartais apskritai negaliu parašyti nė žodžio.

Ji užklijavo voką, užrašė adresą.

– Būčiau dėkinga, jei nuneštumėte.

Išgirdusi prieškambaryje vyrišką balsą, skubiai tarė:

– Tai inspektorius Kredokas.

Mis Bleklok prišoko prie veidrodžio, kuris kabėjo virš židinio, ir pasipudravo.

Įėjo paniuręs Kredokas. Piktai dėbtelėjo į mis Marpl.

– O, – tarė jis. – Tai štai kur jūs.

Mis Bleklok atsigręžė nuo židinio.

– Mis Marpl atnešė pastoriaus laiškelį.

– Išeinu, tuoj pat išeinu, – skubiai ištarė mis Marpl. – Tik neleiskite man jūsų kaip nors sutrukdyti.

– Ar buvote čia vakar arbatėlės?

– Ne... nebuvau, – piktokai atkirto mis Marpl. – Banča nuvežė mane pas tokius draugus.

– Vadinasi, jūs nieko negalite man pasakyti.

Kredokas ryžtingai atlapojo duris, ir mis Marpl kiek sutrikusi išsprūdino.

– Ach, jau tos senutės! Visur kiša savo trigrašį, – pareiškė Kredokas.

– O man atrodo, jūs pasielgėte su ja neteisingai, – tarė mis Bleklok. – Ji tikrai atėjo su rašteliu nuo pastoriaus.

– Dėl to nesiginčiju.

– Nemanau, kad norėjo tuščiai pašniukštinėti.

– Gal jūs ir teisi, mis Bleklok, bet mano diagnozė – ūmus smalsumo priepuolis...

– Ji nekalta kaip Dievo karvytė, – gynė mis Bleklok.

„Kad jūs žinotumėte... – niūriai pagalvojo inspektorius. – Veikiau pavojinga kaip barškuolė." Tačiau jis neketino niekam atskleisti savo minčių. Dabar, kai jau gerai žinojo, kad kažkur netoliese yra žudikas, reikėjo prilaikyti liežuvį. Juk nesinori, kad kita auka būtų mis Marpl.

Kažkur yra žudikas... Bet kur?

– Negaišiu laiko, reikšdamas užuojautą, mis Bleklok, – tarė Kredokas. – Tiesą sakant, mane graužia sąžinė dėl mis Baner mirties. Galima buvo jos išvengti.

– Ir ką jūs galėjote padaryti?

– Ką gi, tai išties nebūtų buvę lengva. Bet dabar reikia skubėti. Kas čia darbuojasi, mis Bleklok? Kas du kartus šovė į jus ir, jei nesuskubsime, veikiai paleis dar vieną kulką?

Leticija Bleklok suvirpėjo.

– Nežinau, inspektoriau... Aš nieko nežinau!

– Buvau pas misis Godler. Padėjo, kuo galėjo. Nors nedaug ką turėjo papasakoti. Jūsų mirtis būtų naudinga vos keletui žmonių. Pirmiausia Pipui ir Emai. Kaip tik tokio amžiaus yra Patrikas ir Julija Saimonsai, bet jų kilmė, atrodo, pakankamai aiški. Bet kuriuo atveju negalima sutelkti dėmesį tik į šiuos du. Sakykite, mis Bleklok, ar pažintumėte Sonią Godler, jei pamatytumėte ją dabar?

– Ar pažinčiau Sonią? O taip, žinoma... – staiga ji užsikirto. – Nors ne... – lėtai ištarė. – Kažin ar pažinčiau. Praėjo tiek laiko. Trisdešimt metų... Juk ji jau senutė.

– Kokią jūs ją prisimenate?

– Sonią? – mis Bleklok kiek pagalvojo. – Tokia smulkutė, tamsiaplaukė...

– Gal turėjo kokių nors ypatingų požymių? Ar išsiskyrė savo elgesiu?

– Ne... atrodo, ne. Buvo linksma... labai linksma.

– Šiandien ji gali jau nebebūti tokia linksma, – tarė inspektorius. – Gal turite jos nuotrauką?

– Sonios? Tuoj pažiūrėsiu... Kažin ar bus ryški. Keletą senų nuotraukų išsaugojau... kažkur buvo albumas. Manau, kad viena jos nuotrauka tikrai turi būti.

– Aha. Galėčiau pažiūrėti?

– Taip, žinoma. Bet kur aš padėjau tą albumą?

– Sakykit, mis Bleklok, ar jums neatrodo, kad misis Svytenhem galėtų būti Sonia Godler?

– Misis Svytenhem? – mis Bleklok apstulbusi pažvelgė į jį. – Bet jos vyras buvo vyriausybės tarnautojas... Iš pradžių, atrodo, Indijoje, o paskui – Honkonge.

– Tai tik ji taip pasakojo. Betgi pati jūs nieko nežinote, ar ne?

– Ne, – lėtai nutęsė mis Bleklok. – Dabar jau net nežinau... Bet misis Svytenhem? Oi, koks absurdas!

– Ar Sonia Godler kada nors vaidino? Kad ir mėgėjiškuose spektakliuose?

– O taip. Ir jai gerai sekėsi.

– Tad štai! Ir dar. Misis Svytenhem nešioja peruką. Bent jau taip sako misis Harmon, – pasitaisė inspektorius.

– Taip... taip, gal ir perukas. Tos mažos žilos garbanėlės... Bet vis tiek neįtikėtina. Ji tikrai labai maloni, o kartais ir šauniai pajuokauja.

– Dar yra mis Hinčklif ir mis Margatroid. Ar kuri nors iš jų galėtų būti Sonia Godler?

– Mis Hinčklif per aukšta. Kaip vyras.

– O mis Margatroid?

– Kur ten... Esu įsitikinusi, kad mis Margatroid – ne Sonia.

– Jūs prastai matote, ar ne, mis Bleklok?

– Taip, aš trumparėgė. Jūs tai norėjote sužinoti?

– Taip. Vis dėlto norėčiau pamatyti tą Sonios Godler nuotrauką, net jeigu ji daryta seniai ir yra prastos kokybės. Žinote, mes mokame įžvelgti panašumą, kurio nepastebėtų jokia nepatyrusi akis.

– Pasistengsiu surasti.

– Dabar?

– Kaip? Norite tučtuojau?

– Gerai būtų.

– Ką gi... Tuoj prisiminsiu. Kai tvarkėme knygas, mačiau tą albumą spintoje. Julija man padėjo. Prisimenu, kaip ji juokėsi iš to meto madų... Knygas mes sudėjome ant lentynos, svetainėje. O kur nukišom albumus ir meno žurnalų komplektus? Kokia prasta mano atmintis! Gal Julija žinos? Šiandien ji kaip tik namuose.

– Aš ją surasiu.

Inspektorius išėjo ieškoti Julijos. Tačiau jos nebuvo nė viename iš pirmo aukšto kambarių. Paklausta, kur mis Saimons, Mici atšovė, kad tai ne jos reikalas.

– Aš! Aš tūnau šioje virtuvėje ir tik žiūriu, kaip pagaminti pietus. Valgau tik tai, ką išsiverdu pati. Ir nieko daugiau, girdite?

Inspektorius prie laiptų šūktelėjo: „Mis Saimons!“ ir, nesulaukęs atsako, ėmė lipti į viršų. Pasisukęs laiptų aikštelėje, jis netikėtai susidūrė su Julija. Ji buvo ką tik išnirusi pro duris, už kurių matėsi maži spiraliniai laipteliai.

– Buvau palėpėje, – pasisakė ji. – Kas atsitiko?

Inspektorius Kredokas paaiškino.

– Tie seni nuotraukų albumai? Taip, puikiausiai juos prisimenu. Atrodo, sudėjome į didžiąją spintą darbo kambary. Tuoj paieškosiu.

Ji nubėgo laiptais žemyn ir pastūmė darbo kambario duris. Prie lango stovėjo didelė spinta. Julija atidarė ją – viduje buvo masė įvairiausių daiktų.

– Šlamštas, – tarė ji. – Visa tai šlamštas. Bet seni žmonės niekada nieko neišmeta.

Inspektorius priklaupė ir paėmė iš apatinės lentynos du senus albumus.

– Šitie?

– Taip.

Į kambarį įėjusi mis Bleklok prisigretino prie jų.

– O, tai štai kur aš juos padėjau. Niekaip negalėjau prisiminti.

Kredokas pasidėjo albumus ant stalo ir ėmė vartyti.

Moterys su didžiulėmis lyg vežimo ratas skrybėlėmis, vilkinčios lig pat žemės krintančias sukneles, su kuriomis be-

veik neįmanoma vaikščioti. Po nuotraukomis buvo tvarkingai užklijuoti spausdinti užrašai, tačiau dabar jau seni ir išblukę.

– Tikriausiai čia, – tarė mis Bleklok. – O gal antrame... arba trečiame puslapyje. Kitame albume sudėtos nuotraukos, darytos jau po to, kai Sonia ištekėjo ir išvažiavo.

Ji pervertė puslapį.

– Turi būti čia, – staiga ji nutilo, lyg trenkta žaibo.

Tame puslapyje bolavo kelios tuščios vietos. Kredokas pasilenkė ir iššifravo nusitrynusius užrašus: „Sonia... aš... R. G." Kiek tolėliau: „Sonia ir Bela paplūdimy". Priešingame puslapyje: „Iškyla Skaine". Atvertus dar vieną puslapį: „Šarlotė, aš, Sonia, R. G."

Kredokas atsistojo. Ties jo lūpomis įsirėžė raukšlės.

– Kažkas išplėšė šias nuotraukas... Ir, sakyčiau, visai neseniai.

– Tądien, kai vartėme albumą, nebuvo jokių tuščių vietų. Kur jos, Julija?

– Aš nežiūrėjau labai atidžiai – atkreipiau dėmesį tik į kai kurias sukneles. Bet... jūs teisi, teta Leti, tuščių vietų tikrai nebuvo.

Kredokas dar labiau apsiniaukė.

– Kažkas išėmė iš albumo visas Sonios Godler nuotraukas, – tarė jis.

Laiškai

I

– Atleiskite, kad vėl jus trukdau, misis Heimes.
– Nieko tokio, – šaltai atsakė Filipa.
– Gal galėtume užeiti į šį kambarį?
– Į darbo kabinetą? Kaip jums patinka, inspektoriau. Tik ten labai šalta. Nėra židinio.
– Nesvarbu. Ilgai nebūsim. Užtat čia niekas mūsų negirdės.
– Argi tai svarbu?
– Man tai ne, misis Heimes. Bet jums gali būti svarbu.
– Ką jūs turite galvoje?
– Kiek prisimenu, pasakojote, misis Heimes, kad jūsų vyras žuvo kariaudamas Italijoje?
– Na, ir kas?
– Ar ne paprasčiau būtų buvę pasakyti tiesą, kad jis – dezertyras?
Kredokas pamatė, kaip ji išbalo, kaip nevalingai sugniaužė kumščius.
– Vadinasi, jūs viską atknisote? – su kartėliu paklausė ji.
– Vykdydami apklausą, mes tikimės, kad žmonės papasakos apie save tiesą, – trumpai atsakė jis.
Ji patylėjo. Paskui pratarė:
– Na, tai ką?
– Ką reiškia tas jūsų „Na, tai ką?“, misis Heimes?
– Norėjau paklausti, ką jūs dabar darysite? Visiems išpasakosite? Argi tai būtina... ar teisinga, ar žmogiška?
– Nejaugi niekas dar nežino?
– Čia – niekas. Nežino net Haris... – jos balsas pasikeitė. – Mano sūnus. Ir nenoriu, kad sužinotų. Niekada gyvenime.

– Tada norėčiau jus perspėti, kad labai rizikuojate, misis Heimes. Kai berniukas bus tokio amžiaus, kad sugebės suprasti, būtinai pasakykite jam tiesą. Jei kada nors išsiaiškins pats, tai neišeis jam į gera. Jeigu ir toliau penėsite jį pasakomis apie didvyriškai žuvusį jo tėvą...

– Aš šito nedarau. Nesu tokia jau melagė... Paprasčiausiai nekalbu apie tai. Jo tėtis... žuvo kare. Pagaliau argi tai svarbu... mums.

– Bet jūsų vyras gyvas?

– Galbūt. Iš kur man žinoti?

– Kada paskutinį kartą jį matėte, misis Heimes?

– Nemačiau jau daug metų, – iškart atsakė Filipa.

– Nejaugi? O gal, pavyzdžiui, matėte jį maždaug prieš dvi savaites?

– Ką jūs čia paistote?

– Aš niekada netikėjau, kad čia, pavėsinėje, jūs susitikote su Rudžiu Šercu. O štai Mici pasakojimas buvo itin įtikinamas. Spėju, misis Heimes, kad tas žmogus, dėl kurio aną rytą anksčiau grįžote iš darbo, ir buvo jūsų vyras.

– Aš su niekuo nesusitikinėjau pavėsinėje.

– Gal jam labai reikėjo pinigų, ir jūs šiek tiek davėte?

– Sakau jums, seniai jo nemačiau ir su niekuo nesusitikinėjau pavėsinėje.

– Dezertyrai dažnai atsiduria beviltiškoje padėtyje. Kad išsikapanotų, plėšikauja, užpuldinėja žmones. Ir jie dažnai turi užsienietiškus revolverius, kuriuos būna atsivežę iš svečių šalių.

– Aš nežinau, kur mano vyras. Nemačiau jo daugybę metų.

– Tai jūsų paskutinis žodis, misis Heimes?

– Daugiau neturiu ką pridurti.

II

Po pokalbio su Filipa Heimes Kredokas jautėsi sugniuždytas ir nesitvėrė pykčiu. „Užsispyrusi kaip ožka“, – pagalvojo jis. Inspektorius neabejojo, kad Filipa meluoja, bet neįstengė atremti jos kietakaktiško išsisukinėjimo. O, kad jis bent kiek daugiau žinotų apie buvusį kapitoną Heimesą! Turėjo su-

rinkęs vos vieną kitą faktą. Kariuomenėje parašyta kapitono charakteristika buvo prasta, bet tai dar neliudijo, kad Heimesas gali pasukti nusikaltimų keliu.

Šiaip ar taip, sutepti tų durų jis tikrai negalėjo. Tai padarė kažkas iš namiškių ar kažkas, kam jos lengvai prieinamos.

Kredokas stovėjo ir žvelgė į laiptus, kai staiga jam šovė mintis: o ką Julija veikė palėpėje? Juk palėpė – tikrai ne ta vieta, kur patiktų apsilankyti išlepintai panelei.

Kuo ji ten užsiiminėjo?

Jis mikliai nuskriejo laiptais į pirmą aukštą. Ten nebuvo nė gyvos dvasios. Atidarė duris, pro kurias tąsyk išėjo Julija, ir siaurais laipteliais užlipo į pastogę.

Čia riogsojo skrynios, seni lagaminai, sulaužyti baldai, mėtėsi kėdė be vienos kojos, sudaužyta porcelianinė lempa, keletas seno pietų servizo indų.

Jis pasuko prie skrynių ir atvertė vienos dangtį.

Drabužiai. Senamadiški, gan gerai išsilaikę moteriški drabužiai. Tikriausiai mis Bleklok ar jos mirusios sesers.

Atidarė kitą skrynią.

Užuolaidos.

Perėjo prie mažo lagaminėlio. Jame buvo sukrauti įvairūs popieriai ir laiškai. Labai seni, pageltę nuo laiko laiškai.

Ant lagaminėlio Kredokas pastebėjo inicialus Š. L. B. Tikriausiai tai Leticijos sesers Šarlotės lagaminas. Išlankstė vieną laišką. Jis prasidėjo žodžiais:

Mieloji Šarlote,

Vakar Bela jautėsi pakankamai gerai, kad galėtų leistis į iškylą. R. G. irgi pasiėmė išeiginę. „Asvogelio" akcijos puikiai perkamos, R. G. devintame danguje. Didžiausią paklausą turi lengvatinės.

Toliau jis neskaitė, tik pažiūrėjo, kas pasirašė:

Tave mylinti sesuo Leticija

Kredokas paėmė kitą laišką.

Miela Šarlote,

Kaip norėčiau, kad tu bent kartais susitiktum su žmonėmis. Juk nėra taip blogai, kaip tau atrodo. Žmonės tikrai į tokius dalykus nekreipia dėmesio. Ne tokia jau didelė ta tavo negalia.

Jis linktelėjo galvą. Prisiminė, kaip Bela Godler sakė, jog Šarlotė Bleklok turėjusi kažkokią negalią. Leticijai teko mesti darbą ir prižiūrėti seserį. Visi šie laiškai dvelkė rūpesčiu

ir meile Šarlotei. Leticija rašė seseriai ilgiausius laiškus, iki smulkmenų pasakodama viską, kas galėtų sudominti ligonę. Ir Šarlotė juos išsaugojo. Viename kitame voke buvo ir senų nuotraukų.

Ūmai Kredoką užliejo džiugi nuojauta. Gal čia jis ras už ko užsikabinti? Juk šiuose laiškuose aprašyta daug dalykų, kuriuos Leticija Bleklok seniai užmiršusi. Tai tarsi detalus praeities paveikslas, ir kažkur jame gali slypėti raktas, padėsiantis išaiškinti nežinomą žudiką. Ir nuotraukos. Juk čia gali būti užsilikusi ir Sonios Godler nuotrauka, apie kurią galbūt nieko nežino tas, kas išplėšė nuotraukas iš albumo.

Inspektorius Kredokas rūpestingai sudėjo laiškus, uždarė lagaminą ir ėmė lipti laiptais žemyn.

Apačioje, laiptų aikštelėje, į jį apstulbusi žvelgė Leticija Bleklok.

– Tai jūs buvote palėpėje? Aš girdėjau žingsnius. Nesuprantu, kas...

– Mis Bleklok, aš radau ten keletą jūsų laiškų, prieš daugelį metų rašytų seseriai Šarlotei. Gal leisite paimti? Norėčiau perskaityti.

Pagauta pykčio ji net išraudo.

– Kam jums to reikia? Kodėl? Ką ten gero rasite?

– Jie gali atskleisti man, kokia buvo Sonia Godler, šį tą pasakyti apie jos charakterį... Ten gali būti tam tikrų užuominų ar incidentų aprašymų, kurie gali mums praversti.

– Tai asmeniniai laiškai, inspektoriau.

– Žinau.

– Koks skirtumas, ką aš pasakysiu – vis tiek juos paimsite... Tikriausiai turite tam įgaliojimus arba galite lengvai juos gauti. Taigi imkite, imkite! Bet apie Sonią ten beveik nieko nėra. Kai pradėjau dirbti pas Rendelą Godlerį, vos po metų ar dvejų ji ištekėjo ir išvyko.

– O gal ką nors rasiu, – atkakliai pakartojo Kredokas. Paskui pridūrė: – Reikia viską išbandyti. Patikėkite – pavojus realus.

Kramtydama lūpas, ji atsakė:

– Žinau. Bani mirė, nes išgėrė aspirino, kuris buvo skirtas man. Taip gali ateiti eilė Patrikui, Julijai, Filipai ar Mici – jauniems žmonėms, kuriems dar visas gyvenimas prieš akis. Kažkam, kas išgers man pripiltą taurę vyno ar suvalgys

man atsiųstą šokoladą. O! Imkite tuos laiškus, neškitės. Bet paskui sudeginkite. Jie niekam nieko nereiškia – tik man ir Šarlotei. Viskas baigta... praėjo... liko praeity. To jau niekas nebeprisimena.

Jos ranka nejučia kilstelėjo prie dirbtinių perlų vėrinio ant kaklo. Kredokui pasirodė, kad jis visiškai netinka prie jos tvido švarkelio ir sijono.

– Imkite tuos laiškus... – pakartojo mis Bleklok.

III

Kitą dieną, po pietų, inspektorius užsuko į vikariatą. Diena buvo apniukusi, vėjuota.

Mis Marpl, prisistūmusi krėslą prie židinio, mezgė. Banča keturpėsčia ropojo ant grindų – pasitiesusi medžiagą kirpo kažkokį drabužį.

Ji atsisėdo, nubraukė nuo akių plaukų sruogą ir klausiamai pažvelgė į Kredoką.

– Nežinau, ar galiu jumis pasitikėti, – tarė inspektorius, kreipdamasis į mis Marpl, – bet norėčiau, kad žvilgtelėtumėte į šį laišką.

Ir jis paaiškino, ką radęs palėpėje.

– Tai labai jaudinantys laiškai, – tęsė Kredokas. – Mis Bleklok kaip įmanydama stengėsi paįvairinti sesers gyvenimą ir saugoti jos sveikatą. Kažkur fone iškyla aiškus senojo tėvo, daktaro Blekloko, paveikslas. Tikras kietakaktis mulas, nė per žingsnį neišklystantis iš savo įprasto kelio ir įsitikinęs, jog viskas, ką jis galvoja ar sako, yra teisinga. Turbūt per savo užsispyrimą pražudęs tūkstančius ligonių. Toks nepakęs nei naujų idėjų, nei metodų.

– Kažin ar reikėtų jį dėl to kaltinti, – suabejojo mis Marpl. – Man visada atrodė, kad jauni gydytojai pernelyg veržiasi eksperimentuoti. Išrauna mums visus dantis, prirašo kalnus keisčiausių vaistų, išpjausto po gabaliuką vidaus organus ir pagaliau pareiškia, kad viskas – daugiau nieko nebegali padaryti. Man jau geriau įprastiniai vaistai dideliuose tamsaus stiklo buteliukuose. Juos bent jau visada galima išpilti į kriauklę.

Ji paėmė Kredoko ištiestą laišką.

– Norėčiau, kad jį perskaitytumėte, – tarė jis, – nes manau, jog jūs šią kartą suprantate geriau nei aš. Juk aš nė nenutuokiu, kaip veikė tų žmonių protai.

Mis Marpl išlankstė trapų popieriaus lapelį.

Mieloji Šarlote,

Dvi dienas nerašiau, nes mūsų namuose – siaubingos naujienos. Rendelo sesuo Sonia (prisimeni ją? Anądien buvo užsukusi pas tave, kad pavėžintų automobiliu. Kaip aš noriu, kad tu daugiau išeitum iš namų!) pareiškė ištekanti už tokio Dmitrijaus Stemfordžio. Mačiau jį tik kartą. Gražus kaip Apolonas – sakyčiau, tokiais pasitikėti pavojinga. R. G. griežia dantį ant jo – sako, sukčius, aferistas. O Bela, telaimina ją Dievas, tik šypsosi ir voliojasi ant sofos. Sonia, nors atrodo tokia beaistrė, iš tikrųjų ugninga moteris. Pjaunasi su R. G. kaip šuo su kate. Vakar jau buvau išsigandusi, kad nusmeigs jį!

Padariau viską, ką galėjau. Kalbėjausi su Sonia, su R. G., raminau juos, bet vos tik jie sueina – ir vėl tas pats! Tu net neįsivaizduoji, kaip aš pavargau. R. G. pasiklausinėjo, ir iš tikrųjų atrodo, kad tas Stemfordis – labai jau nepageidautinas tipas.

Šiuo metu verslas gerokai apleistas. Biure visą vežimą traukiu aš viena, nors gal taip ir geriau, nes R. G. suteikė daugiau laisvės. Vakar jis man pasakė: „Ačiū Dievui, kad pasaulyje yra bent vienas sveiko proto žmogus. Juk tu, Bleki, tikrai nepamiltum sukčiaus, ar ne?" Atsakiau, kad vargu ar aš apskritai ką nors įsimylėsiu. R. G. pasiūlė: „Tada imkimės keleto naujų reikaliukų mieste." Kartais jis, šelmis, mėgsta pūsti prieš vėją. „Juk tu pasiryžusi išlaikyti mane šiame siaurame, tiesiame kelyje, Bleki?" – paklausė jis kurią dieną. O taip, žinoma! Nesuprantu, kaip žmonės neįžvelgia to, kas nesąžininga. Bet R. G. būtent toks ir yra. Žino vien tai, ką draudžia įstatymas.

Bela iš to tik juokiasi. Ji mano, kad visa ta sumaištis dėl Sonios vedybų perdėta. „Sonia pakankamai turtinga, – sako ji. – Kodėl negali ištekėti už šio žmogaus, jei taip nori?" Aš pasakiau, kad tai gali būti siaubinga klaida, o ji atkirto: „Kokia čia klaida ištekėti už mylimo vyro, net jeigu paskui ir gailėsies!" Ir pridūrė: „Manau, Sonia nenori nutraukti ryšių su Rendelu dėl pinigų. Ji dievina pinigus."

Tai tiek žinių. Kaip laikosi tėvas? Neprašysiu perduoti jam linkėjimų, bet daryk kaip išmanai. Ar tave kas nors aplanko? Nesijausk tokia jau beviltiška ligonė, mieloji.

Sonia siunčia tau linkėjimus. Ji ką tik įėjo į kambarį ir dabar gniaužo kumščius kaip įsiutusi katė. Tikriausiai vėl susivaidijo su R. G. O, Sonia gali išvesti iš kantrybės, kai įsmeigia į tave savo ledinį žvilgsnį.

Myliu tave, mieloji, bučiuoju. Gydymas jodu gali labai padėti. Klausinėjausi apie tai, ir, sako, duoda gerų rezultatų.

Tave mylinti sesuo Leticija

Mis Marpl sulankstė laišką ir grąžino Kredokui. Ji atrodė susimąsčiusi.

– Ir ką apie ją manote? – paklausė inspektorius. – Koks susidarė įspūdis?

– Apie Sonią? Žinote, ne taip lengva spręsti apie žmogų iš kažkieno kito žodžių... Manau, ji ryžtinga, atkakli. Nori pasiimti iš gyvenimo tai, kas geriausia...

– „Ir gniaužo kumščius kaip įsiutusi katė“, – sumurmėjo Kredokas. – Žinote, man tai primena...

Jis susiraukė.

– Reikėtų pasiklausinėti... – pusbalsiu ištarė mis Marpl.

– Kad bent būtų naudos iš tų klausinėjimų, – atsakė Kredokas.

– O ar tas laiškas jums neprimena ko nors iš Sent Meri Mydo? – paklausė Banča, neaiškiai tardama žodžius, nes laikė suspaudusi tarp lūpų smeigtukus.

– Sunku pasakyti, mieloji... Daktaras Bleklokas gal šiek tiek ir primena misterį Kurtį, Vesleno bažnyčios tarnautoją. Jis neleido savo dukrai nešioti dantų plokštelių. Esą tokia jau Viešpaties valia, kad jos dantys būtų atsikišę. „Betgi jūs, – sakau aš jam, – skutate barzdą ir kerpatės plaukus. O gal Dievas nori, kad būtumėte apžėlęs?“ Jis atsakė, jog tai esą visai kas kita. Tokie jau tie vyrai. Bet tai nepadeda mums išspręsti dabartinės problemos.

– O kieno tas revolveris, mes, žinote, taip ir neradome. Tikrai ne Rudžio Šerco. Gal būtų galima išsiaiškinti, kas Čiping Kleghorne laikė ginklą...

– Revolverį turi pulkininkas Isterbrukas, – išpylė Banča. – Laiko savo apykaklių stalčiuje.

– Iš kur jūs žinote, misis Harmon?

– Misis Bat sakė. Ji šeimininkauja pas mane du kartus per savaitę. Esą jis, kaip kariškis, savaime suprantama, turi ginklą

ir mikliai nusitaikytų, jei tik įsilaužtų plėšikai.

– Kada ji jums tai pasakojo?

– Jau seniai. Maždaug prieš pusmetį.

– Pulkininkas Isterbrukas... – sumurmėjo Kredokas.

– Tai kaip žaidimas rulete mugėje, ar ne? – paklausė Banča, vis dar spausdama lūpomis smeigtukus. – Vis ratu, ratu ir sustoja kaskart kitoje vietoje.

– Užteks plepėti, – nukirto Kredokas ir suaimanavo.

– Pulkininkas Isterbrukas buvo užsukęs į Mažąjį Pedoksą ir paliko knygą. Tada ir galėjo sutepti duris. Tiesa, jis nė nemėgino slėpti ten buvęs. Ne taip, kaip mis Hinčklif.

Mis Marpl tyliai kostelėjo.

– Neužmirškite, kokiais laikais mes gyvename, inspektoriau, – tarė ji.

Kredokas nieko nesuprasdamas pažvelgė į ją.

– Šiaip ar taip, – tęsė mis Marpl, – juk jūs – policininkas, ar ne? O žmonės policijai nelinkę atvirauti, tiesa?

– O kodėl ne? – tarė Kredokas. – Nebent slėptų kokį nusikaltimą...

– Ji mintyse turi sviestą, – įsiterpė Banča, energingai ropodama aplink stalo koją, kad prismeigtų iškarpos kamputį. – Sviestą, lesalą vištoms, kartais grietinę ar net lašinių paltelę.

– Parodykite jam tą mis Bleklok raštelį, – liepė mis Marpl. – Jau praėjo šiek tiek laiko, bet skaitosi kaip puikiausias detektyvas.

– Palaukite, kur aš jį padėjau... Ar šitas, teta Džeine?

Mis Marpl paėmė ir pažiūrėjo.

– Taip, – patenkinta atsakė. – Šitas.

Ir padavė inspektoriui.

„Aš apsiklausinėjau... Tiks ketvirtadienis, – rašė mis Bleklok. – Bet kuriuo metu po trečios valandos. Jei turėsite man ką nors, palikite įprastoje vietoje."

Banča išspjovė smeigtukus ir pratrūko juokais. Mis Marpl įdėmiai stebėjo inspektoriaus veido išraišką.

Paaiškinimo ėmėsi pastoriaus žmona.

– Ketvirtadieniais vietinėse fermose mušamas sviestas. Kas nori, gali nusipirkti. Mis Hinčklif paprastai jį ir superka. Ji puikiausiai sutaria su visais ūkininkais – gal todėl, kad pati laiko kiaulių. Bet, žinote, apie tai ji niekam nė mur-mur, tarsi

būtų koks vietinis sandėris. Kažkas gauna sviesto, o mainais atsiunčia agurkų arba mėsos, kai paskerdžia kiaulę. O naminius gyvulius dažnai ištinka nelaimė, tenka skersti. Jūs gi žinote, kaip būna. Svarbu policijai neprasitarti. Juk tokie sandėriai tikriausiai draudžiami, nors niekas nieko tiksliai nežino, nes viskas labai jau supainiota. Manau, kad Hinč atnešė į Mažąjį Pedoksą svarą sviesto ar ko kito ir paliko „įprastoje vietoje". Beje, ta slėptuvė – tai kubiliukas miltams po spinta. Tik miltų ten niekada nebūna.

Kredokas atsiduso.

– Malonu buvo su jumis pasikalbėti, ponios, – tarė jis.

– Anksčiau dar būdavo kuponų drabužiams, – vis nesiliovė tarškėti Banča. – Paprastai jų nepirkdavo – tai buvo laikoma nesąžininga. Jokių piniginių atsiskaitymų. Bet tokios moterys, kaip misis Bat, misis Finč ir misis Hagins, mėgsta gražias vilnones sukneles ar mažai dėvėtus žieminius paltus ir vietoj pinigų sumokėdavo kuponais.

– Geriau man nieko daugiau nepasakokite, – tarė Kredokas. – Visa tai įstatymų pažeidinėjimas.

– Ir kam reikalingi tokie kvaili įstatymai, – burbtelėjo Banča, vėl kišdamasi į burną smeigtukus. – Aš, aišku, to nedarau... Julijonui nepatinka, tai ir nedarau. Betgi žinau, kaip yra.

Inspektorių jau buvo beapimanti neviltis.

– Gera klausytis apie jūsų kasdienybę, – tarė jis. – Viskas taip juokinga, miela ir paprasta. Ir vis dėlto jau nužudyta viena moteris ir vyras, dar viena gali būti paklota, man taip ir neišsiaiškinus, kas čia vyksta. Šiuo metu jau nebesidomiu Pipu ir Ema. Visą dėmesį sutelkiau į Sonią. O, kad žinočiau, kaip ji atrodė. Tarp tų laiškų radau vieną kitą nuotrauką, bet Sonios jose nėra.

– Iš kur jūs žinote, kad nėra? Ar bent nutuokiate, kaip ji atrodė?

– Mis Bleklok sakė, kad buvo smulkutė, tamsiaplaukė.

– Taip... – nutęsė mis Marpl. – Labai įdomu.

– Viena nuotrauka man, tiesa, kažką priminė. Aukšta mergina, šviesiais, ant pakaušio sušukuotais plaukais. Kas ji tokia – nežinau. Bet tikrai ne Sonia. Kaip manote, ar jaunystėje misis Svytenhem galėjo būti tamsiaplaukė?

– Kažin, – suabejojo Banča. – Jos akys mėlynos.

– Tikėjausi rasti Dmitrijaus Stemfordžio nuotrauką, bet... gal ir per dideli mano norai. Ką gi... – jis paėmė laišką. – Apgailestauju, kad visa tai jums nesukėlė jokių minčių, mis Marpl.

– Oi, ir dar kaip sukėlė! – tarė mis Marpl. – Čia tiek įdomių dalykų. Tik įsigilinkite, inspektoriau. Ypač šioje vietoje, kur sakoma, kad Rendelas Godleris klausinėjosi apie Dmitrijų Stemfordį.

Kredokas nustebęs pažvelgė į ją.

Tuo metu suskambo telefonas.

Banča pakilo nuo grindų ir nuėjo į prieškambarį, kur pagal Viktorijos laikų tradicijas nuo seno stovėjo telefonas.

Grįžusi į kambarį ji pranešė Kredokui:

– Tai jums.

Kiek nustebęs inspektorius nuskubėjo prie telefono, rūpestingai uždarydamas paskui save svetainės duris.

– Kredokas? Čia Raidesdeilas.

– Taip, sere.

– Peržvelgiau jūsų ataskaitą. Kaip matau, kalbėdamasi su jumis Filipa Heimes tvirtino nemačiusi savo vyro nuo tada, kai jis dezertyravo iš kariuomenės?

– Taip, sere. Ji tai kartojo iki užkimimo. Bet man atrodo, kad moteris melavo.

– Sutinku su jumis. Prisimenate maždaug prieš dešimt dienų įvykusį nelaimingą atsitikimą? Sunkvežimis partrenkė vyriškį, kuris nuvežtas į Milčesterio ligoninę... Diagnozuotas smegenų sutrenkimas, dubens kaulų lūžiai.

– Tą, kuris iš po ratų ištraukė vaiką, bet nukentėjo pats?

– Tą patį. Jis neturėjo jokių dokumentų, ir niekas neatvažiavo jo atpažinti. Atrodo, buvo pabėgėlis. Vakar naktį, taip ir neatgavęs sąmonės, vyriškis mirė. Bet vis dėlto jį atpažino – dezertyras Ronaldas Heimesas, buvęs kapitonas, tarnavęs Pietų Lomšyre.

– Filipos Heimes vyras?

– Taip. Beje, jo kišenėje rado seną autobuso bilietą į Čiping Kleghorną ir gan didelę sumą pinigų.

– Vadinasi, pinigų gavo iš žmonos? Aš neabejojau, kad Mici nugirdo misis Heimes kalbantis pavėsinėje būtent su

savo vyru. Filipa, aišku, mėgino išsisukinėti. Betgi, sere, ta avarija įvyko prieš...

Raidesdeilas užbėgo jam už akių.

– Taip, jis buvo nuvežtas į Milčesterį dvidešimt aštuntąją, o užpuolimas Mažajame Pedokse įvyko dvidešimt devintąją. Taigi su tuo įvykiu jis neturi nieko bendra. Tačiau jo žmona apie avariją, aišku, nežinojo. Ji galėjo visą laiką manyti, kad tai jo darbas. Ir, suprantama, laikė liežuvį už dantų, šiaip ar taip, juk jis – jos vyras.

– Betgi jis pasielgė tikrai kilniai, ar ne, sere? – susimąstęs tarė Kredokas.

– Turite galvoje tą vaiką, kurį jis ištraukė iš po sunkvežimio ratų? Taip. Drąsus poelgis. Todėl ir nemanau, kad Heimesas dezertyravo iš baimės. Ką gi, dabar jau viskas praeity. Savo reputaciją sugadinusiam žmogui tai buvo garbinga mirtis.

– Aš džiaugiuosi dėl jos, – tarė inspektorius. – Ir dėl jųdviejų sūnaus.

– Taip, jam neteks gėdytis savo tėvo. O ta jauna moteris galės ištekėti antrą kartą.

Kredokas lėtai ištarė:

– Aš apie tai jau pagalvojau, sere... Dabar atsiveria tam tikrų galimybių.

– Verčiau praneškite jai šią naujieną. Juk kaip tik ten esate.

– Žinoma, sere. Tuoj pat važiuoju. O gal geriau palauksiu, kol ji grįš į Mažąjį Pedoksą. Ją gali ištikti šokas... O be to, yra dar vienas žmogus, su kuriuo pirmiau norėčiau pasikalbėti.

Nusikaltimo rekonstrukcija

I

– Prieš išeidama pastatysiu prie jūsų lempą, – tarė Banča. – Visai sutemo. Tikriausiai kils audra.

Ji perkėlė mažą lempelę ant kito stalo galo, kad plačiame krėsle su aukšta atkalte sėdinčiai mis Marpl būtų šviesiau megzti.

Traukiant laidą per stalą, ant jo šastelėjo katinas Tiglatpalasaras ir įsitvėrė dantimis bei nagais.

– Ne, Tiglatpalasarai, negalima... Koks nepakenčiamas gyvūnas! Žiūrėkite, jis beveik perkando laidą. Ar supranti, kvailas pūkuotuk, kad tave gali nutrenkti?

– Ačiū, mieloji, – padėkojo mis Marpl ir ištiesė ranką prie jungiklio.

– Ji įsijungia ne čia. Reikia paspausti tą idiotišką jungikliuką ant laido. Minutėlę. Tuoj patrauksiu gėles.

Ji pastūmė per stalą vazą su kalėdinėmis rožėmis. Tiglatpalasaras, vikstelėjęs uodegą, šelmiškai grybštelėjo nagais Bančai už rankos. Iš vazos šliūkštelėjęs vanduo pataikė ant pažeistos laido vietos ir paties katino, kuris pasipiktinęs sušnypštė ir nušoko ant grindų.

Mis Marpl paspaudė mažą kriaušės formos jungiklį. Sušlapęs laidas blykstelėjo ir sučirškė.

– O Dieve, – sudejavo Banča. – Ji perdegė. Dabar tikriausiai neįsižiebs ir kitos lempos šiame kambary.

Ji pamėgino uždegti.

– Ne, nieko nebus. Kaip kvaila viską prijungti prie to paties... kaip ten jis... Ir dar stalas pradegė. Prakeiktas Tiglatpalasaras! Tai vis per jį. Teta Džeine... Kas atsitiko? Išsigandote?

– Nieko, mieloji. Staiga pastebėjau kai ką, ką turėjau seniai pamatyti...

– Einu, patikrinsiu kamščius ir atnešiu iš Julijono kabineto lempą.

– Ne, mieloji, nereikia. Pavėluosite į savo autobusą. Užtenka tos šviesos. Aš tiesiog norėčiau ramiai pasėdėti ir... pagalvoti. Paskubėkite, mieloji, nes nespėsite.

Kai Banča išėjo, mis Marpl maždaug dvi minutes sėdėjo sustingusi. Kambaryje tvyrojo slogi, grėsminga artėjančios audros atmosfera.

Mis Marpl prisitraukė popieriaus lapą.

Užrašė – „Lempa?“ ir storai pabraukė.

Po akimirkos kitos išvedžiojo dar vieną žodį.

Jos pieštukas keliavo popieriumi, palikdamas trumpus, paslaptingus įrašus...

II

Gan tamsioje Bolderso svetainėje su žemomis lubomis ir nėrinių užuolaidomis ginčijosi mis Hinčklif ir mis Margatroid.

– Su tavim, Margatroid, vienas vargas, – skundėsi mis Hinčklif. – Kodėl nenori pamėginti?

– Sakau tau, Hinč, aš nieko neprisimenu.

– Klausyk, Emi Margatroid, mes viską apgalvosim. Nors kol kas detektyvais dar nesidomėjom. O dėl tų durų aš klydau. Tu jų žudikui neprilaikei. Esi išteisinta, Margatroid!

Mis Margatroid gailiai šyptelėjo.

– Ką padarysi, kad Čiping Kleghorne yra vienintelė namų šeimininkė, ir ta pati tyli kaip žemė, – tęsė mis Hinčklif. – Paprastai ši savybė man patinka, bet šįsyk ji mums sutrukdė. Apie antrąsias svetainės duris visi šunys loja, o mes išgirdom tik vakar...

– Bet aš vis tiek nesuprantu, kaip...

– Viskas labai paprasta. Mes iš pradžių spėjom teisingai. Neįmanoma vienu metu laikyti duris, mojuoti žibintu ir dar šaudyti. Mes atmetėm duris ir kreipėm dėmesį tik į revolverį ir žibintą. Štai čia mūsų klaida. Reikėjo atmesti revolverį!

– Bet jis turėjo ginklą, – tarė mis Margatroid. – Pati

mačiau. Gulėjo šalia jo ant grindų.

– Taip, gulėjo, kai jis jau buvo nebegyvas. Bet šovė ne jis...

– O kas gi?

– Tai ir reikia išsiaiškinti. Kad ir kas tai būtų, tas pats žmogus padėjo užnuodytą aspiriną prie Leticijos Bleklok lovos ir nusiuntė į aną pasaulį vargšę Dorą Baner. Rudis Šercas to padaryti negalėjo, nes jis jau nebegyvas. Tai kažkas, kas buvo kambary per užpuolimą ir tikriausiai dalyvavo gimtadienio vakarėlyje. Vienintelis žmogus, kuris atpuola, tai misis Harmon.

– Manai, aspiriną padėjo per gimtadienį?

– Kodėl gi ne?

– Bet kaip?

– Na, į išvietę juk vaikščiojom, ar ne? – atžagariai drėbė mis Hinčklif. – Tas pyragas buvo toks lipnus... Aš ėjau į vonią nusiplauti rankų. O ta mažoji poniutė Isterbruk pudravo savo murziną snukutį mis Bleklok miegamajame, ar ne?

– Hinč! Manai, ji?..

– Kol kas nežinau. O jeigu ir ji, tai pernelyg atvirom kortom buvo sužaista. Norėdamas kam nors pakišti kažkokių tablečių, vargu ar visiems matant sukiosiesi miegamajame. Bet, žinoma, yra aibė kitų variantų.

– Vyrai į antrą aukštą nelipo.

– Yra dar vieni, galiniai, laipteliai. O be to, kai vyras išeina iš kambario, juk neseksi pažiūrėti, ar tikrai jis eina ten, kur manai jį einant. Būtų labai nemandagu! Tik jau nesiginčyk, Margatroid. Verčiau grįžkime prie pirmojo pasikėsinimo į Leticiją Bleklok. Pasistenk prisiminti kiekvieną smulkmeną, nes viskas priklauso tik nuo tavęs.

Mis Margatroid sutriko.

– Oi, Hinč, mieloji, juk žinai, kaip aš viską painioju!

– Aš kalbu ne apie smegenis, o tiksliau – ne apie tas pilkas pakulas, kurių prikimšta tavo makaulė. Turiu omeny akis. Svarbiausia, ką tu matei.

– Bet aš nieko nemačiau.

– Jau sakiau, Margatroid: blogiausia yra tai, kad tu nenori pamėginti. Nagi, susikaupk. Štai kaip viskas buvo. Tą vakarą kambaryje buvo žmogus, persekiojęs Leti Bleklok. Jis (sakau „jis“, nes taip lengviau, bet nėra jokio pagrindo

manyti, kad tai buvo vyras, o ne moteris, nors tie vyrai, aišku, pradvisę šunys)... Taigi jis jau buvo sutepęs antrąsias iš svetainės vedančias duris, kurias visi manė esant užrakintas. Neklausinėk, kada tai padarė, nes viską supainiosi. Juk ne taip jau sunku bet kada įsmukti į bet kurį Čiping Kleghorno namą ir kokį pusvalandį nepastebimai pašeimininkauti. Užtenka pasisukioti kur nors netoli namų šeimininkės, pastebėti, kada visi išeina, ir žinoti, kur jie išėjo bei kiek užtruks. Dabar toliau. Sutepė jis tas kitas duris – jos varstėsi be garso. Ir štai užgęsta šviesa, plačiai atsilapoja durys A (pagrindinės). Žybteli žibinto šviesa, užpuolikas sukomanduoja: „Rankas aukštyn!" Tuo metu, kol visi šurmuliuoja, tas X (tinkamesnio žodžio nerasi) tylutėliai išstypčioja pro duris B į tamsų prieškambarį, atsistoja tam idiotui šveicarui už nugaros, paleidžia porą kulkų į Leti Bleklok, o paskui nušauna šveicarą. Numeta revolverį, kad tokie skystapročiai kaip tu manytų, jog šaudė šveicaras, ir, kol dar niekas neuždegė šviesos, grįžta į kambarį. Supratai?

– Taip... Ta-aip, bet kas tas žmogus?

– Na, jeigu jau tu, Margatroid, nežinai, tai kas gali žinoti!

– Aš? – apmirusi iš siaubo suvapėjo mis Margatroid. – Bet aš išvis nieko nežinau. Tikrai, Hinč!

– Nagi, pakrutink tas savo pakulas, kurias vadini smegenėlėmis. Pirmiausia, kur kas buvo, kai užgeso šviesa?

– Nežinau.

– Ir dar kaip žinai. Tu varai mane iš proto, Margatroid. Nejaugi neprisimeni, net kur pati stovėjai? Stovėjai už durų.

– Taip... Tiesa. Atsilapodamos jos numušė mano nuospaudą.

– Užtat reikėjo apsilankyti pas pedikiūrininką – dabar nedejuotum dėl tos nuospaudos. Žiūrėk, kad kurią dieną neišgertum nuodų! Na, gerai, eime toliau. Tu stovi už durų. Aš – prie židinio gurkšnoju gėrimą. Leti Bleklok stovi greta stalo prie arkos, siekia cigaretės. Patrikas Saimonsas nuėjo per arką į mažąjį kambarį atnešti gėrimų. Taip?

– Taip, taip, prisimenu.

– Puiku. Kažkas nusekė paskui Patriką į tą kambarį ar dar tik pradeda sekti. Vienas iš vyrų. Bjauriausia tai, kad ne-

prisimenu, ar Isterbrukas, ar Edmundas Svytenhemas. Gal tu prisimeni?

– Ne.

– Kur tu prisiminsi! Į mažąjį kambarį buvo nuėjęs dar vienas žmogus – Filipa Heimes. Gerai prisimenu, nes atkreipiau dėmesį į jos dailią tiesią nugarą ir pagalvojau: „Ta mergina gražiai atrodytų ant žirgo." Tiesiog dingtelėjo tokia mintis. Kitame kambary ji prisiartino prie židinio. Nežinau, ką ten veikė, nes kaip tik tuo metu užgeso šviesa.

– Tai štai tokia situacij^.. Svetainėje – Patrikas Saimonsas, Filipa Heimes ir arba pulkininkas Isterbrukas, arba Edmundas Svytenhemas – mes nežinom kuris. O dabar, Margatroid, dėmesio! Labai tikėtina, kad tai padarė kažkas iš šių trijų. Jei kas nors ketino iššpūdinti pro tas tolimąsias duris, savaime suprantama, jis turėjo pasistengti užgesus šviesai būti netoli jų. Todėl ir sakau – veikiausiai vienas iš jų. O tokiu atveju, Margatroid, nieko nebepadarysi!

Mis Margatroid pastebimai nušvito.

– Kita vertus, – tęsė mis Hinčklif, – gali būti, kad tai visai ne jie. Ir todėl dabar svarbus tavo žodis, Margatroid.

– Bet iš kur man žinoti?

– Juk sakiau – jei tu nežinai, tai nežinos ir niekas kitas!

– Bet aš nežinau! Dievaži, nežinau! Aš ničnieko nemačiau!

– Ir dar kaip matei. Tu buvai vienintelė, galėjusi matyti. Stovėjai už durų ir galėjai pažvelgti į žibintą, nes tarp tavęs ir jo buvo durys. Tu žiūrėjai ten link, kur sklido žibinto šviesa. Mes visi buvome apakinti, bet tu – tikrai ne.

– Gal ir taip... Bet aš vis tiek nieko nemačiau. Tas žibintas vis suko ratus...

– Ir kas išniro iš tamsos? Juk jis stabtelėjo ties veidais, stalais, kėdėmis...

– Taip, taip... Mis Baner stovėjo išsižiojusi, akys išsprogusios ant kaktos.

– Na, pagaliau! – mis Hinčklif lengviau atsiduso. – Sunkiausia priversti tave pajudinti tas pilkąsias pakulas. Nagi, pirmyn!

– Bet aš tikrai daugiau nieko nemačiau.

– Nori pasakyti, kambarys buvo tuščias? Niekas nestovėjo? Niekas nesėdėjo?

– Ne, aišku, kad ne. Mis Baner buvo išsižiojusi, o misis Harmon sėdėjo ant krėslo ranktūrio. Ji buvo stipriai užsimerkusi ir rankomis užsidengusi veidą – visai kaip vaikas.

– Gerai, tai misis Harmon ir mis Baner. Bet nejaugi tu vis dar nesupranti, ką aš bandau iš tavęs išpešti? Aš nenoriu traukti tavęs už liežuvio. Kai išvardysi, ką matei, galėsime pereiti prie svarbiausio dalyko – ko tu nematei. Supranti? Be stalų, kėdžių, chrizantemų ir viso kito, kambaryje buvo ir tam tikrų žmonių: Julija Saimons, misis Svytenhem, misis Isterbruk... arba pulkininkas Isterbrukas, arba Edmundas Svytenhemas... Dora Baner ir Banča Harmon. Na, gerai, Banča Harmon ir Dorą Baner tu matei. Jos atkrenta. Nagi, pagalvok, Margatroid, pamąstyk, kurio iš tų žmonių tu nematei.

Mis Margatroid išsigandusi krūptelėjo – į pravirą langą stuktelėjo medžio šaka. Paskui ji užsimerkė ir ėmė murmėti sau po nosimi:

– Gėlės... ant stalo... didysis krėslas... Žibinto šviesa tavęs nesiekė, Hinč. Taip, misis Harmon...

Šaižiai sučirškė telefonas. Atsiliepė mis Hinčklif.

– Taip, klausau. Stotis?

Tuo metu mis Margatroid, vis dar užsimerkusi, paklusniai mėgino atgaivinti dvidešimt devintosios dienos įvykius. Žibinto šviesa iš lėto suka ratu... grupelė žmonių... langai... sofa... Dora Baner... siena... stalas su lempa... arka... staigus revolverio šūvis...

– Bet tai neįtikėtina! – tarė mis Margatroid.

– Kas? – piktai sulojo į ragelį mis Hinčklif. – Jis ten nuo ryto? Nuo kada? Suk jus diegliai, ir tik dabar man paskambinot?! Aš skųsiuos SPCA[1]! Kaip tai nepastebėjot! Ir tai viskas, ką galite man pasakyti?

Ji nutrenkė ragelį.

– Tai dėl šuns, – paaiškino. – Rudojo seterio. Nuo ryto valkiojasi stoty – nuo aštuntos ryto! Be lašelio vandens! O tie idiotai tik dabar man paskambino. Važiuoju tučtuojau.

Ji puolė iš kambario, o mis Margatroid dar spėjo pavymui šaižiai šūktelėti:

---

[1] SPCA (Society for the Prevention of Cruelty to Animals) – Gyvūnų globos draugija, – *vert. past.*

– Bet paklausyk, Hinč, tai neįtikėtina... Niekaip nesuprantu...

Tačiau mis Hinčklif trenkė durimis ir jau rūko per kiemą prie pašiūrės, kuri atstojo garažą.

– Grįšiu – pakalbėsim! – šūktelėjo ji. – Negaliu laukti, kol išsiruoši važiuoti su manimi. Tu kaip visada dar su šlepetėmis.

Ji užvedė automobilį, ir šis kriokdamas išlėkė iš garažo. Mis Margatroid nerangiai skubinosi prie jo.

– Bet paklausyk, Hinč, turiu tau pasakyti...

– Kai grįšiu...

Variklio gausmas kone užgožė susijaudinusį Margatroid balsą:

– Bet, Hinč, jos ten nebuvo...

III

Virš galvos telkėsi tiršti, tamsūs debesys. Kol mis Margatroid stovėjo žvelgdama į nuvažiuojantį automobilį, pradėjo kapnoti pirmieji lietaus lašai. Sunerimusi ji šoko prie skalbinių virvės, ant kurios prieš kelias valandas buvo padžiovusi porą megztinių ir kelis vilnonius kostiumėlius.

– Tiesiog neįtikėtina... – vis murmėjo. – O Dieve, nespėsiu – o juk beveik sausi...

Niekaip neįstengdama nuimti užsikirtusio skalbinių segtuko, mis Margatroid išgirdo už nugaros žingsnius ir atsisuko. Jos veidas pražydo svetinga šypsena.

– Sveiki... Eikite vidun, sušlapsite.

– Leiskite, padėsiu.

– O, jeigu jums nesunku... Būtų gaila, jei permirktų. Geriausia būtų atrišti virvę, bet niekaip negaliu pasiekti.

– Štai jūsų šalis. Gal apvynioti jums kaklą?

– Oi, ačiū... Taip, galbūt... Kaip man pasiekti tą segtuką...

Vilnonis šalis apsivijo jos kaklą ir staiga užsiveržė...

Mis Margatroid išsižiojo, bet teįstengė tyliai sugargaliuoti.

O šalis užsmaugė gerklę dar stipriau...

IV

Grįždama iš stoties mis Hinčklif stabtelėjo pavėžėti šalikele einančios mis Marpl.

– Ei! – sušuko ji. – Peršlapsite. Užsukite pas mus arbatėlės. Mačiau, Banča laukia autobuso. Vikariate sėdėtumėte viena. Taigi kviečiu į svečius! Mudvi su Margatroid kaip tik stengėmės rekonstruoti nusikaltimą. Ir, manding, mums visai neblogai sekėsi. Atsargiai, šuo. Jis gan piktas.

– Koks gražuolis!

– Taip, miela kalytė! Tie pusgalviai išlaikė ją stotyje nuo ryto ir nieko man nepranešė. Iškoneveikiau tuos š... Oi, dovanokite. Taip kalbama Airijos gūdumoje, kur aš augau.

Automobiliukas staigiai užsuko į ankštą Bolderso kiemelį. Dvi išlipusias ponias apsupo pulkas kleganačių ančių ir vištų.

– Kad ją skradžiai, tą Margatroid, – nusikeikė mis Hinčklif. – Nepalesino vargšų.

– Ar sunku gauti grūdų? – pasidomėjo mis Marpl.

Mis Hinčklif pamerkė akį.

– Su daugeliu ūkininkų sutariu, – pasigyrė.

Nuvijusi vištas, ji palydėjo mis Marpl į namelį.

– Tikiuosi, nepermirkote?

– Ne, mano apsiaustas tiesiog nuostabus.

– Pakursiu židinį, jei Margatroid nesusiprotėjo. Ei, Margatroid! Na, kur ji dingo? Margatroid! O kur šuo? Dar ir tas prapuls...

Iš lauko atsklido pratisas, nykus šuns kaukimas.

– Prakeikta kalė, – mis Hinčklif nutapnojo iki durų ir šūktelėjo: – Ei, Meilute! Velniop tokį kvailą vardą. Reikia ją praminti kitaip. Ei-ei, Meilute!

Rudasis seteris kažką uostinėjo po vėjo plaikstomais skalbiniais.

– Margatroid neužteko proto net sunešti skalbinius. Na, kurgi ji?

Šuo vėl įkišo nosį į tai, kas, regis, buvo drabužių krūva, paskui pakėlė snukį aukštyn ir užkaukė.

– Kas tam šuniui atsitiko?

Mis Hinčklif nužirgliojo per žolę.

Mis Marpl, viską supratusi, nubėgo paskui ją. Pliekiamos

lietaus, moterys stovėjo viena greta kitos. Vyresniosios ranka apglėbė jaunesniąją per pečius. Žiūrint į po kojomis gulinčią negyvėlę pamėlynijusiu veidu ir iškištu liežuviu, mis Hinčklif raumenys sustingo ir įsitempė.

– Kad ir kas ji būtų, – tyliai, bejausmiu balsu tarė mis Hinčklif, – nužudyčiau. Jei tik pavyktų sugniaužti jos...

– Jos? – paklausė mis Marpl.

Mis Hinčklif perpykusiu veidu grįžtelėjo į ją.

– Taip. Aš žinau, kas ji. Beveik... Viena iš trijų.

Ji dar minutėlę pastovėjo, žvelgdama į savo negyvą draugę, paskui pasuko namo link.

– Reikia paskambinti policijai, – griežtai tarė mis Hinčklif. – O kol jie atvažiuos, viską jums papasakosiu. Iš dalies tai mano kaltė, kad Margatroid dabar guli štai čia. Tai aš sugalvojau tą žaidimą... O žmogžudystė – ne žaidimas...

– Taip, – pritarė mis Marpl. – Žmogžudystė – ne žaidimas.

– Juk jūs jau kažką žinote apie tai, ar ne? – paklausė mis Hinčklif, pakėlusi ragelį ir rinkdama numerį.

Ji trumpai pranešė, kas nutiko, ir padėjo ragelį.

– Atvažiuos po kelių minučių... Taip, girdėjau, kad jūs jau esate dalyvavusi tiriant tokias bylas. Atrodo, Edmundas Svytenhemas pasakojo... Norite sužinoti, ką mudvi su Margatroid veikėme?

Mis Hinčklif trumpai atpasakojo jųdviejų pokalbį prieš jai išvykstant į stotį.

– Man išvažiuojant, žinote, ji dar šūktelėjo pavymui... Štai iš kur aš žinau, kad tai moteris, o ne vyras... O, jeigu būčiau palaukusi, jei būčiau išklausiusi! Po šimts gegučių, tas šuo galėjo dar pusvalandį palaukti!

– Nekaltinkite savęs, mieloji. Kas iš to? Niekas negali nuspėti, kas bus.

– Taip, niekas... Prisimenu, kažkas barkštelėjo į langą. Tikriausiai ten buvo ji – taip, žinoma... Sukiojosi aplink namą. O mes su Margatroid plyšojome visa gerkle. Ji girdėjo... Viską girdėjo...

– Jūs man dar nepasakėte, ką gi šūktelėjo jūsų draugė.

– Tik vieną sakinį! „Jos ten nebuvo."

Mis Hinčklif patylėjo.

– Suprantate? Mes neatmetėme trijų moterų. Misis

Svytenhem, misis Isterbruk ir Julijos Saimons. Ir vienos iš jų ten nebuvo... Jos nebuvo svetainėje, nes pro kitas duris ji išsmuko į prieškambarį.

– Taip, – tarė mis Marpl. – Suprantu.

– Tai viena iš tų trijų. Dar nežinau, kuri. Bet aš išsiaiškinsiu!

– Dovanokite, – tarė mis Marpl, – bet ar ji, tai yra ar mis Margatroid pasakė būtent taip?

– Ką jūs turite galvoje?

– Kaip čia paaiškinus... Štai jūs pasakėte vienodai akcentuodama kiekvieną žodį: „Jos ten nebuvo." Tačiau šį sakinį galima ištarti trejopai. Galima pasakyti, turint galvoje žmogų: „Jos ten nebuvo." Arba: „Jos ten nebuvo", patvirtinant jau esamą įtarimą. Galima pasakyti gana abejingai (ir tikriausiai būtent taip dabar ištarėte jūs) – „Jos ten nebuvo", vos vos pabrėžiant „ten".

– Net nežinau, – mis Hinčklif papurtė galvą. – Nebeprisimenu... Ir kaip man, trauk devynios, prisiminti? Taip, atrodo, ji pasakė: „Jos ten nebuvo." Manau, tai būtų savaime suprantama. Bet nesu tikra. Ir argi tai svarbu?

– Taip, – susimąsčiusi atsakė mis Marpl. – Ko gero, svarbu. Tai labai menka nuoroda, bet vis dėlto. Taip, sakyčiau, ji daug ką keičia...

Mis Marpl dingo

I

Paštininkas nesitvėrė pykčiu – pastaruoju metu laiškus į Čiping Kleghorną teko nešioti ne tik rytais, bet ir po pietų. Tądien, tiksliai dešimt po keturių, jis paliko tris laiškus Mažajame Pedokse.

Vienas, mokinuko ranka rašytas, buvo adresuotas Filipai Heimes; kiti du skirti mis Bleklok. Atsisėdusi prie stalo su Filipa išgerti arbatos, ji juos atplėšė. Kadangi šiandien pylė kaip iš kibiro, Filipa anksčiau grįžo iš Dajas Holo – uždariusi šiltnamius, daugiau ji neturėjo ką ten veikti.

Pirmajame voke mis Bleklok rado sąskaitą už sutaisytą virtuvės katilą. Ji piktai sušnopavo.

– To Daimondo kainos tiesiog kosminės... Plėšikas! Nors kiti turbūt ne ką geresni.

Kitame laiške ji išvydo nepažįstamą rašyseną.

Miela teta Leti,

Tikiuosi, neprieštarausite, jei atvažiuosiu antradienį? Prieš dvi dienas parašiau Patrikui, bet jis neatsakė. Taigi, manau – sutarta. Kitą mėnesį į Angliją atvažiuos mama ir tikisi su jumis susitikti.

Mano traukinys atvyksta į Čiping Kleghorną po šešių penkiolika. Ar jums tai patogu?

Nuoširdžiai jūsų,

Julija Saimons

Pirmą kartą mis Bleklok perskaitė laišką tiesiog nustebusi, antrą – jau šiek tiek paniurusi. Ji pažvelgė į Filipą – ši skaitė sūnaus laišką ir šypsojosi.

– Nežinai – Julija ir Patrikas grįžo?

Filipa pakėlė akis.

– Taip, paskui mane. Užlipo į antrą aukštą persirengti. Permirkę iki paskutinio siūlo.
– Gal nueitum juos pakviesti?
– O taip, žinoma.
– Luktelėk... Perskaityk šį laišką.
Filipa perskaitė ir susiraukė.
– Nesuprantu...
– Aš irgi. O pats metas būtų susivokti. Pakviesk Patriką ir Juliją, Filipa.
Sustojusi laiptų apačioje Filipa šūktelėjo:
– Patrikai! Julija! Jus kviečia mis Bleklok.
Patrikas kaipmat nubildėjo laiptais ir įlėkė į kambarį.
– Filipa, pabūk už durų, – paprašė mis Bleklok.
– Sveika, teta Leti, – linksmai tarė Patrikas. – Kvietėte?
– Taip. Gal paaiškintum, ką visa tai reiškia?
Patrikui skaitant laišką, jo veide kone komiškai šmėkštelėjo išgąstis.
– Norėjau jai nusiųsti telegramą! Asilas!
– Vadinasi, šis laiškas nuo tavo sesers Julijos?
– M-m, taip...
Mis Bleklok griežtai tarė:
– Tada gal galėčiau paklausti, kas ta jauna moteris, kurią atsivežei čia kaip Juliją Saimons ir kuri man buvo pristatyta kaip tavo sesuo ir mano pusseserė?
– Na... matote... teta Leti... tiesą sakant... Tuoj viską paaiškinsiu... Žinau, jau seniai turėjau tai padaryti... Bet tai atrodė didžiausia nesąmonė. Jei tik leisite paaiškinti...
– Aš laukiu – aiškink. Tai kas gi ta moteris?
– Demobilizuotas sutikau ją kokteilių vakarėlyje. Išsikalbėjom, papasakojau, kad važiuoju pas jus. Paskui mes pamanėm, kad būtų visai nieko, jeigu ji važiuotų su manimi... Matote, Julija, tikroji Julija, buvo pamišusi dėl teatro, o mama piestu stojosi, septyni priepuoliai buvo ištikę. Tačiau Julijai pasitaikė proga prisidėti prie vienos pašėlusiai šaunios trupės Perte ar dar kažkur, ir ji ryžosi pamėginti. Bet Julija nusprendė, jog mamai bus ramiau, jeigu ji manys, kad jos dukrelė čia, su manimi, ir kaip gera mergaitė studijuoja farmaciją.
– Bet aš vis tiek norėčiau sužinoti, kas toji moteris?
Į kambarį šaltai bei abejingai įėjo Julija, ir Patrikas su

palengvėjimu atsigręžė į ją.

– Išlindo yla iš maišo, – tarė jis.

Julija kilstelėjo antakius. Paskui, vis dar šaltakraujiškai, priėjo ir atsisėdo.

– Ką gi, – tarė ji. – Yra kaip yra. Jūs tikriausiai baisiai pykstate?

Ji kone abejingai pažvelgė mis Bleklok į veidą.

– Aš jūsų vietoje irgi pykčiau.

– Kas jūs?

Julija atsiduso.

– Manau, metas viską paaiškinti. Priėjom liepto galą. Aš – viena Pipo ir Emos dueto puselė. Buvau pakrikštyta Ema Džoselina Stemfordis, tačiau mano tėvas netrukus atsisakė Stemfordžio pavardės ir, atrodo, pasivadino De Kursi.

Galiu pasakyti, kad mano tėvai išsiskyrė praėjus trejiems metams po to, kai gimėme mudu su Pipu. Kiekvienas nuėjo savo keliu. Pasidalijo ir mus. Aš atitekau tėvui. Apskritai jis buvo blogas tėvas, nors, kaip žmogus – gan įdomus. Kol neturėjo pinigų ar rezgė kažkokią nešvarią avantiūrą, aš keletą metų praleidau vienuolyno mokykloje. Jis dosniai mokėjo už mano priežiūrą, o paskui išvykdavo ir metams ar dvejiem palikdavo mane vienuolyne. Kartais mudu puikiai praleisdavome laiką, nardydami kosmopolitiškoje visuomenėje. Tačiau karas mus visiškai išskyrė. Koks jo likimas – nežinau. Man pačiai teko daug išgyventi. Kurį laiką dalyvavau Prancūzijos pasipriešinimo judėjime. Nuotykių netrūko. Trumpai tariant, pagaliau apsistojau Londone ir pradėjau galvoti apie savo ateitį. Žinojau, kad mirė pasakiškai turtingas motinos brolis, su kuriuo ji buvo siaubingai susipykusi. Peržvelgiau jo testamentą – o gal ką paliko ir man? Bet ne... Bent jau tiesiogiai – nieko. Pasiklausinėjau apie jo našlę – pasirodo, ji jau visai ku-kū, nors ir palaikoma vaistų, po truputį silpsta. Tiesą sakant, vienintelis šiaudas man pasirodėte jūs. Jums turėjo atitekti pasakiški pinigai, ir, kiek man pavyko išsiaiškinti, nelabai turėjote kur juos išleisti. Būsiu atvira. Man dingtelėjo, kad jeigu susidraugausiu su jumis ir palenksiu į savo pusę... Šiaip ar taip, juk po dėdės Rendelo mirties situacija pasikeitė, ar ne? Visi pinigėliai, kuriuos turėjome, pražuvo per sumaištį Europoje. Pagalvojau, kad gal pasigailėsite vargšės našlaitės, vienut vienutėlės pasaulyje, ir gal skirsite jai nors menką pašalpėlę...

– O, nejaugi, nejaugi taip pagalvojote? – nieko gera nežadančiu tonu paklausė mis Bleklok.

– Taip. Žinoma, niekada nebuvau jūsų mačiusi... Įsivaizdavau, jog turiu raudodama pulti jums po kojomis... Bet nusišypsojo laimė, ir aš sutikau Patriką, kuris pasirodė besąs jūsų sūnėnas, pusbrolis ar kažkoks giminaitis. Man tai pasirodė puikus šansas. Aš iki ausų įsimylėjau Patriką, o jis, ačiū Dievui, mane. Tuo metu tikroji Julija prakaitavo vaidindama, ir man nesunkiai pavyko ją įtikinti, kad jos pareiga tarnauti menui – apsistoti kažkokioje nykioje skylėje Perte ir pamėginti tapti naująja Sara Bernhart.[1]

Per daug nekaltinkite Patriko. Jis nuoširdžiai manęs gailėjosi – vienintelis žmogus pasaulyje. Ir veikiai jam kilo nuostabi idėja – pasiimti mane su savimi, pristatyti kaip savo seserį ir padėti pasiekti, ko noriu.

– Tai jis pritarė ir tam melui, kuriuo jūs vis šėrėte policiją?

– Susimilkite, Leti. Nejaugi nesuprantate, kad kai įvyko tas juokingas užpuolimas, o tiksliau – po jo, aš pasijutau pakliuvusi į keblią padėtį. Pripažinkime, turėjau tvirtą motyvą jus pašalinti. Bet patikėkite – nemėginau to daryti. Todėl nemanykite, kad eisiu ir prisiimsiu kaltę... Net Patrikui kartais kildavo apie mane negerų minčių, tai ką jau kalbėti apie policiją? Tas inspektorius man pasirodė itin skeptiškas žmogus. Taigi nusprendžiau, kad man telieka ir toliau dėtis Julija, o pasibaigus mokslo metams tylutėliai dingti.

Iš kur aš galėjau žinoti, kad ta kvailė Julija, tikroji Julija, susikivirčys su prodiuseriu ir įsiutusi į viską numos ranka? Ji parašė Patrikui, prašydama leidimo atvykti čia, o jis, užuot liepęs jai palaukti, net užmiršo sesers laišką! – ji piktai dėbtelėjo į Patriką. – Idiotizmas!

Ema atsiduso.

– Kad jūs žinotumėte, kaip man sunku Milčesteryje! Aš, aišku, jokioje ligoninėje nesimokau. Betgi kažkur turiu pasidėti. Valandų valandas kiurksau kino teatruose ir žiūriu vis tuos pačius šlykščiausius filmus.

---

[1] Sara Bernhart (1844–1923) – prancūzų aktorė, 1879 m. atvykusi į Londoną, kur tapo itin populiari. 1892 m. jos užsakymu Oskaras Vaildas parašė pjesę „Salomė“, – *vert. past.*

– Pipas ir Ema, – sumurmėjo mis Bleklok. – Kad ir ką kalbėjo inspektorius, aš kažkodėl niekada netikėjau, kad jie iš tikrųjų egzistuoja...

Jos tiriantis žvilgsnis pervėrė Juliją.

– Tai jūs – Ema, – tarė ji. – O kur Pipas?

Vaiskios, nekaltos Julijos akys atlaikė jos žvilgsnį.

– Nežinau, – atsakė. – Neturiu nė menkiausio supratimo.

– O man atrodo, kad jūs meluojate, Julija. Kada paskutinį kartą jį matėte?

Julija akimirkai lyg ir sudvejojo, tačiau atsakė aiškiai ir ryžtingai:

– Nemačiau nuo trejų metų, kai jį išsivežė mano motina. Nemačiau nei jo, nei mamos. Ir nežinau, kur jie dabar.

– Tai viskas, ką galite pasakyti?

Julija atsiduso.

– Galėčiau dar pridurti, kad apgailestauju, jog taip atsitiko. Bet tai nebūtų tiesa, nes jeigu reikėtų, vėl pasielgčiau lygiai taip pat. Nebent žinočiau, kad įvyks žmogžudystė...

– Julija, – kreipėsi mis Bleklok. – Vadinu jus taip, nes jau pripratau. Sakote, esate dalyvavusi Prancūzijos pasipriešinimo judėjime?

– Taip. Pusantrų metų.

– Vadinasi, mokate šaudyti?

Šaltos mėlynos akys vėl įsmigo į ją.

– Taip, aš gerai šaudau. Bet į jus, Leticija Bleklok, šoviau ne aš, nors tegaliu duoti savo garbės žodį. Atminkite, jei būčiau šovusi aš, tikrai būčiau pataikiusi.

II

Susidariusią įtampą sudrumstė prie durų privažiavusios mašinos burzgimas.

– Kas gi čia dabar? – paklausė mis Bleklok.

Mici kyštelėjo pro duris susivėlusią galvą ir sugrįžo paklaikusiomis akimis.

– Vėl policija! – sucypė. – Juk tai persekiojimas! Kodėl jie nepalieka mūsų ramybėje? Aš neištversiu. Parašysiu ministrui pirmininkui. Parašysiu jūsų karaliui.

Kredoko ranka tvirtai ir nepernelyg švelniai nustūmė ją į šalį. Inspektorius įėjo vidun tokiu rūškanu veidu, kad visų akys išsyk nukrypo į jį. Tai buvo visiškai kitas žmogus.

Jis griežtai tarė:

– Nužudyta mis Margatroid. Ją pasmaugė vos prieš valandą, – jo žvilgsnis pervėrė Juliją. – Mis Saimons, kur jūs buvote visą dieną?

– Milčesteryje, – pavargusiu balsu atsakė Julija. – Ką tik grįžau.

– O jūs? – inspektoriaus akys nukrypo į Patriką.

– Aš irgi.

– Jūs grįžote kartu?

– M-m... taip, – patvirtino Patrikas.

– Ne, – įsiterpė Julija. – Negerai šitaip sakyti, Patrikai. Šis melas vis tiek išaiškės. Autobuse žmonės mus puikiausiai pažįsta. Aš grįžau anksčiau, inspektoriau, – tuo autobusu, kuris būna čia ketvirtą valandą.

– Ir ką tada veikėte?

– Ėjau pasivaikščioti.

– Bolderso link?

– Ne. Ėjau per laukus.

Kredokas įdėmiai pažvelgė į ją. Julija, išblyškusi ir tvirtai sučiaupusi lūpas, atlaikė jo žvilgsnį.

Niekam nespėjus pratarti nė žodžio, suskambo telefonas.

Mis Bleklok, klausiamai dirstelėjusi į Kredoką, pakėlė ragelį.

– Taip. Kas? A, Banča. Ką? Ne. Ne, jos nėra. Neturiu supratimo... Taip, jis čia.

Nuleidusi ragelį ji tarė:

– Inspektoriau, su jumis norėtų pasikalbėti misis Harmon. Mis Marpl dar negrįžo į vikariatą, ir misis Harmon labai nerimauja.

Kredokas dviem žingsniais prišoko prie telefono.

– Kredokas klauso!

– Inspektoriau, man neramu, – pasigirdo vaikiškai virpantis Bančos balsas. – Kažkur dingo teta Džeinė... Neįsivaizduoju, kur. Girdėjau, mis Margatroid nužudyta. Ar tai tiesa?

– Taip, tiesa, misis Harmon. Kaip tik mis Marpl su mis

Hinčklif ir rado kūną.

– Ach, štai kur ji! – su palengvėjimu sušuko Banča.

– Ne... ne, jos ten nebėra. Ji išėjo... tuoj pasakysiu... maždaug prieš pusvalandį. Nejaugi negrįžo?

– Ne. O juk kelio – vos dešimt minučių. Kur ji galėjo dingti?

– Gal užsuko pas kurį iš kaimynų?

– Paskambinau visiems – kiekvienam iš jų. Jos nėra. Man baisu, inspektoriau.

„Man irgi", – pagalvojo Kredokas.

Paskui greitai atsakė:

– Važiuoju pas jus – tučtuojau.

– O, labai prašau... Čia toks raštelis. Mis Marpl paliko prieš išeidama. Gal ką reiškia... Kažkokia keverzonė.

Kredokas padėjo ragelį.

Mis Bleklok sunerimusi paklausė:

– Kažkas atsitiko mis Marpl? O, tikiuosi, nieko baisaus.

– Ir aš tikiuosi, – tarstelėjo inspektorius, nors jo veidas buvo paniuręs.

– Ji tokia sena ir... trapi.

– Žinau.

Mis Bleklok, nejučia palietusi perlų vėrinį ant kaklo, kimiai sugergždė:

– Viskas eina vis blogyn. Kad ir kas čia darbuotųsi, jis pamišėlis, inspektoriau... Tikras pamišėlis.

– Ko gero.

Staiga, timptelėtas nervingai virpančių pirštų, perlų vėrinys sutrūko, ir maži balti karoliukai pažiro po kambarį.

– Mano perlai! Mano perlai... – sielvartingai sušuko Leticija.

Jos balsas buvo kupinas tokios kančios, kad visi nustebę sužiuro. Pridėjusi ranką prie kaklo ji apsigręžė ir kūkčiodama išbėgo iš kambario.

Filipa ėmė rinkti perlus.

– Dar nemačiau jos tokios sukrėstos, – tarė ji. – Na, žinoma... su šiuo vėriniu ji niekada nesiskyrė. Gal tai kokio nors brangaus žmogaus dovana? Pavyzdžiui, Rendelo Godlerio?

– Gali būti, – lėtai ištarė inspektorius.

– Ar tik nebus jie... tikri? – paklausė Filipa, vis dar

ropinėdama ant kelių ir rankiodama baltus spindinčius karoliukus.

Paėmęs vieną į ranką Kredokas jau buvo paniekinamai beatsakąs: „Tikri? Kokia nesąmonė!“, bet žodžiai sustingo jo lūpose.

O iš tikrųjų, gal tie perlai tikri?

Jie buvo tokie dideli, lygūs ir balti, kad atrodė kaip dirbtiniai, tačiau Kredokas prisiminė vieną bylą, kai tikrų perlų vėrinys lombarde buvo nupirktas už kelis šilingus.

Leticija Bleklok įtikinėjo, kad namuose nėra jokių brangių papuošalų. Tačiau jeigu šie perlai tikri, jie kainuoja pasakiškus pinigus. O jeigu tai dar ir Rendelo Godlerio dovana, šis vėrinys tiesiog neįkainojamas.

Taip, jie atrodo dirbtiniai... jie turėjo būti dirbtiniai, bet jeigu yra ne taip?

Ir kodėl gi ne? Mis Bleklok pati gali nežinoti jų vertės. Arba ji galėjo sąmoningai nuslėpti savo turtą, tvirtindama, jog tai pigus, ne daugiau kaip poros ginėjų vertas papuošalas. O kiek jie kainuotų, jei būtų tikri? Pasakišką sumelę... Dėl to verta ryžtis žmogžudystei... jeigu kažkas apie tai žinojo.

Krūptelėjęs inspektorius atsitokėjo nuo savo apmąstymų. Dingo mis Marpl. Reikia skubėti pas pastorių.

III

Sunerimę ir susigūžę Banča su vyru laukė jo.

– Ji dar negrįžo, – tarė Banča.

– Ar išeidama iš Bolderso ji sakė, kad trauks pas jus? – paklausė Julijonas.

– Ne, ji šito nesakė, – lėtai išskiemenavo Kredokas, prisimindamas tą paskutinį kartą, kai matė Džeinę Marpl.

Jam prieš akis iškilo liūdna jos veido išraiška ir atšiauriai spindinčios tos paprastai švelnios mėlynos akys.

Liūdesys, nepalenkiamas ryžtas... Ką ji buvo nusprendusi atlikti? Kur nueiti?

– Kai paskutinį kartą ją mačiau, ji kalbėjosi su seržantu Flečeriu, – tarė jis. – Prie vartų. Paskui išėjo. Pamaniau, kad eis namo, pas jus. Galėjau pavėžėti, bet turėjau tiek reikalų, o ji dingo kaip dūmas. Gal Flečeris ką žino? Kur jis?

Tačiau paskambinęs į Boldersą Kredokas sužinojo, kad ir Flečerio niekur nėra, o jokio raštelio jis nepaliko. Kai kas spėliojo, kad jis kažkokiu reikalu grįžo į Milčesterį.

Inspektorius paskambino ir į Milčesterio policijos nuovadą, bet niekas nieko apie Flečerį nežinojo ir ten.

Staiga Kredokas prisiminė, ką Banča kalbėjo jam telefonu, ir atsigręžė į ją.

– Kur tas raštelis? Sakėte, ji kažką pakeverzojo ant popieriaus.

Banča atnešė. Jis išskleidė lapelį ir padėjo ant stalo. Banča palinko jam per petį ir padėjo skaityti, nes rašysena buvo gan neaiški.

„Lempa."

Paskui ėjo žodis „žibuoklės".

Paliktas tarpas, o toliau klausimas: „Kur aspirino buteliukas?"

Sunkiausia buvo iššifruoti tolimesnę eilutę.

– „Gardžioji mirtis", – pagaliau perskaitė Banča. – Tai Mici pyragas!

– „Išsiaiškinti", – toliau skaitė Kredokas.

– Išsiaiškinti? Ką išsiaiškinti? Kas gi čia dabar? „Ir drąsiai iškęstos negalios..." Kokia nesąmonė!

– „Jodas", – perskaitė inspektorius. – „Perlai." Ach, perlai.

– O toliau – „Loti", ne – „Leti". Jos „e" atrodo kaip „o". Paskui – „Bernas." Kas gi tai? „Pensija"...

Nieko nesuprasdami jie susižvalgė.

Kredokas greitai dar kartą perskaitė iš naujo:

– Lempa. Žibuoklės. Kur aspirino buteliukas? Gardžioji mirtis. Išsiaiškinti. Ir drąsiai iškęstos negalios. Jodas. Perlai. Leti. Bernas. Pensija.

– Ką visa tai reiškia? – paklausė Banča. – Kažkoks žodžių kratinys.

– Man ką tik dingtelėjo mintis, bet čia pat nunyko... – lėtai pratarė Kredokas. – Keista, kad ji paminėjo ir perlus.

– Kokius perlus?

– Ar mis Bleklok visada nešioja tą trijų eilių perlų vėrinį?

– Taip. Mes kartais net pasijuokiam. Juk jis atrodo taip bjauriai, ar ne? O ji tikriausiai mano, kad madingas.

– Gali būti ir kita priežastis, – samprotavo Kredokas.

– Ar tik nenorite pasakyti, kad jie tikri? O, šito negali būti!

– Ar dažnai jums tenka matyti tikrus tokio dydžio perlus, misis Harmon?

– Bet šitie juk stikliniai.

Kredokas patraukė pečiais.

– Tiek to, dabar tai nebesvarbu. Svarbiausia mis Marpl. Turim ją surasti.

Reikėjo ją surasti, kol nevėlu – bet gal jau šaukštai popiet? Tie pieštuku išvedžioti žodžiai liudijo, kad ji ėjo teisinga linkme... Tačiau tai pavojinga – be galo pavojinga. Ir kur tą Flečerį velnias nešė?

Išėjęs iš vikariato, Kredokas patraukė prie automobilio. Ieškoti... tai buvo viskas, ką jis galėjo daryti.

Staiga nuo svyrančių laurų atsklido balsas.

– Sere! – nekantriai šūktelėjo seržantas Flečeris. – Sere...

Trys moterys

Mažojo Pedokso gyventojai pavalgė pietus. Visi sėdėjo nuščiuvę ir prislėgti.

Patrikas jautė užsitraukęs nemalonę, todėl tik kelissyk pamėgino užvesti pokalbį, bet nesėkmingai. Filipa Heimes skendėjo savo mintyse. Pati mis Bleklok nė nesistengė demonstruoti įprastinės geros nuotaikos. Pietums ji persirengė ir atėjo pasipuošusi kamėjų vėriniu, tačiau tamsių ratilų duobėje nugrimzdusiose akyse pirmą kartą šmėkščiojo baimė, kurią išdavė ir virpančios rankos.

Tik Julija visą vakarą buvo kaip paprastai – ciniškai šaltakraujiška.

– Dovanokite, Leti, – tarė ji, – kad neįstengiau susikrauti daiktų ir dingti iš čia. Bet, ko gero, to neleistų ir policija. Nemanau, kad dar ilgai temdysiu jūsų gyvenimą – ar kaip ten sakoma. Bet kuriuo momentu gali įžengti inspektorius Kredokas – su arešto orderiu ir antrankiais. Net keista, kodėl manęs lig šiol dar nesuėmė.

– Jis ieško tos senutės... mis Marpl, – atsakė mis Bleklok.

– Manote, ji irgi nužudyta? – neslėpdamas smalsumo paklausė Patrikas. – Bet kodėl? Ką ji galėjo žinoti?

– Neturiu supratimo, – abejingai burbtelėjo mis Bleklok. – Gal jai ką nors pasakė mis Margatroid.

– Jeigu nužudė ir ją, – tarė Patrikas, – logiškai mąstant, tai galėjo padaryti tik vienas žmogus.

– Kas?

– Žinoma, Hinčklif, – triumfuodamas skėlė Patrikas. – Juk paskutinį kartą mis Marpl gyvą matė būtent Bolderse. Manau, kad iš ten ji jau nebeišėjo...

– Oi, kaip skauda galvą, – kimiai sudejavo mis Bleklok ir

uždėjo ranką ant kaktos. – Kam tai Hinč žudyti mis Marpl? Nesąmonė!

– Bet jeigu Hinč tikrai nužudė Margatroid, visai tikėtina ir tai, – neatsidžiaugdamas savo nuovokumu postringavo Patrikas.

– Hinč nežudė Margatroid! – atsitokėjusi iš savo apatijos atšovė Filipa.

– Kodėl gi? Ji puikiausiai galėjo tai padaryti, jei Margatroid aptiko kažką, kas liudija, kad ji... Hinč... nusikaltėlė.

– Betgi, kai nužudė Margatroid, Hinč buvo stoty.

– O ji galėjo nužudyti savo draugę ir prieš išvažiuodama.

Leticija Bleklok, kuri spoksojo į juos išpūtusi akis, staiga suriko visa gerkle:

– Nužudė, nužudė, nužudė! Nejaugi negalima pakalbėti apie ką nors kita? Nejaugi nesuprantate, kad man baisu? Baisu! Anksčiau nebijojau, maniau, kad galiu pati savimi pasirūpinti... Tačiau ką galima padaryti žudikui, kuris laukia... stebi... ir tempia gumą? O, Dieve!

Ji įsikniaubė į delnus. Po akimirkos pakėlė galvą ir susitvardžiusi atsiprašė:

– Dovanokite. Nesusivaldžiau...

– Viskas gerai, teta Leti, – švelniai nuramino ją Patrikas. – Aš jumis pasirūpinsiu.

– Tu? – teištarė mis Bleklok, tačiau tas žodis buvo kupinas nevilties ir kone kaltinimo.

Visa tai nutiko prieš pietus. Pasinaudojusi situacija, į kambarį įžengė Mici ir pareiškė nieko negaminsianti.

– Aš daugiau nieko nedarysiu šiuose namuose. Einu į savo kambarį. Užsirakinsiu ir būsiu visą dieną. Man baisu... Žmonės žudomi... Ta kvailo angliško veido mis Margatroid – ir kas ją žudytų? Tik maniakas! Vadinasi, čia šlaistosi maniakas! O maniakui nesvarbu, ką žudyti. Bet aš... aš nenoriu būti nužudyta! Virtuvėje šmėkščioja kažkokie šešėliai... Aš girdžiu krebždesį... Atrodo, lyg kas vaikščiotų kieme, o paskui šmėkšteli prie laiptų, ir tada pasigirsta žingsniai. Todėl dabar aš einu į savo kambarį, užsirakinsiu duris ir gal net užstumsiu spintelę. O iš ryto pasakysiu tam žiauriam policininkui, kad išvažiuoju. O jeigu neišleis, pasakysiu: „Aš rėksiu, rėksiu ir rėksiu, kol mane paleisite!“

Prisiminus, kaip Mici sugeba laidyti gerklę, visiems kraujas sustingo gyslose nuo tokio grasinimo.

– Tai aš einu į savo kambarį, – demonstratyviai numetusi prijuostę, darsyk pakartojo Mici, kad jos ketinimai būtų visiškai aiškūs. – Labanakt, mis Bleklok. Gal iš ryto jūsų jau nebebus tarp gyvųjų. Taigi dėl viso ko atsisveikinu.

Ji ryžtingai išdrožė iš kambario, ir durys, kaip paprastai tyliai čirptelėjusios, užsidarė paskui ją.

Julija atsistojo.

– Aš pagaminsiu pietus, – pasišovė ji. – Gal ir gerai... Jums nereikės sėdėti su manimi prie vieno stalo. Kadangi Patrikas pasisiūlė jus saugoti, galės pirmasis paragauti kiekvieno patiekalo. Nenoriu, kad mane dar apkaltintų ir nunuodijimu.

Julija pagamino ir patiekė tikrai puikius pietus. Filipa buvo užsukusi į virtuvę pasiūlyti pagalbos, bet Julija tvirtai atšovė, kad jai nieko nereikia.

– Julija, aš noriu tau kai ką pasakyti...

– Dabar ne metas mergaitiškiems pasipasakojimams, – nukirto Julija. – Grįžk į svetainę, Filipa.

Po pietų jie sėdėjo svetainėje, gėrė kavą prie mažo staliuko greta židinio, ir, regis, nė vienas neturėjo ką pasakyti. Jie tiesiog laukė, ir viskas.

Pusę devynių paskambino inspektorius Kredokas.

– Maždaug po penkiolikos minučių būsiu pas jus, – pranešė. – Atsivešiu pulkininką, misis Isterbruk ir misis Svytenhem su sūnumi.

– Bet, inspektoriau... Šiandien aš nebenoriu jokių svečių... – išsekusiu balsu suvaitojo mis Bleklok.

– Žinau, kaip jūs jaučiatės, mis Bleklok. Atleiskite. Bet tai skubu.

– Ar jūs... radote mis Marpl?

– Ne, – atsakė inspektorius ir padėjo ragelį.

Julija nunešė kavos padėklą į virtuvę, kur, didelei savo nuostabai, prie kriauklės, kurioje riogsojo stirtos neplautų indų, rado susimąsčiusią Mici. Ši kaipmat pratrūko:

– Tik pažiūrėk, kaip prišnerkštei mano gražiąją virtuvėlę! Štai šitą keptuvę aš naudoju tik omletams – tik omletams! O tu ką joje kepei?

– Svogūnus.

– Sugadinta... visiškai sugadinta. Dabar ją reikės plauti, o aš niekada... niekada neplaunu omletų keptuvės. Tik atsargiai išvalau riebaluotu laikraščiu, ir viskas. O štai šitame puode, kuriame tu virei, aš tik kaitinu pieną...

– Iš kur man žinoti, kam kokį puodą tu naudoji? – suirzusi atkirto Julija. – Jeigu nusprendei voliotis lovoje, tai kam dabar atsikėlei? Eik sau ir leisk man ramiai susiplauti indus.

– Ne, užteks tau čia šeimininkauti.

– O, Mici, tu nepakenčiama!

Įpykusi Julija išbėgo iš virtuvės, o tuo metu kaip tik paskambino į duris.

– Jau aš tai prie durų neisiu! – šūktelėjo iš virtuvės Mici.

Julija pusbalsiu riebiai nusikeikė ir nudrožė atidaryti durų.

Tai buvo mis Hinčklif.

– Labas vakaras, – savo šiurkščiu balsu pasisveikino ji. – Atleiskite, kad trukdau. Inspektorius tikriausiai jau skambino?

– Taip, bet nesakė, kad jūs ateisite, – tarė Julija, lydėdama ją į svetainę.

– Jis sakė, kad jei nenoriu, galiu neiti, – paaiškino mis Hinčklif. – Bet aš norėjau.

Niekas nepareiškė mis Hinčklif užuojautos ir net neužsiminė apie mis Margatroid mirtį. Išsekusiame aukštos energingos moters veide ir taip viskas buvo parašyta, tad trūko žodžių, kurie būtų ją paguodę.

– Uždekite visas šviesas, – paliepė mis Bleklok. – Ir įmeskite į židinį daugiau anglių. Man šalta... siaubingai šalta. Sėskite prie ugnies, mis Hinčklif. Inspektorius žadėjo būti už pusvalandžio. Ilgai netruks.

– Mici vėl nulipo žemyn, – pranešė Julija.

– Tikrai? Kartais ta mergiotė man atrodo pamišėlė – tikra pamišėlė. Bet gal mes visi išprotėjom?

– O man jau nusibodo klausytis, kad visi, kas tik padaro nusikaltimą, yra bepročiai, – vėptelėjo mis Hinčklif. – Kaip tik – jie pasiutusiai protingi!

Pasigirdo mašinos burzgimas, ir tuoj pat įėjo Kredokas su pulkininku, misis Isterbruk, Edmundu ir misis Svytenhem.

Visi jie atrodė keistai nuolankūs.

Pulkininko Isterbruko balsas tepriminė jo įprastinio tono aidą:

– O, kaip gera prie ugnelės!

Misis Isterbruk, nenusimetusi kailinių, atsisėdo prie vyro. Jos dailus ir paprastai nuobodžiaujantis veidelis dabar priminė sunykusį žebenkšties snukutį. Edmundas kaip visada buvo kažko nepatenkintas ir į kiekvieną piktai žybčiojo akimis. Misis Svytenhem stengėsi užmegzti kalbą, bet jos pastangos atrodė kaip pokalbio parodija.

– Kaip siaubinga... ar ne? – čiauškėjo ji. – Tai yra viskas, kas vyksta. Iš tikrųjų – kuo mažiau kalbi, tuo geriau. Juk niekas nežino, kas bus kitas... Tai kaip maras. Mieloji mis Bleklok, gal išgertumėte truputį brendžio? Gal net pusę taurės? Esu įsitikinusi, kad brendis – geriausias stimuliatorius. Man... mums visiems buvo taip baisu, bet inspektorius Kredokas mus privertė atvykti. Ir kaip kraupu, kad jos dar nerado... Na, tos vargšės senutės iš vikariato. Banča Harmon iš proto kraustosi. Niekas nežino, kur ji galėjo nueiti. Pas mus neužsuko. Šiandien aš jos net nemačiau. Jeigu ji būtų bent prisiartinusi prie namo, būčiau pastebėjusi, nes sėdėjau svetainėje – namo gale, o Edmundas kažką rašė savo kabinete, kuris yra priekinėje namo dalyje. Taigi jeigu ji būtų priėjusi iš kurio nors galo, mes turėjome pastebėti. O, aš taip tikiuosi ir meldžiuosi, kad nieko nebūtų nutikę tai mielai senutei, kad būtų gyva, sveika ir visa kita...

– Mama, – sudraudė Edmundas, – ar neužsičiaupsite?

– Taip, taip, mielasis, daugiau nė žodžio, – atsakė misis Svytenhem ir įsitaisė ant sofos šalia Julijos.

Inspektorius Kredokas stovėjo prie durų. Priešais, kone išsirikiavusios vorele, įsitaisė trys moterys. Julija ir misis Svytenhem – ant sofos, misis Isterbruk – ant krėslo, kuriame sėdėjo jos vyras, ranktūrio. Jis nesodino jų specialiai tokia tvarka, bet ji puikiausiai tiko.

Mis Bleklok ir mis Hinčklif susirietusios šildėsi prie ugnies. Šalia jų stovėjo Edmundas. Tolumoje, šešėlyje, dūlavo Filipos siluetas.

Kredokas pradėjo be didelių įžangų:

– Visi jūs žinote, kad mis Margatroid nužudyta. Turime pagrindo manyti, kad ją nužudė moteris. Dėl tam tikrų priežasčių įtariamųjų ratą galime dar labiau siaurinti. Dabar

norėčiau kai kurių damų paklausti, ką jos veikė šiandien po pietų tarp ketvirtos valandos ir dvidešimt po keturių. Viena jauna dama, pasivadinusi mis Saimons, man jau papasakojo. Paprašysiu jos pakartoti savo parodymus. Ir kartu, mis Saimons, turiu jus perspėti, kad neprivalote atsakinėti, jei manote, kad jūsų atsakymai gali būti panaudoti prieš jus. Viską, ką jūs pasakysite, užrašys konsteblis Edvardas, ir tai gali būti panaudota kaip įrodymas teisme.

– Jūs turite dėl to perspėti, ar ne? – tarė Julija. Ji buvo išblyškusi, bet santūri. – Kartoju: tarp keturių ir pusės penkių aš ėjau per lauką iki upokšnio, tekančio pro Komptono sodybą. Tuo pačiu lauku grįžau lig vieškelio, kur auga trys tuopos. Kiek prisimenu, nieko nesutikau. Bet iki Bolderso nebuvau nuėjusi.

– Misis Svytenhem?

– Jūs perspėjote mus visus? – paklausė Edmundas.

Inspektorius atsigręžė į jį.

– Ne. Šiuo metu tik mis Saimons. Neturiu pagrindo manyti, kad bet koks jūsų teiginys gali būti panaudotas prieš jus. Bet, žinoma, jūs galite pasikviesti advokatą ir neatsakinėti į klausimus jam nesant.

– O, bet juk tai būtų kvailystė ir tuščias laiko gaišinimas! – sušuko misis Svytenhem. – Aš tai galiu jums iš karto pasakyti, ką veikiau. Juk šito jūs norite? Tai pradėti?

– Taip, prašau, misis Svytenhem.

– Leiskite prisiminti, – misis Svytenhem užsimerkė, paskui atsimerkė. – Aš, žinoma, neturiu nieko bendra su mis Margatroid nužudymu. Neabejoju – kiekvienas tai žino. Bet esu realistė ir puikiausiai suprantu, kad policija privalo uždavinėti tuos beprasmiškus klausimus ir viską kruopščiai užsirašyti vadinamajam „protokolui“. Juk taip? – metelėjo ji skrupulingajam konstebliui Edvardsui ir maloniai paklausė: – Tikiuosi, aš kalbu ne per greitai?

Konsteblis Edvardsas, puikus stenografistas, bet ne itin komunikabilus, išraudo lig ausų ir suvapėjo:

– Viskas gerai, madam. Na, gal ir galėtumėte kiek lėčiau...

Misis Svytenhem pasakojo toliau, ritmingai stabtelėdama ten, kur, jos nuomone, turėjo būti padėtas kablelis ar baigėsi mintis.

– Ką gi, dabar sunku tiksliai pasakyti... Juk manoji laiko nuovoka ne tokia jau ir gera. Po karo mūsų namuose sustojo net pusė laikrodžių, o ir likusieji dažnai tai skuba, tai vėluoja arba išvis sustoja neprisukti, – misis Svytenhem patylėjo, kad visi pajustų šį jos nesiorientavimą laike. Paskui uoliai tęsė: – Ketvirtą valandą aš, atrodo, mezgiau kojinės kulną (ir kažkodėl išvirkščią – ne gerosiomis, o blogosiomis akimis). O jeigu ne, tada, ko gero, skyniau kieme nuvytusias chrizantemas... Nors ne, tai buvo anksčiau – prieš lietų.

– Lyti pradėjo dešimt po keturių, – įsiterpė inspektorius.

– Tikrai? Jūs man labai padėjote. Tada aš, žinoma, buvau antrame aukšte – koridoriuje pastačiau vonelę, nes ten visada prilyja. O tąsyk kapsėjo taip smarkiai, jog pamaniau, kad vėl užsikišo lietvamzdis. Taigi nulipusi žemyn užsimečiau lietpaltį, apsiaviau guminius batus. Pašaukiau Edmundą, bet jis neatsiliepė. Pamaniau, jog sėdi pasinėręs į kokią nors svarbią savo romano sceną, ir nusprendžiau netrukdyti – juk buvau ne kartą susitvarkiusi ir pati. Na, žinote, su šluotkočiu, pririštu prie tos lazdos, kuria atidaromos langinės.

– Norite pasakyti, – tarė Kredokas, pastebėjęs savo pavaldinio veide nuostabą, – kad jūs valėte lietvamzdį?

– Taip, jis buvo visiškai užsikimšęs lapais. Praėjo nemažai laiko, permirkau iki paskutinio siūlo, bet vis tiek atkrapščiau. Tada grįžau vidun, persirengiau, nusiprausiau – tie sutręšę lapai taip dvokė... Paskui nuėjau į virtuvę, užstačiau ant viryklės puodą. Laikrodis rodė penkiolika po šešių.

Konsteblis Edvardsas sumirksėjo.

– O tai reiškia, – pergalingai užbaigė misis Svytenhem, – kad buvo lygiai be dvidešimt penkios. Ar panašiai, – pridūrė.

– Ar kas nors matė, kaip jūs valėte tą lietvamzdį?

– Ne, niekas, – atsakė misis Svytenhem. – Būčiau iškart pakvietusi padėti! Juk vienai taip sunku...

– Vadinasi, jūs teigiate, kad lyjant buvote lauke, su apsiaustu ir guminiais batais, ir kad tuo metu valėte lietvamzdį, bet nėra nieko, kas galėtų patvirtinti jūsų žodžius?

– Pažiūrėkite į lietvamzdį, – atšovė misis Svytenhem. – Švarut švarutėlis.

– O jūs, misteri Svytenhemai, ar girdėjote, kaip jus šaukia motina?

– Ne, – atsakė Edmundas. – Miegojau kaip užmuštas.

– O aš maniau, kad tu rašai, Edmundai ... – su priekaištu tarė misis Svytenhem.

Inspektorius Kredokas atsigręžė į misis Isterbruk.

– O jūs, misis Isterbruk?

– Aš buvau su Arčiu jo kabinete, – įsmeigusi į inspektorių nekaltą žvilgsnį, atsakė misis Isterbruk. – Mes klausėmės radijo. Tiesa, Arči?

Stojo tyla. Pulkininkas Isterbrukas išraudo, paėmė žmonos ranką.

– Tu nieko nesupranti, katyte, – tarė jis. – Aš... norėjau pasakyti, inspektoriau, kad užklupote mus kaip griausmas iš giedro dangaus. Suprantate, mano žmona visiškai išmušta iš vėžių. Ji nervinasi, blaškosi ir nesuvokia, kaip svarbu... gerai pagalvoti, prieš ką nors sakant.

– Arči! – priekaištingai sušuko misis Isterbruk. – Nejaugi nori pasakyti, kad nebuvai su manim?

– Bet juk taip ir buvo, mieloji. Tokioje apklausoje labai svarbu neiškraipyti faktų. Aš kalbėjausi su Kroftendo ūkininku Lampsonu apie tinklą vištoms užtverti. Buvo maždaug be penkiolikos keturios. Namo grįžau tik nustojus lyti. Prieš pat arbatą, be penkiolikos penkios. Laura kepė sklindžius.

– O jūs irgi buvote išėjusi, misis Isterbruk?

Dailusis veidelis dabar labiau nei bet kada anksčiau priminė žebenkšties snukutį. Akys lakstė kaip į spąstus pakliuvusio žvėriūkščio.

– Ne... Ne, sėdėjau ir klausiausi radijo. Niekur nebuvau išėjusi. Bent jau tuo metu. Anksčiau tai buvau. Maždaug... maždaug pusę trijų. Šiek tiek pasivaikščiojau. Čia, netoliese.

Atrodė, kad ji tikisi daugiau klausimų, tačiau Kredokas ramiai tarė:

– Tik tiek ir norėjau sužinoti, misis Isterbruk.

Paskui pridūrė:

– Šie parodymai bus atspausdinti. Galėsite perskaityti ir, jei sakėte tiesą, pasirašyti.

Misis Isterbruk staiga nudelbė jį pykčio kupinu žvilgsniu.

– O kitų kodėl neklausiate, kur jie buvo? Tos Heimes? Arba Edmundo Svytenhemo? Iš kur jūs žinote, kad jis miegojo? Juk niekas nematė!

Inspektorius Kredokas ramiai atsakė:

– Prieš mirtį mis Margatroid kai ką pasakė. Tą vakarą, kai jus užpuolė, šiame kambaryje nebuvo vieno žmogaus. Žmogaus, kuris turėjo būti visą laiką. Mis Margatroid išvardijo savo draugei tuos, kuriuos matė. Taip, atmetimo būdu, pavyko išsiaiškinti, kad vieno nebuvo.

– Bet juk nieko nesimatė, – suabejojo Julija.

– O Margatroid matėsi, – staiga savo sodriu balsu sududeno mis Hinčklif. – Ji stovėjo ten, už durų, kur dabar yra inspektorius Kredokas. Ir buvo vienintelė, mačiusi viską, kas čia vyksta.

– Aha! Tai štai ką jūs sugalvojot! – sušuko Mici.

Atlapojusi duris ir vos nepartrenkusi šalia stovėjusio Kredoko ji dramatiškai įžygiavo į kambarį.

– Vadinasi, Mici jūs nekviečiate, taip, stuobry policininke? Juk aš tik Mici! Mici iš virtuvės! Tai tegul ir tūno tarp puodų! Bet sakau jums – Mici kaip visi kiti, o gal ir geriau, gali matyti. Taip, taip, aš matau! Ir kai ką mačiau apiplėšimo vakarą! Mačiau tai, kuo pati negaliu patikėti, todėl lig šiol tylėjau. Ir, manau, nesakysiu... bent jau kol kas. Palūkėsiu.

– O kai viskas nurims, tam tikro žmogaus paprašysite pakrapštyti piniginę, ar ne? – paklausė Kredokas.

Mici pasisuko į jį kaip įnirtusi katė.

– O kodėl gi ne? Kodėl turėčiau pasididžiuoti? Kodėl man negalėtų sumokėti, jei taip kilniaširdiškai laikiau liežuvį už dantų? Tuo labiau kad vieną dieną bus pinigų... daug pinigų. O! Man teko girdėti, ir žinau, kas vyksta. Žinau tuos Pipemerus... slaptą draugiją, kuriai ji, – Mici teatrališkai mostelėjo į Juliją, – priklauso. Taip, aš ketinau palaukti ir paprašyti pinigų, bet... dabar išsigandau. Verčiau pasisaugosiu. Juk greitai kas nors gali pasikėsinti ir į mane. Todėl papasakosiu, ką žinau.

– Puiku, – nepatikliai burbtelėjo inspektorius. – Tai ką gi jūs žinote?

– Aš pasakysiu, – iškilmingai pareiškė Mici. – Tą vakarą aš nebuvau podėlyje ir nešveičiau sidabrinių indų, kaip sakiau. Buvau valgomajame, ten ir išgirdau šūvį. Pažiūrėjau pro rakto skylutę. Prieškambaryje buvo tamsu, bet išgirdau dar vieną šūvį, pamačiau krintantį žibintą – jis vis sukosi ir sukosi, ir...

aš išvydau ją. Išvydau ją su ginklu rankoje greta to žmogaus. Aš pamačiau misis Bleklok!

– Mane? – mis Bleklok net pašoko. – Tu iš proto išsikraustei!

– Bet šito negali būti! – sušuko Edmundas. – Mici negalėjo matyti mis Bleklok...

Kredokas gergždžiančiu grėsmingu balsu nutraukė jo mintį:

– Negalėjo, misteri Svytenhemai? O kodėl gi? Ar tik ne dėl to, kad ne mis Bleklok stovėjo su ginklu rankoje? Juk tai buvote jūs, tiesa?

– Aš? Aišku, ne... Kas per velniava?

– Tai jūs paėmėte pulkininko Isterbruko revolverį. Jūs surentėte visą tą reikalą su Rudžiu Šercu – kaip kokį pokštą. Jūs nusekėte paskui Patriką Saimonsą į aną kambarį, o kai užgeso šviesa, išslinkote pro rūpestingai suteptas duris. Tai jūs šovėte į mis Bleklok, o paskui nužudėte Rudį Šercą. O po kelių sekundžių vėl stovėjote svetainėje ir spragsėjote žiebtuvėliu.

Akimirksniui Edmundas neteko žado, paskui išlemeno:

– Kaip siaubinga taip manyti. Kodėl aš? Kam man būtų šito reikėję?

– Jei mis Bleklok būtų mirusi anksčiau už misis Godler, palikimas būtų atitekęs dviem žmonėms. Tiems, kuriuos mes žinome kaip Pipą ir Emą. Julija Saimons pasirodė besanti Ema...

– O aš, manote, Pipas? – Edmundas nusikvatojo. – Fantastiška! Taip, aš panašaus amžiaus, bet tiktai tiek. Ir galiu įrodyti jums, prakeiktas kvaily, kad esu Edmundas Svytenhemas. Galiu pateikti gimimo liudijimą, brandos atestatą, universiteto diplomą – ką tik norite.

– Jis ne Pipas, – atsklido balsas iš tamsaus kampo. Į priekį žengė išblyškusi Filipa Heimes. – Pipas – tai aš, inspektoriau.

– Jūs, misis Heimes?

– Taip. Regis, visi manė, jog Pipas – berniukas, nors Julija puikiausiai žinojo, kad turėjo dvynę seserį. Nesuprantu, kodėl ji pati šito nepasakė...

– Tiesiog palaikiau savo šeimos poziciją, – atsakė Julija.

– Be to, kas tu esi, supratau visai neseniai. Anksčiau nė nenutuokiau.

– Mano užmačios buvo tokios pat kaip Julijos, – kiek virpančiu balsu tarė Filipa. – Kai netekau vyro ir baigėsi karas, susimąsčiau, ką man daryti. Mama jau buvo seniai mirusi. Išsiaiškinau apie savo giminystės ryšius su Godleriais. Misis Godler jau skaičiavo paskutines dienas, ir po jos mirties pinigai turėjo atitekti mis Bleklok. Susižinojau, kur ji gyvena, ir... atvykau čia. Įsidarbinau pas misis Lukas. Tikėjausi, jog mis Bleklok, senyva, vieniša moteris, man padės. Na, ne man – juk aš galiu dirbti. Padės Hariui baigti mokslus. Šiaip ar taip, juk tai Godlerio pinigai, o ji neturi artimųjų, kuriems galėtų juos palikti.

– O paskui, – Filipa ėmė kalbėti greičiau, ilgai gniaužti žodžiai liejosi nesuvaldomai, – po to užpuolimo aš išsigandau. Man pasirodė, kad vienintelis žmogus, kuris gali norėti nužudyti mis Bleklok, esu aš. Neturėjau nė menkiausio supratimo, kas ta Julija, – mes nesame identiškos dvynės ir iš pirmo žvilgsnio ne tokios jau panašios. Atrodė, kad aš vienintelė, kurią gali įtarti.

Ji nutilo, nusibraukė nuo veido šviesius plaukus, ir Kredokas staiga suprato, kad toje išblukusioje nuotraukoje, kurią jis rado laiškų skrynelėje, tikriausiai buvo Filipos motina. Panašios kaip du vandens lašai. Dabar jam tapo aišku, kodėl užuomina apie gniaužomus kumščius pasirodė pažįstama – Filipa dabar būtent tai ir darė.

– Mis Bleklok man buvo gera. Labai gera. Nemėginau ir nė nemaniau jos nužudyti. Ir vis dėlto Pipas – tai aš.

Kiek patylėjusi ji pridūrė

– Na, matote, Edmundo nereikia įtarinėti.

– Nereikia? – perklausė Kredokas. Jo balse vėl nuskambėjo gaižus kartėlis. – Edmundas Svytenhemas – jaunuolis, kuris dievina pinigus. Jaunuolis, kuris galbūt norėtų vesti turtingą moterį. Tačiau ji nebus turtinga, jei mis Bleklok nemirs anksčiau už misis Godler. O kadangi jau beveik neliko abejonių, kad misis Godler anksčiau apleis šį pasaulį... Ką gi, reikėjo kažko imtis, ar ne, misteri Svytenhemai?

– Prakeiktas melas! – sukriokė Edmundas.

Staiga orą perskrodė šaižus garsas. Jis atsklido iš virtuvės – pratisas nežmoniškas siaubo klyksmas.

– Tai ne Mici! – sušuko Julija.

– Taip, – atsakė inspektorius Kredokas, – tai kažkas, kas nužudė jau tris žmones...

Tiesa

Kai inspektorius atsigręžė į Edmundą Svytenhemą, Mici tylutėliai išslinko iš kambario ir grįžo į virtuvę. Įėjusi mis Bleklok pamatė Mici leidžiančią į kriauklę vandenį.

Mici susigėdusi akies krašteliu dirstelėjo į ją.

– Kokia tu melagė, Mici! – švelniai papriekaištavo mis Bleklok. – O čia dabar kas? Argi taip reikia plauti indus? Pirmiausia numazgok sidabrinius. Ir prisileisk pilną kriauklę. Juk neišplausi, kai vandens vos per pirštą!

Mici paklusniai atsuko čiaupus.

– Jūs nepykstate dėl to, ką aš pasakiau, mis Bleklok?

– Jeigu pykčiau dėl kiekvienos tavo melagystės, tektų niršti dieną naktį, – atsakė mis Bleklok.

– Einu, pasakysiu inspektoriui, kad tai aš viską padariau, gerai? – paklausė Mici.

– Jis jau žino, – maloniai atsakė mis Bleklok.

Mici užsuko čiaupus, o tuo metu dvi rankos iš už nugaros staiga suėmė jos galvą ir vienu vikriu judesiu panardino į vandens pilną kriauklę.

– Tik aš žinau, kad vieną kartą tu pasakysi tiesą, – sušnypštė mis Bleklok.

Mici muistėsi ir gynėsi, bet tvirtos mis Bleklok rankos negailestingai murkdė merginos galvą po vandeniu.

Netikėtai kažkur už jos suskardeno gailus Doros Baner balsiukas.

– O, Loti... Loti... Nereikia... Loti.

Mis Bleklok suspigo. Jos rankos šoktelėjo į orą, o išsivadavusi Mici, krenkšdama ir spjaudydama, atsitiesė.

Mis Bleklok vis klykė ir klykė. Mat virtuvėje daugiau nieko nebuvo...

– Dora, Dora, atleisk man. Aš turėjau... Aš turėjau...

Ji puolė prie durų, bet kelią pastojo seržantas Flečeris, o iš šluotų spintelės išraudusi, bet išdidi išlindo mis Marpl.

– Aš visada mokėjau pamėgdžioti žmonių balsus, – pasigyrė mis Marpl.

– Jums teks eiti su manim, madam, – tarė seržantas Flečeris. – Aš mačiau, kaip jūs ką tik mėginote prigirdyti šią merginą. Bus ir kitų kaltinimų. Turiu jus perspėti, Leticija Bleklok...

– Šarlotė Bleklok, – pataisė mis Marpl. – Štai kas ji. Tas perlų vėrinys, kurį ji visada nešioja, slepia po operacijos likusį randą.

– Operacijos?

– Taip, strumos operacijos.

Mis Bleklok, jau visiškai nusiraminusi, pažvelgė į mis Marpl.

– Vadinasi, jūs viską žinote? – paklausė ji.

– Taip, jau kuris laikas.

Šarlotė Bleklok atsisėdo prie stalo ir pravirko.

– Nereikėjo jums to daryti, – sriūbavo ji. – Nereikėjo mėgdžioti Doros balso. Aš mylėjau Dorą. Tikrai mylėjau.

Tarpdury susispietė inspektorius Kredokas ir kiti. Konsteblis Edvardsas, žinojęs, kaip suteikti pirmąją pagalbą ir mokėjęs daryti dirbtinį kvėpavimą, jau darbavosi prie Mici. Ši, vos atgavusi amą, pragydo ditirambais sau:

– Tai bent šauniai suveikiau, ar ne? Kokia aš protinga! Ir drąsi! Oi, drąsi! O juk manęs vos nenužudė. Bet aš buvau tokia drąsi, kad rizikavau viskuo.

Tuo metu pro žmones prasibrovė mis Hinčklif ir puolė prie stalo raudančią Šarlotę Bleklok. Seržantui Flečeriui vos pavyko ją sulaikyti.

– Kur dabar? Ne, ne, negalima, mis Hinčklif... – sudraudė jis.

Ši pro sukąstus dantis iškošė:

– Leiskite! Aš ją... Tai ji nužudė Emi Margatroid!

Šarlotė Bleklok pakėlė akis ir šniurkštelėjo nosimi.

– Aš nenorėjau jos žudyti. Nieko nenorėjau žudyti... bet prisiėjo... O gaila tik Doros. Kai ji mirė, likau visiškai

viena... Nuo tada, kai ji mirė, viena kaip pirštas... Ach, Dora, Dora...

Ji vėl įsikniaubė į delnus ir sukūkčiojo.

Vakaras vikariate

Mis Marpl sėdėjo aukštame krėsle. Banča, apglėbusi rankomis kelius, buvo įsitaisiusi ant grindų priešais židinį. Garbusis Julijonas Harmonas, palinkęs į priekį, labiau priminė mokinuką nei garbaus amžiaus vyriškį. Inspektorius Kredokas atsipalaidavęs rūkė pypkę ir gurkšnojo viskį su soda. Kitame ratelyje sėdėjo Julija, Patrikas, Edmundas ir Filipa.

– Manau, tai jūsų nuopelnas, mis Marpl, – tarė Kredokas.

– O ne, mano berniuk. Aš tik truputį padėjau. Tai jūs buvote už viską atsakingas, viskam vadovavote ir žinojote kur kas daugiau už mane.

– Ką gi, tada pasakokite abu, – nekantriai paragino Banča. – Kiekvienas po truputį. Bet tegul pradeda teta Džeinė, nes man patinka jos painūs minčių vingiai. Kada jūs pirmą kartą pagalvojote, kad visa tai – Bleklok darbas?

– Miela Banča, sunku ir pasakyti. Tiesą sakant, man jau iš pat pradžių pasirodė, kad tinkamiausias, o tiksliau, akivaizdžiausias užpuolimo organizatorius yra pati mis Bleklok. Juk, kaip žinoma, ji vienintelė bendravo su Rudžiu Šercu. Be to, tokį spektaklį lengviausia surengti savo namuose. Štai kad ir centrinis šildymas. Židinių užkurti nebuvo galima, nes kambary būtų buvę šviesu. Ir vienintelis žmogus, galėjęs liepti nekurti židinio, buvo pati šeimininkė.

– Negaliu pasigirti, kad iš karto apie tai pagalvojau. Mane tiesiog ėmė apmaudas, jog ne viskas taip paprasta! O taip, buvau vedžiojama už nosies, kaip ir visi kiti, – maniau, kad kažkas tikrai kėsinasi į Leticiją Bleklok.

– O gal iš karto pasakytumėte, kas gi įvyko? – paprašė Banča. – Tas šveicaras ją atpažino?

– Taip. Jis dirbo...

Mis Marpl dvejodama pažvelgė į Kredoką.

– Adolfo Koho klinikoje Berne, – tarė Kredokas. – Kohas buvo pasaulinio garso strumos gydytojas. Šarlotė Bleklok nuvyko pas jį išsioperuoti strumos, o Rudis Šercas tuo metu dirbo sanitaru. Atkeliavęs į Angliją, viešbutyje jis atpažino vieną damą, buvusią pacientę, ir pasitaikius progai užkalbino. Jei būtų bent kiek pagalvojęs, tikriausiai nebūtų to daręs, nes jis išėjo iš klinikos jau tvenkiantis virš galvos audros debesiui. Tiesa, Šarlotės tada jau nebebuvo, taigi ji nieko apie tai ir nežinojo.

– Vadinasi, Šercas jai nieko nekalbėjo nei apie Montro, nei apie savo tėvą – viešbučio savininką?

– O ne, tai ji pati viską sugalvojo.

– Tikriausiai jai tai buvo šokas, – mąsliai tarė mis Marpl. – Ji jautėsi pakankamai saugi, ir staiga – koks neįtikėtinas atsitiktinumas! – atsiranda žmogus, kuris ją pažįsta ne kaip vieną iš mis Bleklok (tam ji buvo pasirengusi), o būtent kaip Šarlotę Bleklok, pacientę, kuriai buvo išoperuota struma.

– Bet jūs norėjote išgirsti viską nuo pradžių. Ką gi, manau – ir inspektorius Kredokas, ko gero, sutiks su manimi, – jog viskas prasidėjo nuo to, kad Šarlotei Bleklok, dailiai lengvabūdei gražuolei, ėmė didėti skydliaukė, vadinamoji struma. Kadangi ji buvo itin jautri mergina, tai tiesiog sugriovė jos gyvenimą. Mat Šarlotė be galo rūpinosi savo išvaizda – tokio amžiaus paauglėms tai svarbiau už viską. Jei ji būtų turėjusi motiną ar protingą tėvą, manau, nebūtų patekusi į tokią apgailėtiną situaciją. Suprantate, tiesiog nebuvo kam prasklaidyti jos liūdesį, paskatinti bendrauti su žmonėmis, gyventi normalų gyvenimą ir per daug nesukti sau galvos dėl šio trūkumo. Ir, žinoma, jeigu ji būtų augusi kitoje šeimoje, būtų buvusi išoperuota daug anksčiau.

– Bet daktaras Bleklokas, atrodo, buvo senamadiškas, bukaprotis, užsispyręs tironas. Jis netikėjo tomis operacijomis. Tikriausiai būtent jis įkalė Šarlotei į galvą, kad nieko nebepadarysi, – belieka gydytis jodu ir kitais vaistais. Šarlotė jo klausė. Manau, jos sesuo irgi pervertino savo tėvo, kaip gydytojo, kompetenciją.

– Šarlotė buvo atsidavusi tėvui kaip kažkokia ežna, apykvailė būtybė. Matyt, jai atrodė, kad tėtė žino geriau. Tačiau strumai didėjant Šarlotė vis labiau užsidarė savyje,

nenorėjo bendrauti su žmonėmis. O iš tikrųjų ji buvo gera, maloni mergina.

– Koks keistas žudikės apibūdinimas... – tarė Edmundas.

– Nemanau, – atkirto mis Marpl. – Silpni ir geri žmonės dažnai būna linkę į išdavystę. O jeigu dar širsta ant gyvenimo, netenka paskutinių moralinių jėgų.

Žinoma, Leticija Bleklok buvo visai kitokia. Inspektorius Kredokas sakė, jog Bela Godler apibūdino ją kaip tikrai gerą žmogų. Manau, Leticija ir buvo gera. Darni asmenybė, kuri, kaip pati prisipažino, niekaip nesuvokė, kodėl žmonės neskiria gėrio nuo blogio. Kad ir kaip gundyta, Leticija Bleklok nė nemanė ryžtis kokiai nors niekšybei.

Be to, Leticija buvo atsidavusi savo seseriai. Rašydavo jai ilgus laiškus, pasakodavo viską, kas nutiko, stengdamasi pakurstyti sesers susidomėjimą gyvenimu. Jai kėlė nerimą siaubinga Šarlotės dvasinė būsena.

Pagaliau daktaras Bleklokas mirė. Leticija nedvejodama metė darbą pas Rendelą Godlerį ir pasišventė Šarlotei. Nuvežė ją į Šveicariją, konsultavosi dėl operacijos. Liga buvo labai įsisenėjusi, bet, kaip žinome, operacija pavyko. Deformacijos nebeliko, o randą buvo galima paslėpti po perlų ar kitokių karolių vėriniu.

Prasidėjo karas. Grįžti į Angliją buvo sunku, ir seserys liko Šveicarijoje, dirbo Raudonajame Kryžiuje ir kitur. Teisingai, inspektoriau?

– Taip, mis Marpl.

– Kartais jas pasiekdavo viena kita žinia iš Anglijos. Veikiausiai taip jos sužinojo, kad Belos Godler dienos jau suskaičiuotos. Tokia jau žmogaus prigimtis – seserys pradėjo kurti planus bei svajoti apie tuos laikus, kai gaus didžiulį palikimą. Manau, nesunku suvokti, jog ši perspektyva Šarlotę viliojo labiau nei Leticiją. Pirmą kartą gyvenime Šarlotė galėjo pasijusti normalia moterimi, į kurią niekas nežiūri nei su pasibjaurėjimu, nei su gailesčiu. Pagaliau ji galėjo laisvai mėgautis gyvenimu, o prieš akis laukė tikrai prasmingi metai. Kelionės, nuostabus namas, drabužiai ir papuošalai, spektakliai ir koncertai, patenkinta kiekviena užgaida – visa tai Šarlotei buvo kaip išsipildęs sapnas.

O tuo metu Leticija, stiprioji, sveikoji Leticija, susirgo

gripu, kuris komplikavosi į plaučių uždegimą, ir po savaitės numirė. Šarlotė prarado ne tik seserį – žlugo visos ateities svajonės. Žinote, man atrodo, kad ji net niršo ant Leticijos. Ir reikėjo gi jai numirti – kaip tik dabar, kai jos ką tik gavo laišką, kuriame sakoma, kad Bela Godler ilgai nebetrauks? Dar mėnesiukas, ir pinigai būtų buvę Leticijos, o šiai mirus – jos...

Štai kur, mano nuomone, ir išryškėjo jųdviejų skirtumas. Šarlotei nė nedingtelėjo, jog tai, ką ji staiga sumanė padaryti, yra blogai – net labai blogai. Pinigai turėjo atitekti Leticijai – po kelių mėnesių ir būtų atitekę, – o Šarlotė save sutapatino su Leticija.

Galbūt ši mintis jai kilo tada, kai gydytojas ar kažkas kitas paklausė jos sesers vardo. Šarlotei staiga toptelėjo, jog beveik visiems jos buvo „dvi mis Bleklok" – pagyvenusios, gerai išauklėtos anglės, panašiai besirengiančios ir labai panašios į savo tėvus bei, kaip jau sakiau Bančai, viena į kitą. Kodėl negalėtų numirti Šarlotė, o Leticija likti gyva?

Tai veikiau buvo impulsas nei planas. Leticiją palaidojo kaip Šarlotę. „Šarlotė" mirė, „Leticija" grįžo į Angliją. Čia pasireiškė tiek metų snaudusi įgimta iniciatyva ir energija. Šarlotė visada griežė tik antruoju smuiku. Ir štai dabar ji perėmė vairą į savo rankas – vairą, prie kurio visada stovėjo Leticija. Seserų mąstysena nebuvo tokia jau skirtinga – manau, kur kas labiau skyrėsi moralė.

Žinoma, Šarlotė turėjo būti atsargi. Štai kodėl ji nusipirko namą nepažįstamoje Anglijos vietovėje. Dabar tereikėjo vengti kelių žmonių iš savo gimtojo Kamberlendo (nors ir ten ji gyveno kaip atsiskyrėlė) ir, žinoma, Belos Godler, kuri taip gerai pažinojo Leticiją, kad niekas jos nebūtų apgavęs. Pasikeitusią rašyseną buvo galima paaiškinti artritu, ir tai buvo nesunku, nes Šarlotę mažai kas pažinojo.

– O jeigu ji būtų sutikusi kokį nors Leticijos pažįstamą? – paklausė Banča. – Juk tokių netrūko.

– Jie irgi nieko nebūtų pastebėję. Kas nors galbūt pasakytų: „Anądien sutikau Leticiją Bleklok. Taip pasikeitusi, kad vos atpažinau." Bet jie vis tiek nebūtų įtarę, jog tai ne Leticija. Per dešimt metų žmogus gali pasikeisti. O tai, kad ji pati jų neatpažindavo, visada buvo teisinama jos trumparegyste. Ir neužmirškite, kad ji žinojo kiekvieną smulkmeną apie

Leticijos gyvenimą Londone – kur ėjo, su kuo bendravo... Buvo ir Leticijos laiškai, į kuriuos visada galėjo užmesti akį ir, užsiminusi apie kokį nutikimą ar pasiteiravusi apie bendrus draugus, išsklaidyti bet kokius įtarimus. Taip, ji turėjo bijoti tik viena – kad jos neatpažintų kaip Šarlotės.

Mis Bleklok apsistojo Mažajame Pedokse, susipažino su kaimynais, o gavusi laišką, kuriame gerosios Leticijos buvo prašoma susimylėti, su džiaugsmu sutiko priimti du lig tol nematytus jaunus giminaičius. Tapusi jiems „teta Leti", ji pasijuto dar saugiau.

– Viskas klojosi kuo puikiausiai. Bet štai tada – tada ji padarė didžiulę klaidą. Ir vis per savo gerą širdį bei švelnų būdą. Gavusi laišką nuo skurstančios senos mokyklos laikų draugės, ji suskubo padėti. Gal iš dalies dėl to, kad pati, nepaisant visa ko, buvo vieniša. Jos paslaptis vertė ją atsiriboti nuo žmonių. O be to, ji nuoširdžiai mylėjo Dorą Baner – šioji priminė jai linksmus, nerūpestingus mokyklos laikus. Kad ir kaip ten buvo, ji daug negalvojusi atsakė į Doros laišką. Dora, ko gero, neteko amo! Ji rašė Leticijai, o atsakė jos sesuo – Šarlotė! Apsimesti prieš Dorą Šarlotė negalėjo. Dora buvo viena iš nedaugelio senų bičiulių, kuriems buvo leista aplankyti Šarlotę, kai ji stūmė savo dienas vieniša ir nelaiminga.

Kadangi Šarlotė neabejojo, jog Dora į viską pažiūrės lygiai taip, kaip ji pati, tai ėmė ir papasakojo, ką padariusi. Dora nuoširdžiai pritarė. Aptemusiam jos proteliui dingojos, kad tiesiog nuostabu, jog brangioji Loti neprarado palikimo po belaikės Leti mirties. Juk Loti verta atpildo už visas tas kančias, kurias taip drąsiai ištvėrė. Būtų siaubinga neteisybė, jei pinigai atitektų kokiam nematytam negirdėtam tipui.

Atrodė, ji puikiai supranta, jog teks prilaikyti liežuvį. Tai kaip netyčia tau atitekęs papildomas svaras sviesto. Kalbėti apie jį negalima – tiesiog turėk ir džiaukis. Taigi Dora atvyko į Mažąjį Pedoksą. O Šarlotė labai greitai pradėjo suprasti padariusi nedovanotiną klaidą. Ir ne tik dėl to, kad gyvenimas su išsiblaškiusia, viską painiojančia užuomarša Dora Baner tiesiog varė iš proto. Šitai Šarlotė dar galėjo pakęsti – mat tikrai mylėjo Dorą, o be to, iš gydytojo žinojo, kad šiai nebedaug liko, jau greit šaukštą padėsianti. Tačiau netrukus Dora ėmė kelti tikrą pavojų. Nors Šarlotė ir Leticija vadino viena kitą pilnais vardais, Dora visada mėgo juos trumpinti.

Jai seserys visada buvo Leti ir Loti. Ir nors ji stengėsi savo draugę vadinti Leti, vis išsprūsdavo senasis vardas. Dažnai prasižiodavo ir apie praeities įvykius, taigi Šarlotei teko nuolat būti budriai ir kontroliuoti šiuos užsimiršimus. Tai gerokai tampė nervus.

Ir vis dėlto net į Doros paistalus niekas nebūtų atkreipęs dėmesio. Kaip jau sakiau, tikrasis pavojus iškilo tada, kai karališkajame mineralinių vandenų viešbutyje Šarlotę atpažino ir užkalbino Rudis Šercas.

Manau, jog pinigų savo ankstesniems išeikvojimams padengti Rudis Šercas gavo iš Šarlotės Bleklok. Tačiau nei inspektorius Kredokas, nei aš netikime, kad, prašydamas jos pinigų, Rudis ketino šantažuoti.

– Jis nė nenutuokė, kaip tai būtų galima padaryti, – įsiterpė inspektorius Kredokas. – Rudis Šercas žinojo esąs pakankamai patrauklus jaunuolis, o gražiems jaunikaičiams, kaip žinoma, kartais pavyksta gauti pinigėlių iš pagyvenusių damų, jei tik surenčia kokią nors širdį veriančią istoriją.

– Bet Šarlotei tikriausiai viskas pasirodė kitaip. Matyt, ji pagalvojo, kad tai klastingas šantažas, kad jis, ko gero, kažką įtarė ir kad vėliau, kai po Belos Godler mirties laikraščiai prapliups rašyti apie jos palikimą, jis supras užčiuopęs aukso gyslą.

O dabar ji taip sėkmingai visiems dūmė miglą. Prisistatinėjo Leticija Bleklok – banke, misis Godler... Vienintelis suklupimo akmuo – šis įtartinas šveicaras, viešbučio tarnautojas, netikras pinigas, gal ir šantažistas. O, kad jį nuritinus nuo kelio! Tada ji būtų saugi.

Galbūt iš pradžių Šarlotė tik fantazavo – juk buvo taip išsiilgusi emocijų ir dramų savo gyvenime. Jai buvo malonu apgalvoti viską iki smulkmenų. Kaip ji galėtų jo atsikratyti?

Ir štai gimė planas, kurį ji pagaliau nusprendė įgyvendinti. Papasakojo Rudžiui norinti vakarėlyje suvaidinti užpuolimą, paaiškino, jog „gangsteris“ turėtų būti nepažįstamas žmogus, ir pasiūlė nemenką sumelę už bendradarbiavimą.

Tas faktas, kad jis nieko neįtardamas sutiko, mane visiškai įtikina, jog Šercas nė nemanė jos šantažuoti. Jam ji tebuvo apykvailė senutė, dalijanti pinigus į kairę ir į dešinę.

Ji liepė jam paduoti į laikraštį skelbimą, suorganizavo apsilankymą Mažajame Pedokse, kad galėtų apžiūrėti namo

suplanavimą, ir parodė, kur jį pasitiks tą vakarą. Dora Baner apie tai, aišku, nieko nežinojo.

Ir štai atėjo toji diena... – Kredokas nutilo.

Pasakojimą savo švelniu balsiuku tęsė mis Marpl.

– Tikriausiai ji jautėsi siaubingai. Mat vis dar nevėlu buvo sustoti... Dora Baner pasakojo, kad tądien Leti buvo kažko išsigandusi, ir tai buvo tikra teisybė. Ji bijojo to, ką rengėsi padaryti, bijojo, kad planas gali neišdegti, bet... ko gero, ne taip bijojo, kad atsitrauktų.

Nukniaukti tą revolverį iš pulkininko Isterbruko apykaklių stalčiuko buvo gal netgi smagu. Prisidėjusi į krepšį kiaušinių ar džemo ji tylutėliai užbėgo į antrą aukštą – juk namai buvo tušti. Su malonumu sutepė ir svetainės durų vyrius, kad varstytųsi tyliai, bei nustūmė nuo jų stalą, neva kad Filipos pamerktos gėlės atrodytų gražiau. Visa tai atrodė kaip žaidimas. Tačiau tai, kas turėjo įvykti vėliau, jau tikrai nebebuvo pokštas. O taip, ji išsigando... Dora Baner buvo teisi.

– Ir vis dėlto ji nesusvyravo, – tarė Kredokas. – O be to, viskas klostėsi pagal planą. Kiek po šešių ji išėjo „suvaryti ančiukų“, įleido Šercą, davė jam kaukę, apsiaustą, pirštines ir žibintą. Kai pusę septynių pradėjo mušti laikrodis, ji jau stovėjo prie stalo, greta arkos, ir ranka siekė portsigaro. Kaip natūralu! Patrikas, kaip tikras šeimininkas, nuėjo atnešti gėrimų. O ji, šeimininkė, vaišina svečius cigaretėmis. Ji teisingai numatė, jog pradėjus mušti laikrodžiui visų žvilgsniai nukryps į jį. Taip ir buvo. Tik vienintelis žmogus, ištikimoji Dora, nenuleido akių nuo savo draugės. Ir ji jau pirmos apklausos metu tiksliai pasakė, ką darė mis Bleklok. Paėmė ne portsigarą, o vazelę su žibuoklėmis.

Šarlotė jau anksčiau buvo nulupusi nuo lempos laido izoliaciją. Dabar užteko vos kelių sekundžių. Portsigaras, vazelė ir lempos jungiklis – viskas buvo šalia. Kilstelėjusi vazelę, ji išliejo ant plikų laidų vandens ir paspaudė jungiklį. Vanduo – geras elektros srovės laidininkas. Saugikliai iškart perdegė.

– Visai kaip aną popietę vikariate, – tarė Banča. – Štai kodėl jūs taip išsigandote, ar ne, teta Džeine?

– Taip, mieloji. Aš ilgokai sukau galvą, kodėl užgeso šviesa. Man pavyko išsiaiškinti, jog buvo dvi lempos ir jas sukeitė – gal net tą patį vakarą.

– Teisingai, – tarė Kredokas. – Kai kitą rytą Flečeris patikrino tą lempą, ji, kaip ir visos kitos, buvo tvarkinga – jokios pažeistos izoliacijos ar apdegusių laidų.

– Aš supratau, ką turėjo galvoje Dora Baner, sakydama, jog iš vakaro svetainėje buvo „piemenaitė“, – tarė mis Marpl, – tačiau kaip ir ji klydau manydama, kad tai Patriko darbas. Įdomu, jog Dora Baner kaskart pasakodama vis ką nors pridėdavo ar pakeisdavo – paprastai ji nemokėdavo išreikšti savo minčių, bet gan tiksliai persakydavo, ką mačiusi. Taigi ji matė, kaip Leticija paėmė vazelę su žibuoklėmis...

– Ir tą reginį ji apibūdino kaip blyksnį ir čirkštelėjimą, – patikslino Kredokas.

– O kai mieloji Banča paliejo ant laidų vandenį iš vazelės su kalėdinėmis rožėmis, išsyk supratau, jog tik pati mis Bleklok galėjo perdeginti saugiklius, nes tik ji buvo greta to stalelio.

– Kad aš sukepčiau! – nusikeikė Kredokas. – Juk Dora Baner net prasitarė apie nudegimą ant stalo, kur kažkas neva „padėjo cigaretę“. Bet juk niekas jokios cigaretės net nebuvo prisidegęs! Ir žibuoklės nuvyto, nes vazelėje neliko vandens. Tai jau Leticijos klaida – užmiršo jo vėl pripilti. Bet tikriausiai nemanė, kad kas nors pastebės, tuo labiau kad ir mis Baner lengvai patikėjo, jog tai ji pati neįpylė į vazą vandens.

Jis patylėjo ir tęsė:

– Taip, mis Baner nesunku būdavo įtikinti. O mis Bleklok tuo vis labiau naudojosi. Ko gero, ir Patriką Bani įtarinėjo jos paakinta.

– Bet kodėl ji pasirinko mane? – įsižeidęs sukruto Patrikas.

– Nemanau, kad mis Bleklok turėjo tam pagrindo – tiesiog reikėjo nukreipti Bani dėmesį, kad nepradėtų įtarinėti jos pačios. Kas vyko paskui, mes žinome. Vos užgeso šviesa, ir visi ėmė šūkauti, ji ištykino pro suteptas duris ir prisigretino iš nugaros prie Rudžio Šerco, kuris žibinto šviesa naršė po kambarį ir su pasitenkinimu vaidino savo vaidmenį. Kažin ar jis bent akimirksnį suvokė, kad už nugaros stovi ji – su sodininko pirštinėmis ir revolveriu rankoje. Bleklok palaukė, kol žibinto šviesa pasieks tą vietą, kur ji taikėsi, – sieną, prie kurios, visų manymu, ji ir stovėjo. Paskui ji greitai du kartus iššovė, o kai Šercas apstulbęs atsigręžė, įrėmė ginklą jam į pilvą ir paleido dar vieną kulką. Numetusi revolverį prie lavono ir

nerūpestingai palikusi pirštines prieškambaryje ant stalo, ji pro kitas duris skubiai grįžo ten, kur stovėjo, kai užgeso šviesa. Tiesa, dar spėjo susižaloti ausį... Net nežinau kaip...

– Tikriausiai manikiūrinėmis žirklutėmis, – padėjo mis Marpl. – Vos grybštelėjus ausies spenelį, kraujas plūsta čiurkšlėmis. Ką ir besakysi, puiki psichologė. Per baltą palaidinę sruvenantis kraujas nepaliko abejonių, jog šovė būtent į ją, ir mažai trūko, kad būtų pataikę.

– Viskas turėjo eitis kaip per sviestą, – tarė Kredokas. – Dora Baner galvą guldė, kad Šercas taikėsi kaip tik į mis Bleklok, ir pati to nesuvokdama sukūrė įspūdį, jog matė, kaip sužeidė jos draugę. Šerco mirtį buvo galima palaikyti savižudybe arba nelaimingu atsitikimu, ir byla būtų buvusi baigta. To neįvyko tik jūsų, mis Marpl, dėka.

– O ne, ne, – mis Marpl energingai papurtė galvą. – Mano menkos pastangos tokios nereikšmingos. Jūs pats, misteri Kredokai, nebuvote patenkintas. Tai jūs nenorėjote nutraukti bylos.

– Taip, man visa tai nepatiko, – sutiko Kredokas. – Jaučiau, jog kažkas ne taip. Bet kol man neparodėte, taip ir neįžvelgiau – kas. O paskui mis Bleklok ėmė išties nebesisekti. Aš pastebėjau, jog kažkas prikišo nagus prie tų kitų durų. Lig tol tebuvo versijos, ir atrodė, jog galėjo nutikti ir taip, ir kitaip. Tačiau suteptos durys – jau įkaltis. O paaiškėjo tai visiškai atsitiktinai, kai per klaidą čiupau už tų durų rankenos.

– Manau, jūs ėjote teisinga linkme, inspektoriau, – tarė mis Marpl. – Juk mano metodai tokie senamadiški.

– Taigi medžioklė prasidėjo iš naujo, – tęsė Kredokas. – Tik šįsyk kiek kitaip. Dabar mes jau ieškojome žmogaus, kuris būtų turėjęs motyvą nužudyti Leticiją Bleklok.

– O tokių buvo, ir mis Bleklok tai žinojo, – įsiterpė mis Marpl. – Manau, Filipą ji atpažino kone iš karto. Mat Sonia Godler, atrodo, buvo viena iš nedaugelio, kuriems buvo leista drumsti Šarlotės vienatvę. O kai pasensti (jūs šito dar nepatyrėte, misteri Kredokai), kur kas geriau prisimeni jaunystėje matytų žmonių veidus, nei tų, kuriuos buvai sutikęs vos prieš metus ar dvejus. Filipa buvo maždaug tokio amžiaus, kaip jos motina, kokią ją prisiminė Šarlotė, ir ji buvo kaip iš akies traukta motina. Keista, bet atpažinusi Filipą Šarlotė labai apsidžiaugė. Ji tiesiog pamilo Filipą ir, manau, taip nesąmo-

ningai maldė sąžinės priekaištus. Mis Bleklok pasižadėjo sau, jog paveldėjusi pinigus rūpinsis Filipa, globos ją kaip dukterį. Filipa su Hariu gyvensiantys pas ją. Ji tarėsi esanti geradarė ir buvo laiminga. Tačiau inspektoriui pradėjus klausinėti bei aiškintis apie „Pipą ir Emą“, Šarlotė pasijuto kaip ant adatų. Ji nenorėjo, kad Filipa taptų atpirkimo ožiu. Visas tas reikalas turėjo atrodyti kaip užpuolimas su atsitiktine jaunojo nusikaltėlio mirtimi. Tačiau dabar, kai buvo aptiktos suteptos durys, situacija pakrypo į kitą pusę. Be Filipos, nebuvo (bent jau kiek ji žinojo – mat ji absoliučiai nenutuokė, kas tokia Julija) nieko, kas turėtų bent kokį motyvą ją nužudyti. Šarlotė stengėsi kaip įmanydama, kad tik Filipos niekas neatpažintų. Jūsų paklausta, ji pakankamai greitai sumetė atsakyti, jog Sonia buvo žema tamsiaplaukė, ir iš albumo išėmė visas senas fotografijas bei Leticijos nuotraukas, kad nepastebėtumėte panašumo.

– O aš, tik pamanykit, įtariau, kad misis Svytenhem yra Sonia Godler, – neapsikentęs burbtelėjo Kredokas.

– Vargšė mama, – sumurmėjo Edmundas. – Moteris, gyvenusi nepriekaištingai... Bent jau man taip atrodė.

– Bet, žinoma, didžiausią pavojų kėlė Dora Baner, – tęsė mis Marpl. – Kasdien ji vis labiau užsimiršdavo, o jau liežuvis – atrodė, marias išlaktų! Prisimenu, kaip mis Bleklok pažvelgė į ją tą dieną, kai buvome atėję arbatėlės. Ir žinote kodėl? Dora ir vėl ką tik buvo ją pavadinusi „Loti“. Mums tai pasirodė nekaltas apsirikimas. Bet Šarlotė išsigando. Taip ir prasidėjo. Vargšė Dora niekaip neįstengė užsičiaupti. Tą dieną, kai mudvi „Mėlynojoje paukštėje“ gurkšnojome kavą, man susidarė keistas įspūdis, jog Dora kalba ne apie vieną, o apie du žmones. Taip ir buvo. Vieną akimirksnį ji kalbėjo apie savo draugę kaip apie negražią, bet tvirto charakterio, kitą – jau apibūdindavo ją kaip lengvabūdę gražuolę. Tai pasakojo apie Leti kaip apie išmintingą moterį, kuriai gyvenime sekasi, tai tvirtino, jog ji patyrusi daug vargo, ir net pacitavo žodžius: „Ir drąsiai iškęstos negalios“, kurie, regis, neturi nieko bendra su Leticijos gyvenimu. Tikriausiai tą rytą atėjusi į kavinę Šarlotė daug ką nugirdo. Doros leptelėjimas apie sukeistas lempas – apie tai, jog ant stalo stovėjo ne piemenaitė, o piemuo, – tikrai nepraslydo pro jos ausis. Tada ji galutinai suprato, kokį didžiulį pavojų jos saugumui kelia vargšė ištikimoji Dora.

Bijau, kad tas pokalbis su manimi kavinėje iš tikrųjų nu-

lėmė Doros likimą – jei dovanosite man už tokį melodramišką pasakymą. Bet galiausiai, manau, vis tiek būtų baigęsi tuo pačiu... Mat, kol Dora buvo gyva, Šarlotė nesijautė saugi. Ji mylėjo Dorą ir nenorėjo jos žudyti, bet kitos išeities nebuvo. Ji tikriausiai įtikino save, kad toks poelgis – kone gerumo apraiška (visai kaip auklė Elerton, apie kurią jums, Banča, pasakojau). Vargšė Bani – jai vis tiek nebedaug buvo likę gyventi, ir toji pabaiga galėjo būti tikra kančia. Įdomu tai, jog Šarlotė pasistengė, kad paskutinė Bani gyvenimo diena būtų jai laiminga. Gimtadienio vaišės, ypatingasis pyragas...

– „Gardžioji mirtis", – suvirpėjusi ištarė Filipa.

– Taip... Kažkas panašaus... Ji pasistengė, kad mirtis jos draugei būtų kaip gardėsis. Vakarėlis, mėgstami patiekalai, svečiams uždraudžiama kalbėti tai, kas jai būtų nemalonu. O paskui kažkokios tabletės aspirino buteliuke prie jos pačios lovos, kad Bani, neradusi naujo, savo ką tik nusipirkto buteliuko, nueitų ir išgertų jos tablečių. O atrodytų, kaip ir turi atrodyti, – kad vaistai buvo skirti jai, Leticijai...

Taigi Bani mirė miegodama, visiškai laiminga, ir Šarlotė vėl pasijuto saugi. Tačiau jai trūko Doros Baner – jos meilės, ištikimybės, nebebuvo su kuo pasikalbėti apie senus laikus... Tą dieną, kai atėjau su rašteliu nuo Julijono, ji graudžiai verkė, ir jos širdgėla buvo tikra. Ji nužudė savo brangią draugę...

– Tai siaubinga, – tarė Banča. – Siaubinga.

– Bet labai žmogiška, – atsakė Julijonas Harmonas. – Nereikia užmiršti, jog žudikai – irgi žmonės.

– Žinau, – tarė mis Marpl. – Žmonės. Ir dažnai labai susigraudina. Bet kartu jie pavojingi. Ypač tokia gležna geraširdė žudikė kaip Šarlotė Bleklok. Mat gerokai išgąsdintam silpnam žmogui aptemsta protas, ir jis praranda savitvardą.

– O kaip su Margatroid? – paklausė Julijonas.

– Ach, taip, nelaimingoji Margatroid. Prisiartinusi prie namo, Šarlotė, ko gero, nugirdo jas narpliojant žmogžudystę. Langai buvo atviri, ir ji pasiklausė. Lig tol jai nė nebuvo šovusi mintis, jog dar kažkas galėtų kelti pavojų. Mis Hinčklif ragino savo draugužę prisiminti, ką ji mačiusi, o Šarlotė iki to momento manė, kad apskritai niekas nieko nematė. Ji buvo įsitikinusi, kad visi automatiškai nukreipė akis į Rudį Šercą. Tikriausiai ji užgniaužė kvapą ir susigūžusi po langu nuščiuvo. Gal dar viskas bus gerai? Tačiau kai mis Hinčklif

suskubo į stotį, mis Margatroid staiga aptiko tiesą. Ji sušuko mis Hinčklif: „Jos ten nebuvo..."

Žinote, aš paklausiau mis Hinčklif, ar būtent taip ji pasakė... Mat jei Margatroid būtų ištarusi „Jos ten nebuvo", tai būtų reiškę jau ką kita.

– Man tai per daug sudėtinga, – pareiškė Kredokas.

Mis Marpl pasuko savo įraudusį, švytintį veidelį į jį.

– Pasistenkite įsivaizduoti, kas vyko mis Margatroid galvoje... Juk gali kažką matyti, bet nesuvokti, jog tai matai. Prisimenu, per vieną geležinkelio katastrofą pastebėjau didelę dažų dėmę ant vagono šono. Paskui galėjau ją net nupiešti. O kartą, kai bombardavo Londoną, lakstė skeveldros ir visi klykė paklaikę iš siaubo, man labiausiai įstrigo priešais stovėjusi moteris – jos kojinėje, ant blauzdos, žiojėjo didžiulė skylė, o ir kojinės buvo skirtingos. Taigi, kai mis Margatroid nustojo galvojusi ir tiesiog pasistengė prisiminti, ką matė, daug kas atgijo prieš akis.

Turbūt išsyk prisiminė tą vietą prie židinio, kur pirmiausia krito žibinto šviesa. Paskui spindulys nuslinko palei du langus, o tarp langų ir jos stovėjo žmonės – pavyzdžiui, rankomis akis užsidengusi mis Harmon. Mis Margatroid mintyse sekė žibinto šviesą toliau – štai mis Baner, išsižiojusi, išsprogusiomis akimis, paskui – tuščia siena, staliukas su lempa bei portsigaru. Tada nuaidėjo šūviai, ir staiga ji prisiminė neįtikėtiną dalyką. Ji matė sieną, kur vėliau kulkos paliko dvi skyles, sieną, prie kurios stovėjo Leticija Bleklok, kai į ją šovė, bet tuo metu, kai driokstelėjo revolveris ir Leti buvo sužeista, iš tikrųjų jos ten net nebuvo...

Dabar suprantate? Ji galvojo apie tris moteris, kurias jai liepė prisiminti mis Hinčklif. Jei kurios nors iš jų nebūtų buvę kambary, mis Margatroid būtų akcentavusi asmenį. Būtų pasakiusi: „Štai tos! Jos ten nebuvo." Tačiau ji turėjo galvoje vietą – vietą, kur kažkas turėjo būti, tačiau ten nieko nebuvo. Vieta buvo, o žmogaus – ne. Iš pradžių ji niekaip negalėjo suprasti. „Kaip keista, – kalbėjo Margatroid. – Jos ten nebuvo"... O tai galėjo reikšti tik viena – ji turėjo galvoje Leticiją Bleklok.

– Bet jūs tai žinojote jau anksčiau, ar ne? – paklausė Banča. – Kai perdegė lempa. Juk tada ir užrašėte ant popieriaus tuos žodžius.

– Taip, mieloji. Tada viskas sustojo į savo vietas – daugybė

pavienių detalių. Ir aš išvydau bendrą vaizdą.

Banča tyliai pacitavo:

– „Lempa“? Taip. „Žibuoklės“? Taip. „Buteliukas aspirino“. Jūs norėjote pasakyti, jog tądien Bani ketino nusipirkti aspirino, taigi jai nebūtų reikėję imti Leticijos vaistų?

– Nebent jos pačios vaistai būtų buvę paimti ar paslėpti. Turėjo atrodyti, tarsi būtų toliau kėsinamasi į Leticiją Bleklok.

– Taip, suprantu. O paskui – „Gardžioji mirtis“. Pyragas... ir ne vien pyragas. Visas vakarėlis. Džiugi diena Bani mirties akivaizdoje. Pasielgė su ja kaip su šunimi, kurio rengėsi atsikratyti. Man tai užvis baisiau – tas jos apsimestinis gerumas.

Nors Bleklok iš tikrųjų buvo gera moteris. Tie jos paskutiniai žodžiai virtuvėje buvo absoliuti tiesa: „Aš nenorėjau nieko žudyti.“ Ji tenorėjo kalno pinigų, kurie jai nepriklausė! Ir šitas troškimas (virtęs baisia manija – pinigai turėjo kompensuoti visas jos daliai tekusias kančias) tiesiog aptemdė jai protą. Žmonės, narnantys ant pasaulio, visada pavojingi. Jiems vis atrodo, kad kažko negavo iš gyvenimo. Pažįstu daug neįgaliųjų, kurie kenčia kur kas labiau ir yra daug vienišesni už Šarlotę Bleklok, bet vis tiek sugeba mėgautis gyvenimu. Nuo jūsų pačių priklauso – džiaugtis ar liūdėti. Oi, bet aš nuklydau nuo temos. Apie ką mes kalbėjome?

– Apie jūsų sąrašą, – priminė Banča. – Ką jūs turėjote galvoje, rašydama „Išsiaiškinti“? Ką išsiaiškinti?

Mis Marpl šelmiškai linktelėjo galva į inspektorių Kredoką.

– Jūs tai turėtumėte suprasti, inspektoriau Kredokai. Prisimenate, rodėte man tą Leticijos Bleklok laišką savo seseriai? Jame du kartus buvo pavartotas žodis „išsiaiškinti“, ir abu sykius vietoj „a“ parašyta „e“. O raštelyje, kurį paprašiau Bančos jums parodyti, mis Bleklok buvo parašiusi „išsiaiškinti“ su „i“. Žmonėms senstant jų braižas retai kada keičiasi. Man tai pasirodė labai svarbu.

– Taip, – sutiko Kredokas. – Turėjau tai pastebėti.

Banča tęsė:

– „Ir drąsiai iškęstos negalios.“ Šiuos žodžius Bani jums ištarė kavinėje, aišku, turėdama galvoje ne Leticiją, kuri niekuo nesirgo, o Šarlotę. „Jodas“. Ar tai susiję su struma?

– Taip, mieloji. Visos tos kalbos apie Šveicariją – tai mis Bleklok pastangos sukurti įspūdį, kad jos sesuo mirė nuo tuberkuliozės. Bet aš prisiminiau, kad geriausi strumos gydytojai ir nagingiausi chirurgai – būtent šveicarai. O tai susisiejo su tuo absurdišku perlų vėriniu, kurį Leticija Bleklok visada nešiojo. Ne jos tai buvo stilius – tiesiog reikėjo paslėpti randą.

– Dabar suprantu, kodėl ji taip susijaudino, kai nutrūko vėrinys, – prisipažino Kredokas. – O tuo metu jos reakcija man pasirodė pernelyg audringa.

– Pagaliau dar vienas žodis. Jūs užrašėte „Loti“, o ne „Leti“, kaip mes manėme, – tarė Banča.

– Taip, aš prisiminiau, kad sesuo buvo vardu Šarlotė ir kad Dora Baner kartą ar du buvo pavadinusi mis Bleklok „Loti“... ir kaskart po to labai susikrimsdavo.

– O ką reiškia „Bernas“ ir „pensija“?

– Berno ligoninėje sanitaru dirbo Rudis Šercas.

– O „pensija“?

– Mano miela Banča, jau „Mėlynojoje paukštėje“ buvau jums užsiminusi apie vieną atvejį, nors tada dar nesuvokiau, jog taip gali būti ir šį kartą. Misis Vaterspun pasiimdavo ir savo, ir misis Bartlet pensiją (nors pastaroji buvo seniai mirusi) – paprasčiausiai dėl to, kad senutės labai panašios. Štai tada man ir kilo mintis. Išėjau į gryną orą, kad apmąstyčiau, kaip visa tai būtų galima įrodyti. Bet tuoj mane pasičiupo mis Hinčklif, o paskui mudvi radome mis Margatroid...

Mis Marpl balsas prislopo. Jame nebeskambėjo nei džiaugsmo, nei pasitenkinimo gaidos. Jis buvo ramus ir negailestingas.

– Supratau, jog reikia kažko griebtis. Ir nedelsiant! Bet vis dar nebuvo jokių įrodymų. Apmetusi, ką daryti, šnektelėjau su seržantu Flečeriu.

– O aš už tai daviau Flečeriui pylos! – sugriaudėjo Kredokas. – Kokią jis turi teisę pritarti jūsų planams, pirmiau nepranešęs man?

– Jam mano sumanymas visai nepatiko, bet įkalbėjau imtis, – prisipažino mis Marpl. – Nuvažiavome į Mažąjį Pedoksą ir iš karto nudrožiau pas Mici.

Giliai įkvėpusi Julija pratarė:

– Neįsivaizduoju, kaip jums pavyko ją prikalbinti.

– Teko gerokai paplušėti, mieloji, – atsakė mis Marpl. – Ji

per daug galvoja apie save, o neprošal būtų pasistengti ir dėl kitų. Žinoma, nėriausi iš kailio, kad jai įtikčiau, kalbėjau, jog savo šalyje ji dalyvautų pasipriešinimo judėjime. O ji pūtėsi: „Taip, žinoma." Vis nesiliovіau liaupsinti jos charakterio, kuris – kaip tik tokiam darbui. Drąsi, nebijo rizikuoti, gali imtis bet kokios užduoties. Pasakojau apie jaunų merginų žygdarbius pasipriešinimo judėjime, pyniau tiesą su fantazijomis. Ir ji užsiplieskė!

– Nuostabu! – aiktelėjo Patrikas.

– Tada ir įkalbėjau ją šį bei tą nuveikti. Kiek parepetavome, kol Mici įsiminė žodžius. Liepiau jai lipti į antrą aukštą, užsidaryti savo kambary ir nesirodyti, kol ateis inspektorius Kredokas. Blogiausia, kad tokie jautrūs žmonės pasišovę nerti stačia galva ir viską pradėti pirma laiko.

– Bet jai puikiausiai pavyko, – tarė Julija.

– O aš nelabai suprantu, – apgailestavo Banča. – Na, žinoma, juk pati ten nebuvau... – pridūrė tarsi atsiprašinėdama.

– Mūsų sumanymas buvo gan sudėtingas. Mici tarsi atsitiktinai prisipažįsta, jog jau seniai buvo sumaniusi šantažuoti, bet dabar jaučiasi tokia išsekusi ir įvaryta į kampą, kad norėtų iškloti visą tiesą. Pro valgomojo durų raktų skylutę ji mačiusi, kaip mis Bleklok su revolveriu rankoje iš už nugaros prisigretino prie Rudžio Šerco. Tai yra ji matė, kas vyko iš tikrųjų. Vienintelis pavojus buvo, kad Šarlotė Bleklok supras, jog spynoje styrojo raktas, ir Mici nieko negalėjo matyti. Aš tik guodžiausi, kad mirtinai sukrėstas žmogus apie tokius dalykus negalvoja. Jai turėjo įstrigti tik viena – Mici ją matė!

Toliau pasakojo Kredokas:

– Bet... ir tai labai svarbu... Aš apsimečiau, kad jos žodžiais netikiu, ir tučtuojau perėjau į puolimą, tarsi ketindamas pagaliau atskleisti savo kortas. Mečiausi ant to, kuris anksčiau nekėlė jokio įtarimo. Apkaltinau Edmundą...

– O aš puikiausiai atlikau savo vaidmenį, – pasigyrė Edmundas. – Gyniausi kaip užspęstas žvėriūkštis. Viskas ėjosi pagal planą. Nenumatėme tik to, kad tu, Filipa, mano meile, staiga sučirpsi ir prisipažinsi esanti „Pipas". Nei inspektorius, nei aš neįtarėme, jog Pipas esi tu. Tai aš turėjau būti Pipas! Trumpam išmušei mus iš vėžių, bet inspektorius sumaniai išsisuko, mestelėdamas keletą šlykščiausių frazių apie tai, jog

noriu vesti turtingą moterį. Tikriausiai jos skaudžiai įstrigo tau į širdį ir ateity gali pakurstyti tarp mudviejų nesantaiką.

– Nesuprantu, kam to reikėjo.

– Tikrai? Mat Šarlotei Bleklok veikiausiai atrodė, jog vienintelis žmogus, kuris įtaria ar žino tiesą, yra Mici. O policija įtarė visai kitus. Iš pradžių inspektorius manė, kad Mici meluoja. Bet jeigu Mici būtų atkakliai laikiusis savo nuomonės, jie galėjo ją išklausyti ir patikėti. Taigi Mici reikėjo nutildyti.

– Kaip buvau jai liepusi, Mici išėjo iš savo kambario ir nudrožė tiesiai į virtuvę, – tarė mis Marpl. – Mis Bleklok – tučtuojau iš paskos. Regis, Mici virtuvėje buvo viena. Seržantas Flečeris pasislėpė už indų plovyklos durų. O aš lindėjau šluotų spintelėje. Mano laimė, kad esu tokia liesa.

Banča pažvelgė į mis Marpl.

– Ir ko gi jūs tikėjotės, teta Džeine?

– Viena iš dviejų: arba Šarlotė būtų pasiūliusi Mici pinigų, kad ši prilaikytų liežuvį, – tokiu atveju seržantas Flečeris būtų buvęs liudininkas, arba... ji būtų pamėginusi Mici nužudyti.

– Betgi mis Bleklok negalėjo tikėtis išlipti sausa iš vandens. Ją iš karto būtų įtarę.

– O, mieloji, Šarlotė jau buvo praradusi sveiką nuovoką. Ji tiesiog kandžiojosi kaip į kampą įvaryta žiurkė. Tik prisimink, kas nutiko tą dieną! Mis Hinčklif ir mis Margatroid pokalbis. Mis Hinčklif išlekia į stotį. Kai tik ji grįš, mis Margatroid pasakys, jog tą vakarą kambaryje nebuvo Leticijos Bleklok. Vos kelios minutės, per kurias reikia padaryti taip, kad mis Margatroid tylėtų kaip žemė. Nėra laiko nei planuoti, nei vaidinti. Tik žiauriai nužudyti. Pasisveikinusi su nelaimėle, Šarlotė ją pasmaugia. Paskui pakniopstom bėga namo, persirengia ir, kai susirenka žmonės, jau sėdi prie židinio, tarsi niekur nė kojos nebūtų kėlusi.

Ir tada netikėtai paaiškėja, kas tokia yra Julija. Šarlotė nutraukia savąjį perlų vėrinį ir išsigąsta, kad pasimatys randas. Paskui paskambina inspektorius ir praneša, jog atvyksta kartu su kitais. Nė minutės pagalvoti ar atsikvėpti. Ji jau paskendusi savo aukų kraujyje, ir tai nebe žmogžudystė iš pasigailėjimo ar nepageidautino jaunuolio pašalinimas. Ji tikra nuožmi žudikė! Ar ji saugi? Taip, kol kas. Bet štai staiga pradeda klykti Mici

– vėl pavojus. Nužudyti Mici, užčiaupti jai gerklę! Baimė aptemdo jai protą. Ji jau nebe žmogus, o pavojingas žvėris.

– Bet kodėl šluotų spintelėje lindėjote jūs, teta Džeine? – paklausė Banča. – Ar negalėjote viso to patikėti seržantui Flečeriui?

– Dviese saugiau, širdele. O be to, aš sugebėjau pamėgdžioti Doros Baner balsą. Tik tai ir tegalėjo sugniuždyti Šarlotę Bleklok.

– Ir jums pavyko!

– Taip... Ji palūžo.

Pasinėrę į prisiminimus jie ilgam nuščiuvo, paskui norėdama išsklaidyti įtampą apsimestinai nerūpestingai Julija tarė:

– Mici nuostabiausiai pasikeitė. Vakar ji man pasakė, jog įsikurs kažkur netoli Sothamptono. Sako (Julija meistriškai pamėgdžiojo jos akcentą): „Išvažiuosiu ten, ir jeigu man, kaip užsienietei, kas nors lieps užsiregistruoti policijoje, aš atsakysiu: „Gerai, užsiregistruosiu! Policija mane puikiausiai pažįsta. Aš padedu policijai! Be manęs policija niekada nebūtų suėmusi pavojingos nusikaltėlės. Aš rizikavau gyvybe, nes esu drąsi – drąsi kaip liūtas ir nebijau rizikuoti." „Mici, – sakys jie, – tu didvyrė, tu nuostabi!" O aš atsakysiu: „Ach, menkniekis."

Julija nutilo.

– Ir dar daug ko ji prikalbėjo, – pridūrė.

– Man atrodo, – mąsliai tarė Edvardas, – kad veikiai Mici turės padėti policijai ne vienoje, o šimtuose bylų!

– Dabar ji švelnesnė ir man, – pasidžiaugė Filipa. – Vestuvių proga net padovanojo „Gardžiosios mirties" receptą. Ir pridūrė, kad šiukštu neatskleisčiau tos paslapties Julijai, nes ši sugadino jos omletų keptuvę.

– Pas misis Lukas Filipa jau nebedirbs, – tarė Edvardas. – Po Belos Godler mirties ji su Julija paveldėjo Godlerio milijonus. Misis Lukas kaip vestuvių dovaną atsiuntė mums sidabrines žnyples šparagams vartyti. O aš su didžiausiu malonumu nepakviečiau jos į vestuves!

– Taigi jie ilgai ir laimingai gyveno... – užbaigė Patrikas. – Edmundas su Filipa, o gal ir... Julija su Patriku? – gundančiai pridūrė jis.

– Ne, su manim tu laimingai nepagyvensi, – atkirto Julija.

– Inspektoriaus Kredoko pastabos, kurias jis neva skyrė Edmundui, kur kas labiau tinka tau. Tai tu tas švelnus jaunuolis, svajojantis apie turtingą žmoną. Neišdegs!

– Šit kaip atsidėkojai... – sudejavo Patrikas. – Ir tai po viso to, ką padariau dėl šios merguželės!

– Per tavo užmaršumą vos neatsidūriau už grotų, apkaltinta žmogžudyste, – įgėlė Julija. – Niekada neužmiršiu to vakaro, kai gavai savo sesers laišką. Maniau, kad viskas baigta. Nebemačiau išeities. O be to, – svajingai pridūrė ji, – norėčiau pradėti vaidinti.

– Kaip? Ir tu? – nustėro Patrikas.

– Taip. Ko gero, važiuosiu į Pertą. Gal tavo Julijai pavyks ten įsitaisyti kokiame nors teatre. O perkandusi savo amatą, tapsiu teatro direktore ir... galbūt statysiu Edmundo pjeses.

– O aš maniau, jūs rašote romanus! – sušuko Julijonas Harmonas.

– Ką gi, rašiau... – numykė Edmundas. – Buvau pradėjęs romaną. Puikiai sekėsi. Pripyliau puslapių puslapius apie tokį nesiskutusį nevaleiką, kuris vos išsirita iš lovos, apie tai, kaip jis dvokė, ir pilkas miesto gatves, ir siaubingą senę, sergančią vandenlige, ir niekingą kekšę, praradusią viltį gyvenime... Jie be paliovos kalbėjosi apie tai, kur ritasi pasaulis, ir svarstė, kokia prasmė gyventi. Staiga susimąsčiau ir aš... Ir tada man kilo tokia juokinga mintis... Užrašiau ją ir pradėjau kurti gan linksmą scenelę... Aišku, visa tai niekai. Bet kažkodėl susidomėjau... Ir dar nespėjęs susivokti, ką darau, užbaigiau audringą trijų veiksmų farsą.

– Kaip pavadinote? – paklausė Patrikas. – „Ką pamatė liokajus?“

– Ką gi, galėjo būti ir taip... O iš tikrųjų pavadinau „Ir drambliai pamiršta“. Maža to, jis visiems patiko ir bus pastatytas!

– Ir drambliai pamiršta... – sumurmėjo Banča. – O aš maniau – nepamiršta.

Pastorius Julijonas Harmonas subruzdo.

– O Dieve! Užsiplepėjau. O kaip mano pamokslas?

– Ir vėl detektyvai, – tarė Banča. – Tik šįsyk gyvenimiški.

– Galite pamokslauti tema „Nežudyk“, – patarė Patrikas.

– Ne, – ramiai atsakė Julijonas Harmonas. – Remsiuosi ne šia vieta.

– Taip, – pritarė Banča. – Tu visiškai teisus, Julijonai. Aš žinau daug gražesnę, daug laimingesnę vietą, – ir ji skardžiu balsu pacitavo: „Štai pavasaris jau atėjo, ir vėžlio balsas jau girdėti krašte“[1]... Na, gal ir ne visai taip, bet žinai, ką turiu galvoje. Nors niekaip nesuprantu, kodėl vėžlio. Manau, vėžliai apskritai neturi gražaus balso.

– Tą vietą galima išversti ir kitaip, – atsakė pastorius. – Čia turima galvoje ne roplys, o balandis.[2] Hebrajiškame originale pavartotas žodis reiškia...

Banča neleido jam užbaigti minties – prišokusi apkabino ir tarė:

– Aš žinau tik viena – tu manai, kad Biblijoje aprašytas Ahasveras yra Artakserksas Antrasis, tačiau, tarp mudviejų kalbant, jis buvo Artakserksas Trečiasis.

Julijonas Harmonas kaip visada nusistebėjo, kodėl ši istorija jo žmonai tokia juokinga.

– Tiglatpalasaras nori eiti kartu ir tau padėti, – tarė Banča. – Šis katinas turėtų neišpasakytai didžiuotis – juk tai jis parodė, kaip perdegė šviesa.

---

[1] Plg. Saliamono Giesmių giesmė 2, 12 (Biblija, Senasis Testamentas): „Gėlės jau pasirodė žemėje; atėjo giedojimo metas, ir balandžių balsai girdimi krašte“, – *vert. past.*

[2] Žodis „Turtle“ (angl.) turi dvi reikšmes: ir „vėžlys“, ir „purplelis, balandėlis“, – *vert. past.*

– Reikia užsisakyti keletą laikraščių, – pasiūlė Edmundas Filipai, kai jiedu po medaus mėnesio grįžo į Čiping Kleghorną. – Eime pas Totmeną.

Misteris Totmenas, sunkiai šnopuojantis lėtapėdis vyriškis, pasitiko juos išskėstomis rankomis.

– Malonu matyti jus sugrįžusį, sere. Ir jus, madam.

– Norėtume užsiprenumeruoti laikraščių.

– Prašau, sere. O kaip laikosi jūsų mama? Tikiuosi, puikiai? Ar jau įsikūrė Bornmaufe?

– Jai ten gerai, – atsakė Edvardas, nors nė nenutuokė, kaip yra iš tikrųjų, bet, kaip daugelis sūnų, norėjo tikėti, kad viskas klojasi kuo puikiausiai toms mylimoms, bet dažnai erzinančioms būtybėms – tėvams.

– Kurgi ne, sere. Puikus kampelis. Pernai ten praleidome atostogas. Misis Totmen labai patiko.

– Džiaugiuosi. O kai dėl laikraščių, tai mes norėtume...

– Dar girdėjau, kad Londone pastatė jūsų pjesę, sere. Sako, pašėlusiai smagi.

– Taip, žmonės plūsta pažiūrėti.

– Girdėjau, vadinasi „Ir drambliai pamiršta". Dovanokite, sere, kad šito klausiu, bet aš visada maniau, jog ne... tai yra, nepamiršta.

– Taip... Taip, iš tikrųjų. Jau pradėjau gailėtis šitaip pavadinęs. Daugelis kartoja lygiai tą patį, ką ir jūs.

– Buvau įsitikinęs, jog tai kaip ir gamtos mokslo faktas.

– M-m, taip. Kaip kad auslindos – geros motinos.

– Iš tikrųjų, sere? O štai šito nežinojau!

– Taigi norėjome laikraščių...

– Tikriausiai „Taims"? – misteris Totmenas laukė su pieštuku rankoje.

– „Deili vorker“, – tvirtai atsakė Edmundas.
– Ir „Deili telegraf“, – pridūrė Filipa.
– Ir „Nju steitmen“, – tarė Edmundas.
– „Radijo taims“, – neatsiliko Filipa.
– „Spektator“, – toliau vardijo Edmundas.
– „Gardeners kronik“, – užbaigė Filipa.
Pagaliau abu nutilo atsikvėpti.
– Ačiū, sere, – padėkojo misteris Totmenas. – Turbūt ir „Laikraštį“?
– Ne, – nukirto Edmundas.
– Ne, – pritarė jam Filipa.
– Dovanokite... tai jūs pageidaujate „Laikraščio“?
– Ne.
– Ne.
– Norite pasakyti... – misteris Totmenas vis dar stengėsi išsiaiškinti iki galo. – Jūs nenorite „Laikraščio“!
– Ne, nenorim.
– Tikrai nenorim.
– Jūs nenorite „Nof Benhem njus end Čiping Kleghorn gazetos“...
– Ne.
– Nenorite, kad siųsčiau jums šį laikraštį kiekvieną savaitę?
– Ne, – atrėžė Edmundas ir pasitikslino: – Ar dabar visiškai aišku?
– O taip, sere... Taip.
Edmundas su Filipa išėjo, o misteris Totmenas nupėdino į svetainę.
– Mamyte, gal turi pieštuką? – paklausė jis. – Maniškis jau visai atbuko.
– Žinoma, – atsakė misis Totmen, siekdama užsakymų sąsiuvinio. – Aš užrašysiu. Ko jie nori?
– „Deili vorker“, „Deili telegraf“, „Radijo taims“, „Nju Steitmen“, „Spektator“ ir... „Gardeners kronik“.
– „Gardeners kronik“, – pakartojo misis Totmen, skubiai vedžiodama pieštuku. – Ir „Laikraštį“.
– O štai „Laikraščio“ jie nenori.
– Kaip tai?
– Jie nenori „Laikraščio“. Taip pasakė.
– Nesąmonė, – pareiškė misis Totmen. – Tu tiesiog ne-

nugirdai. Jie, aišku, nori „Laikraščio“! Visi nori „Laikraščio“. Kaip kitaip jie sužinotų, kas vyksta aplinkui?

Christie, Agatha
Skelbiama žmogžudystė : [romanas] / Agata Kristi ; [iš anglų kalbos vertė Jolanta Kriūnienė]. - Vilnius : Sirokas Publishing, 2007. - 224 p. - (Agatos Kristi kolekcija, ISSN 1822-7376 ; 38)
Virš. aut.: Agatha Christie
ISBN 978-9955-740-06-3

Čiping Klekhorno gyventojai, įskaitant Džeinę Marpl, nesitveria smalsumu vietiniame laikraštyje perskaitę skelbimą: „Skelbiama žmogžudystė, kuri įvyks Mažajame Pedokse spalio 29 dieną, penktadienį, aštuonioliktą valandą trisdešimt minučių."

Vaikiška išdaiga? Ar melagingas pranešimas, siekiant išgąsdinti vargšę Leticiją Bleklok? Neįstengę atsispirti paslaptingam kvietimui, žmonės paskirtuoju metu ima plūsti į Mažąjį Pedoksą, kur staiga be jokio perspėjimo užgęsta šviesos...

UDK 820-3

Iš anglų kalbos vertė
Jolanta Kriūnienė

Kalbos redaktorė
Giedrė Barkauskienė

Dizaineris
Tomas Liutkevičius

Tiražas 5050 egz.
2007-06-18. 9,47 leidyb. apsk. l.
Išleido UAB „SIROKAS PUBLISHING"
sirokas@takas.lt, www.knygupreky ba.lt

Spausdino „Mažoji poligrafija",
Vokiečių g. 187, Kaunas

Per 56 kūrybinės veiklos metus Agata Kristi parašė 79 detektyvinius romanus ir trumpų apsakymų rinkinius, 19 pjesių ir 6 romanus, pasirašytus Marijos Vestmekot (Mary Westmacott) vardu. Paskutinysis romanas „Miegantí žmogžudystė", kuriame nusikaltimą narplioja mis Marpl, pasirodė 1976 metais. Agata Kristi gimė 1890 metais Devono grafystėje, Torkyje, Frederiko ir Klarisos Milerių šeimoje. Pirmasis Agatos vyras buvo Arčibaldas Kristis. Vėliau rašytoja ištekėjo už archeologo Makso Melouno (Max Mallowan). 1971 metais Agata Kristi apdovanota Britų imperijos ordinu. Mirė 1976 metų sausio 12 dieną.

Skelbiama žmogžudystė

Čiping Klekhorno gyventojai, įskaitant Džeinę Marpl, nesitveria smalsumu vietiniame laikraštyje perskaitę skelbimą: „Skelbiama žmogžudystė, kuri įvyks Mažajame Pedokse spalio 29 dieną, penktadienį, aštuonioliktą valandą trisdešimt minučių." Vaikiška išdaiga? Ar melagingas pranešimas, siekiant išgąsdinti vargšę Leticiją Bleklok? Neįstengę atsispirti paslaptingam kvietimui, žmonės paskirtuoju metu ima plūsti į Mažąjį Pedoksą, kur staiga be jokio perspėjimo užgęsta šviesos...

„Pagrįstai įtvirtina savo pretenzijas į detektyvo sostą. Siužetas išmoningas kaip visada..." A.

ISBN 978-9955-740-06-3

